

A large orange rectangular box containing the text 'Q3' in white, centered on a red background with a subtle geometric pattern.

Q3

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים

ליום 30 בספטמבר 2015

4	דוח הדירקטוריון
4	תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק
4	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
5	נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
7	מידע צופה פני עתיד
7	השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו
8	דיבידנדים
10	דירוג הבנק
11	סקירה כלכלית ופיננסית
13	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
19	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
20	רווח ורווחיות
29	הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק
43	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
43	מידע כספי תמציתי על מגזרי פעילות
46	מגזר משקי הבית
57	מגזר הבנקאות הפרטית
64	מגזר עסקים קטנים
72	המגזר המסחרי
77	המגזר העסקי
83	מגזר ניהול פיננסי
86	אחרים והתאמות
86	פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים
96	חברות מוחזקות עיקריות
97	פעילות קבוצת הבנק בחו"ל
106	מידע כללי ונושאים נוספים
106	מצב הנזילות וגיוס המקורות בבנק
107	יעדים ואסטרטגיה עסקית
109	ניהול הסיכונים
139	הלימות הון, נזילות ומינוף
148	גילוי על המבקר הפנימי
148	פועלים בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
150	קיימות ואחריות חברתית
151	הליכים משפטיים
154	עניינים אחרים
155	בקורות ונהלים
157	סקירת הנהלה
157	תוספת 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית
168	תוספת 2 - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
176	תוספת 3 - סיכון אשראי לפי ענפי משק
182	תוספת 4 - חשיפות למדינות זרות
187	הצהרת המנכ"ל
188	הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית
189	הצהרת החשבונאי הראשי
190	דוחות כספיים
190	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
191	תמצית מאזן מאוחד
192	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
193	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
194	תמצית דוח על השינויים בהון
199	תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
201	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

דוח הדיסקטוריון

ליום 30 בספטמבר 2015

בישיבת הדיסקטוריון, שהתקיימה ביום 15 בנובמבר 2015, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים, של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, לתקופה ינואר-ספטמבר 2015.

להלן פרטים על ההתפתחויות והשינויים העיקריים שחלו בתקופת הדוח:

תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

התפתחות עסקי קבוצת הבנק

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-2,496 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,226 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמה ב-10.6% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-10.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-1.88 ש"ח, בהשוואה ל-1.69 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2015 בכ-802 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-718 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון השלישי של שנת 2015 הסתכמה ב-10.4% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-9.8% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2015 ב-0.60 ש"ח, בהשוואה ל-0.54 ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-422.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-408.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, עלייה בשיעור של 3.6%.

סך האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-275.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-264.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, עלייה בשיעור של 4.2%.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-310.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-297.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של 4.5%.

יחס ההון הכולל לפי באזל 3 ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם לשיעור של 14.2%, בהשוואה לשיעור של 14.6% בסוף שנת 2014.

יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם לשיעור של 9.5%, בהשוואה לשיעור של 9.3% בסוף שנת 2014.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.2014	31.12.2014	31.03.2015	30.06.2015	30.09.2015	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
2,160	2,146	2,172	2,472	2,179	רווח מימוני, נטו**
1,304	1,438	1,383	1,344	1,354	עמלות והכנסות אחרות
3,464	3,584	3,555	3,816	3,533	סך ההכנסות
80	363	60	213	55	הוצאות בגין הפסדי אשראי
*2,245	*2,485	2,188	2,108	2,183	הוצאות תפעוליות ואחרות
*718	*487	808	886	802	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
לשנה שהסתיימה ביום					
31.12.2014	30.09.2014	30.09.2015			
במיליוני ש"ח					
8,684	6,538	6,823	רווח מימוני, נטו**		
5,338	3,900	4,081	עמלות והכנסות אחרות		
14,022	10,438	10,904	סך ההכנסות		
425	62	328	הוצאות בגין הפסדי אשראי		
*9,183	*6,698	6,479	הוצאות תפעוליות ואחרות		
*2,713	*2,226	2,496	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		
ליום					
30.09.2014	31.12.2014	31.03.2015	30.06.2015	30.09.2015	
במיליוני ש"ח					
מאזן - סעיפים עיקריים					
*394,234	*408,033	426,426	416,614	422,919	סך-כל המאזן
257,826	263,980	268,921	270,817	275,192	אשראי לציבור, נטו
57,190	58,778	54,328	56,232	61,064	ניירות-ערך
281,760	297,230	307,895	304,382	310,692	פיקדונות הציבור
34,073	33,671	34,808	34,829	35,061	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*30,696	*30,966	31,845	32,260	32,741	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,362	12,721	12,349	10,750	9,898	סך סיכון אשראי בעייתי, נטו
5,719	5,389	5,702	5,268	4,780	מזה - חובות פגומים מאזניים, נטו

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב. בתמצית הדוחות הכספיים.

** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.2014	31.12.2014	31.03.2015	30.06.2015	30.09.2015	
יחסים פיננסיים עיקריים					
91.5%	88.8%	87.3%	89.0%	88.6%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור
81.6%	79.8%	78.5%	79.8%	79.6%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*7.8%	*7.6%	7.5%	7.7%	7.7%	יחס הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
*9.3%	9.3%	9.4%	9.4%	9.5%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
*14.6%	14.6%	14.2%	14.2%	14.2%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
-	-	-	88.0%	92.0%	יחס כיסוי נזילות** ⁽⁶⁾
-	-	-	7.2%	7.2%	יחס מינוף** ⁽⁶⁾
2.32%	2.21%	1.96%	2.23%	2.19%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽²⁾
*63.3%	*56.0%	61.5%	55.2%	61.8%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽³⁾
*3.7%	3.7%	3.5%	3.7%	3.4%	סך הכנסות לנכסים ⁽⁴⁾
*2.4%	2.5%	2.2%	2.0%	2.1%	סך הוצאות לנכסים ⁽⁵⁾
0.1%	0.5%	0.1%	0.3%	0.1%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
*9.8%	*6.4%	10.7%	11.6%	10.4%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
*0.54	*0.37	0.61	0.67	0.60	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיסי

לשנה שהסתיימה ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	30.09.2015	
31.12.2014	30.09.2014	30.09.2015	
2.27%	2.31%	2.12%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽²⁾
*61.3%	*63.1%	59.4%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽³⁾
3.7%	*3.7%	3.5%	סך הכנסות לנכסים ⁽⁴⁾
2.4%	*2.4%	2.1%	סך הוצאות לנכסים ⁽⁵⁾
0.2%	0.0%	0.2%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
*9.1%	*10.2%	10.6%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
*2.05	*1.69	1.88	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיסי

- * יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב.1. בתמצית הדוחות הכספיים.
- ** יישום לראשונה החל מיום 1 באפריל 2015.
- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון פרק רווח ורווחיות - התפתחות הרווח המימוני) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים ממוצעים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (3) אינו כולל הוצאות לתוכניות התייעלות והפרשה בגין עסקי הבנק עם לקוחות אמריקאים.
- (4) סך ההכנסות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
- (5) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
- (6) למידע נוסף, ראה פרק "הלימות הון, נזילות ומינוף" להלן.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם, כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צורך", "יכול", "יהיה". מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בדיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד.

השקעות בהון הבנק ועסקות במניות

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2015 הינו 1,327,205,925 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 10,171,186 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק (להלן: "מניות באוצר"), כפי שיפורט להלן. הון המניות המונפק והנפרע של הבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו 1,327,653,763 ש"ח ע.ג., לאחר הפחתת 9,723,763 יתרת מניות באוצר.

להלן פרטים בדבר ההתפתחויות העיקריות הקשורות בהון הבנק, לרבות השקעות בהון הבנק ועסקות במניות:

מכירת מניות על-ידי בעלת עניין בבנק

ביום 1 ביוני 2015 מכרה חברת מלח הארץ בע"מ 8,382,105 מניות של הבנק בתמורה לסך כולל של 168 מיליון ש"ח בעסקה מחוץ לבורסה. הכמות שנמכרה מהווה 0.63% מהון הבנק.

רכישה עצמית של מניות הבנק

המפקח על הבנקים אישר לבנק לבצע רכישה עצמית של 39,250,000 מניות לצורך יצירת מאגר מניות עבור תוכנית התגמול ההוני לעובדים ולמנהלים בכירים (ראה ביאור 13 (ב) בדוחות הכספיים של שנת 2014). עד ליום 30 בספטמבר 2015 רכש הבנק 25,200,000 מניות בעלות של כ-408 מיליון ש"ח.

שינויים בהון הבנק החל מיום 1 בינואר 2015 ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

עד למועד פרסום הדוחות הכספיים חל גידול של 4,444,656 מניות רגילות בהון המונפק והנפרע של הבנק כתוצאה מהעברת מניות מהמאגר כתוצאה ממימוש יחידות RSU ואופציות, שקוזז מרכישת מניות למאגר המניות.

להלן פרטים על יתרת האופציות ויחידות RSU שהונפקו וטרם מומשו סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:
5,805,265 יחידות אופציות למניות שהונפקו לעובדי הבנק במסגרת התוכנית לשנים 2010-2012.
1,752,713 יחידות RSU שהונפקו לעובדים בכירים במסגרת תוכנית התגמול של שנת 2010.
770,265 יחידות RSU שהונפקו לעובדים בכירים במסגרת תוכנית התגמול של שנת 2014 כתשלום נדחה של 50% מהמענק השנתי בגין שנת 2014.

לפרטים נוספים בקשר ליחידות RSU ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, לעובדים בכירים, ראה ביאור 16 בדוחות הכספיים לשנת 2014.

דיבידנדים

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הינה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון. ביום 20 באפריל 2015 החליט הדירקטוריון לחלק, החל משנת 2015, דיבידנד בשיעור של 20% מהרווח השנתי, לאחר שקיבל לכך את אישור המפקח על הבנקים.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23 לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים ידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת שלפיה על כל תאגיד בנקאי להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 שלו בשיעור המשקף 1% מיתרת ההלוואות לדיור, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017.

התאגידים הבנקאיים נדרשים להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 שלהם מדי רבעון החל ביום 1 בינואר 2015 בשיעור יחסי מהיעד המלא הנדרש עד ליום 1 בינואר 2017. ההשפעה הכוללת של הוראה זו, על בסיס יתרת ההלוואות לדיור לתאריך המאזן, נאמדת בכ-0.2%.

התוצאה של מכלול ההוראות האמורות הינה, שמיום 1 בינואר 2017 ידרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-10.2% כאמור לעיל וביחס הון כולל מינימלי של לא פחות מ-13.7%.

ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את תכנון יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%.

על-פי תנאי שטרי הון נדחים (סדרה א') לא יחולק דיבידנד במקרים הבאים: (א) היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטרי הון אלו, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור; ו-(ב) אם חלוקתו תגרום לכך שהיחס בין הון הליבה לנכסי סיכון של הבנק ירד מתחת ליחס של 6.5%.

בנוסף, בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן המפקח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב.

המפקח על הבנקים אישר רכישה עצמית של מניות הבנק עבור תוכניות התגמול של הבנק, לפרטים נוספים, ראה פרק השקעות בהון הבנק ועסקות במניות.

יתרת העודפים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה ב-24,298 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד כאמור.

להלן פרטים על חלוקת דיבידנדים בשנת 2015 שטרם שולמו:

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית החל משנת 2015 בגובה של 20% מהרווח הנקי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 15 בנובמבר 2015 על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השלישי של שנת 2015 בסך של כ-160 מיליון ש"ח, המהווה 12.08 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב.

הדירקטוריון קבע את יום 30 בנובמבר 2015 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 9 בדצמבר 2015 כיום התשלום.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
19.08.2015	08.09.2015	13.350	177
19.05.2015	10.06.2015	12.180	162
09.03.2015	31.03.2015	5.262	70
23.11.2014	15.12.2014	8.830	117
13.08.2014	03.09.2014	9.000	119
21.05.2014	12.06.2014	8.000	106
19.03.2014	10.04.2014	8.000	106

דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל - סוברני:				
אוקטובר 2015	יציב	P-I	A1	Moody's
אוגוסט 2015	יציב	A-I	A+	S&P
אוקטובר 2015	יציב	F1	A	Fitch Ratings
בנק הפועלים:				
יוני 2015	יציב	P-I	A2	Moody's
נובמבר 2015	יציב	A-2	A-	S&P
אפריל 2015	יציב	F1	A-	Fitch Ratings

בחודש פברואר 2015 חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A+. אופק דירוג המדינה נותר יציב. בחודש אפריל 2015 חברת הדירוג Fitch אישרה מחדש את דירוג הבנק (ללא שינוי). אופק הדירוג נותר יציב. בחודש מאי 2015 חברת הדירוג Fitch אישרה מחדש את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A. אופק דירוג המדינה נותר יציב. בחודש יוני 2015 חברת הדירוג Moody's אישרה מחדש את דירוג הבנק (ללא שינוי). אופק הדירוג הועלה ליציב (משלילי). בחודש אוגוסט 2015 חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A+. אופק דירוג המדינה נותר יציב. בחודש אוקטובר 2015 חברת הדירוג Moody's אישרה מחדש את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A1. אופק הדירוג המדינה נותר יציב. בחודש אוקטובר 2015 חברת הדירוג Fitch אישרה מחדש את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A. אופק דירוג המדינה נותר יציב. בחודש נובמבר 2015 חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג הבנק (ללא שינוי). אופק הדירוג נותר יציב.

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
דירוג מקומי (בישראל):				
נובמבר 2015	יציב		AAA	S&P מעלות
אוקטובר 2015	יציב	P-I	Aaa	מידרוג

בחודש אוקטובר 2015 חברת הדירוג מידרוג אישרה מחדש את דירוג הבנק (ללא שינוי). אופק הדירוג נותר יציב. בחודש נובמבר 2015 חברת הדירוג S&P מעלות אישרה מחדש את דירוג הבנק (ללא שינוי). אופק הדירוג נותר יציב.

סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

קצב הצמיחה של הכלכלה הגלובלית המשיך להאט וקרן המטבע הבינלאומית הורידה שוב את תחזיות הצמיחה הגלובלית לשנים 2015 ו-2016, והיא צופה כעת צמיחה גלובלית של 3.1% ו-3.6% בהתאמה בשנתיים הקרובות. בקרן המטבע הבינלאומית ציינו שהצמיחה בעולם היא מתונה ולא אחידה ושעיקר ההאטה כעת בצמיחה הגלובלית, מקורה בשווקים המתעוררים. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון השלישי של שנת 2015 בשיעור שנתי של 1.5% זאת בהמשך לצמיחה גבוהה של 3.9% ברבעון השני של שנת 2015. הצריכה הפרטית מוסיפה לגדול ואמון הצרכנים נמצא ברמה גבוהה אך הפעילות התעשייתית מאטה, בין היתר בשל הדולר החזק והירידה בביקושים הגלובליים. שוק הנדל"ן האמריקני מוסיף להתאושש עם עלייה בהתחלות הבנייה ובמכירות בתים. ההתאוששות בשוק העבודה בארצות-הברית האטה ברבעון השלישי של שנת 2015, ומספר המשרות גדל בקצב של 171 אלף בממוצע לחודש ברבעון השלישי של שנת 2015 לעומת ממוצע של 231 אלף ברבעון השני. שיעור האבטלה ירד לרמה של 5.1% בחודש ספטמבר אך במקביל שיעור ההשתתפות הוסיף לרדת לרמת שפל של 62.4% והשכר עלה בקצב מתון. בחודש אוקטובר נוספו 271 אלף משרות חדשות לשוק העבודה, נתון גבוה שהעלה את הציפיות להעלאת ריבית בחודש דצמבר. בגוש האירו נמשך השיפור בפעילות הכלכלית בתמיכת המדיניות המרחיבה, אם כי בקצב מתון יותר. למרות השיפור בפעילות שיעור האבטלה נותר גבוה, ברמה של 10.9% בחודש ספטמבר. ממשלת יוון חתמה על הסכם חדש עם היוורגורפ ובאוגוסט 2015 אושרה ליוון הלוואה חדשה של 86 מיליארד אירו לשלוש שנים. בבחירות שנערכו ביוון בספטמבר 2015 נבחר ראש הממשלה ציפראס להניגה את ממשלת יוון ונראה שהיא תמשיך ביישום תוכניות הצנע בהתאם להסכם, אך עדיין ישנן ספקות לגבי יכולתה של יוון לעמוד בחובותיה בעתיד. בשווקים המתעוררים גובר החשש מהשלכות ההאטה בצמיחה בסין, הירידה במחירי הסחורות והעלאת הריבית הצפויה בארצות-הברית, זאת בנוסף למשברים פנימיים במספר שווקים מתעוררים מרכזיים. מספר אינדיקטורים בסין הצביעו על כך שהצמיחה מאטה, והבולט ביניהם הוא מדד מנהלי הרכש. בברזיל מחריף המיתון וגם ברבעון השלישי של שנת 2015 צפויה התכווצות בצמיחה, בעיקר בהשפעת הירידה החדה במחירי הסחורות.

האינפלציה במרבית המשקים נותרה יחסית נמוכה ומדיניות הבנקים המרכזיים נותרה מרחיבה. בנקים מרכזיים שבו והורידו ריבית במהלך הרבעון השלישי של שנת 2015 ובהם בנקים בקנדה, בנורבגיה, בהונגריה ובסין. בארצות-הברית הריבית נותרה אפסית ברמה של 0.25% בגוש האירו הריבית נותרה אפסית ברמה של 0.05% (על פיקדונות הריבית היא שלילית 0.2%), תוכנית ההרחבה כמותית נמשכת וייתכן שאף תורחב לקראת סוף השנה.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

על פי האינדיקטורים שפורסמו עד כה נראה כי חל שיפור מסוים בצמיחה ברבעון השלישי של שנת 2015, לאחר צמיחה אפסית ברבעון השני של השנה. יחד עם זאת, הצמיחה הייתה עדיין נמוכה יחסית ומאוד לא אחידה מבחינת ענפי המשק השונים. הרפיון בענף התעשייה נמשך והיצוא התעשייתי היה קפוא גם ברבעון זה. נתוני הצריכה הפרטית היו ברובם חיוביים, אם כי יש לציין כי שורה של פיגועי טרור שהחלו בשלהי הרבעון ונמשכו גם בחודש אוקטובר 2015, עשויים להיות בעלי השפעה על הביקושים לצריכה, והשפעתם טרם באה לידי ביטוי בנתונים. קשה בשלב זה להעריך את השפעת האירועים הביטחוניים על הפעילות, אם כי ניסיון העבר מראה שאם מדובר בתקופה קצרה של אירועים השפעה על המשק היא נמוכה ומתרכזת בענף התיירות. פעילות ערה במיוחד נרשמה בשוק הדיר. הריבית הנמוכה והקדמת רכישות לפני העלאת מס הרכישה על משקיעים בחודש יולי 2015 הביאו להיקף גבוה מאוד של רכישת דירות ברבעון החולף. גם בצד היצע ניכרת פעילות מואצת, ונתוני התחלות הבנייה למחצית הראשונה של השנה מראים קצב בנייה שנתי של יותר מ-50 אלף יחידות לשנה. שוק העבודה המשיך להפגין עוצמה ושיעור האבטלה נותר יציב ברמה של 5.2%.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הממשלה פעלה ללא תקציב מאושר גם ברבעון השלישי של שנת 2015, כך שמסגרת הוצאות היא זו של תקציב שנת 2014. הגירעון התקציבי בחודשים ינואר-ספטמבר 2015 הסתכם ב-3.8 מיליארד ש"ח לעומת 10.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2014. הגירעון הנמוך מוסבר בעיקר בגביית מסים שעלתה על ההערכות המוקדמות. ב-12 החודשים האחרונים עמד הגירעון התקציבי המצטבר על שיעור של 2.0% מהתמ"ג. על רקע המצב התקציבי הנוח וההאטה בצמיחה, הממשלה הפחיתה את שיעור המע"מ ל-17% החל מחודש אוקטובר 2015 וכן, על-פי פרסומים בכלי התקשורת, בכוונת הממשלה להקטין את מס החברות העומד על 26.5% לשיעור של 25%, החל משנת 2016 ואילך.

ריבית בנק ישראל נותרה ברבעון השלישי של שנת 2015 ללא שינוי ברמה של 0.1%. האינפלציה הנמוכה לאורך זמן מהיעד והשקל החזק הביאו לציפיות למדיניות מרחיבה עוד יותר, ואולי אף הפחתת ריבית, אך אלו כאמור לא אירעו. הריבית האפסית המשיכה לעודד את שוק הנדל"ן ואת נטילת המשכנתאות. שוק המק"מ מגלם נכון לסוף חודש אוקטובר 2015 יציבות בריבית ברמה של 0.1%.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן ירד ברבעון השלישי של שנת 2015 בשיעור של 0.4% (מדד בגין). ב-12 החודשים האחרונים ירד מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.5%. ירידות המחירים מוסברות בשני גורמים עיקריים: ירידה חדה במחירי האנרגיה ומדיניות ממשלתית להפחתת יוקר המחיה. כך לדוגמה, מדד המחירים לצרכן ללא אנרגיה עלה בשנה האחרונה בשיעור של 0.7%. ירידת המדד ברבעון החולף אף היא הושפעה מגורמים כמו ביטול אגרת רשות השידור וירידה בתעריפי החשמל. להערכת הבנק הירידה במדד המחירים לצרכן אינה תוצאה של התמתנות בפעילות הכלכלית והיא אינה מהווה גורם סיכון לכשעצמה. המדיניות הממשלתית צפויה להמשיך לפעול להוזלת מחירים. בחודש אוקטובר הופחת שיעור המע"מ בנקודת אחוז לרמה של 17%, וכן צפויים לרדת בתחילת שנה הבאה מחירי המים וביטוח החובה לרכב. נכון לסוף חודש אוקטובר 2015 שוק ההון מגלם אינפלציה נמוכה בשיעור של 0.2% ב-12 החודשים הבאים. השקל פוחת ברבעון השלישי של שנת 2015 בשיעור של 4.1% מול הדולר האמריקני. הפיחות שיקף בעיקר את התחזקות הדולר מול מרבית המטבעות בעולם, כך שמול סל המטבעות האפקטיבי נרשם פיחות מתון של 1.4% בלבד. בנק ישראל המשיך לרכוש מטבע-חוץ בהיקף של 1.5 מיליארד דולר ברבעון זה מתוכם כ-0.8 מיליארד דולר כחלק מהתוכנית לקיזוז השפעות הגז הטבעי.

שוקי הכספים וההון

בדומה למגמה שנרשמה במרבית שוקי המניות בעולם, שוק המניות בישראל רשם ברבעון השלישי של שנת 2015 ירידות מחירים חדות. מדד ת"א 100 ירד ברבעון השלישי של שנת 2015 ב-8.3% ובכך מחק את כל העלויות שנרשמו בו מתחילת השנה. מחזורי המסחר היומיים הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2015 בכ-1,426 מיליון ש"ח, רמה דומה לזו שנרשמה ברבעון השני של השנה אך גבוהה בהרבה לעומת הרבעון המקביל אשתקד. בשוקי המניות בעולם נרשמה כאמור בתקופה זו מגמה דומה. במדד המשקים המפותחים, בדומה לישראל, נרשמה ירידה של כ-9.0%, ואילו במדד השווקים המתעוררים נמשכו ירידות השערים שהחלו ברבעון השני והוא ירד ב-17% ברבעון האחרון.

מדדי אגרות-החוב הממשלתיות השקליות עלו בשיעור של 1.7% והצמודות ירדו ב-0.2%. תשואת אגרת-חוב של ממשלת ישראל לעשר שנים ירדה בסוף חודש ספטמבר לרמה 2.2%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות עלה ברבעון השלישי של שנת 2015 ב-0.7%, ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות עלו מעט במהלך הרבעון אך רמתם עדיין נמוכה לעומת זו שהייתה בסוף שנת 2014. ברבעון השלישי של שנת 2015 חלה עלייה בהיקף הנפקות אגרות-החוב הקונצרניות שהגיעו ל-7.3 מיליארד ש"ח לעומת כ-5.8 מיליארד ש"ח ברבעון הקודם.

להלן נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין:

לשנת 2014	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2014	2015	2014	2015	
(0.1%)	0.1%	(0.2%)	0.3%	0.3%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים הידוע
12.0%	6.5%	0.9%	7.5%	4.1%	שיעור עליית שער הדולר של ארצות-הברית
5.6%	4.1%	(1.8%)	2.0%	0.4%	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
0.8%	(1.1%)	2.6%	(0.2%)	(0.6%)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
(1.2%)	(2.8%)	(6.8%)	(1.0%)	4.4%	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
3.7%	0.5%	(22.1%)	0.0%	(7.9%)	שיעור עליית (ירידת) הלירה התורכית

להלן נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.09.14	31.12.14	31.03.15	30.06.15	30.09.15	
0.25%	0.25%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה וביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014. ביישום של כללי החשבונאות, בעת עריכת הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. ייתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, בכל הקשור למדיניות החשבונאית, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

הפרשה להפסדי אשראי

על פי הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים בדבר הכללים לבחינת חובות במסגרת הפרשה פרטנית או קבוצתית וכן פרטים בדבר חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ראה ביאור 1 וה(4) בדבר הפרשה להפסדי אשראי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת הנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ-מאזניים. בתהליך ההערכה נסמכת הנהלה על מספר רב של שיקולים ואומדנים.

לגבי כל לווה שנבחן פרטנית, אשר קיימים לגביו סימנים המעידים על בעיה אפשרית ביכולת פירעון האשראי שניתן לו, מבצע הבנק הערכה של הסכום הניתן לגביה מאותו לווה בהתאם למקורות הפירעון הרלוונטיים, ובהם מקורות הפירעון מפעילותו העסקית של הלווה, מקורות פירעון פרטיים של הלווה, ערך המימוש הצפוי של בטוחות שהעמיד וערך מימוש צפוי של ערבויות חיצוניות שהועמדו לטובת פירעון האשראי, כל זאת, תוך התחשבות במועדי הפירעון והמימוש הרלוונטיים. אישור נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגביה מבוצע על-ידי גורם אשר הינו בסמכות אחת מעל לסמכות הענקת האשראי ללקוח, בהתאמות המחויבות. לאחר קביעת הסכום הניתן לגביה, נרשמת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי, אשר מהווה את הפרש בין סכום האשראי שניתן ללווה לבין הסכום הניתן לגביה ממנו, מהוון בריבית החוב המקורית, או השווי ההוגן נטו של הביטחונות העומדים כנגד החוב, בכל מועד דיווח. בנוסף, הבנק נדרש להעריך את היקף החוב אותו לא ניתן לגבות במאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים) ולבצע מחיקה חשבונאית בגינו.

הסכום הניתן לגביה מתבסס על פרמטרים שונים ובהם: תזרימי מזומנים צפויים מפעילותו העסקית של הלווה, ערך מימוש, נטו, של נכסי נדל"ן, ציוד יצרני, ניירות-ערך ונכסים אחרים של הלווה, ערך מימוש של ערבויות מצדדים שלישיים, ומועד המימוש של סכומים כאמור. מטבע הדברים, נתונים מעין אלה, המבוססים על אומדנים ועל הערכות, נסמכים על משתנים כלכליים אשר אינם בשליטת הבנק כגון, מצב כלכלי בשוק הישראלי ובשוקי העולם, שוקי פעילות של חברות ומוצריהן, שערי ריבית ומצב שוק ההון, מחירי נדל"ן ונכסים אחרים וביקושים בענף בארץ ובעולם ועוד.

בקביעת הסכום הניתן לגביה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי ושווי הביטחונות. עם זאת, מכיוון שמדובר במשתנים כלכליים ואחרים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן שנקבע.

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני המוערך על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011, תוך התחשבות בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. בקביעת שיעורי ההפרשה הקבוצתית, נעשה שימוש במתודולוגיה שנקבעה בהלימה להוראות המפקח על הבנקים, תוך לקיחה בחשבון של הגורמים שפורטו לעיל.

לעניין זה יצוין כי ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם לחוזר בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, בין היתר, להביא בחשבון הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם למוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

בהתאם לאמור בחוזר, הבנק נערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית החישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו-כן, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.75% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של חמש שנים שהסתיימו במועד הדיווח.

סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, מגולם בשיעור המס.

מכיוון שהיקף ושיעור ההפרשה הקבוצתית נסמכים, בין היתר, על עצם סיווג חוב כבעייתי ועיתוי הסיווג, הרי שגם בקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית מסתמך הבנק על אותם אומדנים הקשורים ליציבות הפיננסית של הלווה ולאומדן יכולת הפירעון שלו, שהם הבסיס לצורך סיווג חוב כחוב בעייתי ולעיתוי הסיווג.

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

מדידות שווי הוגן

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק, ובהם מרבית ניירות הערך בתיק הזמין למכירה, ניירות הערך בתיק למסחר ומכשירים פיננסיים נגזרים, נמדדים בדוחות הכספיים על-פי שווי הוגן. שווי הוגן של מכשיר פיננסי מוגדר כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק בהתאם לרצונם; כלומר, בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק. לצורך הערכת השווי ההוגן נעשה שימוש מרבי בנתונים נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק ומתקבל ממקורות בלתי תלויים. במקרים בהם אין נתונים נצפים לצורך מדידת השווי ההוגן, נעשה שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים אלה משקפים את ההנחות של הבנק והם כוללים מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים. לקביעת ערכי השווי ההוגן הבנק מפעיל שיקול דעת מקצועי נאות. לצורך כך, הבנק גיבש תוכנית לפיה יוגדר תהליך מובנה ומוסדר לקביעת שווי הוגן, במסגרתו פועלים ארבעה גורמים בלתי תלויים:

(1) הגורם העסקי - הגורם אשר אחראי לניהול המכשיר הפיננסי.
(2) הגורם המתקף - הגורם שאחראי על תיקוף המודלים לחישוב השווי ההוגן ועל תיקוף הנתונים וההנחות שמשמשות לצורך החישוב.

(3) הגורם המבקר - הגורם שאחראי על ביצוע בקורות שוטפות על תהליך קביעת השווי ההוגן.
(4) הגורם המפקח - הגורם שאחראי על פיקוח אחר יישום תהליך קביעת השווי ההוגן ברמה נאותה. כמו-כן, הבנק מקיים על בסיס שוטף הערכה ובדיקה של הסיכונים הקיימים בהליך קביעת השווי ההוגן. במסגרת אותה תוכנית הבנק הגדיר מנגלה על-פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגביו הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). בנוסף, נקבע כי במקרים בהם היקף המכשירים החורגים הגיע ל-75% מהמגבלה שנקבעה, הדבר יובא לידיעת הדירקטוריון וצוות ההנהלה לניהול סיכונים אשר יגבש תוכנית לצמצום היקף המכשירים החורגים.

השווי ההוגן של חלק מאגרות-חוב הנסחרות בחו"ל, מבוסס על ציטטי מחירים של ספקי מחירים בינלאומיים, אשר הינם בלתי תלויים בגופים המנפיקים ובלתי תלויים בגופים וממשלות המשווקים. ספקים אלה הינם חברות בינלאומיות מובילות, אשר מספקות שירותי ציטוט ושיערוך למאות מוסדות פיננסיים מובילים בעולם.

כמו-כן, חישוב השווי ההוגן של חלק מניירות הערך הלא סחירים במטבע ישראלי מבוצע בשיטת ערך נוכחי של תזרימי מזומן עתידיים על בסיס הריבית להיוון המתקבלת מחברה מצטטת (שנבחרה על-ידי שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר).

עם יישום FAS 157 (ASC 820-10) בדבר מדידות שווי הוגן, נדרש הבנק לשקף את סיכון האשראי ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית- הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל).

בנוסף, הבנק מבצע בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע את ההתאמות המתחייבות, לפי העניין.

יצוין כי הבנק מבצע מעקב אחר היקפי הפעילות של המכשירים הנמדדים בשווי הוגן. בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015 לא נצפתה ירידה משמעותית בהיקפי הפעילות אשר יכולה הייתה להצביע על חוסר נזילות בשוק המחייב התאמה לשווי ההוגן של מכשירים אלו.

להלן נתונים בדבר ההתאמה של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, כאמור לעיל:

31.12.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח		
16,391	15,270	נכסים בגין מכשירים נגזרים
136	165	התאמה בגין סיכון האשראי של נכסים בגין מכשירים נגזרים
16,818	16,187	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	-	התאמה בגין סיכון האשראי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

לפרטים נוספים ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 וביאור 8 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2015.

התחייבויות לזכויות עובדים

חלק מההפרשות בגין התחייבויות הבנק בקשר עם יחסי עובד-מעביד מבוססות, בין היתר, על חישוב אקטוארי. מדובר בהתחייבות למענק יובל לו זכאי כל עובד בתום 25 שנות עבודה בבנק, התחייבות לפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו, הטבות לעובדים לאחר פרישה, התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים שפרשו לפני גיל הפרישה החוקי, התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים פעילים שצפוי שיפרשו בתנאי פרישה מועדפים לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק והתחייבות בגין פיצוי פיטורין.

החישובים האקטואריים מתבססים ברובם על הנחות ואומדנים, המתבססים על הערכות ההנהלה והחלטותיה, ניסיון עבר וסטטיסטיקות שונות כגון שיעור היוון, לוחות תמותה, שיעורי עזיבת עובדים ושיעור שינוי ריאלי בשכר על פני זמן. לעניין שיעור ההיוון יודגש כי ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא זכויות עובדים ובו מצוין, בין היתר, כי שיעור ההיוון להתחייבויות בגין זכויות עובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע על-פי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכל במועד הדיווח.

סכום ההתחייבויות, המחושבות על בסיס אומדנים אקטואריים, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם לכ-3,583 מיליון ש"ח. שינוי במאפיינים האקטואריים השונים יביא לתוצאות שונות מאלה שמתקבלות כיום. כך לדוגמה, גידול של 1% בשיעור ההיוון יגרום להקטנת ההתחייבויות בסך של כ-273 מיליון ש"ח וקטיון של 1% בשיעור ההיוון יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-323 מיליון ש"ח. כמו-כן, גידול של 1% באומדן לשיעור עליית השכר השנתי יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-194 מיליון ש"ח. גידול של 1% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-179 מיליון ש"ח וקטיון של 1% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להקטנת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-187 מיליון ש"ח.

הערכת האקטואר עבור התקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2015 בגין ההתחייבות לזכויות עובדים מפורסמת באתר המגנ"א של הרשות לניירות-ערך שכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

לפרטים בדבר חוזר המפקח על הבנקים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ב(1) בתמצית הדוחות הכספיים.

מסים נדחים

מסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים ובגין הפסדים מועברים רק במידה שצפוי (more likely than not) שיווצר לגביהם חיסכון מס במועד הפיקוח.

לפיכך, בעת רישום מסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות מימושם בעתיד. ליום 30 בספטמבר 2015 וליום 31 בדצמבר 2014, סכום הפרשים הזמניים בגינם נרשמו מסים נדחים לקבל הגיע ל-10,250 מיליון ש"ח ו-9,697 מיליון ש"ח, בהתאמה, סכום הפסדים המועברים בגינם לא נרשמו מסים נדחים לקבל עמד על 507 מיליון ש"ח ו-514 מיליון ש"ח בהתאמה וסכום הפסדים המועברים בגינם נרשמו מסים נדחים לקבל עמד על 176 מיליון ש"ח ו-202 מיליון ש"ח בהתאמה. לפרטים בנושא שינויים בשיעורי מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר ראה ביאור 16א. בתמצית הדוחות הכספיים.

קבוצת הבנק הינה צד להליכים שיפוטיים שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וצדדים שלישיים שונים שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה. כמו-כן הקבוצה נתונה לחקירה של רשויות אמריקאיות כמתואר בביאור 1.6 בתמצית הדוחות הכספיים בדבר "עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים".

הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, וזאת בהתבסס על חוות דעת משפטיות. ברוב ההליכים השיפוטיים, כמו גם בקשר עם חקירותיהן של רשויות שונות, מתקבלות חוות דעת מיועצים משפטיים חיצוניים לקבוצת הבנק, שנבדקות על-ידי היועצים המשפטיים המועסקים בבנק.

הערכות אלה של יועצים משפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם, בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ ובעולם.

אומדנים לגבי הפרשות בהליכים שיפוטיים, חקירות ועניינים רגולטוריים כרוכים ברמה גבוהה מאוד של שיקול דעת וזאת בהשוואה לסוגי הפרשות אחרים. כאשר ההליכים הם בשלבים ראשוניים, הקביעה האם קיימת בכלל מחויבות לבנק, יצירת טווחי אומדנים וקביעת הסתברויות לכך שהבנק יאלץ לשאת בעלויות בגין אותה מחויבות, כרוכים באי ודאות משמעותית וכאשר מדובר בעניין שבו לא מתנהל במועד הדיווח הליך שיפוטאי או הודאות גדלה עוד יותר.

עם התקדמות ההליך, הנהלת הבנק ויועציה המשפטיים, מעריכים מדי תקופה האם נדרש לכלול או לעדכן הפרשות בגין ההליך, תוך עדכון האומדן שבוצע בתקופת הדיווח הקודמת. ככל שמתקדם ההליך, היכולת לבצע אומדנים מתגברת, אולם סכום ההפרשה עדיין רגיש לשינויים בהנחות.

ברוב המקרים קיים טווח רחב של תוצאות לכל הליך משפטי, לכל חקירה ולכל הליך רגולטורי.

בנוסף יש להביא בחשבון, כי בתחום המשפטי אין אפשרות לקיים הערכה "ודאית" או "קרובה לוודאית", וזאת לא רק בשלבים הראשונים של חיי התובענה או ההליך האחר, אלא עד וסמוך לקבלת פסק-הדין, או סיומו של ההליך האחר. ולפיכך, תוצאות ההליך עלולות להיות שונות, לעיתים אף באופן מהותי, מההערכה שנקבעה לגבי.

כך במיוחד כאשר מדובר בתובענות "יצוגיות", וזאת גם נוכח העדר ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל.

הבנק ויועציו המשפטיים עומדים, אפוא, בפני קשיים גדולים עוד יותר מהרגיל בהערכת תוצאות הדיון המשפטי בתובענות "יצוגיות", וביתר שאת בשלב שבו בית המשפט טרם החליט, אם לקבל את הבקשה להכיר בתובענה כתובענה "יצוגית", או לדחותה.

לפיכך, בהתחשב באמור לעיל, ובהתחשב בסכומים המהותיים הנקובים בתובענות "יצוגיות", ובאי הודאות המשמעותית הכרוכה ביכולת האמידה, התבררות של הליך כזה, עלולה מעת לעת, להשפיע באופן מהותי לרעה על תוצאות קבוצת הבנק בתקופת דיווח רבעונית או שנתית כלשהי בה התברר ההליך.

הדברים נכונים ביתר שאת, כאשר מדובר בעניין שבו לא מתנהל במועד הדיווח הכספי הליך שיפוטאי אלא מתקיימים חקירה או הליך רגולטורי אחר כדוגמת החקירה של רשויות אמריקאיות כמתואר בביאור 1.6. בתמצית הדוחות הכספיים.

באמידת השלכותיה של החקירה האמורה קיימת למועד הדיווח אי ודאות משמעותית אשר תתברר בעתיד עם התקדמות ההליכים או בסיומם.

בהתחשב באי הודאות המשמעותית ואם תהיינה בעתיד התפתחויות שליליות מהותיות כתוצאה מהחקירה לגבי הבנק עלולה להיות לכך השפעה משמעותית לרעה על תוצאות קבוצת הבנק בתקופת דיווח רבעונית או שנתית כלשהי בה תוסר אי הודאות.

ירידת-ערך ניירות-ערך זמינים למכירה וניירות-ערך המוחזקים לפדיון

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשווי של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary).

הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

1) הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.

2) בחינה פרטנית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה פרטנית. הבחינה מבוססת בין היתר על השיקולים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
- היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
- דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
- משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
- מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
- אירועים לאחר תאריך המאזן.

3) תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק.

הבנק קבע מספר עקרונות בבחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה, כדלהלן:

- ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך של למעלה מ-20% ביחס לעלותם וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - מכשירי חוב שחלה לגביהם ירידת דירוג משמעותית, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך, הבנק הגדיר ירידת דירוג של שלוש יחידות דירוג (notches) או יותר המלווה בירידה אל מתחת לדירוג השקעה, כירידת דירוג משמעותית.
 - מכשירי חוב שחל לגביהם כשל תשלום לאחר רכישתם, יחשבו כניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, עד למועד בו התשלומים בגין מכשירי חוב אלה מתקבלים כסדרם.
- כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי ההוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה יזקף לדוח רווח והפסד.

ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים

הבנק בוחן קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים, בבעלות הבנק, בהתאם לעקרונות המפורטים בתקן חשבונאות בינלאומי 36 "ירידת-ערך נכסים".

ירידת-ערך של עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי - בנוסף לאמור לעיל, הבנק בוחן סימנים נוספים אשר עשויים להצביע על ירידת-ערך של נכסי תוכנה:

- לא צפוי כי התוכנה המיועדת לשימוש עצמי תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים.
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה.
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה.
- העלויות לפיתוח או שדרוג התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהעלות שתוכנה.
- צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא ייעשה בו שימוש.

ההפרשה בגין ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2015 וביום 31 בדצמבר 2014 לסך של כ-33 מיליון ש"ח וכ-23 מיליון ש"ח, בהתאמה. ההוצאות בגין ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים שהוכרו בתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 וביום 31 בדצמבר 2014 הינם 10 מיליון ש"ח (מזה 10 מיליון ש"ח בגין נכסי תוכנה) ו-6 מיליון ש"ח (מזה 5 מיליון ש"ח בגין נכסי תוכנה) בהתאמה.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 29 ביוני 2006 וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו, כנדרש בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא הדירקטוריון ("הוראה 301").

ועדת הביקורת של הדירקטוריון הינה הוועדה אשר דנה ובוחנת את טיטות הדוחות הכספיים המוצגים בפניה וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים, כנדרש בהוראות תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010 ובהתאמה גם להוראה 301.

כמו-כן, דנה בדוחות הכספיים ועדת הדירקטוריון לכספים ותשקיפים, אשר בוחנת את הדוחות הכספיים בעיקר מהיבטים עסקיים כלכליים, לרבות בחינת התוצאות המדווחות תוך השוואה לתמצית התקציב ותוכניות העבודה של הבנק, ועדת הביקורת קיבלה דיווח וקיימה דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו, וכן קיבלה דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, אם וככל שהיתה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, כנדרש על-פי הוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים - הצהרה לגבי גילוי.

ועדת הביקורת בחנה את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שיושמה, את השינויים שחלו בה, אם חלו ואת הטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים; כן בחנה הוועדה את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, באמצעות הצגה מפורטת של הנושאים על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: המנכ"ל, הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) והחשבונאי הראשי של הבנק ובחנה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

כן דנה ועדת הביקורת, במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, בחובות הבעייתיים של הבנק, בחנה את שווי החזקות הבנק בניירות-ערך, דנה בהפרשות לירידת-ערך, שהינה בעלת אופי אחר מזמני, של ניירות-ערך ובהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק, כן דנה ועדת הביקורת ובחנה את חשיפות הבנק לסיכונים ואת דרך השתקפותם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

לישיבות ועדת הביקורת, כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון והם נוכחים בכל הישיבות האלה. כן מוזמן המבקר הפנימי של הבנק, לדיוני ועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא אישור הדוחות הכספיים.

שמות חברי ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים ומיומנותם, מפורטים בפרק "עבודת הדירקטוריון" ובפרק "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" בדוחות הכספיים לשנת 2014.

ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים קיימו דיונים בגין הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2015, ולאחריהם. ועדת הביקורת הציגה את המלצותיה בפני מליאת הדירקטוריון קודם למועד שבו הדירקטוריון דן בדוחות הכספיים.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם בסך של 2,496 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 2,226 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמה ב-10.6% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-10.2% בתקופה המקבילה אשתקד. החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, בדרך של יישום למפרע לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך. במהלך שנת 2014 יישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה של תקופות הדיווח בשנת 2014 הוצגו מחדש. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.ד(2) בדוחות הכספיים לשנת 2014 וביאור 1.ב בתמצית הדוחות הכספיים.

שינוי מתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	שינוי מתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	שינוי מתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
30.09.14	30.9.14	30.09.15	30.9.14	30.6.15	30.9.14	30.6.15	30.09.15	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
(8.2%)	8,277	7,597	(2.1%)	(9.3%)	2,855	3,080	2,795	הכנסות ריבית
(30.6%)	(2,398)	(1,664)	(23.9%)	(23.1%)	(882)	(872)	(671)	הוצאות ריבית
0.9%	5,879	5,933	7.7%	(3.8%)	1,973	2,208	2,124	הכנסות ריבית, נטו
35.1%	659	890	(70.6%)	(79.2%)	187	264	55	הכנסות מימון שאינן מריבית
4.4%	6,538	6,823	0.9%	(11.9%)	2,160	2,472	2,179	רווח מימוני, נטו**
	62	328			80	213	55	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.3%	6,476	6,495	2.1%	(6.0%)	2,080	2,259	2,124	עמלות והכנסות אחרות**
4.6%	3,900	4,081	3.8%	0.7%	1,304	1,344	1,354	הוצאות תפעוליות ואחרות
(3.3%)	*6,698	6,479	(2.8%)	3.6%	*2,245	2,108	2,183	רווח לפני מסים
11.4%	*3,678	4,097	13.7%	(13.4%)	*1,139	1,495	1,295	הפרשה למסים על הרווח
13.4%	*1,472	1,669	24.3%	(16.1%)	*424	628	527	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
61.5%	13	21		(12.5%)	1	8	7	רווח נקי:
								לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10.4%	*2,219	2,449	8.2%	(11.4%)	*716	875	775	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	7	47			2	11	27	המיוחס לבעלי מניות הבנק
12.1%	*2,226	2,496	11.7%	(9.5%)	*718	886	802	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון העצמי
4.1%	10.2%	10.6%			*9.8%	11.6%	10.4%	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ב בתמצית הדוחות הכספיים.

** סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו:

כדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר, הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות, וכן את השפעות שיעור עליית המדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

שינוי מתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.14	30.09.14	30.09.15	
	במיליוני ש"ח		
(8.2%)	8,277	7,597	הכנסות ריבית
(30.6%)	(2,398)	(1,664)	הוצאות ריבית
0.92%	5,879	5,933	הכנסות ריבית, נטו
35.05%	659	890	הכנסות מימון שאינן מריבית
4.4%	6,538	6,823	סך הרווח המימוני, נטו

להלן פרטים לגבי הרכב הרווח המימוני, נטו:

2014				2015			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
2,439	2,983	2,855	2,396	1,722	3,080	2,795	הכנסות ריבית
(590)	(926)	(882)	(507)	(121)	(872)	(671)	הוצאות ריבית
1,849	2,057	1,973	1,889	1,601	2,208	2,124	הכנסות ריבית, נטו
207	265	187	257	571	264	55	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,056	2,322	2,160	2,146	2,172	2,472	2,179	סך הרווח המימוני, נטו

להלן ניתוח התפתחות הרווח המימוני תוך הפרדת הרווח בין רווח מימון מפעילות שוטפת לבין הרווח הנובע מהשפעות חריגות והשפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.

ההתפתחות של סך הרווח המימוני, נטו לתשעה חודשים הראשונים של שנת 2015 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

שינוי תשעה חודשים שהסתיימו ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	30.09.14	30.09.14	30.09.15
במיליוני ש"ח				
2.2%	*6,005			6,139
רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾				
53.4%	283			434
הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב				
(25.2%)	143			107
רווח מהשקעות במניות ⁽²⁾				
(29.8%)	131			92
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽³⁾				
(312.5%)	(24)			51
הכנסות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל ⁽⁴⁾				
4.4%	6,538			6,823
רווח מימוני, נטו				

ההתפתחות הרבעונית של סך הרווח המימוני, נטו:

2014				2015		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
במיליוני ש"ח						
*1,899	*2,103	*2,003	*2,034	1,836	2,172	2,131
רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾						
93	102	88	60	205	176	53
הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב						
71	39	33	(7)	99	73	(65)
רווח (הפסד) מהשקעות במניות ⁽²⁾						
(3)	73	61	84	16	19	57
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽³⁾						
(4)	5	(25)	(25)	16	32	3
הכנסות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל ⁽⁴⁾						
2,056	2,322	2,160	2,146	2,172	2,472	2,179
רווח מימוני, נטו						

* סווג מחדש.

- רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
- ברבעון השלישי של שנת 2015 כלול הפסד בסך 72 מיליון ש"ח, כתוצאה מפסק-דין שהתקבל בחודש אוגוסט 2015 בנוגע לחיוב ריבית פיגורים על אשראי מובטח במניות, שסווג בעבר כנייר ערך.
- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה. התנודתיות בסעיף נבעה בעיקר כתוצאה משינויים בריבית במגזר הצמוד למדד.
- השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

הרווח המימוני, נטו הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-6,823 מיליון ש"ח בהשוואה ל-6,538 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע כתוצאה מעלייה ברווח המימוני מפעילות שוטפת שנבעה מגידול בהיקפי האשראי וקוזה בעקבות ירידת הריבית במשק וכן מהשפעות המדד הנמוך. כמו-כן, תרמו לעלייה ברווח המימוני רווחים ממימוש אגרות-חוב והשפעות חיסוי השקעות בחו"ל בגין שינויים בשערי חליפין. מנגד חלה ירידה מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ומרווח ממניות שנבע כתוצאה מפסק דין שהתקבל בחודש אוגוסט 2015 בנוגע לחיוב ריבית פיגורים על אשראי מובטח במניות, שסווג בעבר כנייר ערך ונכלל בסעיף זה. הרווח המימוני מפעילות שוטפת הושפע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 מן השינויים במדד המחירים לצרכן שהשפיע לרעה על הרווח המימוני ברבעון הראשון בסך של 235 מיליון ש"ח וקוזה על-ידי הכנסות מהפרשי הצמדה בסך של 145 מיליון ש"ח ברבעון השני ובסך 35 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2015.

להלן התפתחות סך הרווח המימוני, נטו, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לפי מגזרי פעילות עיקריים⁽¹⁾:

שינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		שינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	*30.09.14	30.09.15		*30.09.14	30.09.15	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מגזר משקי הבית	3.2%	1,577	1,627	4.5%	530	554
מגזר הבנקאות הפרטית	(14.5%)	688	588	(14.9%)	221	188
מגזר עסקים קטנים	5.9%	885	937	5.0%	302	317
המגזר המסחרי	12.6%	665	749	9.1%	231	252
המגזר העסקי	(5.6%)	1,394	1,316	(13.8%)	448	386
מגזר ניהול פיננסי	20.8%	1,329	1,606	12.6%	428	482
סך-הכל רווח מימוני, נטו	4.4%	6,538	6,823	0.9%	2,160	2,179

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.
(1) רווח מימוני, נטו כולל סכום של הכנסות הריבית נטו בצירוף הכנסות המימון שאינן מריבית.

העלייה ברווח המימוני במגזרי הבנקאות הקמעונאית בישראל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובעת בעיקר בשל עלייה בהיקפי האשראי. העלייה קוזזה בשל ירידת הריבית במשק, אשר באה לידי ביטוי בעיקר במגזר הבנקאות הפרטית.

הירידה ברווח המימוני, נטו במגזר העסקי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נבעה מירידה בהיקפי האשראי וכן כתוצאה מפסק-דין שהתקבל בחודש אוגוסט 2015 בנוגע לחיוב ריבית פיגורים על אשראי מובטח במניות, שסווג בעבר כנייר ערך. העלייה ברווח של המגזר המסחרי נבעה מעלייה בהיקף האשראי במגזר.

העלייה ברווח של מגזר ניהול פיננסי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נבעה בשל עלייה ברווחים ממימוש אגרות-חוב ומניות ומהשפעת חיסוי השקעות בחו"ל בגין שינויים בשערי חליפין. מנגד, חלה ירידה מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ושינויים בממדד המחירים לצרכן שהשפיע לרעה על הרווח המימוני כאמור לעיל.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.14	30.09.15		30.09.14	30.09.15	
שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית	3.36%	2.79%	3.51%	3.06%		
שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית	1.28%	0.89%	1.44%	1.07%		
פער הריבית הכולל	2.08%	1.90%	2.07%	1.99%		
יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית	2.38%	2.18%	2.42%	2.32%		

הירידה בשיעור ההכנסה על הנכסים ובשיעור ההוצאה על התחייבויות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נבעה מירידת הריבית במשק. הירידה בפער הריבית הכולל נבעה מירידה במרווחים הפיננסיים בפקדונות כתוצאה מירידת הריבית במשק.

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 לבין התקופה המקבילה אשתקד, עולה כי השינויים בשיעורי הריבית גרמו לקיטון בסך של 490 מיליון ש"ח, והשינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של 544 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-328 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 62 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה בגין הפרשה פרטנית, נטו הסתכמה בסך של 14 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 255 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפרשה הפרטנית נבע מחד מהוצאה פרטנית שהסתכמה בסך של 898 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 686 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ומאידך מקיטון בהפרשות וגביית חובות (Recovery) שהסתכמו בסך של 884 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 941 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה ל-314 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, בהשוואה להוצאה בסך של 317 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בנוגע למרכיבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי, ראה ביאור 3 בתמצית לדוחות הכספיים.

להלן ההוצאה הרבעונית להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**:

2014		2015				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
במיליוני ש"ח						
216	279	191	330	309	293	296
(272)	(385)	(284)	(264)	(280)	(317)	(287)
(56)	(106)	(93)	66	29	(24)	9
41	103	173	297	31	237	46
(15)	(3)	80	363	60	213	55
* מזה:						
(26)	(28)	63	129	38	191	(23)
(4)	-	(9)	(24)	-	5	2
15	25	30	256	21	17	76
-	-	(4)	2	1	-	-
(15)	(3)	80	363	60	213	55
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:						
0.34%	0.44%	0.30%	0.50%	0.46%	0.43%	0.43%
0.40%	0.60%	0.57%	0.95%	0.50%	0.78%	0.50%
(0.02%)	0.00%	0.12%	0.55%	0.09%	0.31%	0.08%
0.18%	(0.18%)	0.01%	0.23%	0.22%	(0.06%)	0.10%
12.12%	(12.01%)	0.82%	14.35%	14.66%	(3.79%)	6.15%

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

להלן ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח		
686	898	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(941)	(884)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(255)	14	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
317	314	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
62	328	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי*
* מזה:		
9	206	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(13)	7	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
70	114	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(4)	1	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
62	328	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:		
0.35%	0.44%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.52%	0.59%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.03%	0.16%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.00%	0.08%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.20%	5.41%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

להלן התפתחות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.14	30.09.15	30.09.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח				
82	127	30	65	מגזר משקי הבית
27	10	9	2	מגזר הבנקאות הפרטית
115	176	39	49	מגזר עסקים קטנים
45	101	26	13	המגזר המסחרי
(207)	(86)	(24)	(74)	המגזר העסקי
62	328	80	55	סך-הכל

להלן שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור, נטו לפי מגזרי פעילות עיקריים⁽¹⁾:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.14	30.09.15	30.09.14	30.09.15	
0.16%	0.23%	0.18%	0.35%	מגזר משקי הבית
0.10%	0.03%	0.10%	0.02%	מגזר הבנקאות הפרטית
0.57%	0.78%	0.56%	0.64%	מגזר עסקים קטנים
0.19%	0.36%	0.32%	0.13%	המגזר המסחרי
(0.33%)	(0.14%)	(0.11%)	(0.35%)	המגזר העסקי
0.03%	0.16%	0.12%	0.08%	סך-הכל

(1) על בסיס שנתי.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-4,081 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,900 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט של עמלות והכנסות אחרות:

שינוי מתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
	30.09.14	30.9.14	30.09.14	30.06.15	30.9.14	30.06.15	30.09.15		
	במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
עמלות									
דמי ניהול חשבונות	1.4%	729	739	(2.0%)	(2.8%)	249	251	244	
פעילות בניירות-ערך	4.5%	760	794	(0.4%)	(6.5%)	245	261	244	
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾	5.0%	159	167	(1.8%)	(3.6%)	55	56	54	
ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾	(2.9%)	34	33	9.1%	20.0%	11	10	12	
כרטיסי אשראי, נטו	2.9%	1,248	1,284	6.8%	8.3%	426	420	455	
טיפול באשראי	44.0%	109	157	25.6%	0.0%	43	54	54	
עמלות מעסקי מימון	2.0%	402	410	1.5%	3.0%	135	133	137	
הפרשי המרה	10.4%	202	223	28.8%	10.1%	59	69	76	
פעילות סחר חוץ	(7.5%)	93	86	(13.3%)	(7.1%)	30	28	26	
הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי	6.9%	29	31	0.0%	(9.1%)	10	11	10	
עמלות ביטוח חיים וביטוח דירות	(5.7%)	35	33	(8.3%)	0.0%	12	11	11	
עמלות אחרות	(20.0%)	30	24	(25.0%)	(33.3%)	8	9	6	
סך-הכל עמלות	3.9%	3,830	3,981	3.6%	1.2%	1,283	1,313	1,329	
הכנסות אחרות									
סך-הכל עמלות והכנסות אחרות	4.6%	3,900	4,081	3.8%	0.7%	1,304	1,344	1,354	

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

העמלות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-3,981 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,830 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעמלות, טיפול באשראי, עמלות מכרטיסי אשראי ומהכנסות מפעילות בניירות-ערך עקב גידול בהיקף הפעילות.

ההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-100 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-70 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקר מרווח ממימוש נכסים, ומגידול בהכנסות משירותי מחשוב לחברה שאוחדה בעבר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-6,479 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,698 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

שינוי מתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
	30.09.14	30.09.15	30.09.14	30.06.15	30.9.14	30.6.15			
	במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
	30.9.14				30.09.15				
	הוצאות שכר								
	(4.3%)	*3,438	3,290	(5.6%)	(6.2%)	*1,116	1,123	1,053	שכר
	(5.6%)	432	408	(11.7%)	7.9%	154	126	136	מענקים ותגמול מבוסס מניית
	(4.4%)	*3,870	3,698	(6.4%)	(4.8%)	*1,270	1,249	1,189	סך-הכל שכר
	(1.4%)	*1,142	1,126	0.0%	9.2%	*393	360	393	אחזקה ופחת בניינים וציוד
									הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
	(22.2%)	9	7			3	3	-	
	(1.7%)	1,677	1,648	3.8%	21.2%	579	496	601	הוצאות אחרות
	(3.3%)	*6,698	6,479	(2.8%)	3.6%	*2,245	2,108	2,183	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא עליונות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1. בתמצית הדוחות הכספיים.

הוצאות השכר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-3,698 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,870 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בשכר נובע בעיקר מחיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-1,126 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,142 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות אחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-1,648 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,677 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מרישום, בתקופה המקבילה אשתקד, של הפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים שקוזז מעלייה בהוצאות שיווק ופירסום ומהוצאות מחשב. הגידול בהוצאות בין הרבעון השני של שנת 2015 לרבעון השלישי של השנה נובע מגידול בהוצאות המחשוב והוצאות שיווק ופירסום.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-1,669 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,472 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הגיע ל-40.74% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 37.7% בעיקר בגין הוצאות הפרשי תרגום חברות בנות בחו"ל שאינן מוכרות לצורכי מס ומסים בגין שנים קודמות, בעיקר עקב גביית חובות שנמחקו בעבר.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-2,496 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,226 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב המיוחס לבעלי המניות של הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-1.88 ש"ח, בהשוואה ל-1.69 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק

המאזן המאוחד ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-422.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-408.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי מיום		יתרה ליום			
31.12.14	30.06.15	31.12.14	30.06.15	30.09.15	
במיליוני ש"ח					
3.6%	1.5%	*408,033	416,614	422,919	סך-כל הנכסים
4.2%	1.6%	263,980	270,817	275,192	אשראי לציבור, נטו
6.6%	(5.7%)	54,974	62,115	58,579	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3.9%	8.6%	58,778	56,232	61,064	ניירות-ערך
4.5%	2.1%	297,230	304,382	310,692	פיקדונות הציבור
4.1%	0.7%	33,671	34,829	35,061	אגרות - חוב וכתבי התחייבות נדחים
5.7%	1.5%	*30,966	32,260	32,741	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.0. בתמצית הדוחות הכספיים.

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ-מאזניים עיקריים:

שינוי מיום		יתרה ליום			
31.12.14	30.06.15	31.12.14	30.06.15	30.09.15	
במיליוני ש"ח					
1. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים:					
3.8%	8.4%	1,586	1,518	1,646	אשראי תעודות
5.7%	2.0%	46,717	48,412	49,358	ערבויות והתחייבויות אחרות
4.7%	1.0%	31,070	32,196	32,529	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
8.0%	1.2%	10,753	11,477	11,614	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
(2.0%)	(2.1%)	40,445	40,486	39,617	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(2.9%)	6.1%	57,269	52,409	55,604	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
2. מכשירים נגזרים (סכומי ערך נקוב):					
(15.4%)	(1.5%)	584,217	501,580	493,983	חוזי ריבית
4.8%	6.1%	297,866	294,077	312,041	חוזי מטבע-חוץ
(27.2%)	(5.3%)	49,184	37,826	35,807	חוזים בגין מניות
52.3%	6.0%	1,112	1,598	1,694	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
(9.5%)	1.0%	932,379	835,081	843,525	סך-הכל ערך נקוב נגזרים

ג. להלן ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, תפעול, ייעוץ:

שינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
	31.12.14	30.09.15		
ניירות-ערך ⁽¹⁾			880,532	879,477
נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול ⁽²⁾	22,859	25.1%	90,930	113,789
נכסי קרנות נאמנות ⁽³⁾	(11,185)	(11.3%)	99,018	87,833
יתרות פנסיוניות נועצות ⁽⁴⁾	3,331	14.2%	23,488	26,819

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
- (2) הגידול נובע מגיוס לקוחות חדשים בפעילות תפעול קופות-גמל.
- (3) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.
- (4) יתרות קרנות השתלמות ומוצרים פנסיוניים שניתן לגביהן ייעוץ פנסיוני.

אשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-275.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-264.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של כ-4.2%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום	שינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
		31.12.14	30.09.15			
65.6%	67.6%	7.5%	12,939	173,161	186,100	מטבע ישראלי לא-צמוד
19.7%	17.9%	(5.0%)	(2,578)	51,955	49,377	מטבע ישראלי צמוד למדד
14.6%	14.3%	2.2%	850	38,488	39,338	מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
0.1%	0.1%	0.3%	1	376	377	פריטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	4.2%	11,212	263,980	275,192	סך-הכל

האשראי במגזר השקלי הלא-צמוד עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-12.9 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-7.5% שנבע מעלייה באשראי לדיו, אשראי צרכני, אשראי לעסקים קטנים ואשראי מסחרי.

האשראי במגזר השקלי הצמוד למדד ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-2.6 מיליארד ש"ח, קיטון בשיעור של כ-5.0% שנבע בעיקר מירידה באשראי לדיו ואשראי עסקי.

האשראי במגזר מטבע-חוץ (כולל הצמוד למטבע-חוץ) עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-0.9 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-2.2% שנבע מגידול באשראי מפעילות הבנק בחו"ל וקוזז על-ידי ירידות באשראי העסקי בישראל.

להלן אשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות:

שינוי		יתרה ליום			
30.09.14	31.12.14	30.09.14	31.12.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח					
8.5%	5.7%	68,958	70,779	74,839	מגזר משקי הבית
8.3%	4.3%	36,721	38,141	39,776	מגזר הבנקאות הפרטית
9.8%	5.9%	28,296	29,339	31,082	מגזר עסקים קטנים
18.1%	10.9%	*33,141	35,301	39,152	המגזר המסחרי
(1.0%)	(0.1%)	*84,831	84,028	83,961	המגזר העסקי
30.0%	(13.9%)	*1,157	1,746	1,504	מגזר ניהול פיננסי
3.3%	5.0%	4,722	4,646	4,878	אחרים והתאמות
6.7%	4.2%	257,826	263,980	275,192	סך-הכל
מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיוור וכרטיסי אשראי:					
13.5%	8.1%	24,324	25,521	27,598	מגזר משקי הבית
10.2%	4.1%	9,372	9,921	10,332	מגזר הבנקאות הפרטית
10.3%	5.7%	22,108	23,052	24,375	מגזר עסקים קטנים
11.6%	6.5%	55,804	58,494	62,305	סך-הכל
הלוואות לדיוור בישראל:					
6.6%	4.8%	38,085	38,708	40,582	מגזר משקי הבית
11.7%	8.8%	17,462	17,922	19,506	מגזר הבנקאות הפרטית
10.0%	7.9%	4,941	5,038	5,435	מגזר העסקים הקטנים
8.3%	6.3%	60,488	61,668	65,523	סך-הכל

* סווג מחדש, כמפורט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות" בדוח הדירקטוריון לשנת 2014.

להלן נתונים בדבר יתרת הלוואות לדיור וכן בדבר ביצועים (לרבות הלוואות שמוחזרו), בחלוקה להלוואות מכספי הבנק והלוואות מכספי אוצר, כל זאת בהתייחס לפעילות בישראל:

יתרה ליום		
30.09.14	31.12.14	30.09.15
במיליוני ש"ח		
60,963	62,114	65,979
3,125	2,963	2,297
199	183	146
64,287	65,260	68,422

יתרות אשראי

הלוואות מכספי הבנק	60,963	62,114	65,979
הלוואות מכספי האוצר*	3,125	2,963	2,297
מענקים מכספי האוצר*	199	183	146
סך-הכל	64,287	65,260	68,422

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לשנה שהסתיימה ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום
30.09.14	31.12.14	30.09.15
במיליוני ש"ח		

ביצועי הלוואות לדיור

הלוואות מכספי האוצר:

הלוואות	15	18	3
מענקים	8	10	5
סך-הכל מכספי האוצר	23	28	8
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק	8,838	12,157	11,370
סך-הכל הלוואות חדשות	8,861	12,185	11,378
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק	1,541	2,445	2,540
סך-הכל הלוואות שניתנו	10,402	14,630	13,918

* כסום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

הבנק הצטרף במהלך שנת 2015 למהלך שיזם משרד הבינוי בשיתוף הפיקוח על הבנקים למחזור הלוואות שניתנו מכספי מדינה, באמצעות הלוואות מכספי בנק. במסגרת המהלך הבנק פונה ביוזמתו ללווים אשר נטלו הלוואות זכאות צמודת מדד בריבית של 4% או יותר, ומציע להם למחזר את הלוואה להלוואה מכספי בנק, בריבית שתקבע, במועד ביצוע המחזור, לפי הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל להלוואות לדיור מסוג זה.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

להלן מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת האשראי של הבנק:

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	יתרת חוב שיעור רשומה שינוי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור	יתרה במיליוני ש"ח		
6.2%	65,979	1.1%	723	31.9%	21,019	20.1%	13,254	35.2%	23,199	11.8%	7,784	30.09.15
6.6%	62,114	1.4%	870	35.8%	22,241	21.5%	13,379	34.4%	21,374	6.8%	4,250	31.12.14

היקף החוב הבעייתי

בשנים האחרונות ניכרת יציבות בהיקפי הסכומים בפיגור ובהיקפי הפרשה להפסדי אשראי.

להלן התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי (לא כולל הפרשה קבוצתית):

שנת חוב בעייתי	שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור במיליוני ש"ח	שיעור הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	
	1.5%	961	0.3%	225	0.2%	123	65,979	30.9.15
	1.7%	1,029	0.4%	230	0.2%	121	62,114	31.12.14
	1.9%	1,111	0.5%	272	0.2%	129	58,294	31.12.13

כימות ומדידת הסיכון – ביצוע אשראי לדיור

כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד, רמת מוצרים, וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

להלן פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק על בסיס רבעוני:

נתוני הלוואות לדיור – שיעור מסך הביצועים החדשים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.14	31.12.14	31.03.15	30.06.15	30.09.15	
מאפיינים					
37.5%	37.8%	35.1%	30.4%	33.1%	שיעור מימון מעל 60%
5.0%	2.3%	1.5%	0.7%	0.4%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
1.9%	1.1%	0.6%	0.2%	0.1%	שיעור מימון מעל 60% וגם שיעור החזר מעל 40%
31.4%	30.2%	29.9%	28.9%	30.1%	שיעור הביצועים בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים (הגבלת בנק ישראל 33.3%)
4.4%	4.3%	2.8%	2.7%	2.5%	שיעור הלוואות לכל מטרה
16.9%	16.4%	17.5%	16.4%	18.2%	שיעור הלוואות להשקעה מרכישה
604	597	615	590	522	הלוואה ממוצעת לרכישה (באלפי ש"ח)
19.0	19.3	18.8	19.3	19.7	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור בפרמטרים רבים, כגון: התפלגות LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי ושיעור הפיגורים.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפרשה הכלכלית הנדרשת בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת השפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק.

כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח – ביטוח חיים וביטוח מבנה. בנוסף, בהלוואות שאושרו עד לתאריך 1 בנובמבר 2012 נהג הבנק לדרוש ביטוח אשראי בהלוואות בהן LTV גבוה משיעור של 75%. החל מתאריך 1 בנובמבר 2012 לא ניתן לאשר הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%.

דיון חודשי בנושא סיכוני אשראי לדיון

מתקיים דיון חודשי בהתפתחות המדדים השונים, בהתייחס לביצועים שוטפים והן לגבי כלל תיק האשראי לדיון. זאת, בהתאם לתאבון סיכון כפי שהוגדר על-ידי הנהלת הבנק.

סיכון אשראי כולל לפי ענפי משק

הסיכון הכולל של האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל חובות [אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים], השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין מכשירים נגזרים, ומסיכון חוץ-מאזני, הכולל ערבויות, עסקות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

לפרטים נוספים, ראה תוספת 3 לסקירת ההנהלה.

סיכון האשראי הכולל ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-548.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-544.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל⁽¹⁾ לפי ענפי משק עיקריים:

שינוי בין ספטמבר לדצמבר	31 בדצמבר 2014*		30 ביולי 2015		30 בספטמבר 2015		
	שיעור מסך-הכל	סיכון אשראי כולל** במיליוני ש"ח	שיעור מסך-הכל	סיכון אשראי כולל** במיליוני ש"ח	שיעור מסך-הכל	סיכון אשראי כולל** במיליוני ש"ח	
(5.3%)	0.5%	2,830	0.5%	2,815	0.5%	2,679	חקלאות
10.4%	0.7%	3,761	0.8%	4,095	0.8%	4,152	כרייה וחציבה
(0.7%)	9.1%	49,532	9.1%	48,136	9.0%	49,187	תעשייה
9.9%	10.0%	54,399	10.5%	56,085	10.9%	59,793	בינוי ונדל"ן - בינוי***
4.2%	5.5%	29,970	5.7%	30,519	5.7%	31,225	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
(6.9%)	2.4%	13,403	2.4%	12,801	2.3%	12,479	אספקת חשמל ומים
0.9%	7.3%	39,619	7.6%	40,512	7.3%	39,969	מסחר
(10.6%)	2.5%	13,574	2.4%	12,524	2.2%	12,131	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
5.7%	1.6%	8,912	1.8%	9,541	1.7%	9,421	תחבורה ואחסנה
(1.9%)	1.7%	9,198	1.7%	8,921	1.6%	9,026	מידע ותקשורת
2.3%	9.0%	48,950	9.1%	48,618	9.1%	50,089	שירותים פיננסיים
(1.7%)	2.5%	13,385	2.4%	12,798	2.4%	13,161	שירותים עסקיים אחרים
(3.7%)	1.7%	9,065	1.7%	8,803	1.6%	8,733	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1.8%	54.5%	296,598	55.7%	296,168	55.1%	302,045	סך-הכל מסחרי
5.2%	10.8%	58,991	11.5%	61,163	11.3%	62,065	אנשים פרטיים - הלוואות לדיון
4.4%	16.3%	88,603	17.0%	90,079	16.9%	92,488	אנשים פרטיים - אחר
2.8%	81.6%	444,192	84.2%	447,410	83.3%	456,598	סך-הכל סיכון אשראי לציבור
(19.6%)	9.6%	52,459	7.4%	39,217	7.7%	42,173	סך-הכל בבנקים****
3.7%	8.8%	47,674	8.4%	44,722	9.0%	49,427	סך-הכל ממשלות
0.7%	100%	544,325	100%	531,349	100%	548,198	סך-הכל

* מספרי ההשוואה סווגו מחדש בעקבות חוזר בנק ישראל מאפריל 2014, בנוגע לאימוץ הוראות הלמ"ס לגבי סיווג אחיד של ענפי הכלכלה-2011, אשר מחליף את הסיווג שנקבע בשנת 1993.

** לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-11,614 מיליוני ש"ח (30.6.15: 11,477 מיליוני ש"ח, 31.12.14: 10,753 מיליוני ש"ח).

*** כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-765 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,324 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (30.6.15: סיכון אשראי מאזני בסך של כ-905 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,199 מיליוני ש"ח, 31.12.14: סיכון אשראי מאזני בסך של כ-892 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,402 מיליוני ש"ח).

**** לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
(1) נתוני סיכון האשראי הכולל מוצגים לפני ניכוי יתרת ההפרשות להפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי).

ליום 30 בספטמבר 2015 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם ב-91.0 מיליארד ש"ח.

להלן פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים:

יתרה ליום 30 בספטמבר 2015			
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי כולל	
במיליוני ש"ח			
2,199	1,546	3,745	בנייה למסחר ושירותים
502	145	647	בנייה לתעשייה
11,072	25,785	36,857	בנייה לדירור
21,909	6,103	28,012	נכסים מניבים
11,604	10,153	21,757	אחר
47,286	43,732	91,018	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

להלן פירוט יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק ליום 30 בספטמבר 2015:

מספר לוויים	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל	
במיליוני ש"ח				
5	2,445	9,051	11,496	ענף המשק תעשייה
2	1,765	1,210	2,975	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	158	1,409	1,567	בינוי ונדל"ן - בינוי
1	1,858	2,338	4,196	אספקת חשמל ומים
1	1,229	10	1,239	מידע ותקשורת
4	4,538	2,872	7,410	שירותים פיננסיים
14	11,993	16,890	28,883	סך-הכל

מזה: יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלוויים הגדולים לפי ענפי משק ליום 30 בספטמבר 2015:

אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל	
במיליוני ש"ח			
200	4,676	4,876	ענף המשק תעשייה
1,858	2,338	4,196	אספקת חשמל ומים
1,334	633	1,967	שירותים פיננסיים
264	1,625	1,889	שירותים פיננסיים
1,226	605	1,831	שירותים פיננסיים
6	1,735	1,741	תעשייה
4,888	11,612	16,500	סך-הכל

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

להלן פירוט החבות לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 בספטמבר 2015:

סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	מזה: סיכון אשראי חבות ברוטו ⁽³⁾ חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות נטו ⁽⁵⁾	שיעור מההון הרגולטרי
במיליוני ש"ח					
5,012	3,844	297	493	8,372	17.01%

בתקופה שבתחילת שנת 2012 ועד לתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ירד סכום החבות של קבוצות הלווים שהחשיפה שלהן עולה על 15% מההון הרגולטרי של הבנק מ-27.5 מיליארד ש"ח לכ-8.4 מיליארד ש"ח, ובהתאם ירד שיעור חבותן מההון הרגולטרי מ-61.8% ל-17.0% ירידה בשיעור של כ-72.5%. כמו-כן, הצטמצם מספר הקבוצות משלוש לאחת בתחילת שנת 2014. לגבי לווים להם חבות מעל 1.2 מיליארד ש"ח כל אחד, חלה ירידה בחלקם המצטבר מסך סיכון האשראי; משיעור של כ-8.4% בסוף שנת 2011 לכ-5.4% בסוף חודש ספטמבר 2015, ירידה בשיעור של כ-35.3%.

(1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
 (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מוחץ לקבוצה.
 (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313.
 (5) הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" מטילה על הבנק, בין היתר, מגבלה לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מההון של הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון". כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויות (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבות כל אחד מהם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מהון הבנק.

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. בנוסף, הבנק מבצע סקירות תקופתיות על סיכון האשראי בקבוצות לווים אלה, תוך בחינה פרטנית של הלווים השייכים לקבוצות הלווים, אופי פעילות לווים אלה והמתאם ביניהם היכולים להשפיע על הסיכון הקבוצתי.

בחודש יוני 2015 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים", ראה פירוט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות המגזר העסקי".

חבויות בעייתיות

א. פילוח חבויות בעייתיות

31.12.2014			30.09.2015			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
6,998	676	6,322	6,592	806	5,786	סיכון אשראי פגום
2,954	351	2,603	2,244	87	2,157	סיכון אשראי נחות
4,810	1,636	3,174	2,993	822	2,171	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
14,762	2,663	12,099	11,829	1,715	10,114	סך סיכון אשראי בעייתי*
12,721	2,508	10,213	9,898	1,595	8,303	סיכון אשראי בעייתי בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
**951	-	**951	1,079	-	1,079	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

** הוצג מחדש.

ב. נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום		
31.12.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח		
5,859	5,359	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
129	135	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
5,988	5,494	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה-non performing assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

ג. נכסים פגומים מבצעים

יתרה ליום		
31.12.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח		
422	399	חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית
34	25	אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
456	424	סך-הכל

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוי-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ד. מדדי סיכון

ליום		
31.12.2014	30.09.2015	
2.34%	2.06%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
**0.35%	0.39%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.56%	1.54%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.35%	1.32%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
66.55%	74.54%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
3.32%	2.59%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

** הוצג מחדש.

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי		על בסיס פרטני
	לפי עומק פיגור אחר		
במיליוני ש"ח			
הרכב יתרת ההפרשה ליום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר):			
4,292	3,061	225	1,006
בגין אשראי לציבור			
5	5	-	-
בגין חובות שאינם אשראי לציבור			
714	635	-	79
בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
5,011	3,701	225	1,085
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2015			
הרכב יתרת ההפרשה ליום 30 בספטמבר 2014 (בלתי מבוקר):			
3,918	2,722	254	942
בגין אשראי לציבור			
2	2	-	-
בגין חובות שאינם אשראי לציבור			
723	627	-	96
בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
4,643	3,351	254	1,038
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2014			
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2014 (מבוקר):			
4,180	3,017	230	933
בגין אשראי לציבור			
4	4	-	-
בגין חובות שאינם אשראי לציבור			
672	586	-	86
בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
4,856	3,607	230	1,019
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014			

מזומנים ופיקדונות בבנקים

המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו ב-58.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-55.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של כ-6.6%.

להלן פירוט יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים:

שינוי מיום		יתרה ליום		
31.12.2014	30.06.2015	31.12.2014	30.06.2015	30.09.2015
במיליוני ש"ח				
37.9%	47.3%	2,364	2,214	3,261
מזומנים בקופות				
57.5%	(20.3%)	20,429	40,383	32,172
פיקדונות בבנק ישראל				
(32.1%)	87.9%	23,604	8,526	16,024
פיקדונות בבנקים מרכזיים בחו"ל				
(52.2%)	18.4%	404	163	193
פיקדונות בבנקים מסחריים בישראל				
(15.2%)	(36.0%)	8,173	10,829	6,929
פיקדונות בבנקים מסחריים בחו"ל				
6.6%	(5.7%)	54,974	62,115	58,579
סך-הכל				

ניירות-ערך

ניירות הערך ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ- 61.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-58.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, עלייה בשיעור של כ-3.9% שנבעה בעיקר מרכישת אגרות-חוב ממשלתיות בתיק הזמין ובתיק למסחר. לפרטים נוספים, ראה ביאור 2 בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן פירוט ניירות הערך של קבוצת הבנק בהתאם לסיווג המאזני:

ליום 30 בספטמבר 2015					
הערך במאזן	שווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח					
					אגרות-חוב:
	413	-	5	413	מוחזקות לפדיון
	51,518	(195)	633	51,080	זמינות למכירה
	6,550	*(7)	*32	6,525	למסחר
	58,481	(202)	670	58,018	סך-הכל אגרות-חוב
					מניות:
	2,533	(62)	368	2,227	זמינות למכירה
	50	*(4)	*-	54	למסחר
	2,583	(66)	368	2,281	סך-הכל מניות
	61,064	(268)	1,038	60,299	סך-כל ניירות הערך

ליום 31 בדצמבר 2014					
הערך במאזן	שווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח					
					אגרות-חוב:
	509	-	26	509	מוחזקות לפדיון
	52,187	(66)	1,039	51,214	זמינות למכירה
	3,469	*(7)	*19	3,457	למסחר
	56,165	(73)	1,084	55,180	סך-הכל אגרות-חוב
					מניות:
	2,563	(25)	418	2,170	זמינות למכירה
	50	*(6)	*1	55	למסחר
	2,613	(31)	419	2,225	סך-הכל מניות
	58,778	(104)	1,503	57,405	סך-כל ניירות הערך

* נקפו לדוח רווח והפסד.

השקעות באגרות-חוב בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר

להלן פרטים נוספים על השקעת קבוצת הבנק באגרות-חוב ליום 30 בספטמבר 2015 (במיליוני ש"ח):

הערך במאזן	סך-הכל הערך במאזן
אגרות-חוב ממשלתיות:	
ממשלת ישראל	43,382
ממשלת ארצות-הברית	531
ממשלות מדינות מפותחות	1,578
ממשלות מדינות מתפתחות	251
	45,742
אגרות-חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים:	
בנקים בישראל	257
בנקים - מדינות מפותחות:	
ארצות-הברית	1,226
בריטניה	702
הולנד	555
אוסטרליה	483
קוריאה הדרומית	246
צרפת	322
שוודיה	322
גרמניה	321
שוויץ	333
יפן	120
אחרים*	281
	4,911
בנקים- ארצות מתפתחות	173
מוסדות פיננסיים (שאינם בנקים):	
ישראל	204
ארצות-הברית**	536
אחרים	95
	835
	6,176

אגרות-חוב של תאגידים, שאינם בנקים ומוסדות פיננסיים (פילוח לפי ענפי משק):

כרייה וחציבה	976
תעשייה	1,899
פעילויות בנדל"ן	698
אספקת חשמל ומים	562
מסחר	377
תחבורה ואחסנה	161
מידע ותקשורת	802
שירותים פיננסיים	276
שירותים עסקיים אחרים	153
שירותים ציבוריים וקהילתיים	246
	6,150
סך-הכל השקעה באגרות-חוב	58,068

* כולל 9 מדינות, כשהיתרה הגבוהה ביותר היא כ-105 מיליון ש"ח.
** כולל 14 מנפיקים, כשהיתרה הגבוהה ביותר של מנפיק אחד היא בסך של כ-138 מיליון ש"ח.

השקעות במניות

לבנק השקעות במניות סחירות, במניות לא סחירות ובקרנות נאמנות בפיזור נרחב, המסתכמות ליום 30 בספטמבר 2015 ב-2,583 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,613 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014.

פיקדונות

פיקדונות כוללים את פיקדונות הציבור, פיקדונות הממשלה ופיקדונות מבנק ישראל ומבנקים אחרים.

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.14	30.09.15	
	במיליוני ש"ח		
4.5%	297,230	310,692	פיקדונות הציבור
8.3%	4,322	4,679	פיקדונות מבנקים
(12.7%)	455	397	פיקדונות הממשלה
4.6%	302,007	315,768	סך-הכל

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו ב-310.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-297.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של כ-4.5% שנבע מעלייה של 14.8 מיליארד ש"ח בפיקדונות הקמעונאים ומעלייה של 2.7 מיליארד ש"ח בפיקדונות העסקיים וקוזז מירידה של 4.0 מיליארד ש"ח במגזר ניהול פיננסי.

להלן התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור ליום	השינוי	יתרה ליום			
		31.12.14	30.09.15		
		במיליוני ש"ח			
62.2%	64.5%	16,055	184,567	200,622	מטבע ישראלי לא-צמוד
5.5%	4.6%	(2,158)	16,461	14,303	מטבע ישראלי צמוד למדד
32.2%	30.7%	(436)	95,826	95,390	מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
0.1%	0.2%	1	376	377	פריטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	13,462	297,230	310,692	סך-הכל

פיקדונות הציבור בשקלים לא-צמודים ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו ב-200.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-184.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, גידול בשיעור של כ-8.7% שנבע מעלייה בפיקדונות במגזר הבנקאות הפרטית, מגזר משקי בית ומלקוחות עסקיים ושקוזז על-ידי ירידה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים במגזר ניהול פיננסי.

פיקדונות הציבור בשקלים צמודים ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו ב-14.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-16.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, קיטון בשיעור של כ-13.1% שנבע בעיקר מירידה בפיקדונות במגזר הבנקאות הפרטית ומגזר משקי בית. **פיקדונות הציבור במטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)** ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו ב-95.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-95.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, קיטון בשיעור של כ-0.5% שנבע מירידה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים במגזר ניהול פיננסי וירידה ביתרות מפעילות הבנק בחו"ל, וקוזז מעלייה בפיקדונות מעסקים קטנים.

להלן פירוט פיקדונות הציבור לפי גודל:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2014	30 בספטמבר 2015	
במיליוני ש"ח		
		תקרת הפיקדון
100,968	105,746	עד 1
73,445	79,638	מעל 1 עד 10
48,097	49,889	מעל 10 עד 100
30,682	35,209	מעל 100 עד 500
44,038	40,210	מעל 500
297,230	310,692	סך-הכל

יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2014	30 בספטמבר 2015	
במיליוני ש"ח		
11,672	10,732	קבוצה א
3,162	3,338	קבוצה ב
2,815	2,935	קבוצה ג

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידיו) וצד הנשלט על-ידיו.
** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותו מועד דיווח.

פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

שינוי מיום		יתרה ליום		
30.09.14	31.12.14	30.09.14	31.12.14	30.09.15
		במיליוני ש"ח		
8.6%	6.2%	37,660	38,501	40,881
11.6%	7.3%	122,325	127,224	136,568
16.6%	10.2%	28,205	29,838	32,875
22.5%	(1.5%)	*19,843	24,659	24,300
27.0%	10.9%	*24,093	27,581	30,595
(8.4%)	(8.0%)	*49,634	49,427	45,473
10.3%	4.5%	281,760	297,230	310,692

* סווג מחדש, כמפורט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות" בדוח הדירקטוריון לשנת 2014.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו ב-35.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-33.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של כ-4.1%. הגידול נבע בעיקר מגיוס אגרות-חוב בסך של כ-5.7 מיליארד ש"ח על-ידי קבוצת הבנק וקוזה על על-ידי פירעון של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-4.0 מיליארד ש"ח.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

מידע כספי תמציתי על מגזרי פעילות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות. הפעילות של קבוצת הבנק מנהלת באמצעות שישה מגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים, מולו הם פועלים. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים. לפרטים בדבר שיוך לקוחות למגזרי הפעילות השונים, ראה ביאור 31 בדוחות הכספיים לשנת 2014.

סיווג מחדש של נתוני המגזרים

מספרי ההשוואה שדווחו בדוחות הכספיים הרבעוניים בשנת 2014 סווגו מחדש, כמפורט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות" בדוח הדירקטוריון לשנת 2014.

להלן תמצית ההתפתחות בתוצאות הפעילות של קבוצת הבנק, וסעיפי המאזן העיקריים לפי מגזרי פעילות:

א. רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק:

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	**30.09.14	30.09.15		**30.09.14	30.09.15	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
26.7%	202	256	31.0%	58	76	מגזר משקי הבית
	(31)	52		(35)	1	מגזר הבנקאות הפרטית
22.5%	218	267	14.5%	83	95	מגזר עסקים קטנים
10.9%	247	274	24.7%	85	106	המגזר המסחרי
(9.3%)	886	804	(1.5%)	268	264	המגזר העסקי
19.6%	658	787	5.0%	241	253	מגזר ניהול פיננסי
21.7%	46	56	(61.1%)	18	7	אחרים והתאמות
12.1%	2,226	2,496	11.7%	718	802	סך-הכל

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבוונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 ב בתמצית הדוחות הכספיים.
** סווג מחדש.

ב. אשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות:

שינוי		יתרה ליום			
30.09.14	31.12.14	30.09.14	31.12.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח					
8.5%	5.7%	68,958	70,779	74,839	מגזר משקי הבית
8.3%	4.3%	36,721	38,141	39,776	מגזר הבנקאות הפרטית
9.8%	5.9%	28,296	29,339	31,082	מגזר עסקים קטנים
18.1%	10.9%	*33,141	35,301	39,152	המגזר המסחרי
(1.0%)	(0.1%)	*84,831	84,028	83,961	המגזר העסקי
30.0%	(13.9%)	*1,157	1,746	1,504	מגזר ניהול פיננסי
3.3%	5.0%	4,722	4,646	4,878	אחרים והתאמות
6.7%	4.2%	257,826	263,980	275,192	סך-הכל
מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיוור וכרטיסי אשראי:					
13.5%	8.1%	24,324	25,521	27,598	מגזר משקי הבית
10.2%	4.1%	9,372	9,921	10,332	מגזר הבנקאות הפרטית
10.3%	5.7%	22,108	23,052	24,375	מגזר עסקים קטנים
11.6%	6.5%	55,804	58,494	62,305	סך-הכל
הלוואות לדיוור בישראל:					
6.6%	4.8%	38,085	38,708	40,582	מגזר משקי הבית
11.7%	8.8%	17,462	17,922	19,506	מגזר הבנקאות הפרטית
10.0%	7.9%	4,941	5,038	5,435	מגזר העסקים הקטנים
8.3%	6.3%	60,488	61,668	65,523	סך-הכל

* סווג מחדש, כמפורט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות" בדוח הדירקטוריון לשנת 2014.

ג. פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

שינוי מיום		יתרה ליום			
30.09.14	31.12.14	30.09.14	31.12.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח					
8.6%	6.2%	37,660	38,501	40,881	מגזר משקי הבית
11.6%	7.3%	122,325	127,224	136,568	מגזר הבנקאות הפרטית
16.6%	10.2%	28,205	29,838	32,875	מגזר עסקים קטנים
22.5%	(1.5%)	*19,843	24,659	24,300	המגזר המסחרי
27.0%	10.9%	*24,093	27,581	30,595	המגזר העסקי
(8.4%)	(8.0%)	*49,634	49,427	45,473	מגזר ניהול פיננסי
10.3%	4.5%	281,760	297,230	310,692	סך-הכל

* סווג מחדש, כמפורט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות" בדוח הדירקטוריון לשנת 2014.

להלן פירוט בדבר היתרות הממוצעות של אשראי לציבור, נטו ופיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור			יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו			
השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2014	2015		2014	2015	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
8.5%	36,466	39,557	7.8%	66,963	72,168	מגזר משקי הבית
7.3%	121,151	130,000	9.9%	35,340	38,842	מגזר הבנקאות הפרטית
13.3%	27,580	31,255	12.1%	26,841	30,086	מגזר עסקים קטנים
28.4%	19,210	24,661	20.6%	*30,998	37,378	המגזר המסחרי
28.0%	22,869	29,267	(0.2%)	*84,332	84,130	המגזר העיסקי
9.1%	44,578	48,620	19.8%	*1,174	1,407	מגזר ניהול פיננסי
-	-	-	7.0%	4,436	4,745	מגזר אחרים והתאמות
11.6%	271,854	303,360	7.5%	250,084	268,756	סך-הכל

* סווג מחדש, כמפורט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות" בדוח הדירקטוריון לשנת 2014.

להלן פירוט בדבר ההון המיוחס לכל אחד ממגזרי הפעילות לעניין חישוב התשואה להון⁽¹⁾:

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	*30.09.14	30.09.15		*30.09.14	30.09.15	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
7.5%	5,165	5,551	8.7%	5,299	5,761	מגזר משקי הבית
4.1%	3,233	3,367	(3.8%)	3,393	3,265	מגזר הבנקאות הפרטית
13.8%	2,334	2,655	13.8%	2,404	2,735	מגזר עסקים קטנים
21.7%	4,182	5,091	21.0%	4,396	5,317	המגזר המסחרי
1.8%	12,051	12,268	0.0%	12,175	12,180	המגזר העיסקי
10.7%	2,349	2,600	4.7%	2,515	2,632	מגזר ניהול פיננסי
22.9%	230	283	7.2%	249	267	מגזר אחרים והתאמות
7.7%	29,544	31,815	5.7%	30,431	32,157	סך-הכל

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק⁽¹⁾:

שינוי מיום		יתרה ליום			
30.09.14	31.12.14	30.09.14	31.12.14	30.09.15	
		במיליוני ש"ח			
(6.6%)	(4.2%)	4,978	4,850	4,648	מגזר משקי הבית
0.2%	0.5%	182,637	182,011	182,984	מגזר הבנקאות הפרטית
(5.1%)	(5.2%)	12,194	12,212	11,576	מגזר עסקים קטנים
2.2%	2.5%	16,294	16,240	16,650	המגזר המסחרי
(4.5%)	5.3%	168,402	152,854	160,880	המגזר העיסקי
3.4%	2.2%	596,468	603,295	616,528	מגזר ניהול פיננסי
1.3%	2.2%	980,973	971,462	993,266	סך-הכל

(1) כולל החזקות לקוחות בתיקי ניירות-ערך, בקרנות נאמנות וכן בנכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול.

מגזר משקי הבית

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים הפועלים לרוב בהיקפים כספיים נמוכים יחסית. השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות 250 סניפים הפרושים ברחבי הארץ מקרית שמונה ועד אילת, המאורגנים בחלוקה גיאוגרפית לשמונה מנהלות אזוריות, בנוסף, מוענקים השירותים כאמור באמצעות ערוצים ישירים: מכשירים אוטומטיים הצמודים לסניף וב"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר" ו"פועלים בטלפון". השירותים ניתנים גם ללקוחות הבנק המשת"כים למגזרים אחרים, וכן ללקוחות מזדמנים. פעילות הבנק במגזר משקי הבית בחו"ל כוללת גם את פעילות משקי הבית של בנק פוזיטיב בתורכיה ובנק פוזיטיב בקזחסטן בהיקפים לא מהותיים. הבנק נמצא בתהליך מכירת החזקותיו בבנק פוזיטיב שבקזחסטן. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 פתח הבנק 3 סניפים חדשים: 2 במגזר הערבי, ובכך עומד מניין סניפי הבנק במגזר הערבי על 25 סניפים Be Online-1 (סניף אינטרנטי) המאפשר ניהול חשבון באינטרנט או באפליקציה הסלולרית בלבד עם פטור מעמלות על פעולות עו"ש. במקביל, עד סוף הרבעון השלישי מוזגו 8 סניפים.

תחרות

מרבית לקוחות המגזר הינם בעלי חשבון אחד, המנוהל בבנק אחד בלבד. לקוחות אלה מאופיינים בניהול חשבון עו"ש, מוצרי השקעה בסיסיים (פיקדונות שקליים ותוכניות חיסכון) וצריכת אשראי. יחד עם זאת, מספרם של הלקוחות המחזיקים חשבונות בבנק נוסף מצוי במגמת גידול, לאור התחרותיות הגוברת על לקוחות המגזר, תוך התמקדות של חלק מן הבנקים בסגמנטים ספציפיים במגזר (דוגמת הלוואות לדיור, עובדים במגזר הציבורי, קבוצות עובדים ומועדוני צרכנות). בהמשך למגמה בשנים האחרונות, גם במהלך שנת 2015 התחרות ממשיכה להתמקד בלקוחות בעלי משכורת, על-ידי הצעות ערך ייעודיות לגיוס קהל זה. התחרות המשיכה לצבור תאוצה כתוצאה מהשינויים שחלו בשוק בשנים הקודמות, דוגמת הורדת חסמי המעבר בין בנקים, פעילות של חברות אשראי וגופים פיננסיים חוץ-בנקאיים בעולם האשראי, כניסת חברות ביטוח וברוקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל (בדבר הרפורמה בשוק ההון, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן), העמקת הפעילות בתחום משקי הבית על-ידי בנקים אחרים וכניסת הקרנות הכספיות לתחרות. בשנת 2014 אושר הקפי"מ (קרן פיקדון ומלוות), שעתידיה לחזק את התחרות בעיקר על פיקדונות (כתלות בסביבת הריבית). שיווק המוצר על-ידי בתי השקעות טרם החל. בתחום האשראי עוצמת התחרות הולכת וגדלה, כאשר לצד המתחרים המסורתיים, גדל חלקו של שוק האשראי החוץ בנקאי. התחרות מתבטאת בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים וייחודיים, ומתן הצעות ערך תוך ניסיון לגייס לקוחות חדשים ולהגדיל או לשמר את נתח הפעילות של לקוחות קיימים. בתקופה האחרונה החלו לפעול בתחום האשראי הצרכני גם שחקנים מוסדיים, כאשר גופים ממשלתיים מעוניינים לעודד העמקת פעילותם של שחקנים אלו בעתיד. סיוע ממשלתי והקלות רגולטוריות עשויים להביא לכניסה מהירה של שחקנים חדשים לתחום האשראי הקמעונאי ולהעמקת התחרותיות בתחום זה. התפתחויות טכנולוגיות ובשלות עולה מצד קהלי לקוחות מהוות פוטנציאל להגברת התחרות בשוק, כולל הורדת חסמי כניסה לשחקנים חדשים וחיזוק שחקנים קטנים.

מוצרים חדשים

Up Control – בחודש מרץ 2015 השיק הבנק את שירות Up Control. במסגרת השירות יכולים לקוחות הבנק לדעת אם חשבון הטלפון, החשמל או הכבלים זינק. השירות, הבלעדי לבנק, מאפשר ללקוח לקבל התרעות שונות לטלפון הנייד על חיובים יוצאי דופן בכרטיסי האשראי ובחשבון העו"ש. לקוח המצורף לשירות מקבל בין השאר התרעות על עלייה בחיובי החשבונות כמו חשמל, מים, סלולר וכבלים בכרטיסי האשראי או בהרשאות לחיוב חשבון, על חיוב כפול או זיכוי בכרטיסי האשראי, על חיוב חדש עבור עיתונות או כבלים ועוד. ההצטרפות לשירות אפשרית בכל ערוצי הבנק: בסניפים, באתר הבנק ובאפליקציית ניהול חשבון. **"מבט מהיר"** – יישום חדש באפליקציית "ניהול החשבון" המאפשר ללקוח להגיע בנגיעה ישירות אל המידע החשוב לו ביותר: יתרת החשבון והוצאות צפויות עד לסוף החודש, מבלי להיכנס לחשבון, ועל-ידי כך לספק ללקוח נגישות מהירה ומיידית ליתרה העדכנית והוצאותיו העתידיות בכל רגע ומכל מקום.

ציק בקליק – שירות חדש באתר הבנק – ציק וירטואלי המשמש להעברת כספים מחשבון הלקוח לחשבון המוטב באופן פשוט וללא צורך בפרטי חשבון. השירות מתבצע בלחיצת כפתור מאתר הבנק, לאחר מילוי שם המוטב והמספר הסלולרי שלו ומאפשר ללקוח לתת מתנה לאירוע, לחבר או לקרוב משפחה.

הלקוחות יכולים להוסיף נימה אישית ולכתוב ברכה משלהם, או לבחור ממגוון הברכות המוצעות באתר הבנק, בהתאמה לאירועים שונים. את השובר ניתן לשלוח במייל או למסור ידנית בעת האירוע. מקבל השובר יכול להפקיד אותו בקלות בכל זמן ומכל מקום באמצעות אתר הבנק, גם אם אינו לקוח הבנק.

משלים משכנתא – מוצר אשראי חדש הייעודי ללקוחות הלוקחים משכנתא בבנק. "משלים משכנתא" הינה הלוואה לכל מטרה המוצעת כמימון נוסף וניתנת בכפוף לשעבוד הנכס, ההלוואה מאפשרת ללקוחות אשראי גמיש ומהיר במהלך העסקים הרגיל. בכך מעניק המוצר מענה לתובנה כי בתהליך רכישת דירה מתמודדים לקוחות רבים עם הוצאות נוספות ולעיתים לא מתוכננות וכי האפשרות לקבל הלוואה נוספת להוצאות הנלוות מגבירה את ביטחונם של רוכשי הדירות ומסייעת בהתנהלות פיננסית נכונה.

פועלים CashBack – מועדון פועלים CashBack שהושק בשנת 2012, ביסס את מעמדו כמועדון הלקוחות של הבנק במהלך שנת 2013, שנת פעילותו הראשונה. המועדון מעניק החזר כספי ישירות לחשבון הלקוח, ברכישה בכרטיס אשראי בכל אחד מבתי העסק המשתתפים במועדון. המועדון כולל כ-59 רשתות ארציות גדולות ואלפי עסקים קטנים, בהם נהנים לקוחות הבנק מהחזר כספי, נוסף על מבצעים והנחות משמעותיות.

בתחילת 2014, הושקה אפליקציה מבוססת מיקום למועדון ה-CashBack המציגה את בתי העסק הגדולים והקטנים השותפים במועדון לפי קרבתם למשתמש. האפליקציה נמצאת תחת אפליקציית ניהול חשבון ומופיעה כחלק מאפליקציית הארנק הסלולרי. **צעירים** – בחודשים יולי-אוגוסט 2015 התקיימה פעילות שיווקית ממוקדת לגיוס צעירים באמצעות פנייה לצעירים ולהורים. במסגרת הפעילות לצעירים מותג מחדש מועדון הצעירים הנקרא פועלים Young, הושקה אפליקציית ייעודית לצעירים, הוענק שי בתיחת חשבון והתקיים קמפיין דיגיטלי ייעודי לצעירים. במסגרת הפנייה להורים נבנה אתר אינטרנט ייעודי "הורים מלמדים ילדים על כסף". האתר רואה את ההורה כמאמן פיננסי של ילדו, ומציע מגוון כלים, משחקים ותרגילים לאימון הילדים להתנהלות נכונה עם כסף, בהתאם לשלוש קבוצות גיל נבדלות.

לקוחות

לקוחות המגזר כוללים בעיקר משקי בית בעלי עושר פיננסי נמוך עד בינוני וכן לקוחות עסקיים קטנים. הלקוחות מפולחים לפלחי לקוחות על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או רמת הכנסה, יתרות אקטיבה ופוטנציאל צמיחה. בנוסף, כוללים לקוחות המגזר גם נוטלי הלוואה במשכון דירת מגורים, שזו פעילותם היחידה בבנק.

BE Online

בסיום הרבעון השלישי של שנת 2015 הושק Be Online – המאפשר ניהול חשבון באינטרנט או באפליקציה הסלולרית בלבד עם פטור מעמלות על פעולות עו"ש.

Be Online מאפשר ללקוחות לנהל את חשבון הבנק שלהם באינטרנט בלבד – מבלי לשלם כלל עמלות עו"ש. המשמעות: כל לקוח מעל גיל 18 יוכל לנהל חשבון באמצעות האינטרנט או באפליקציה סלולרית, ולהנות מחשבון עובר ושב פטור מעמלות וללא צורך להגיע לסניף. הצעת ערך המתאימה ללקוחות המעוניינים בשירותי בנקאות בסיסיים (פעולות עו"ש ללא שוק ההון ומשכן) ובעלות מופחתת.

ייעוץ פנסיוני

לפרטים נוספים בדבר היערכות קבוצת הבנק למתן שירותי ייעוץ, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים".

BE Online

בסיום הרבעון הושק BE Online - הצעת ערך המאפשרת ללקוחות לנהל את חשבון הבנק שלהם באינטרנט ובסלולר בלבד וללא עמלות עו"ש.

הצעת ערך זו מותאמת ללקוחות המעוניינים בשירותי בנקאות בסיסיים (פעולות עו"ש ללא שוק ההון ומשכן) ובעלות מופחתת. לקוחות BE Online מבצעים את הפעולות הבנקאיות - כולל פתיחת החשבון עצמה - בערוצים הדיגיטליים, לרבות המכונות לשירות עצמי. כמו-כן, באפשרותם להפקיד שיקים, להזמין כרטיסי אשראי, לפתוח פיקדונות ותוכניות חיסכון, ולקבל הלוואות בערוצים הישירים הדיגיטליים - כל זאת ללא צורך להגיע לסניף. לקוחות BE Online יכולים לקבל שירות בנקאי באמצעות מייל וכן שירות תמיכה טכנית באמצעות מענה אנושי במוקד ייעודי.

כניסה לחשבון בסלולר באמצעות סימא אחת בלבד

לקוחות הבנק המשתמשים באפליקציית ניהול החשבון יכולים מעתה להיכנס לחשבונם במהירות ובקלות עם סימא אחת בלבד, ללא צורך בהקלדת פרטי זיהוי נוספים. ההזדהות באמצעות סימא אחת בלבד מהווה סנונית ראשונה בסדרת שירותים מתקדמים לזיהוי מהיר ששיק הבנק בקרוב, ביניהם היכולת להזדהות באמצעות הקול או בטביעת האצבע. בנוסף, יוכלו הלקוחות לבחור את דרך ההזדהות המועדפת עליהם וזו תופיע כברירת מחדל בכל כניסה לחשבון. במידה שירצו להזדהות בדרך שונה יוכלו לעשות זאת בלחיצה פשוטה.

חידושים באפליקציות

ווידג'יט "מבט לתיק שלי"

הבנק השיק יישומון (ווידג'יט) שמאפשר לבעלי השקעות בניירות-ערך להתעדכן בשינויים בתיק האישי שלהם ללא הקלדת פרטי זיהוי ומבלי להיכנס לאפליקציית הבנק. היישומון החדש מאפשר ללקוח להגיע ישירות אל המידע החשוב לו ביותר בשוק ההון: השינוי היומי באחוזים של תיק האחזקות, מצב השוק של ניירות הערך שלו - ולהתעדכן בנתונים במהירות ובקלות. בכך מאפשר השירות ללקוח לדעת במהירות מה עושה התיק שלו ולקבל החלטות הנוגעות למסחר של כל נייר בתיק. במידת הצורך יכול הלקוח לעבור ישירות למסחר (מצריך הזדהות) ולתת הוראות קנייה ומכירה בסמארטפון.

אפליקציית Poalim SmartWatch לשעוני Apple Watch

הבנק השיק ברבעון זה את אפליקציית Poalim SmartWatch לשעוני Apple Watch של חברת "אפל", זאת בנוסף לאפליקציה לשעוני Samsung Gear שהושקה לאחרונה. האפליקציה החדשה מאפשרת ללקוחות הבנק בעלי סמארטפונים תומכים של חברת Apple, לצפות במבט מהיר ביתרת חשבונם העדכנית ובהוצאות הצפויות עד סוף החודש, על גבי מסך השעון מבלי להקליד את פרטי הזיהוי לחשבונם. היכולת לצפות בנתוני החשבון בשעון החכם מהווה המשך טבעי לשירות "מבט מהיר", שהושק באפליקציית "ניהול חשבון" בסמארטפון.

Hopon - באפליקציית ארנק פועלים

כחלק מתפיסת הבנק לספק כלים חכמים להתנהלות פיננסית פשוטה וחכמה, הושק ברבעון הראשון של שנת 2015 שיתוף פעולה המאפשר ללקוחות כל הבנקים לשלם עבור נסיעה באוטובוס ישירות מהסמארטפון וללא מזומן באפליקציית "ארנק פועלים" של הבנק. האפליקציה מעניקה פיתרון פשוט ונוח בתחום הכרטוס והתשלום בתחבורה הציבורית.

Save & go – באפליקציית ניהול החשבון

בנוסף, משיק הבנק את Save & Go – קופת חיסכון דיגיטלית המאפשרת ללקוחות לחסוך "על הדרך" סכומים קטנים בתוכנית חיסכון ייחודית בסלולר, בתהליך פשוט ומהיר בלי הקלדת פרטי הזדהות. השירות הופך את החיסכון לנגיש יותר: ניתן לשים בצד החל משקל אחד ועד 500 ש"ח, בדומה לקופת החיסכון המוכרת. חיסכון Save & Go מושק כחלק מתפיסת הבנק להנגיש ללקוחותיו פעולות בנקאיות הנתפסות לעתים כמורכבות, והופך את פעולת החיסכון ליומיומית, פשוטה וספונטנית.

חידושים באתר

פנסיה באתר הבנק

כחלק מהמיקוד באוכלוסיית הוותיקים, הבנק השיק הצעת ערך שלמה בתחום הפנסיה. הלקוחות יכולים לקבל תמונת מצב כוללת של כל המידע הפנסיוני באתר – יתרות בקרנות פנסיה, קופות-גמל, קרנות השתלמות וביטוחים, לצד תחזית צבירה לגיל הפרישה ותחזית הקצבה החדושת. בנוסף, ניתן לזמן באתר פגישה עם יועץ פנסיוני כדי לתכנן את החיסכון הפנסיוני בצורה מושכלת בהתאם לצורכי הלקוח.

שינויים רגולטוריים

פעילויות

בהתאם להנחיית בנק ישראל, הוראת נוהל בנקאי תקן, A308 בנושא טיפול בתלונות הציבור, מונה בבנק נציב לטיפול בתלונות הציבור. הנציב, הכפוף ישירות לממונה על החטיבה הקמעונאית, יעסוק אך ורק בטיפול בתלונות הציבור. כמו-כן, יפעל הנציב על-פי הוראת הנוהל המגדיר שגרות עבודה, אופן דיווח, מבנה דוחות ואופן פרסומם. על-פי הוראת הנוהל להוציא מקרים חריגים בהם בחר הפיקוח על הבנקים לטפל ישירות בתלונה, כל תלונה תתברר באמצעות הנציב ותהווה תנאי מוקדם להגשתה לפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

הלואות לדיור

ביום 21 בינואר 2015 אושרו על-ידי בנק ישראל, כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ה-2015, במסגרתם בוטלה העמלה "דמי ניהול הלואה לדיור". החל מיום 1 בפברואר 2015.

ביום 25 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329: בחישוב שיעור ההחזר מההכנסה נקבע כי בנוסף להכנסת הלואה ניתן להכיר במחצית מהכנסתו החדושת הפנויה של קרוב משפחה, אף אם הקרוב, אינו רוכש זכויות במקרקעין, בתנאי שהוא קרוב משפחה מדרגה ראשונה (בן/בת זוג, אב, אם, אח, אחות, בן ובת), שתיערך לו בדיקת יכולת החזר, הוא יצורף כערב וישלם 20% מההחזר החדושי בהוראת קבע מחשבנו. בנוסף, ניתן להכיר במלוא הכנסתו החדושת הפנויה של בן/בת זוג של הלואה, העומד בכל התנאים לעיל, ומתגורר עם הלואה בדירה. ביום 23 לפברואר 2015 נכנס לתוקף תיקון לצו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם – תיקון), התשע"ד-2014. על-פי הצו החדש: כל הלואה משלימה (הלואה מכספי בנק שניתנה בנוסף להלוואת זכאות) תזכה בהנחה בעמלה גם אם ההלוואות לא בוצעו באותו מועד, לא תגבה עמלה בעת פטירה, שונתה הנוסחה לחישוב עמלת הפרשי היוון כך שעמלת הפירעון המוקדם תפחת בכל אותם המקרים בהם ריבית הלקוח במועד ביצוע ההלוואה הייתה גבוהה מהריבית הממוצעת לאותו יום.

יזמות רגולטוריות

בשנים האחרונות גובשו מספר יזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. בחודש דצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית" בראשות המפקח על הבנקים דאז, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכנברג. מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים ומהלכים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 19 במרץ 2013 בדוח הסופי.

במהלך שנת 2014 יושמו המלצות הצוות בתחום העמלות אשר עיקרן מתבטא בפיקוח על עמלות, בביטול מספר עמלות ובכניסה לתוקף של מסלולי "עובר ושב" שלווה בפיקוח על מחיר המסלול הבסיסי שנקבע על 10 ש"ח. העמלות הרלוונטיות הן במגוון תחומים בהם פועלת קבוצת הבנק, לרבות ניהול חשבון, ניירות-ערך, משכנתאות וכרטיסי חיוב.

בתחום ניהול החשבון לעסקים קטנים, החל מפברואר 2015 בוצע שינוי בהגדרת "עסק קטן" שהביא להפחתה בעמלות הבנקאיות שמשלמים אותם עסקים המוגדרים כעסקים קטנים. החל מחודש יולי 2015 בוצעו שינויים בתעריפון הבנק ליחיד/עסק קטן: בוצע שינוי בעמלה בגין הודעות על התראות מושכי שקים ללא כיסוי ופיגור בתשלומים ובוטלה עמלת חיוב מפקיד בהחזרת שיק.

במהלך השנים 2015-2014, כחלק מהרצון להקל על מעבר לקוחות בין בנקים, פורסמו מספר הוראות ובהן: הוראת בנק ישראל בנושא פתיחת חשבון באמצעות האינטרנט, אפשרות שהבנק מיישם החל מחודש ינואר 2015, הוראה בקשר עם העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח, הוראה על מסירת מידע מפורט ללקוח לצורך בחינת כדאיות המעבר וסגירת החשבון (בצורת דוח שנתי כחלק מ"תעודת זהות בנקאית") וכן פורסמו הוראות נוספות למתן גילוי ללקוחות על עלות שירותים בתחום ניירות-ערך וגילויים לצורך הגברת מודעות הלקוחות למסלולים לניהול חשבון. בתחום כרטיסי החיוב, בנוסף להפחתת עמלות כאמור לעיל, המלצות הוועדה לצמצום השימוש במזומן (ועדת לוקר) שאושרו בממשלה בחודש אוקטובר 2014 הביאו, בין היתר, לפרסום הוראות של המפקח על הבנקים והממונה על הגבלים העסקיים שמטרתן, הרחבת התפוצה והשימוש בכרטיס לחיוב מיידי ("דיביט") ולהגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב. הוראות סופיות לגבי הדביט פורסמו על-ידי המפקח על הבנקים עם תוקף מיידי וכוללות הוראות לעידוד מכירת הדביט בקרב הלקוחות. כמו-כן הכריזה נגידת בנק ישראל על העמלה הצולבת לעסקות חיוב מיידי כעמלה בפיקוח, ומחירה נקבע בשיעור מירבי של 0.3% לתקופה של שנה. בנוסף, ניתנה לממונה על הגבלים עסקיים סמכות לקבוע את שיעורי העמלה הצולבת של עסקות בכרטיסי חיוב.

על פי ההסכם הקואליציוני שנחתם בחודש אפריל 2015, הממשלה תפעל להגברת התחרות במערכת הפיננסית, להפחתת עלויות החיסכון לטווח ארוך ותקדם הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים בשיתוף עם בנק ישראל. בנוסף, משרד האוצר יגבש תזכיר חוק להרחבת התחרות בשוק האשראי לצרכנים ולבעלי עסקים קטנים ובינוניים, וזאת, בין היתר, באמצעות קידום היישום של חוק שירות נתוני אשראי התשס"ב-2002 וחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות 1993, יישום "תעודת זהות בנקאית", הרחבת תפוצת השימוש בכרטיס חיוב מיידי ומתן ערבות מדינה לדרישות ההון ולאשראי הניתן למשקי בית ולעסקים קטנים על-ידי בנקים חדשים (ובכללם אינטרנטיים וקואופרטיביים). עוד סוכם כי הממשלה תפעל ותסייע להקמת מערכות תשתית מחשוב הנחוצות לבנקים חדשים ויוקם צוות לבחינת יישום ביטוח פיקדונות.

בהתאם לכך, בחודש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרום). על הוועדה להמליץ בנושא הכנסת שחקנים חדשים לתחום זה, לרבות באמצעות הפרדת חברות כרטיסי האשראי מבעלות הבנקים. כן הוטל על הוועדה להמליץ על צעדים משלימים נדרשים ועל הסרת החסמים לכניסת שחקנים והגברת תחרות כאמור. הוועדה פנתה לציבור שיציג בפניה את עמדותיו בנושאים לעיל. הוועדה צפויה להגיש מסקנותיה לקראת סוף השנה.

ברבעון השני של שנת 2015 פרסמה הוועדה לשיפור המערכת לשיטת נתוני אשראי (ועדת דורפמן) את המלצות הביניים שכללו מתווה להקמת מאגר נתוני אשראי. ביום 4 באוגוסט 2015, פרסם משרד המשפטים את תזכיר חוק שירות נתוני אשראי התשס"ב-2002 כאשר ישנה כוונה של משרד המשפטים והאוצר לסיים את החקיקה עד לסוף השנה. עוד נקבע כי הגורם האחראי לבניית המאגר וניהולו יהיה בנק ישראל.

בחוק ההסדרים שאושר בממשלה ביום 5 באוגוסט 2015, נכלל תיקון לחוק הבנקאות במסגרתו, שר האוצר רשאי לאשר לתאגיד שאינו בנקאי, להנפיק לציבור תעודות התחייבות בהיקף של עד 5 מיליארד ש"ח על מנת להגדיל את מקורות האשראי שלו. משרד האוצר הודיע כי בשלב הראשון בכוונתו לאשר הנפקה של עד 2.5 מיליארד ש"ח.

בחודש מאי 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראה בנושא הליכי גביית חובות. התיקון נועד להסדיר את הפעולות שיש לנקוט לצורך הגברת ההוגנות והשקיפות בעת גביית חובות מלקוחות, אשר אינם עומדים בתנאי הלוואתם ואינם פורעים אותה כסדרה. בחודש יולי 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות לפיה תקבע תקרת ריבית שתחול על כלל המלווים במשק, ובכלל המערכת הבנקאית.

בחודש ספטמבר 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה, במסגרת חוק ההסדרים את חוק התוכנית הכלכלית לשנים 2015 ו-2016, שבמסגרתו, בין היתר, מוצע לאפשר לגופים חוץ-בנקאיים לגייס הון באמצעות הנפקת תעודות התחייבות לציבור. הגדלת מקורות המימון צפויה, בין השאר, להגביר את יכולת התחרות של הגופים החוץ-בנקאיים אל מול המערכת הבנקאית במתן אשראי למשקי הבית ולעסקים הקטנים והבינוניים, ובכך להוזיל את עלויות האשראי בסקטור האשראי הקמעונאי. בנוסף למפורט לעיל, קיימות מגוון הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ה-20 - וביניהן, הצעות לביטול/הפחתת עמלות, יישום עדכונים לחוק הוצאה לפועל בעלי השלכה ישירה על פעילות התאגידים הבנקאיים לרבות מתן הפטרים ופטורים מריביות פיגורים לחייבים שונים ועוד.

יזמות רגולטוריות אלה משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

רשות ההגבלים העסקיים – דוח בנושא הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיס חיוב

בחודש פברואר 2014 פורסמה טיוטה להערות הציבור של הדוח. דוח סופי פורסם בחודש ספטמבר 2014. הדוח עוסק במספר נושאים מרכזיים ובהם הכנסת השימוש בכרטיס חיוב מיידי (דביט) לשוק הישראלי, הפחתת חסמים על מנת לאפשר כניסת שחקנים חדשים לתחום הסליקה והורדת עלויות לבתי העסק על-ידי הקדמת מועד הזיכוי מחברות האשראי.

משמעויות מרכזיות שעלו מהדוח – הפחתת העמלה הצולבת, זיכוי מיידי לבתי העסק בגין עסקות דביט, ובגין עסקות חיוב נדחה תוך חיוב הבנקים לשאת בעלות ימי האשראי הנובעת מכך. החלת חובה על חברות האשראי להנפקת כרטיס משולב שיאפשר ביצוע עסקות דביט וגם עסקות חיוב נדחה.

בסוף חודש יוני 2015 הוציא בנק ישראל הוראה ובה שורת צעדים להרחבת התפוצה והשימוש בכרטיסי חיוב מיידי. הצעדים העיקריים שיש בהם כדי להשפיע על הבנקים הם צמצום העמלה הצולבת בכרטיסי חיוב מיידי שיונפקו לאחר 1 באפריל 2016 וחיוב של הבנקים לבצע פנייה יזומה ללקוחותיהם להצעת כרטיס חיוב מיידי.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

פריסת הרשת הקמעונאית – הבנק ימשיך בניהול מושכל של פריסת הסניפים על-פי כיסוי פוטנציאל אזוריים ומיקוד בקהלים בעלי פוטנציאל, תוך התאמת פורמט הסניף לצורכי קהל היעד.

ייעוץ פנסיוני – הותר לבנק לעסוק בייעוץ פנסיוני בהתאם לקבוע בהסדר החוקי ובהיתרים ובהוראות מכוחו. הייעוץ הפנסיוני, בשלב זה, ניתן רק בחלק מסניפי הבנק ורק לחלק מהלקוחות ועתיד להתרחב בהדרגה. הרחבת הפעילות תלויה, בין היתר, בגורמים שאינם תלויים בבנק וביניהם: תפעול מוצלח של המסלוקה הפנסיונית, שהוקמה על-ידי משרד האוצר על מנת להעביר מידע על אחזקות הלקוחות במוצרים פנסיוניים בין הגופים המוסדיים ליועצים ולמשווקים הפנסיוניים וכן כוונה להתקנת תקנות המסדירות שיעור עמלת הפצה בהפצת מוצרי ביטוח.

לפרטים נוספים בדבר היערכות הבנק למתן שירותי ייעוץ פנסיוני, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים".

הליכים משפטיים

ראה ביאור 6(ד) בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
2,174	2	23	706	-	89	1,354	מחיצוניים
(548)	(1)	(12)	(540)	-	-	5	בינמגזרי
1	-	-	-	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,627	1	11	166	-	89	1,360	סך-הכל רווח מימוני, נטו
873	-	-	46	28	469	330	עמלות והכנסות אחרות
2,500	1	11	212	28	558	1,690	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
127	-	2	3	-	12	110	הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,110	1	30	128	46	375	1,530	מחיצוניים
(134)	-	-	-	6	-	(140)	בינמגזרי
397	-	(21)	81	(24)	171	190	רווח (הפסד) לפני מסים
144	-	(9)	33	(10)	53	77	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:							
253	-	(12)	48	(14)	118	113	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	-	5	-	-	(2)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
256	-	(7)	48	(14)	116	113	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
6.2%	-	(18.2%)	3.1%	-	18.8%	5.9%	
יתרה ממוצעת של נכסים							
74,263	18	308	39,551	-	6,779	27,607	יתרה ממוצעת של נכסים
39,559	-	22	-	-	-	39,537	יתרה ממוצעת של התחייבויות
59,715	28	537	22,249	128	9,040	27,733	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
2,914	-	-	-	2,914	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,001	-	-	-	2,001	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרת אשראי לציבור, נטו							
74,839	-	297	40,582	-	6,362	27,598	יתרת פיקדונות הציבור
40,881	-	42	-	-	-	40,839	

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014***							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
2,200	2	36	832	-	67	1,263	מחיצוניים
(624)	(1)	(20)	(672)	-	-	69	בינמגזרי
1	-	-	-	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,577	1	16	160	-	67	1,333	סך-הכל רווח מימוני, נטו
870	-	-	53	24	456	337	עמלות והכנסות אחרות
2,447	1	16	213	24	523	1,670	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
82	-	8	(8)	-	5	77	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,117	1	31	142	44	349	1,550	בינמגזרי
(61)	-	-	(23)	7	-	(45)	רווח (הפסד) לפני מסים
309	-	(23)	102	(27)	169	88	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
109	-	(9)	42	(11)	51	36	רווח (הפסד) נקי:
200	-	(14)	60	(16)	118	52	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	-	5	-	-	(3)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
202	-	(9)	60	(16)	115	52	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
5.2%	-	(24.7%)	4.1%	-	20.1%	2.9%	
יתרה ממוצעת של נכסים							
69,045	32	323	37,505	-	6,312	24,873	יתרה ממוצעת של התחייבויות
36,470	-	33	-	-	-	36,437	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3) ⁽²⁾
56,599	42	515	21,240	134	8,546	26,122	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,826	-	-	-	2,826	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
2,001	-	-	-	2,001	-	-	
יתרת אשראי לציבור, נטו							
68,958	-	316	38,085	-	6,233	24,324	יתרת פיקדונות הציבור
37,660	-	32	-	-	-	37,628	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ב"אור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סוג מחדש.

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
822	-	4	327	-	33	458	מחיצוניים
(268)	-	(2)	(268)	-	-	2	בינמגזרי
554	-	2	59	-	33	460	סך-הכל רווח מימוני, נטו
302	-	-	15	9	168	110	עמלות והכנסות אחרות
856	-	2	74	9	201	570	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
65	-	-	5	-	4	56	הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
720	-	8	43	15	134	520	מחיצוניים
(45)	-	-	-	2	-	(47)	בינמגזרי
116	-	(6)	26	(8)	63	41	רווח (הפסד) לפני מסים
41	-	(3)	11	(4)	20	17	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:							
75	-	(3)	15	(4)	43	24	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1	-	2	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
76	-	(1)	15	(4)	42	24	המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
797	1	12	339	-	25	420	מחיצוניים
(267)	-	(7)	(283)	-	-	23	בינמגזרי
530	1	5	56	-	25	443	סך-הכל רווח מימוני, נטו
292	-	-	17	8	154	113	עמלות והכנסות אחרות
822	1	5	73	8	179	556	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:							
30	-	3	(7)	-	3	31	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים							
728	-	12	47	14	118	537	בינמגזרי
(22)	-	-	(7)	2	-	(17)	רווח (הפסד) לפני מסים
86	1	(10)	40	(8)	58	5	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
29	-	(4)	16	(3)	19	1	רווח (הפסד) נקי:
57	1	(6)	24	(5)	39	4	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1	-	2	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
58	1	(4)	24	(5)	38	4	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 11 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סוג מחדש.

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי הבית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-256 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-202 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומירידה בהוצאות התפעוליות. גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי קיזז עלייה זו.

הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-1,627 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,577 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי, שקוזז בעקבות ירידת הריבית במשק והשפעתה על המרווחים על הפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-873 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-870 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-127 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-82 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהפרשות שנרשמו על בסיס קבוצתי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-1,976 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,056 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהוצאות השכר בעיקר מחיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-74.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-70.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. הגידול נבע מעלייה של כ-2.1 מיליארד ש"ח באשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי שהסתכמו לכ-27.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-25.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014 ומעלייה של כ-1.9 מיליארד ש"ח בהלוואות לדיור שהסתכמו לכ-40.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-38.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-40.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014.

מגזר הבנקאות הפרטית

פעילויות

מהלך "הוותיקים החדשים" – הבנק יצא לדרך עם מהלך אסטרטגי יחודי וראשון מסוגו בארץ, המתמקד באוכלוסיית הוותיקים לקראת אחרי גיל הפרישה. מהלך זה נובע מהבנת החשיבות וההשפעה הגדולה שיש למגזר זה על החברה והכלכלה, ומתוך רצון לתמוך בהתמודדות עם האתגרים של גיל הפרישה, ולכן יהווה את אחד ממוקדי הפעילות של החטיבה הקמעונאית. בלבד של המהלך עומדים שירותי ייעוץ פנסיוני במרכזי הייעוץ ובסניפים, לצד ייעוץ פיננסי ייעודי לגיל המבוגר באמצעות "פועלים Advisor" – מערכת ייעוץ בלעדית חדשנית ופורצת דרך אשר פותחה בבנק.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

הרבעון השלישי בשוקי ההון היה תנודתי עם נטייה לירידות שערים הן באפיק המנייתי והן בשוקי אגרות-החוב. בעקבות כך חלה ירידה ברכיבי הסיכון אצל הלקוחות המיועצים לצד טיוב החלק המנייתי ואגרות-חוב הקונצרני בארץ ובח"ל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

שינויים במערכת הייעוץ פועלים Advisor:

ברבעון הראשון של שנת 2015 הסתיים תהליך השקת הייעוץ הפיננסי החדש, בבסיסו עומדת תפישת ייעוץ חדשה ומודל אופטימיזציה גלובלי, חדשני וייחודי ומהותה ניהול ותכנון פיננסי נכונים יותר.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ מתבצעים על-ידי יחידות הבנקאות הפרטית בסניפים, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון ובי"פועלים בטלפון, הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה בי"פועלים באינטרנט, באמצעות באנרים שיווקיים או הודעות בכניסה לחשבון.

השיווק וההפצה ללקוחות הבנקאות הפרטית בארץ מתבצעים גם באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשילטי חוצות. בנוסף, העברת מסרים שיווקיים נעשית בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, צרופות, דיוור ישיר ייעודי), במכשירים אוטומטיים לשירות עצמי (בנקט ועדכן), באתר "פועלים באינטרנט", במיילים, בשילוט, סרטוני טלוויזיה ועלוני מידע וגלויות בתוך הסניף. כמו-כן, מעת לעת, נעשה שימוש בערוצי שיווק המוניים, בהם טלוויזיה, עיתונות, רדיו ואינטרנט לשיווק הצעות ערך של הבנק ללקוח. לאחרונה התרחב משמעותית השימוש בשיווק דיגיטלי, באינטרנט ובסלולר, המאפשר פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת באמצעות מילות חיפוש, באנרים מטרורגטים לפלחי לקוחות מאופיינים, פרסום מקדים לסרטוני YouTube, פרסום דיגיטלי בפייסבוק, במעברונים שונים ועוד.

תחרות

למעלה מ-40% מלקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הינם לקוחות המנהלים חשבון ביותר מבנק אחד. כמו-כן, כניסת חברות הביטוח וברוקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל בפרט ולמכירת מוצרים פיננסיים בכלל, כמו גם הורדת חסמי המעבר בין בנקים, מגבירה את התחרות על לקוחות המגזר. כתוצאה מכך, התחרות על לקוחות אלה בתוך המערכת הבנקאית היא אגרסיבית ביותר ובאה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמות המחירים, במבצעי פרסום, דגש על שירות אישי - מעטפת שירות מותאמת ללקוחות, ייעוץ השקעות ברמה גבוהה במיוחד, חדשנות במוצרים ובטכנולוגיה למתן שירותים מובילים. המתחרים במגזר זה הם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות וכן בנקים אחרים הפועלים בישראל, בנקים זרים ובתי השקעות. בדבר התחרות בתחום ההלוואות לדיוור, ראה פרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

לאור תיקונים צפויים בהוראות בנק ישראל יתאפשר מסחר עצמאי בקרנות נאמנות בעמלות הפצה מופחתות, זאת על-ידי מערכת ייעודית וללא תלות בתנאי החשבון בבנק בו מתנהל. בנקים קטנים וגופי השקעה צפויים לאמץ פלטפורמה זו ולהעמידה לרשות לקוחות הבנקים הגדולים, מהלך העשוי להשפיע על רמת התחרות במגזר זה.

בח"ל, הבנקאות הפרטית הגלובלית מתאפיינת ברמת תחרות גבוהה, הגוברת עם הזמן. פלח הלקוחות האמידים הינו פלח אטרקטיבי בעיני מוסדות פיננסיים רבים. המתחרים העיקריים בתחום זה הינם בנקים שוויצריים המתמחים בבנקאות פרטית ובנקים ישראליים הפועלים בחו"ל. הגדלת השקיפות בבנקים זרים והדרישה להון מוצהר עתידים להשפיע על הסביבה התחרותית. הבנק מתמודד עם התחרות בעיקר באמצעות שירות אישי ומקצועי ברמה גבוהה, היצע שירותים ומוצרים אשר אינו נופל מאלו המוצעים על-ידי המתחרים ויכולת להגיב במהירות לשינויים בשוק ובטעמי הלקוחות.

שינויים רגולטוריים בתחום ההלוואות לדיור

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בישראל:

- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח כמנוף לשימור ולהעמקת פעילות מול לקוחות קיימים ולגיוס לקוחות פוטנציאליים.
- פיתוח המשכי של פריסת מערך קמעונאי באזורי פוטנציאל בפורמט מותאם לצורכי פלח הלקוחות.
- המשך פיתוח של כלים מתקדמים בערוצים הישירים והדיגיטלים.
- בניית הצעת ערך ייחודית מותאמת לצרכים המובחנים של הלקוחות.
- שיפור ברמת השירות ללקוח והעלאת שביעות הרצון לחיזוק נאמנות הלקוחות.

יזמות רגולטוריות

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

רשות ההגבלים העסקיים – דוח בנושא הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיסי חיוב

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 6(ד) ו-6(ו) בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי		בנקאות ופיננסים
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
317	-	74	245	-	13	(15)	מחיצוניים
235	-	22	(200)	-	-	413	בינמגזרי
36	-	2	-	-	-	34	הכנסות מימון שאינן מריבית
588	-	98	45	-	13	432	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,242	146	116	4	510	265	201	עמלות והכנסות אחרות
1,830	146	214	49	510	278	633	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
10	-	(1)	1	-	7	3	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
1,544	158	195	18	203	187	783	בינמגזרי
202	9	-	-	118	-	75	רווח (הפסד) לפני מסים
74	(21)	20	30	189	84	(228)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
21	(9)	8	12	77	26	(93)	רווח (הפסד) נקי:
53	(12)	12	18	112	58	(135)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
52	(12)	12	18	112	57	(135)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
2.1%	-	2.7%	2.6%	-	15.1%	(14.9%)	
יתרה ממוצעת של נכסים							
39,636	-	6,382	18,607	-	3,803	10,844	יתרה ממוצעת של התחייבויות
130,026	-	19,587	-	-	-	110,439	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
36,233	464	6,448	9,838	1,207	5,502	12,774	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
57,941	879	-	-	57,062	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
1,008	1,008	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
130,737	38,808	-	-	91,929	-	-	
יתרת אשראי לציבור, נטו							
39,776	-	6,352	19,506	-	3,586	10,332	יתרת פיקדונות הציבור
136,568	-	19,684	-	-	-	116,884	

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
128	-	68	274	-	14	(228)	מחיצוניים
534	-	27	(239)	-	-	746	בינמגזרי
26	-	4	-	-	-	22	הכנסות מימון שאינן מריבית
688	-	99	35	-	14	540	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,184	148	107	4	474	258	193	עמלות והכנסות אחרות
1,872	148	206	39	474	272	733	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
27	-	3	(3)	-	3	24	הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
1,673	214	226	20	216	174	823	בינמגזרי
167	8	-	(3)	127	-	35	רווח (הפסד) לפני מסים
5	(74)	(23)	25	131	95	(149)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
35	(9)	12	10	54	29	(61)	רווח (הפסד) לאחר מסים
(30)	(65)	(35)	15	77	66	(88)	רווח (הפסד) נקי:
(30)	(65)	(35)	15	77	66	(88)	לפני "חוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(31)	(65)	(35)	15	77	65	(88)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
(1.3%)	-	(6.7%)	2.5%	-	18.5%	(10.3%)	
יתרה ממוצעת של נכסים							
36,183	-	6,340	16,685	-	3,535	9,623	יתרה ממוצעת של התחייבויות
121,177	-	19,165	-	-	-	102,012	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
35,417	421	7,557	8,725	1,166	5,234	12,314	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
56,829	1,038	-	-	55,791	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
972	972	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
117,696	32,069	-	-	85,627	-	-	
יתרת אשראי לציבור, נטו							
36,721	-	6,373	17,462	-	3,514	9,372	יתרת פיקדונות הציבור
122,325	-	19,690	-	-	-	102,635	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
133	-	25	117	-	4	(13)	מחיצוניים
47	-	6	(100)	-	-	141	בינמגזרי
8	-	1	-	-	-	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
188	-	32	17	-	4	135	סך-הכל רווח מימוני, נטו
401	49	36	1	154	95	66	עמלות והכנסות אחרות
589	49	68	18	154	99	201	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
2	-	2	2	-	2	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
528	55	70	6	68	66	263	מחיצוניים
65	4	-	-	36	-	25	בינמגזרי
(6)	(10)	(4)	10	50	31	(83)	רווח (הפסד) לפני מסים
(7)	(5)	(2)	4	21	10	(35)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:							
1	(5)	(2)	6	29	21	(48)	המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**:							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
77	-	23	114	-	3	(63)	מחיצוניים
134	-	9	(101)	-	-	226	בינמגזרי
10	-	2	-	-	-	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
221	-	34	13	-	3	171	סך-הכל רווח מימוני, נטו
389	46	24	2	162	88	67	עמלות והכנסות אחרות
610	46	58	15	162	91	238	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
9	-	3	(2)	-	2	6	הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
568	85	79	6	72	57	269	בינמגזרי
55	5	-	(1)	39	-	12	רווח (הפסד) לפני מסים
(22)	(44)	(24)	12	51	32	(49)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
13	(6)	2	5	20	11	(19)	רווח (הפסד) נקי:
(35)	(38)	(26)	7	31	21	(30)	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-52 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 31 מיליון ש"ח - בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מרישום, בתקופה המקבילה אשתקד, של הפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים בתוצאות המגזר בחו"ל ומעלייה בהכנסות מעמלות. מנגד, קיטון ברווח המימוני, נטו, קיזז גידול זה.

הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-588 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-688 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר בשל ירידת הריבית במשק והשפעתה על המרווחים הפיננסיים על הפיקדונות. הירידה קוזזה בשל עלייה ביתרות האשראי והפיקדונות ועלייה בהכנסות מימון שלא מריבית.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-1,242 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,184 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בפעילות בשוק ההון וקרטיסי אשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-10 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-1,746 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,840 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מרישום, בתקופה המקבילה אשתקד, של הפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים בתוצאות המגזר בחו"ל. כמו-כן, חלה ירידה בהוצאות התפעוליות בישראל שנבעה מירידה בהוצאות השכר בעיקר מחיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-39.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. הגידול נבע בעיקר מעלייה בסך של 1.6 מיליארד ש"ח באשראי לדיור בישראל והסתכם בכ-19.5 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2015 בהשוואה לכ-17.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-136.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-127.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה בכ-183.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-182.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. היתרה כוללת החזקות לקוחות בתיקי נירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מגזר עסקים קטנים

פעילויות

מגזר העסקים הקטנים עומד במיקוד עסקי בפעילות הבנק בשנים האחרונות, במהלך שנת 2014 ספק הבנק פתרונות בתחום האשראי לעסקים קטנים באמצעות מגוון קרנות ייעודיות - כגון הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה, הקרן המשותפת עם התאחדות התעשיינים ומספר קרנות סקטוריאליות שמקים הבנק בשיתוף עם גופים מובילים במשק. הבנק ממשיך להוביל את הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה ומעניק באמצעותה אשראי למספר רב של עסקים קטנים ובינוניים, כאשר חלק לא קטן מהלקוחות הינם לקוחות בנקים זרים אשר בוחרים לעבור ולנהל את חשבונם בבנק. מגוון הקרנות הייעודיות מאפשר הגדלת זמינות מקורות המימון למגזר העסקים הקטנים תוך הפחתת הסיכון באמצעות שיתופי פעולה עם גורמים שונים במשק (כגון המדינה, התאחדות התעשיינים וכו').

אמצעים אלו מתווספים לאשראי העסקי שמעמיד הבנק לעסקים הקטנים במסגרת פעילותו השוטפת. סך ההקצאה אשר ניתנה לבנק בקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה עומדת על 2.8 מיליארד ש"ח, הקצאה זו תאפשר לבנק העמדת אשראי נוסף במסגרת הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2015 לא חלו שינויים מהותיים במאפייני לקוחות המגזר. עם זאת, התחרות על מגזר זה עולה ומתבטאת בפיתוח הצעות ייעודיות לגיוס ולהעמקת פעילות עם הלקוחות. קיימת כוונה מצד משרד האוצר להגדיל את התחרות בתחום על-ידי הקמת קרנות ייעודיות שיונפקו בבורסה ויהנו מערבות מדינה והבטחת תשואה מינימלית כדי לעודד השקעה בקרנות. בנוסף, קיימות אינדיקציות שבעתיד גופים מוסדיים יכנסו לתחום האשראי לעסקים קטנים ויגדילו את התחרות בתחום. במקביל, נמשכת מגמת מעבר לערוצי בנקאות ישירים כגון אינטרנט לעסקים ומכונות להפקדת שיקים ומזומנים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בקשת הלוואה מתוך מסגרת אשראי באינטרנט לעסקים

שירות חדש המרחיב את הצעת הערך ללקוחות העסקיים, המאפשר ללקוחות אלה להזרים באופן עצמאי בקשה להלוואה על חשבון מסגרת האשראי המאושרת, באמצעות "פועלים" באינטרנט לעסקים, מבלי להגיע לסניף לחתום על מסמכים. הלקוחות יכולים להשלים את תהליך הגשת הבקשה גם באמצעות אפליקציית "פועלים לעסקים" בסלולר.

אשראי ברגע לעסקים בסלולר

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 הושק "אשראי ברגע לעסקים קטנים", בסכום של עד 400 אלף ש"ח בלחיצת כפתור בסלולר. זהו צעד משמעותי נוסף במסגרת המהלכים האסטרטגיים בבנק להנגשת שירותים טכנולוגיים מתקדמים באשראי לעסקים קטנים - בפשטות, במהירות, מכל מקום ובכל זמן. מוצר חדשני זה מאפשר לעסקים קטנים לבקש אשראי משמעותי, בלחיצת כפתור בסלולר, במטרה לסייע להם להתמודד עם רגעי האמת של העסק. האשראי ניתן ללא ביטחונות נוספים וללא צורך להגיע לסניף.

פעילות המגזר בשנת 2015

במהלך שנת 2015 ממשיך הבנק ומרחיב את המענה הניתן לעסקים קטנים על-ידי מתן מענה בפריסה רחבה של יחידות עסקיות ובנקאים לעסקים קטנים בכ-235 סניפים קמעונאיים. הבנק צפוי להמשיך במהלך זה על-פי המתווה האסטרטגי במגזר העסקים הקטנים.

- הבנק ממשיך לעסוק בפיתוח כלים המאפשרים להגביר את יכולתם של העסקים הקטנים לצמוח ולהצליח, לרבות פיתוח כלים שונים להנגשת השירותים הבנקאיים בערוצים השונים כך שיענו בצורה המיטבית לצורכיו הפיננסיים של העסק.
- מתן חבילת "התחלה קלה" לעסקים בהקמה המעניקה פטור מעמלות עו"ש לשנה לעסקים בשנתיים הראשונות להקמתם, כחלק ממאמצי הבנק לסייע בהקמת עסקים חדשים בישראל.
- הקמת מגוון קרנות ייעודיות להלוואות למגזר זה, דוגמת קרן "פועלים לצמיחה", שמטרתה לתמוך ולקדם עסקים קטנים כבסיס לצמיחת המשק הישראלי כולו, "קרן פועלים לצמיחת עסקים חדשים" שמתמקדת בעסקים בתהליך הקמה עם ותק של עד שנתיים והקצאת סכום ייעודי במסגרת הקרן לנשים המובילות עסקים קטנים.

- זכייה במכרז של ה"קרן בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים" במטרה לעודד פעילות עסקים קטנים ובינוניים, בעלי פוטנציאל להתפתח וליצור מקומות עבודה חדשים בישראל, "קרן בערבות התאחדות התעשיינים" והלוואות micro-finance בערבות קרן קורת.
- המשך קידום מועדון הלקוחות "פועלים CashBack" בו חברים כלל לקוחות הבנק המחזיקים בכרטיס אשראי בנקאי מקבוצת ישראל. המועדון מעניק ללקוחות הטבת החזר כספי לחשבון הבנק ברכישה בכל אחד מבתי העסק המשתתפים בתוכנית. המועדון הושק תוך מיקוד בעסקים הקטנים, במהלך שנות פעילותו הצטרפו כשותפים בו לא רק רשתות גדולות אלא גם אלפי בתי עסק קטנים, בכל רחבי הארץ ובכל מגזרי הפעילות B2C. העסקים הקטנים המשתתפים במועדון הננים מפלטפורמות שיווקיות מגוונות שהבנק מעמיד לרשותם לצורך קידום עסקיהם.
- הובלת "יום העסקים הקטנים 3" - במטרה להגביר את מודעות הציבור הרחב לחשיבותם ותרומתם של העסקים הקטנים לכלכלת ישראל, ועל מנת לעודד את הפעילות העסקית במגזר העסקים הקטנים, יזם הבנק, זו השנה השלישית ברציפות, את "יום העסקים הקטנים". "יום העסקים הקטנים 3" התקיים בתאריכים 29-30 בינואר 2015 ובמסגרתו נקרא הציבור להעדיף ולרכוש דווקא בעסקים הקטנים. ליוזמת הבנק חברו, בין היתר, ראשי השלטון המקומי ראשי רשויות מקומיות, ארגונים מובילים במשק ומספר חברות עסקיות. עשרות אלפי העסקים אשר בחרו להירשם ולהצטרף לפעילות, נהנו מאפשרויות פרסום וקידום מכירות.

לקוחות

החל משנת 2014 מקיים מועדון פועלים CashBack לראשונה פעילות שיווקית רציפה הקוראת ללקוחות הבנק לרכוש בעסקים הקטנים הסמוכים למקום מגוריהם, כאשר בכל חודשיים נבחר ענף אחר של עסקים קטנים בו מוצע מבצע משתלם במיוחד ללקוחות הבנק בלבד (לדוגמה חנויות פרחים, קוסמטיקה, מאפיות, מוסכים ועוד).

מוצרים חדשים

אשראי ברגע לעסקים - בחודש ספטמבר 2014 הושק "אשראי ברגע לעסקים" מוצר אשראי חדשני ופורץ דרך בבנקאות בישראל, במסגרתו יכולים עסקים קטנים להגיש בקשה להלוואה בסכום של עד 400 אלף ש"ח, בלחיצת כפתור באתר "פועלים באינטרנט", לקבל אישור להלוואה בזמן אמת ולבצע - כל זאת ללא צורך להגיע לסניף. את ההלוואה יכולים הלקוחות לקבל גם בסניפי הבנק ללא בירוקרטיה וללא צורך בהצגת מסמכים. המוצר מאפשר לעסקים קטנים להגיש בקשה לאשראי משמעותי הנחוץ בכדי להתמודד בהצלחה עם רגעי האמת בחייו של העסק הקטן ולקבל מענה מידי המותאם לצורכיו.

בחודש פברואר 2015 הורחב השירות החדש גם לסלולר, בערוץ זה ניתן להגיש בקשה להלוואה, לקבל אישור ולבצע בזמן אמת. החל מחודש ספטמבר 2015 הושקה הרחבה נוספת לשירות, במסגרתו יכולים חברות ותאגידים בעלי הרכבי חתימה מורכבים וריבוי חותמים להגיש בקשה ל"אשראי ברגע לעסקים", לקבל אישור בזמן אמת ולבצע באתר הבנק או בסלולר בלחיצת כפתור וללא ביטחונות נוספים ללא צורך להגיע לסניף.

פועלים Business - המועדון לעסקים הקטנים, הושק בחודש פברואר 2015. המועדון יוזיל משמעותית את העלויות הכרוכות בניהול העסק על-ידי חיסכון של עד אלפי שקלים בשנה ויעניק הטבות ייחודיות הנוגעות בליבת הפעילות של העסק לבעלי העסקים ולעובדיהם, היכולים לרכוש במחירים דומים לאלו הניתנים לעסקים הגדולים במשק.

החברות במועדון "פועלים Business" תוענן לכל עסק קטן המנהל חשבון בבנק ומחזיק בכרטיס אשראי בנקאי, אשר משתתף בתוכנית המועדון.

העסקים הקטנים במועדון ייהנו מהטבות קבועות ומבצעים ייחודיים במגוון תחומים ובפריסה ארצית ובנוסף, מהחזרי CashBack. בין ההטבות המרכזיות שיוצעו לחברי "פועלים Business": ארוחות עסקיות מוזלות באמצעות כרטיס ההנחה "טיבוס" מבית סודסקו, הנחה בתדלוק לניטר, כולל סולר ושמינים או אפשרות להתקנת דלקן + הנחה ברשת חנויות הנוחות, פנאי נופש ורווחה: פורטל רווחה ייעודי שיעניק מגוון רחב של הטבות בענפי הפנאי, הביילוי והנופש. בנוסף, ייהנו העסקים הקטנים מהטבות בתחומי הפרסום, שיווק ומדיה, הרכב, הביטוח והניהול השוטף של העסק, כגון ציוד לעסקים ותקשורת וניהול המשרד, השכרת רכב וליסינג ועוד. המצטרפים לתוכנית אף יזכו בתוכנית הכשרה והעשרה בניהול העסק הקטן במסגרת אקדמיית פועלים.

הטבות ייחודיות בשילוח והפצה לעסקים מענף סחר חוץ – בחודש יוני 2015 השיק הבנק שיתוף פעולה מיוחד עם חברת "פדקס אקספרס ישראל" חבילת הטבות בלעדית לעסקים קטנים בבנק. במסגרת שיתוף הפעולה נהנים עסקים קטנים מענפי הייבוא והייצוא בבנק מ-15% הנחה בתעריפון בפדקס וממגוון הטבות ייחודיות נוספות.

שיתוף פעולה ייעודי עם לשכת המסחר תל-אביב – בחודש אוגוסט 2015 חתם הבנק על שיתוף פעולה ייחודי עם לשכת המסחר תל-אביב במסגרתו נהנים כיום עסקים קטנים החברים בלשכת המסחר מחבילת הטבות ייעודית בבנק בניהול החשבון ומהלוואה בתנאים מיוחדים.

שיווק והפצה

כחלק מתמיכת הבנק בשנת העסקים הקטנים התקיים בחודש ינואר 2015 "יום העסקים הקטנים 3", במסגרתו נקראו כל תושבי מדינת ישראל לרכוש בעסקים הקטנים ולסייע לצמיחת המשק. המהלך נעשה בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים כגון השלטון המקומי, להב, אמון הציבור ועוד.

בכוונת הבנק להמשיך ולקיים את יום העסקים הקטנים כמסורת שנתית.

שינויים רגולטוריים בתחום הלוואות לדיור

לפרטים נוספים ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

יזמות רגולטוריות

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 6(ד) בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
פעילות בישראל						
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיר	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח						
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:						
1,009	148	75	-	35	751	מחיצוניים
(73)	(14)	(50)	-	-	(9)	בינמגזרי
1	-	-	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
937	134	25	-	35	743	סך-הכל רווח מימוני, נטו
460	33	2	34	93	298	עמלות והכנסות אחרות
1,397	167	27	34	128	1,041	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
176	18	-	-	2	156	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים						
718	30	9	26	64	589	בינמגזרי
63	4	-	9	-	50	רווח (הפסד) לפני מסים
440	115	18	(1)	62	246	הפרשה למסים על הרווח
173	47	7	-	19	100	רווח (הפסד) נקי:
267	68	11	(1)	43	146	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון						
13.6%	25.9%	5.0%	-	24.7%	11.3%	
יתרה ממוצעת של נכסים						
30,881	4,058	5,260	-	1,347	20,216	יתרה ממוצעת של התחייבויות
33,526	2,990	-	-	2,252	28,284	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
28,564	3,876	3,194	98	2,567	18,829	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
3,818	-	-	3,818	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
8,507	-	-	8,507	-	-	
יתרת אשראי לציבור, נטו						
31,082	4,252	5,435	-	1,272	20,123	יתרת פיקדונות הציבור
32,875	3,219	-	-	-	29,656	

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014***						
פעילות בישראל						
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיר	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח						
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:						
941	129	84	-	39	689	מחיצוניים
(56)	(15)	(61)	-	-	20	בינמגזרי
885	114	23	-	39	709	סך-הכל רווח מימוני, נטו
443	31	2	33	90	287	עמלות והכנסות אחרות
1,328	145	25	33	129	996	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי						
115	5	(1)	-	1	110	הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים						
782	36	12	30	58	646	מחיצוניים
73	23	(2)	9	-	43	בינמגזרי
358	81	16	(6)	70	197	רווח (הפסד) לפני מסים
140	33	7	(2)	21	81	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:						
218	48	9	(4)	49	116	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון						
12.6%	23.0%	4.5%	-	30.7%	10.1%	
יתרה ממוצעת של נכסים						
27,498	3,460	4,730	-	1,250	18,058	יתרה ממוצעת של התחייבויות
29,868	2,508	-	-	2,270	25,090	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
25,568	3,129	2,940	97	2,410	16,992	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
4,230	-	-	4,230	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
7,597	-	-	7,597	-	-	
יתרת אשראי לציבור, נטו						
28,296	3,586	4,941	-	1,247	18,522	יתרת פיקדונות הציבור
28,205	2,598	-	-	-	25,607	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
פעילות בישראל						
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיר	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח						
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:						
354	52	36	-	11	255	מחיצוניים
(37)	(6)	(26)	-	-	(5)	בינמגזרי
317	46	10	-	11	250	סך-הכל רווח מימוני, נטו
156	11	1	10	33	101	עמלות והכנסות אחרות
473	57	11	10	44	351	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
49	12	-	-	-	37	
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:						
242	10	2	9	22	199	מחיצוניים
22	(12)	-	3	-	31	בינמגזרי
160	47	9	(2)	22	84	רווח (הפסד) לפני מסים
65	20	3	-	7	35	הפרשה למסים על הרווח
רווח (הפסד) נקי:						
95	27	6	(2)	15	49	המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**						
פעילות בישראל						
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיר	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח						
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:						
301	41	34	-	13	213	מחיצוניים
1	(1)	(27)	-	-	29	בינמגזרי
302	40	7	-	13	242	סך-הכל רווח מימוני, נטו
151	11	1	11	31	97	עמלות והכנסות אחרות
453	51	8	11	44	339	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי						
39	2	(1)	-	-	38	הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים						
254	13	4	10	18	209	מחיצוניים
24	8	(1)	3	-	14	בינמגזרי
136	28	6	(2)	26	78	רווח (הפסד) לפני מסים
53	11	3	-	8	31	הפרשה למסים על הרווח
רווח (הפסד) נקי:						
83	17	3	(2)	18	47	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.
(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, הסתכם ב-267 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-218 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות ריבית, נטו ומירידה בהוצאות התפעוליות וקוזז על-ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-937 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-885 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי, שקוזז בעקבות ירידת הריבית במשק והשפעתה על המרווחים על הפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-460 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-443 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר בשל עלייה בהכנסות מעמלות דמי ניהול חשבון כתוצאה מעלייה בהיקף הפעילות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-176 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-115 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע כתוצאה מעלייה בהפרשות שנרשמו על בסיס קבוצתי וכן מעלייה בהפרשות על בסיס פרטני. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-781 מיליון ש"ח בהשוואה ל-855 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהוצאות בשכר בעיקר מחיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-31.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-29.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-32.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-29.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות עו"ש זכות של לקוחות במגזר.

המגזר המסחרי

פעילויות

חשבונותיהם של לקוחות המגזר מנוהלים במערך הסניפים העסקיים, המונה 22 סניפים, ומספקים את מכלול השירותים העסקיים הנדרשים. שאר סניפי הבנק מעניקים ללקוחות המגזר שירותים תפעוליים.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 6(ד) בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח				
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:				
967	55	216	292	404
(228)	(12)	(100)	(55)	(61)
10	-	-	-	10
749	43	116	237	353
271	3	16	120	132
1,020	46	132	357	485
הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי				
101	(2)	(10)	40	73
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:				
447	40	56	55	296
5	-	-	8	(3)
467	8	86	254	119
187	3	35	103	46
רווח נקי:				
280	5	51	151	73
(6)	(1)	(5)	-	-
274	4	46	151	73
תשואה להון				
7.2%	1.7%	8.9%	10.2%	4.7%
יתרה ממוצעת של נכסים				
38,568	2,249	5,212	12,861	18,246
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
27,164	13	5,755	3,422	17,974
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)				
54,768	3,428	7,465	21,435	22,440
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾				
2,274	-	-	-	2,274
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך				
13,948	-	-	-	13,948
יתרת אשראי לציבור, נטו				
39,152	2,314	6,017	13,083	17,738
יתרת פיקדונות הציבור				
24,300	15	4,911	3,563	15,811

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**				
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח				
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:				
919	71	165	274	409
(260)	(33)	(83)	(68)	(76)
6	-	-	-	6
665	38	82	206	339
239	9	20	82	128
904	47	102	288	467
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
45	4	35	(17)	23
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
437	43	48	54	292
7	-	-	6	1
415	-	19	245	151
168	-	8	100	60
רווח לפני מסים				
הפרשה למסים על הרווח				
רווח נקי:				
247	-	11	145	91
המיוחס לבעלי מניות הבנק				
תשואה להון				
8.0%	-	2.8%	12.4%	6.6%
יתרה ממוצעת של נכסים				
31,777	1,860	3,796	9,936	16,185
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
21,735	5	4,061	2,482	15,187
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)				
45,830	2,372	5,740	17,281	20,437
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾				
2,536	-	-	-	2,536
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך				
13,107	-	-	-	13,107
יתרת אשראי לציבור, נטו				
33,141	1,832	3,978	10,779	16,552
יתרת פיקדונות הציבור				
19,843	2	3,840	2,789	13,212

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב בתמצית הדוחות הכספיים.
 ** סווג מחדש.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:					
387	37	105	105	140	מחיצוניים
(137)	(22)	(68)	(22)	(25)	בינמגזרי
2	-	(1)	-	3	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
252	15	36	83	118	סך-הכל רווח מימוני, נטו
90	-	6	42	42	עמלות והכנסות אחרות
342	15	42	125	160	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
13	(1)	(6)	7	13	הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:
148	11	21	18	98	מחיצוניים
1	-	-	3	(2)	בינמגזרי
180	5	27	97	51	רווח לפני מסים
72	2	11	40	19	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
108	3	16	57	32	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2)	(1)	(1)	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
106	2	15	57	32	המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:					
314	24	62	95	133	מחיצוניים
(85)	(10)	(29)	(22)	(24)	בינמגזרי
2	-	-	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
231	14	33	73	111	סך-הכל רווח מימוני, נטו
82	3	4	32	43	עמלות והכנסות אחרות
313	17	37	105	154	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
26	4	15	(11)	18	הוצאות תפעוליות ואחרות:
152	9	25	18	100	מחיצוניים
4	-	-	2	2	בינמגזרי
131	4	(3)	96	34	רווח (הפסד) לפני מסים
50	2	(1)	37	12	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:					
81	2	(2)	59	22	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4	-	4	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
85	2	2	59	22	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כלכלי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בבתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-274 מיליון ש"ח בהשוואה ל-247 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע כתוצאה מעלייה ברווח מפעילות המגזר בחו"ל, כתוצאה מגידול בתחום ה-Middle Market בסניף ניו-יורק.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-749 מיליון ש"ח בהשוואה ל-665 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי הן בישראל והן בחו"ל.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-271 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-239 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מעמלות טיפול באשראי כתוצאה מעלייה בהיקפי הפעילות ומעלייה בעמלות מעסקי מימון.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-101 מיליון ש"ח בהשוואה ל-45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע כתוצאה מעלייה בהפרשות על בסיס פרטני בישראל. מנגד, ירידה בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני על פעילות הבנק בתורכיה ובסניפי ארצות הברית, קיזזו גידול זה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-452 מיליון ש"ח בהשוואה ל-444 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-39.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-35.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. הגידול נבע מעלייה בפעילות בישראל שהתבטא בעיקר בגידול ביתרות האשראי בענף בנייה ונדל"ן וכן, מגידול בפעילות בתחום ה-Middle Market בסניף ניו-יורק.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-24.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-24.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014

המגזר העסקי

מגבלת מתן אשראי ללקוחות חסוימים

מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים - בחודש יוני 2015 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים", הכולל בין היתר, צמצום הגדרת ההון להון רובד 1 (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים), כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 ועידכון מגבלת החבות של קבוצת לווים בנקאית לתאגיד בנקאי שעמדה על 25% מההון כך שתעמוד על 15% מההון. מועד תחילת התיקונים להוראה, 1 בינואר 2016.

לעניין הגדרת ההון יחול כדלקמן - הון רובד 1 כאמור בהגדרת ההון, בתוספת הון רובד 2 כפי שפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015. תוספת זו תופחת בשיעורים שווים, על פני 12 רבעונים, עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018.

להערכת הבנק אין לתיקון ההוראה השפעה על יכולתו של הבנק לעמוד במגבלות הפיקוחיות הנדרשות בהוראה והשפעת אימוץ ההוראה, על הדוחות הכספיים, אינה צפויה להיות מהותית.

מגבלות על מימון עסקות הוניות - באפריל 2015 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 323 כך שתחול על כל "אשראי למטרת עסקה הונית" במקום על "אשראי לרכישת אמצעי שליטה". עסקה הונית היא עסקה שמטרתה רכישת זכות הונית בתאגיד אחר, רכישה עצמית או חלוקת הון.

ניהול הלוואות ממונפות - בחודש אפריל 2015 פורסמה הוראה חדשה לניהול בנקאי תקין מספר 327 בנושא "ניהול הלוואות ממונפות". ההוראה מגדירה את מסגרת ניהול הסיכונים הכוללת להלוואות ממונפות ומסדירה נושאים שונים, בין היתר: הגדרת הלוואה ממונפת, הנחיות כלליות בנוגע למדיניות, נוהלי חיתום, דיווח וניתוח כמותי, סיווג הלוואות ממונפות, ניתוח אשראי ועוד. האמור יחול על אשראי שינתן החל מיום 1 בינואר 2016.

הבנק נערך ליישום העדכונים להוראות וההוראה החדשה.

פטור סוג - קונסורציום לווים

ביום 28 בפברואר 2011 הוצא על-ידי הממונה על הגבלים עסקיים (להלן: "הממונה") מכתב שעניינו שינוי התנאים שנקבעו על-ידי הממונה בעבר, בכל הקשור בהסדרי קונסורציום בהם חוברים בנקים ו/או חברות ביטוח אשר תוקפו הוארך מעת לעת עד ליום 31 בדצמבר 2014 (להלן: "מכתב הממונה").

ביום 30 בדצמבר 2014 הוצא על-ידי הממונה מכתב, שעניינו שינוי התנאים שנקבעו במכתב הממונה (להלן: "מכתב הממונה המעודכן") ותוקפו עד ליום 30 בדצמבר 2015. פירוט עיקרי המכתב בפרק "המגזר העסקי" בדוחות הכספיים לשנת 2014.

עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים (ניהול בנקאי תקין מספר 312)

במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין חלות המגבלות הבאות בקשר עם היקפי אשראי:

עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים - ביום 1 בינואר 2015 נכנס לתוקף תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 שעניינה "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". על-פי התיקון הצפוי להוראה 312, הורחבה, בין היתר, הגדרת "איש קשור" כך שתחול, בין היתר על:

- א. מי שמחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בבנק, קרובו ותאגידים בשליטת מי מהם;
- ב. מי שמחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי השולט בבנק, קרובו, ותאגידים בשליטת מי מהם;
- ג. נושא משרה באיזה מארבעת סוגי התאגידים המפורטים להלן, קרובו של נושא משרה כאמור ותאגידים הנשלטים על-ידי מי מהם:

הבנק; תאגיד באמצעותו מוחזקים אמצעי השליטה של קבוצת השליטה (קרי, קבוצת האנשים בעלת ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי) (להלן: "קבוצת השליטה"); תאגיד המחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בבנק; תאגיד המחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי השולט בבנק.

ד. מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו וקרוב של מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו;

בנוסף, על-פי התיקון האמור להוראה 312, נקבע כי המגבלות הכמותיות על עסקי הבנק עם אנשים קשורים המתייחסות להון הבנק, תתייחסנה אך ורק להון "רובד 1" של הבנק (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים כמשמעותם בהוראת נוהל בנקאי תקין 202). כמו-כן נוספו המגבלות הכמותיות הבאות:

1. על מי שאינו מהווה מרכיב בקבוצת השליטה, המחזיק 5% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה בבנק או בתאגיד בנקאי השולט בבנק, כך שחבותו של כל גורם כאמור לא תעלה בכל עת על 5% מהון רובד 1 של הבנק.
 2. על מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו, כך שחבותו של כל גורם כאמור לא תעלה בכל עת על 5% מהון רובד 1 של הבנק.
- השינויים המפורטים לעיל מצמצמים במידה ניכרת את היקף החבות המותרת למכלול האנשים הקשורים ולכל אחד מהאנשים הקשורים.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 6(ד) בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדליין	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדליין	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:					
1,983	58	136	509	1,280	מחיצוניים
(699)	(30)	(24)	(152)	(493)	בינמגזרי
32	-	42	-	(10)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
1,316	28	154	357	777	סך-הכל רווח מימוני, נטו
444	3	8	164	269	עמלות והכנסות אחרות
1,760	31	162	521	1,046	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(86)	-	(4)	(271)	189	הוצאות תפעוליות ואחרות:
442	9	45	75	313	מחיצוניים
53	-	-	11	42	בינמגזרי
1,351	22	121	706	502	רווח לפני מסים
547	9	49	286	203	הפרשה למסים על הרווח
804	13	72	420	299	רווח נקי:
המיוחס לבעלי מניות הבנק					
8.8%	15.9%	12.4%	15.5%	5.2%	תשואה להון
88,398	1,384	6,082	24,576	56,356	יתרה ממוצעת של נכסים
39,633	-	212	6,154	33,267	יתרה ממוצעת של התחייבויות
131,976	1,191	8,428	39,600	82,757	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
1,413	-	-	-	1,413	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
161,319	-	-	-	161,319	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
83,961	1,288	7,184	23,694	51,795	יתרת אשראי לציבור, נטו
30,595	-	194	6,384	24,017	יתרת פיקדונות הציבור

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**				
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח				
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:				
2,254	59	107	583	1,505
(917)	(34)	(17)	(209)	(657)
57	-	-	-	57
1,394	25	90	374	905
425	4	18	154	249
1,819	29	108	528	1,154
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
(207)	-	(4)	(262)	59
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
476	9	46	88	333
52	-	-	5	47
1,498	20	66	697	715
612	8	27	285	292
רווח נקי:				
886	12	39	412	423
תשואה להון				
9.9%	13.7%	8.2%	14.9%	7.6%
86,861	1,394	4,526	23,714	57,227
33,765	-	161	5,531	28,073
132,071	1,309	7,061	41,259	82,442
3,288	-	-	-	3,288
162,791	-	-	-	162,791
84,831	1,149	5,620	23,164	54,898
24,093	-	125	5,143	18,825

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.
 ** סוג מחדש.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:					
713	16	55	185	457	מחיצוניים
(276)	(9)	(15)	(64)	(188)	בינמגזרי
(51)	-	1	-	(52)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
386	7	41	121	217	סך-הכל רווח מימוני, נטו
145	1	4	56	84	עמלות והכנסות אחרות
531	8	45	177	301	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(74)	-	-	(116)	42	הוצאות תפעוליות ואחרות:
141	2	12	25	102	מחיצוניים
15	-	-	4	11	בינמגזרי
449	6	33	264	146	רווח לפני מסים
185	3	14	108	60	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
264	3	19	156	86	המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:					
746	14	50	195	487	מחיצוניים
(311)	(11)	(10)	(74)	(216)	בינמגזרי
13	-	-	-	13	הכנסות מימון שאינן מריבית
448	3	40	121	284	סך-הכל רווח מימוני, נטו
142	2	5	52	83	עמלות והכנסות אחרות
590	5	45	173	367	סך ההכנסות
הכנסות בגין הפסדי אשראי					
(24)	-	(2)	(19)	(3)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
164	1	18	30	115	מחיצוניים
19	-	-	2	17	בינמגזרי
431	4	29	160	238	רווח לפני מסים
163	1	11	59	92	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
268	3	18	101	146	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.
 ** סווג מחדש.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-804 מיליון ש"ח בהשוואה ל-886 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נבע מירידה ברווח המימוני, נטו, ומקיטון בהכנסות בגין הפסדי אשראי. מנגד, ירידה בהוצאות התפעוליות קיזזה קיטון זה.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-1,316 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,394 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מרישום הפסד בסך של 72 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2015, כתוצאה מפסק-דין שהתקבל בחודש אוגוסט 2015 בנוגע לחיוב ריבית פיגורים על אשראי מובטח במניות, שסווג בעבר כנייר ערך ומירידה ביתרות האשראי הממוצעות בפעילות המגזר בישראל. הירידה קוזזה על-ידי גידול בהכנסות מפעילות הבנק בסניפי ארצות-הברית כתוצאה מגידול ביתרות האשראי וממכירת ניירות-ערך שהופחתו במלואם בעבר.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-444 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-425 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול בהכנסות מטיפול באשראי.

ההכנסה בגין הפסדי אשראי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-86 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה של 207 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות נבעה מגידול בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני. מנגד, קיטון בהפרשות על בסיס קבוצתי המיוחסות למגזר, קיזזו ירידה זו.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-495 מיליון ש"ח בהשוואה ל-528 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהוצאות השכר בעיקר מחיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-84.0 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2014. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-30.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-27.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה בכ-160.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-152.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. היתרה כוללת החזקות של לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מגזר ניהול פיננסי

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

יתרות האשראי בגין פעילות הבנק מול מוסדות פיננסיים זרים שנרשמה במגזר העסקי סווגה למגזר ניהול פיננסי.

יזמות רגולטוריות

ביום 29 ביולי 2015 פירסם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטה לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות-גמל) (רכישה ומכירה של ניירות-ערך), התשס"ט-2009 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות-גמל) (קופות-גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009 (להלן: "טיטוט התיקון"). טיוטת התיקון קובעת, בין היתר, כי משקיע מוסדי הנמנה על קבוצת משקיעים שלאחד מהם יש הסכם התקשרות עם תאגיד בנקאי למתן שירותי ניהול או תפעול אינו רשאי לרכוש או למכור באמצעות אותו התאגיד הבנקאי או ממנו, או באמצעות צד קשור למשקיע המוסדי או ממנו נייר ערך או מטבע-חוץ ואינו רשאי להחזיק ניירות-ערך באמצעות אותו התאגיד הבנקאי. בשלב זה, לא ניתן להעריך האם טיוטת התיקון תאושר ובאיזו מתכונת. הבנק בוחן את ההשפעה של טיוטת התיקון על היקף השירותים שיספק למנהלי נכסים פיננסיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הניהול הפיננסי:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		
**30.09.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח		
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:		
(563)	(517)	מחיצוניים
1,323	1,313	בינמגזרי
569	810	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,329	1,606	סך-הכל רווח מימוני, נטו
271	278	עמלות והכנסות אחרות
1,600	1,884	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:		
733	766	מחיצוניים
(164)	(167)	בינמגזרי
1,031	1,285	רווח לפני מסים
392	570	הפרשה למסים על הרווח
639	715	רווח לאחר מסים
13	21	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:		
652	736	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6	51	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
658	787	המיוחס לבעלי מניות הבנק
39.0%	42.3%	תשואה להון
117,385	136,988	יתרה ממוצעת של נכסים
142	140	מזה: השקעות בחברות כלולות
1,174	1,407	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
102,862	114,773	יתרה ממוצעת של התחייבויות
44,578	48,620	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
25,745	27,969	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
90,493	98,799	יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽¹⁾
501,153	521,675	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
1,157	1,504	יתרת אשראי לציבור, נטו
49,634	45,473	יתרת פיקדונות הציבור

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

(1) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הניהול הפיננסי:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
**30.09.14	30.09.15	
במיליוני ש"ח		
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:		
(262)	(285)	מחיצוניים
528	671	בינמגזרי
162	96	הכנסות מימון שאינן מריבית
428	482	סך-הכל רווח מימוני, נטו
89	88	עמלות והכנסות אחרות
517	570	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:		
211	235	מחיצוניים
(49)	(51)	בינמגזרי
355	386	רווח לפני מסים
112	168	הפרשה למסים על הרווח
243	218	רווח לאחר מסים
1	7	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:		
244	225	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(3)	28	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
241	253	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הניהול הפיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-787 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 658 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו, המיוחס למגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-1,606 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,329 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווחים ממימוש אגרות-חוב ומניות ומהשפעת חיסוי השקעות בחו"ל בגין שינויים בשערי חליפין. מנגד, חלה ירידה מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ושינויים במדד המחירים לצרכן שהשפיעו לרעה על הרווח המימוני ברבעון הראשון בסך של 235 מיליון ש"ח וקוזזו על-ידי הכנסות מהפרשי הצמדה בסך של 145 מיליון ש"ח ברבעון השני ובסך 35 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2015.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-278 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-271 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ב-599 מיליון ש"ח בהשוואה ל-569 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-1.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-45.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-49.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. הקיטון נבע מירידה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקים גדולים.

יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה בכ-616.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-603.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. היתרה כוללת החזקות של לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות וכוללת יתרת נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול מהבנק.

אחרים והתאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח על-פי הוראות המפקח על הבנקים. פעילות זו כוללת בעיקר: פעילות בכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ותיירות נכנסת והכנסות משירותי מחשב לחברה שאוחדה בעבר. בנוסף, התאמות של פעולות בין-מגזריות נזקפות למסגרת זו.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מסגרת זו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-56 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות משירותי מחשב מחברה בת שאוחדה בעבר ומהכנסות המיוחסות למגזר בגין מכירת נכסים.

הרווח מכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ומתיירות נכנסת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ב-34 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 33 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי ללקוחות של בנקים אחרים, אשר אינם חלק מקבוצת הבנק ואיתם התקשרה קבוצת ישראל כרטיס בהסדר נכון ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-4.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-4.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014.

פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים

כרטיסי אשראי

כללי

הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראל כרטיס". פעילות הליבה של קבוצת ישראל כרטיס הינה הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל כרטיס", מותג פרטי בעולותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון.

הנפקת כרטיסי אשראי

קבוצת ישראלכרט מנפיקה כרטיסים ללקוחות של בנקים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט בהסדר, לרבות הבנק, בנק מזרחי טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק יהב בע"מ, בנק אצור החייל בע"מ, בנק מסד בע"מ, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, בנק ירושלים בע"מ, בנק איגוד בע"מ ויובנק בע"מ; בנוסף, מנפיקה קבוצת ישראלכרט כרטיסים באופן ישיר ללקוחות ("כרטיסים חוץ-בנקאיים"), שהינם בעיקר חברי מועדוני צרכנים וגופים שונים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט.

לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום ההנפקה הינם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים, תאגידים ורכש תאגידי הכולל B2B (Business to Business - העברת תשלומים בין עסקים).

במסגרת פעילות ההנפקה ומתפעלת קבוצת ישראלכרט מגוון מוצרים ושירותים נוספים כגון כרטיסי "אשראי מתגלגל", כרטיסי תדלוק והתקני תדלוק, כרטיסי מתנה, כרטיסי רכש ייעודיים וכרטיסים נטענים. בנוסף, קבוצת ישראלכרט מעניקה אשראי הלוואות לכל מטרה על בסיס מסגרת אשראי בכרטיס, הלוואות לרכישת רכב, אפשרויות מגוונות לפריסת תשלומים ושירותי מידע ואישורים. בנוסף לקבוצת ישראלכרט, בתחום ההנפקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי אשראי, בשליטה של בנקים: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") שבשליטת בנק דיסקונט ולאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") שבשליטת בנק לאומי.

מספר הכרטיסים ליום 30 בספטמבר 2015 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראלכרט הינו 4.6 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-4.2 מיליון כרטיסים ליום 31 בדצמבר 2014.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראלכרט ל-93.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-87.1 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת הסכם הנערך לצורך שירותי הסליקה מתחייבת חברת כרטיסי אשראי הסולקת כלפי בתי עסק, בכפוף לקיום תנאי ההסכם ביניהם, לפרוע לבית העסק את החיובים בהם התחייבו כלפיו מחזיקי הכרטיסים הנסלקים על ידה בעת שרכשו טובין או שירות בבית העסק. בנוסף, מציעה קבוצת ישראלכרט לבתי עסק מגוון שירותים פיננסיים נוספים כגון: מתן הלוואות, מקדמות (הקדמת תשלומים בגין עסקות שבוצעו), ניכיון שוברים ושירותים שיווקיים ותפעוליים, ביניהם אפשרות לפריסת תשלומים, תאריכי זיכוי גמישים, מידע ייעודי ומבצעי קידום מכירות.

לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי עסק רבים ומגוונים הקשורים עימה בהסכמים, ביניהם גם משרדי ממשלה שונים וכן חברות המספקות לבתי עסק שירותי ניכיון.

תחום הסליקה של כרטיסי האשראי מאופיין בתחרותיות גבוהה מאוד, בין היתר, בעקבות הפעלתו של הממשק המקומי לסליקה צולבת של עסקות בכרטיסי אשראי מסוג מסטרקארד וויזה (בעקבותיו כאל ולאומי קארד החלו לסלוק כרטיסי מסטרקארד וקבוצת ישראלכרט החלה לסלוק כרטיסי ויזה). מיום 15 במאי 2012 פתוח השוק לסליקה צולבת של המותג "ישראלכרט", ובתי עסק יכולים להחליף סולקים במוצג זה. התחרות בתחום הסליקה מתמקדת בגיוס בתי עסק חדשים להסכמי סליקה ובשימור בתי עסק הקיימים כלקוחות תחום הסליקה. היבט נוסף של התחרות מתבטא בפיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים ותפעוליים לבתי עסק.

בנוסף לקבוצת הבנק, בתחום הסליקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי האשראי, בשליטה של בנקים אשר פורטו לעיל.

שינויים רגולטוריים

על פי הסדר שבין החברה וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד וכאל שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל. בחודש פברואר 2015 פרסם בנק ישראל המלצות וצעדים להרחבת התפוצה והשימוש בכרטיסי חיוב מידי בישראל ולהגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב. במסגרת המלצות, בין היתר, יקבע המפקח על הבנקים הוראות להפצת כרטיס חיוב מידי ("דיבטי") ללקוחות הבנקים וכללים להתחשבות כספית מיידית בעסקות המבוצעות בכרטיס חיוב מידי ולאופן הצגת פירוט העסקות המבוצעות בכרטיס. בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראות שמטרתן להביא ליישום המלצות האמורות ובכלל זה לוחות הזמנים ליישום ובחודש אוגוסט 2015 פורסמה ברשומות הוראת שעה, בה הכריזה נגידת בנק ישראל על העמלה הצולבת לעסקות חיוב מידי כעמלה בפיקוח, ומחירה נקבע בשיעור של 0.3% מסכום העסקה לתקופה של שנה, החל מיום 1 באפריל 2016.

במקביל לאמור לעיל בנושא כרטיס חיוב מידי, בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה להטמעת השימוש בתקן האבטחה EMV, הן בצד ההנפקה והן בצד הסליקה. בהוראה נקבעו, בין היתר, לוחות הזמנים להנפקת כרטיסים תומכי תקן EMV ולחיבור מסופים התומכים בתקן וכן לכניסתו לתוקף של מנגנון הסטת האחריות מהמנפיק לסולק.

בחודש מאי 2015 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית להגברת התחרותיות בתחום האשראי - הפרדת הבעלות בחברות כרטיסי האשראי מהבנקים. בחודש יוני 2015, החליטה ועדת השרים לענייני חקיקה לדחות את הדיון בהצעת החוק עד לאחר פרסום מסקנות ועדת שטרומ ורגעה להסכמות בין המציעים למשרדי האוצר והמשפטים. הצעת חוק פרטית נוספת בעניין הפרדה בין חברות כרטיסי האשראי לבנקים הונחה על שולחן הכנסת בחודש יוני 2015.

בחודש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרומ). על הוועדה להמליץ בנושא הכנסת שחקנים חדשים לתחום זה, לרבות באמצעות הפרדת חברות כרטיסי האשראי מבעלות הבנקים. כן הוטל על הוועדה להמליץ על צעדים משלימים נדרשים ועל הסרת החסמים לכניסת שחקנים והגברת תחרות כאמור. הוועדה פנתה לציבור שייציג בפניה את עמדותיו בנושאים לעיל. הוועדה צפויה להגיש מסקנותיה בחודש נובמבר 2015.

בחודש יולי 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק לצמצום השימוש במזומן שפורסם בחודש ינואר 2015 ואושר על-ידי ועדת השרים לחקיקה בחודש מאי 2015, שמטרתו להביא ליישום האמור בדוח הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי, תוך קביעת מגבלות באופן מדורג על שימוש במזומן ובשיקים סחירים על מנת לצמצם את תופעת הכלכלה השחורה בישראל, להיאבק בפשיעה ובהלבנת הון ולאפשר שימוש באמצעי תשלום מתקדמים ויעילים. בין היתר מוקנית בהצעת החוק סמכות לממונה על הגבלים עסקיים לקבוע שיעורי עמלה צולבת של עסקות בכרטיסי חיוב. הצעת החוק קובעת כי תנאי לתחולתו הוא כי כרטיסי חיוב מידי הינם מוצר זמין בדומה לכרטיסי חיוב נדחה.

בחודש יולי 2015 נכנס לתוקף תיקון לכללי הבנקאות בנוגע לעמלות, לפיו צומצם מספר העמלות הנגבות מבתי עסק קטנים המקבלים שירותי סליקה, על-ידי קביעת תעריפון אחיד של שירותים שכחים בתחום. כמו-כן, בהתאם לתיקון, תוקנו הכללים בנוגע לעמלות הנגבות ממחזיקי הכרטיס, כגון: האחדת הכללים בנוגע לגביית עמלת המרה. בנוסף, החל מחודש יולי 2015 נכנס לתוקף צו המגביל את סכום העמלה המרבי שניתן לגבות בעד שירותי "הודעות או התרעות" וכן צו המגביל את סכום העמלה המרבי בעד שירות הניתן בידי סולק לנותן שירותי ניכיון בעסקות בכרטיסי חיוב.

בחודש אוגוסט 2015 פרסם בנק ישראל דוח ביניים בנושא "שרשרת ביצוע עסקות בכרטיס חיוב" הכולל המלצות להגברת התחרות, היעילות והיציבות בשוק כרטיסי החיוב, שלדברי בנק ישראל צפויות להסיר את החסמים הקיימים בשוק ולאפשר כניסת שחקנים חדשים. יצוין, כי עצם ריבוי הליכי הרגולציה, ככל שיישמו, עלולים להיות בעלי השפעה מהותית לרעה על קבוצת ישראכרט, אך בשלב זה לא ניתן להעריך את היקפה.

לפרטים נוספים בנושא שינויים רגולטוריים המתייחסים גם לחברות כרטיסי אשראי, ראה פרק "יוזמות רגולטוריות" בפרק מגזר משקי הבית.

פעילויות נוספות

בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לקבוצת ישראכרט פעילויות נוספות כדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון; הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי להכנסות מעמלות, שנכללו במסגרת ההכנסות התפעוליות (לפני ניכוי הוצאות המתייחסות), הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-1,284 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,248 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-2.9%.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
סך-הכל	מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	מגזר תיירות נכנסת ואחרים
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
89	13	35	12	-	5	-	154
מחיצוניים							
-	-	-	-	-	9	-	9
הכנסות מימון שאינן מריבית							
89	13	35	12	-	14	-	163
רווח מימוני, נטו							
469	265	93	10	7	-	440	1,284
הכנסות מעמלות							
558	278	128	22	7	14	440	1,447
סך-הכל הכנסות							
12	7	2	-	-	-	-	21
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
375	187	64	7	3	-	392	1,028
הוצאות תפעוליות ואחרות							
171	84	62	15	4	14	48	398
רווח לפני מסים							
53	26	19	4	1	4	14	121
הפרשה למסים על הרווח							
רווח נקי:							
118	58	43	11	3	10	34	277
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(2)	(1)	-	-	-	-	-	(3)
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
116	57	43	11	3	10	34	274
המיוחס לבעלי המניות בבנק							
יתרות ממוצעות							
6,779	3,803	1,347	242	121	-	4,777	17,069
יתרה ממוצעת של נכסים							
-	-	2,252	2,112	9,713	-	-	14,077
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
9,040	5,502	2,567	156	92	-	-	17,357
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014*							
סך-הכל	מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	מגזר תיירות נכנסת ואחרים
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
136	67	14	39	11	-	5	-
מחיצוניים							
33	-	-	-	-	-	33	-
הכנסות מימון שאינן מריבית							
169	67	14	39	11	-	38	-
סך-הכל רווח מימוני, נטו							
1,248	456	258	90	10	7	-	427
הכנסות מעמלות							
1,417	523	272	129	21	7	38	427
סך-הכל הכנסות							
9	5	3	1	-	-	-	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
972	349	174	58	6	4	-	381
הוצאות תפעוליות ואחרות							
436	169	95	70	15	3	38	46
רווח לפני מסים							
130	51	29	21	4	1	11	13
הפרשה למסים על הרווח							
רווח נקי:							
306	118	66	49	11	2	27	33
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(4)	(3)	(1)	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
302	115	65	49	11	2	27	33
המיוחס לבעלי המניות בבנק							
יתרות ממוצעות							
16,039	6,312	3,535	1,250	225	113	-	4,604
יתרה ממוצעת של נכסים							
14,186	-	-	2,270	2,128	9,788	-	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
16,436	8,546	5,234	2,410	152	94	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 11 בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015							
סך-הכל	מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	מגזר תיירות נכנסת ואחרים
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	33	4	11	5	-	2	-
הוצאות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	(3)	(3)
רווח (הפסד) מימוני, נטו	33	4	11	5	-	(1)	-
הכנסות מעמלות	168	95	33	3	2	-	154
סך-הכל הכנסות	201	99	44	8	2	(1)	154
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות	134	66	22	2	-	-	134
רווח (הפסד) לפני מסים	63	31	22	6	2	(1)	20
הפרשה למסים על הרווח	20	10	7	1	-	-	6
רווח (הפסד) נקי:							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	43	21	15	5	2	(1)	14
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(1)	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי המניות בבנק	42	21	15	5	2	(1)	14

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2014**:

סך-הכל	מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	מגזר תיירות נכנסת ואחרים
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	25	3	13	3	-	3	-
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	5	-
רווח מימוני, נטו	25	3	13	3	-	8	-
הכנסות מעמלות	154	88	31	4	2	-	147
סך-הכל הכנסות	179	91	44	7	2	8	147
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות	118	57	18	3	2	-	127
רווח לפני מסים	58	32	26	4	-	8	20
הפרשה למסים על הרווח	19	11	8	1	-	3	6
רווח נקי:							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	39	21	18	3	-	5	14
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(1)	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי המניות בבנק	38	21	18	3	-	5	14

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר תפעול וקסטודי בניירות-ערך ישראלים, כולל בתחום המעו"ף (הבנק וכן חברה בת בבעלותו המלאה הינם חברים בבורסה ובמסלוקת הבורסה. לפרטים בדבר שיעבוד אשר נרשם על נכסי הבנק כתנאי לחברותו במסלוקות שונות, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים של שנת 2014). הבנק פעיל גם בתחום מסחר בניירות-ערך זרים (חבר במסלוקת ה-Euroclear), בתחום מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, מתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול הנפקות, ניהול תיקי השקעות בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים עבור לקוחות פרטיים, תאגידים, מלכ"רים ומוסדות וכן במתן שירותי נאמנות (כמו-כן לחברה כלולה של הבנק פעילות בתחום החיתום). הפעילויות והשירותים הפיננסיים המפורטים לעיל, מתבצעים בחלקם ישירות על-ידי הבנק ובחלקם על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

ייעוץ פנסיוני

לבנק רישיון ייעוץ פנסיוני והוא מעסיק יועצים בעלי רישיון ייעוץ פנסיוני. עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם כ-16 חברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה.

החל משנת 2013 החל הבנק בפריסת מרכזי ייעוץ פנסיוני ברחבי הארץ. עד כה הוקמו 12 מרכזי ייעוץ. מדצמבר 2013 חלה חובת השימוש במסלוקת הפנסיונית שהוקמה לשם העברת מידע מקדים על אחזקות הלקוח במוצרים פנסיוניים מהגופים המוסדיים ליועצים ולמשווקים הפנסיוניים. הבנק מקושר למסלוקת הפנסיונית וקולט את אחזקות הלקוח במוצרים פנסיוניים באמצעות ממשק האחזקות האחיד. קיימים קשיים בהענקת הייעוץ הפנסיוני ללקוחות, הנובעים בין היתר, בקושי בקבלת מידע מלא שוטף ועיל מהגופים המוסדיים ומהמעסיקים והעברתו למסלוקת. כמו-כן, בשלב זה, המסלוקת אינה מבצעת העברות כספיות בקשר עם המוצרים הפנסיוניים וקיים קושי בסליקת פעולות כספיות. קושי נוסף נוגע להפצת מוצרי ביטוח. טרם הותקנו תקנות המסדירות את שיעור עמלת ההפצה של מוצרי ביטוח ולא נחתמו הסכמים להפצתם. קיים קושי בבחינת מוצרי ביטוח בשל המגוון הרחב של תוכניות הביטוח בשנים השונות והקושי לבצע השוואה ביניהם.

האוצר פרסם תוכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני. הכוללת בין היתר:

- עמלת ההפצה המרבית בגין ייעוץ במוצרי חיסכון פנסיוניים, למעט קרנות השתלמות, תהיה בגובה של 0.2% בלבד מהצבירה ו-1.6% מההפקדות השוטפות (במקום השיעור המרבי של 0.25% מהצבירה בהתאם לקבוע בתקנות עמלות הפצה בנוסחן היום והכל בהתאם למפורט שם) או 40% משיעור דמי הניהול, הנמוך מבין שניהם. עמלת הבנק בשל ייעוץ בקרן השתלמות תישאר כפי שהייתה, 0.25% מהצבירה. לאחרונה נמסר מהאוצר שאין בכוונתו ליישם תקנות אלו במתכונתן הנוכחית היות ובתקנות המוצעות דמי ההפצה קשורים בדמי הניהול שמשלם הלקוח. נכון למועד זה עדיין לא פורסמה טיוטה חדשה.
- קביעה כי תשולם עמלת הפצה רק למפיץ האחרון שמינה הלקוח. גם אם המפיץ האחרון יהיה סוכן ביטוח או משווק פנסיוני, תישלל מן הבנק המייעץ עמלת ההפצה המגיעה לו בגין הייעוץ החל במועד המעבר. יישומה של התוכנית תלוי בהליכי חקיקה ובהתקנת תקנות, לפיכך לא ניתן להעריך בשלב זה מתי ואם תיושם התוכנית, האם היא תיושם במלואה ומה תהיה השפעתה על הבנק כיועץ פנסיוני.

להלן תיאור השירותים העיקריים הניתנים על-ידי קבוצת הבנק במסגרת פעילות שוק ההון וכן בדבר חלק מחברות קבוצת הבנק הפעילות בתחום:

הפצת קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה בין לקוחותיו, והוא זכאי לגבות עמלות הפצה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

הפצת קרנות נאמנות

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של יחידות של קרנות נאמנות בין לקוחותיו, וזאת עם הרוב המכריע של מנהלי קרנות הנאמנות בישראל, והוא זכאי לגבות ממנהלי הקרנות עמלות הפצה בקשר עם פעילות זו, בהתאם לקבוע בתקנות.

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות גופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראז' בארץ ובחו"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים.

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, שהינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק, עוסקת בניהול תיקי השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים. ניהול ההשקעות עבור לקוחות החברה מבוצע הן בשוק ההון בישראל וכן בשווקי ההון בעולם. נכון ליום 30 בספטמבר 2015 ניהלה החברה תיקים בערך כספי של כ-16.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-15.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל וקרנות השתלמות, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות.

פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות.

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות נחתמו הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

בהמשך להחלטת הנהלת הבנק, ביום 1 בינואר 2014 הועבר הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, מהחטיבה העסקית לאחריות חטיבת שווקים פיננסיים.

בתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-113.8 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-87.8 מיליארד ש"ח.

כמו-כן במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים, הבנק מספק שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

ביום 29 ביולי 2015 פירסם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטה לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות-גמל) (רכישה ומכירה של ניירות-ערך), התשס"ט-2009 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות-גמל) (קופות-גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009 (להלן: "טיטת התיקון"). טיוטת התיקון קובעת, בין היתר, כי משקיע מוסדי הנמנה על קבוצת משקיעים שלאחד מהם יש הסכם התקשרות עם תאגיד בנקאי למתן שירותי ניהול או תפעול אינו רשאי לרכוש או למכור באמצעות אותו התאגיד הבנקאי או ממנו, או באמצעות צד קשור למשקיע המוסדי או ממנו נייר ערך או מטבע-חוץ ואינו רשאי להחזיק ניירות-ערך באמצעות אותו התאגיד הבנקאי. בשלב זה, לא ניתן להעריך האם טיוטת התיקון תאושר ובאיזו מתכונת. הבנק בוחן את ההשפעה של טיוטת התיקון על היקף השירותים שיספק למנהלי נכסים פיננסיים.

שירותי ברוקראז'

בחטיבת שווקים פיננסיים פועלים בנוסף לחדרי עסקות במטבע-חוץ, גם שני חדרי מסחר בניירות-ערך: חדר מסחר בניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים.

בחדר המסחר הישראלי, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות מתאימה. בחדר מסחר ניירות-ערך זרים, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים, ללקוחות פרטיים, חברות וכן גיבוי לפעילות המסחר ליתר לקוחות הבנק.

שלושת חדרי המסחר מאפשרים ללקוחות לבצע עסקות פשוטות או מורכבות בהתאם לצורכי הלקוחות ומעמידים לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות מקצועית, מתקדמת ויעילה תחת קורת גג אחת.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בשוק ההון לפי מגזרי פעילות:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
28	656	34	15	41	220	994
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:						
46	361	26	-	-	387	820
מחיצוניים						
6	127	9	5	24	(171)	-
בינמגזרי						
(24)	168	(1)	10	17	4	174
רווח (הפסד) לפני מסים						
(10)	68	-	4	7	2	71
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(14)	100	(1)	6	10	2	103
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
2,914	57,941	3,818	2,274	1,413	98,799	167,159
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽¹⁾						
-	1,008	-	-	-	-	1,008
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
2,001	130,737	8,507	13,948	161,319	521,675	838,187
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך						

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
24	622	33	14	40	220	953
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:						
44	430	30	-	-	374	878
מחיצוניים						
7	135	9	5	16	(172)	-
בינמגזרי						
(27)	57	(6)	9	24	18	75
רווח (הפסד) לפני מסים						
(11)	45	(2)	4	10	7	53
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(16)	12	(4)	5	14	11	22
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
2,826	56,829	4,230	2,536	3,288	90,493	160,202
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽¹⁾						
-	972	-	-	-	-	972
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
2,001	117,696	7,597	13,107	162,791	501,153	804,345
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך						

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

(1) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בשוק ההון לפי מגזרי פעילות (המשך):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
9	203	10	4	11	73	310
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:						
15	123	9	-	-	123	270
מחיצוניים						
2	40	3	1	6	(52)	-
בינמגזרי						
(8)	40	(2)	3	5	2	40
רווח (הפסד) לפני מסים						
(4)	16	-	1	2	1	16
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(4)	24	(2)	2	3	1	24
המיוחס לבעלי המניות בבנק						

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014**						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
8	208	11	5	14	65	311
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:						
14	157	10	-	-	105	286
מחיצוניים						
2	44	3	2	7	(58)	-
בינמגזרי						
(8)	7	(2)	3	7	18	25
רווח (הפסד) לפני מסים						
(3)	14	-	1	3	7	22
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(5)	(7)	(2)	2	4	11	3
המיוחס לבעלי המניות בבנק						

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.
** סווג מחדש.

חברות מוחזקות עיקריות

כללי

קבוצת הבנק פועלת באמצעות חברות בנות בנקאיות ושאין בנקאיות בישראל ובח"ל. תחומי פעילותן של אותן חברות בנות שאין בנקאיות הינם בתחום הפיננסי, שיווק ותפעול מערך כרטיסי האשראי, פעילות בעסקי נאמנות, הנפקה ומימון ומתן שירותי בנקאות להשקעות.

תרומת החברות המוחזקות לתוצאות הפעילות של הבנק בנטרול הפרשי שער של החברות הבנות בחו"ל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמה ב-484 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-438 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השקעת הבנק בחברות המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה ב-16.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-16.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.

חברות בת בישראל

להלן סקירה על חברות עיקריות:

קבוצת ישראל

הקבוצה כוללת את החברות: ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, ישראל בע"מ, ישראל בע"מ, ישראל בע"מ, ישראל בע"מ, צמרת מימונים בע"מ וגלובל פקטורינג בע"מ. חברות אלו מהוות את פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי. פעילות הליבה של קבוצת ישראל הינה הנפקה, סליקה ומימון של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקרד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף, לקבוצה פעילויות בתחומים: הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי, הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות, ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

הרווח הנקי של קבוצת ישראל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב-232 מיליון ש"ח בהשוואה ל-255 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-9.0%. הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014, כלל רווח בסך 9 מיליון ש"ח ממכירת מניות Mastercard Inc.

תרומת קבוצת ישראל לתוצאות הפעילות של הבנק, לאחר מסים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמה ב-221 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-246 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. סך השקעת הבנק בקבוצת ישראל הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2015 ב-2,686 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,461 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014.

לפרטים בנוגע ליוזמות רגולטוריות שונות, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים - כרטיסי אשראי". לפרטים בנוגע לתביעות שעומדות כנגד ישראל, ראה ביאור 6ד' לתמצית הדוחות הכספיים.

קבוצת פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ

קבוצת פועלים שוקי הון בע"מ (להלן: "פועלים שוקי הון") פועלת בשלושה תחומים עיקריים: פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובח"ל, ההשקעה בתחום קרנות הון והשקעות ישירות, כולל קרנות המשקיעות במגזר הטכנולוגיה ופעילות ברוקר-דילר בארצות-הברית. במסגרת פעילותה בתחום הבנקאות להשקעות מעמידה פועלים שוקי הון מגוון שירותים הכוללים: יעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות בארץ ובח"ל, יעוץ לגיוס הון ציבוריים ופרטיים בחו"ל וליווי חברות בארץ ובח"ל בהשקעות שונות. בנוסף, פועלת קבוצת פועלים שוקי הון, באמצעות חברה כלולה שלה (18.93%) - פועלים אי.בי.אי, במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוס הון בדרך של הנפקות פרטיות.

במסגרת פעילות ההשקעה בקרנות הון (Private Equity) והשקעות ישירות משקיעה פועלים שוקי הון בקרנות הפעילות במגוון סקטורים כולל: תשתיות, אנרגיה אלטרנטיבית וכו', בהשקעה בתאגידי הניהול של קרנות הון וכן מעמידה לתאגידי הניהול הללו שירותים. בנוסף, פועלים שוקי הון ממשיכה לעסוק בניהול של קרנות הון סיכון על-פי היתר שניתן לה מבנק ישראל.

פעילות הברוקר-דילר בארצות-הברית מבוצעת באמצעות חברה בת בבעלות מלאה Hapoalim Securities U.S.A. Inc. תרומת פועלים שוקי הון לתוצאות הפעילות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמה ב-15 מיליון ש"ח, בהשוואה לתרומה בסך של 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעת הבנק בפועלים שוקי הון הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2015 ב-878 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-863 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014.

פעילות קבוצת הבנק בחו"ל

כלכלי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק מונה כשלושים מוקדים ומתבצעת באמצעות חברות בנות בנקאיות, חברות פיננסיות, סניפי הבנק בחו"ל ונציגויות. פעילות הבנק בחו"ל מתמקדת במגזר הבנקאות הפרטית ובמגזר העסקי. בנוסף, לבנק פעילות במגזר משקי הבית ובמגזר המסחרי, בתורכיה ובקזחסטן. במסגרת פעילותו הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם בנקים כתבים ברחבי העולם. הפעילות מול בנקים כתבים אלה כוללת מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים"). במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספק הבנק ללקוחותיו בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. פעילות המגזר העסקי בחו"ל כוללת מתן אשראי ללווים מקומיים וזרים, וכן השקעות באגרות-חוב. הפעילות במגזר משקי הבית ובמגזר המסחרי בשווקים מתעוררים ממוקדת בפעילות בנק פוזיטיב בתורכיה ובבנק פוזיטיב בקזחסטן. בנושא הסכם מכירת החזקות הבנק בבנק פוזיטיב בקזחסטן ראה להלן. הדגש המרכזי באסטרטגיית הבנק מכוון לפעילות הבנקאות הפרטית הבינלאומית (Global Private Banking) ופעילות הבנקאות המסחרית בניו-יורק. הבנק שואף להמשיך להרחיב את מעטפת השירות ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על הפעילות הבינלאומית:

פיקוח רגולטורי בחו"ל

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (cross border regulations) ולפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחו"ל הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים מזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה.

עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים

בהמשך לאמור בביאור 19(ה) בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, במהלך שנת 2011 מסרו רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית, ככל הידוע בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים לפועלים שוויץ עצמו בקשר עם החקירה.

לפי בקשת רשויות שוויץ, מסרו אותם בנקים מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים לרשויות שוויץ, על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. במסגרת זו, מסר בנק הפועלים שוויץ במחצית השנייה של שנת 2011 מידע סטטיסטי לרשויות שוויץ, מבלי למסור פרטים מזהים על הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שוויץ משתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו.

ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי"), לפיו בנקים שוויצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי ויעמדו בתנאיו (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יעמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר. משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר השוויצרי לא יחול על 14 בנקים שוויצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שוויץ אינו נכלל בהסדר השוויצרי וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

מאז שנת 2011 ועד לתום שנת 2014, למעט מספר שיחות טלפון בין נציגי רשויות בארצות-הברית לבין נציגי הבנק ובאי כוחו בארצות-הברית, לא התקיימו פגישות או שיחות בין נציגי הרשויות בארצות-הברית ובין הבנק או באי כוחו, בהקשרים הנוגעים לחקירה כנגד הפועלים שוויץ ו/או לפעילות הבנקאית של גורמים אחרים בקבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

במהלך התקופה שחלפה מראשית שנת 2015 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים קיימו נציגי הבנק מספר פגישות עם נציגים של מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) (ה-NYDFS) ועם נציגים בוושינגטון של משרד המשפטים של ארצות-הברית (Department of Justice) (ה-DOJ) וכן נפגשו עם נציגי ה-Federal Reserve בניו-יורק. במסגרת זו, הודיעו הרשויות האמריקאיות לנציגי הבנק על חקירה המתנהלת נגד קבוצת הבנק ומסרו צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות למידע וחומרים. בקשות נוספות לאיסוף ומסירת מידע וחומרים נוספים עשויים להתקבל בהמשך. הבנק, באמצעות נציגו, מסר ומוסר לרשויות הנ"ל מידע וחומרים שונים בדבר פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים. הבנק, באמצעות נציגו, ממשיך לעמוד בקשר ולשתף פעולה עם נציגי הרשויות האמורות ונציגי הבנק צפויים להמשיך ולהיפגש עם נציגי הרשויות. במהלך התקופה שחלפה משנת 2011 נעזרת קבוצת הבנק ביועצים משפטיים חיצוניים מארצות-הברית, שוויץ וישראל ובוצעו בדיקות פנימיות מסוימות בקשר לפעילות בנקאית מול לקוחות אמריקאים. הבנק ממשיך וצפוי להמשיך לערוך בדיקות פנימיות, בין השאר, על מנת לאסוף את המידע והחומרים אשר נתבקשו על-ידי הרשויות בארצות-הברית, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין.

בשלב זה, בשים לב לכך שנכון למועד הדיווח הרשויות האמריקאיות לא הפנו כנגד הבנק טענות קונקרטיות, בשים לב לכך שקבוצת הבנק אינה מנהלת משא ומתן עם הרשויות האמריקאיות ובשים לב לכך שלא ניתן ללמוד גזירה שווה בין אירועי ותוצאות בנק לאומי לישראל בע"מ בהקשר זה, השונים משל הבנק, וגם לאור חוות דעת משפטיות ואי הוודאות הנובעת מכל אלה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה. הבנק אינו יודע אם ומתי יוכל להעריך את החשיפה בקשר עם האמור. הדבר תלוי, בין היתר, בשאלת התפתחות המהלכים מול הרשויות בארצות-הברית, בהתנהלות הרשויות בארצות-הברית ובמידע שיימסר לבנק ולנציגיו במסגרת זו ובמידע שמתבקש ויתבקש הבנק למסור לרשויות האמריקאיות.

על אף האמור לעיל המפקח על הבנקים, לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית, הורה לבנק במהלך 2014 לכלול בדוחות הכספיים הפרשה בגין האמור ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי לשנת 2014. לפיכך, הדוחות הכספיים כוללים הפרשה (שאלמלא הוראת המפקח על הבנקים לא הייתה נכללת בדוחות המטעמים האמורים לעיל) בסכום בשקלים חדשים השווה ל-50 מיליון דולר ארצות-הברית. על-פי הוראת המפקח על הבנקים חושב סכום הפרשה הנ"ל על בסיס אומדן של הסכום שהיה כנראה על הפועלים שוויץ לשלם לשלטונות ארצות-הברית לפי הנוסחה הקבועה בהסדר השוויצרי, אילו היה נכלל הפועלים שוויץ בקטגוריה 2 שלפי ההסדר השוויצרי, זאת הגם שההפרשה האמורה מתייחסת לקבוצת הבנק בכללותה ואפשר שנוכח אי הוודאות הקיימת, כאמור לעיל, שהתוצאות בסופו של דבר יהיו שונות באופן מהותי מסכום הפרשה עליו הורה המפקח על הבנקים.

חקירת הבנק בקשר עם בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA)

ביום 27 במאי 2015 פרסם משרד המשפטים האמריקאי את דבר קיומו של כתב אישום, שהוגש לבית המשפט הפדרלי בניו יורק, נגד 14 בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA), בקשר לחשדות לביצוע עבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. על-פי האמור בכתב האישום, חלק מהנאשמים ניהלו חשבונות בקבוצת הבנק. בנסיבות אלה, מקיימת קבוצת הבנק בדיקות פנימיות בקשר עם חשבונות הנוגעים לחקירה.

בחודש ספטמבר 2015 נודע לבנק, כי רשויות אמריקאיות חוקרות גם את מעורבותם של בנקים שונים, ובהם קבוצת הבנק, בנושא זה. הבנק מקיים מגעים עם רשויות אלה ומשתף אתן פעולה בחקירה, בהתאם לדינים הרלבנטיים. בשלב מקדמי זה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה.

תמצית הדוחות הכספיים המצרפיים של הפעילות הבינלאומית

תמצית הדוחות הכספיים של הפעילות הבינלאומית המוצגת להלן כוללת את שלוחות הבנק בחו"ל אשר פעילות באחד או יותר מהתחומים הבאים: מתן אשראי, גיוס פיקדונות, הנפקת אגרות-חוב או כתבי התחייבות וניהול נכסי לקוחות. בנוסף, נכללת פעילות המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בישראל.

א. מאזן**

יתרה ליום		
31.12.14	30.09.15	
במיליוני דולר		
נכסים		
8,851	6,601	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,102	2,107	ניירות-ערך
1	1	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
5,371	5,978	אשראי לציבור, נטו
-	62	אשראי לממשלות
30	25	בניינים וציוד
96	56	נכסים בגין מכשירים נגזרים
131	79	נכסים אחרים
16,582	14,909	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
8,421	8,685	פיקדונות הציבור
6,132	4,267	פיקדונות מבנקים
20	20	פיקדונות הממשלה
11	27	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
625	546	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
143	144	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*231	247	התחייבויות אחרות
*15,583	13,936	סך-כל ההתחייבויות
53	37	זכויות שאינן מקנות שליטה
*946	936	אמצעים הוניים***
16,582	14,909	סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב בתמצית הדוחות הכספיים.

** מאזן הפעילות הבינלאומית מבוסס על נתוני השלוחות ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק תוך ביצוע התאמות בגין יתרת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות וייחוס חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה.

*** כולל הון מחושב בסך של 278 מיליון דולר (31 בדצמבר 2014: בסך של 262 מיליון דולר) עבור סניפי הבנק שאינם חברות. ההון המחושב, כולל את סכומי הפיקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן, לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שוים ההוגן וקרן הון התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים.

יתרה ליום		
31.12.14	30,09.15	
במיליוני דולר		
9,046	9,231	פיקדונות הציבור, אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,448	11,106	נכסי לקוחות (חוץ-מאזני)
18,494	20,337	סך-הכל

ג. רווח והפסד ותרומת שלוחות הבנק בחו"ל**

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.14	30.09.15	30.09.14	30.09.15	
במיליוני דולר				
122	117	82	78	הכנסות ריבית, נטו
15	13	15	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
137	130	97	85	רווח מימוני, נטו
14	(3)	11	(1)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
123	133	86	86	רווח מימוני, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
117	106	74	69	עמלות והכנסות אחרות
*197	192	*130	129	הוצאות תפעוליות ואחרות
*43	47	*30	26	רווח לפני מסים
*23	28	*14	21	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:				
*20	19	*16	5	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	3	-	5	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*23	22	*16	10	המיוחס לבעלי המניות בבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב בתמצית הדוחות הכספיים.

** מבוסס על תוצאות השלוחות בחו"ל ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק; הפחתת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות, ייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים בתוצאות החברות המאוחדות והשלמה למס הנוסף החל על הבנק בישראל.

מטבע הפעילות של החברות המאוחדות בחו"ל, מוגדר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים (לפרטים נוספים ראה ביאור 1(ה)(1) בדוחות הכספיים לשנת 2014). בהתאם לכך, הפרשי השער בגין ההשקעה בבנק הפועלים שווים נזקפים ישירות להון, במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים", נטו מהשפעת הגידור. ביחס ליתר החברות, הבנק מגדר מבחינה כלכלית את חשיפות המטבע האמורות והפרשי השער נזקפים לדוח רווח והפסד.

השקעות הבנק בשלוחות העיקריות בחו"ל הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של 3,696 מיליון ש"ח לעומת 3,626 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014.

תרומת השלוחות העיקריות בחו"ל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, הסתכמה לרווח של כ-86 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח של כ-97 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על ההשקעה בשלוחות העיקריות ותרומתן לרווח הנקי של הבנק:

30 בספטמבר 2015:

תשואה להשקעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ⁽³⁾	תרומה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בנטרוֹל הפרשי שעֶר ⁽²⁾	יתרה ליום 30 בספטמבר 2015 ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח			
14.4%	107	1,086	סניפי ארצות-הברית ⁽⁴⁾
2.8%	35	1,732	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.
(8.3%)	(27)	363	קבוצת פוזיטיף
(10.6%)	(12)	144	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.
(5.4%)	(17)	371	אחרים
3.1%	86	3,696	סך-הכל

30 בספטמבר 2014:

תשואה להשקעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014 ⁽³⁾	תרומה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014 בנטרוֹל הפרשי שעֶר ⁽²⁾	יתרה ליום 30 בספטמבר 2014 ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח			
*15.4%	*83	*816	סניפי ארצות-הברית ⁽⁴⁾
3.2%	37	1,573	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.
7.1%	(27)	490	קבוצת פוזיטיף
(12.3%)	(9)	148	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.
4.2%	13	609	אחרים
*3.7%	*97	*3,636	סך-הכל

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ב. בתמצית הדוחות הכספיים.

- (1) יתרת ההשקעה בחברות הבנות מוצגת לאחר התאמתה לכללי החשבונאות המיושמים בבנק.
- (2) תרומת השלוחות בחו"ל מורכבת מהרווח הנקי, מתורגם לש"ח, תוך ביצוע התאמות בגין הפחתת עודפי העלות על ההשקעה בגין השלוחות האמורות וייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח של חברות מאוחדות בחו"ל, בניכוי השלמה לשיעור המס הסטטוטורי החל בישראל בסך 43 מיליון ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד: 61 מיליון ש"ח).
- (3) תשואת החברות מחושבת על בסיס שנתי על-ידי חלוקת תרומת החברות הבנות בניכוי הפרשי שעֶר בממוצע ההשקעה.
- (4) יתרת ההשקעה בסניפי הבנק בחו"ל מבוססת על ההון המחושב של הסניפים, הכולל את סכומי הפיקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן.

להלן פירוט הרווח הנקי (הפסד) בשלוחות העיקריות לאחר התאמתו לכללי החשבונאות המיושמים בבנק (במטבע מקומי):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
30.09.14	30.09.15	30.09.14	30.06.15	30.09.15	
במיליונים					
**36.1	43.5	**18.7	18.8	14.7	סניפי ארצות-הברית*
12.9	10.0	3.9	2.1	3.3	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. - פרי"ש
(23.1)	(37.4)	(5.0)	2.4	(44.3)	קבוצת בנק פוזיטיף - לירה תורכית
(2.6)	(2.5)	(0.9)	(0.8)	(0.8)	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. - דולר
4.7	(2.5)	(2.1)	0.5	(3.7)	אחרים - דולר

* הנתונים הינם לפני מס מקומי.

** יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב. בתמצית הדוחות הכספיים.

פעילות הבנקאות הפרטית הגלובלית של קבוצת הבנק

במסגרת זו מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה הפרטיים המנהלים את חשבונותיהם בסניפי קבוצת הבנק בחו"ל וכן במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב, שירותים מקצועיים ומוצרים מתקדמים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. הפעילות פרוסה כיום בישראל, אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית, קנדה ואסיה, וזאת, בין היתר, באמצעות מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאות, סניפים, חברות בנות לניהול נכסים ונציגויות.

להלן פרטים על סניפי הבנק וחברות הבנות העיקריות בחו"ל הפועלים בתחום הבנקאות הפרטית:

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים שוויץ)

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות שלושה סניפים: שניים בשוויץ, בציריך ובגינבה ואחד בלוקסמבורג. כמו כן, פועל הבנק באמצעות חברות ליעוץ השקעות בהונג קונג, וישראל, ונציגויות בישראל וברוסיה.

הרווח הנקי של הפועלים שוויץ הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בכ-10.0 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-12.9 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע מקיטון בהכנסות מעמלות, גידול בהוצאות התפעוליות (בעיקר הוצאות שכר והוצאות שירותים מקצועיים) וגידול בהוצאות מסים. הקיטון לעיל קוזז על ידי גידול בהכנסות מימון נטו בעיקר בהכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ALM.

תרומת הפועלים שוויץ בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמה ב-35 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-37 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. סך-כל ההון של הפועלים שוויץ ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-429 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-419 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2014.

סך-כל המאזן של הפועלים שוויץ ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם לכ-3,840 מיליון פרנק שוויצרי וזאת לעומת כ-3,812 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2014.

סך האשראי לציבור של הפועלים שוויץ ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-1,361 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-1,427 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2014.

סך פיקדונות הציבור של הפועלים שוויץ ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-3,243 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-3,212 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2014.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (להלן: "הפועלים לוקסמבורג")

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) אשר עיקר פעילותה מתן שירותי תפעול לאשראי שניתן לחברות ביזקת ישראלית הפועלות באירופה.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-531 מיליון דולר בהשוואה 570 מיליון דולר בסוף שנת 2014. יתרת ההון המיוחס לבעלי המניות של הפועלים לוקסמבורג מסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בכ-37 מיליון דולר בהשוואה ל-39 מיליון דולר בסוף שנת 2014.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב

מרכז המספק לתושבי חוץ מכל רחבי העולם שירותים ומוצרי בנקאות פרטית ומהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB.

Poalim Asset Management (Ireland) Ltd.-I Poalim Asset Management (UK) Ltd.

Pam Holdings Ltd. (להלן: "חברות PAM")

חברות PAM (חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק) אחראיות לבחירה ולמתן תמיכה מקצועית בכל הקשור למוצרי השקעה המוצעים ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית ברחבי העולם, תוך שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מובילים בתחומים אלה. הקבוצה מהווה נדבך מרכזי ביישום אסטרטגיית הצמיחה של הבנק בחו"ל.

ליום 30 בספטמבר 2015 מחזיקים לקוחות קבוצת הבנק קרנות של גופים פיננסיים בינלאומיים אשר ל-PAM יש עימם שיתוף פעולה בסך של כ-2.6 מיליארד דולר, בהשוואה ל-2.9 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2014. כמו-כן, חברות PAM עוסקות בפיתוח, תכנון ומתן תמיכה מקצועית במוצרי השקעה נוספים, בהם מוצרים מובנים (Structured Products), בסטנדרטים בינלאומיים, לרבות באמצעות שיתופי פעולה עם גופים פיננסיים מובילים בעולם. בנוסף, מציעות חברות PAM שירותי ייעוץ ומחקר לחברות הבנות וסניפי הבנק בחו"ל.

Hapoalim (Latin America) S.A. (להלן: "הפועלים לטין אמריקה")

עוסק במתן שירותי בנקאות פרטית ואשראי. הפועלים לטין אמריקה פועל באורוגוואי באמצעות שני סניפים במונטווידאו ופונטה דל אסטה.

סניפי ארצות-הברית

סניף ניו-יורק - פעילות במגזר העסקי

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בשלושה תחומי פעילות: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. מתן אשראי עסקי לחברות גדולות במשק האמריקאי בדרך של רכישת השתתפויות בקווי אשראי, המאורגנים על-ידי בנקים מובילים (כ-95% מהיקף האשראי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה, Investment Grade על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Moody's ו-Standard & Poor's).

מתן שירותי חדר עסקות, לרבות בשעות בהן סגורים חדרי העסקות בישראל, כחלק מהפעילות הגלובלית של חדרי העסקות של הבנק. בהתאם לאסטרטגיה אשר אושרה לסניף, מפתח סניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market (להלן: "פעילות מקומית") בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.

הפעילות המקומית מתמקדת בעיקר בחברות פרטיות בעלות מחזור מכירות עד 500 מיליון דולר לשנה. במקביל, ימשיך הבנק בפעילותו בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה וכן ימשיך בפעילותו עם לקוחות ישראלים, להם פעילות עסקית בארצות-הברית. לבנק נציגות בבלוס אנג'לס המתמקדת בעיקר בחברות בגודל בינוני ומעניקה מגוון פתרונות פיננסיים.

בנקאות פרטית בארצות-הברית

סניף מיאמי ומחלקת הבנקאות הפרטית בסניף ניו-יורק מציעים שירותי בנקאות פרטית ללקוחות ה-GPB. הבנקאות הפרטית בארצות-הברית מתמקדת בעיקר בלקוחות מאמריקה הלטינית.

להלן נתונים מאזניים ותוצאתיים של סניפי ארצות-הברית

הרווח של סניפי ארצות-הברית לפני מס בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם בכ-43.5 מיליון דולר בהשוואה לכ-36.1 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקר מגידול ברווח המימוני, נטו, כתוצאה מהגידול בהיקף האשראי וקיטון בהפרשה להפסדי אשראי. קיזוז עלייה זו הגידול בהוצאות שכר ובהוצאות פרסום. סך האמצעים ההוניים של סניפי ארצות-הברית ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-274 מיליון דולר לעומת כ-238 מיליון דולר בסוף שנת 2014.

סך-כל המאזן של סניפי ארצות-הברית ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-8.4 מיליארד דולר בהשוואה לכ-9.7 מיליארד דולר בסוף שנת 2014 שנבע מירידה בהפקדות של עודפי מזומנים ב-Federal Reserve וקוזה על ידי גידול באשראי. סך האשראי של סניפי ארצות-הברית ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-3.4 מיליארד דולר בהשוואה לכ-2.6 מיליארד דולר בסוף שנת 2014.

סך האשראי ללקוחות ה-Middle Market, מתוך סך האשראי ליום 30 בספטמבר 2015, הסתכם בכ-1.6 מיליארד דולר בהשוואה ליתרה של כ-1.3 מיליארד דולר בסוף שנת 2014. אשראי סינדיקציות הסתכם בכ-1.0 מיליארד דולר לעומת 678 מיליון דולר בסוף שנת 2014. כמו-כן, סך מסגרות האשראי הבלתי מנוצלות וקווי גיבוי הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2015 לסך של כ-2.1 מיליארד דולר לעומת יתרה של 2.2 מיליארד דולר בסוף שנת 2014.

סך הפיקדונות ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-4.3 מיליארד דולר לעומת 3.9 מיליארד דולר בסוף שנת 2014. כמו-כן, ליום 30 בספטמבר 2015 מופקדים של עודפי מזומנים ב-Federal Reserve בסך של כ-3.5 מיליארד דולר בהשוואה ל-5.7 מיליארד דולר בסוף שנת 2014.

Hapoalim Securities U.S.A. Inc. (להלן: "הפועלים סקויריטיס")

חברת Broker-Dealer הרשומה ופועלת בארצות-הברית, נתונה לפיקוחן של רשות ניירות הערך הפדרלית בארצות-הברית (ה-SEC), כמו גם של בורסת ניירות הערך של ניו-יורק (New-York Stock Exchange), ה-National Association of Securities Dealers (NASD) ובורסות נוספות בהן היא חברה ופועלת לפי כללים שנקבעים על-ידן. כמו-כן, כפופה פעילות החברה לפיקוחו של הפיקוח על הבנקים בישראל.

החברה תומכת בהרחבת עיסוקו של הבנק בתחום המסחר בניירות-ערך עבור לקוחותיו.

הפעילות בשווקים מתעוררים

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה וקזחסטן באמצעות החזקת הבנק במניות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi בתורכיה והחזקת Bank Positiv JSC בקזחסטן.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

בנק שנתאגד ופועל בתורכיה ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית, הבנקאות להשקעות ובתחום משקי הבית. חלקו של הבנק בבנק פוזיטיף עומד על 69.8%.

לבנק פוזיטיף אין היתר פיקדונות מהרגולטור התורכי.

בנק פוזיטיף קיבל פניה ראשונית ובלתי מחייבת ממשקיע פוטנציאלי, לרכוש את מלוא הון המניות (לרבות המניות שבשליטת הבנק), זאת בכפוף לבדיקת נאותות (due diligence) ותנאים נוספים. נכון למועד דוח זה, לא התקבלה בבנק הצעת רכישה מהמשקיע הנ"ל. הבנק ממשיך לבחון אפשרויות למכירת החזקותיו בקבוצת בנק פוזיטיף.

הבנק התאגד ופועל בקזחסטן, והינו בבעלות מלאה של בנק פוזיטיב. הבנק עוסק במתן שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים ופרטיים.

להלן פרטים מאזניים ותוצאתיים של קבוצת בנק פוזיטיב

ההפסד של קבוצת בנק פוזיטיב בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם בכ-37.4 מיליון לירות תורכיות (כ-12.4 מיליון דולר) לעומת הפסד של כ-23.1 מיליון לירות תורכיות (כ-7.6 מיליון דולר) בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בהפסד נבע מקטון בהכנסות מימון שאינן מריבית, עקב ההפסד החריג ברבעון השלישי של שנת 2015 מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים כתוצאה מפיחות הטנגה הקזחית מול הדולר וניתוק ההצמדה של הטנגה לדולר. פיחות בסדר גודל קטן יותר היה גם ברבעון הראשון של 2014. בנוסף חל קטון בהכנסות ריבית נטו. קטון בהוצאה הפרטנית להפסדי אשראי ובהוצאות התפעוליות קיזז את הגידול לעיל בהפסד.

תרומת קבוצת בנק פוזיטיב בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמה בתרומה שלילית של כ-27 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

סך-כל ההון של קבוצת בנק פוזיטיב ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-368 מיליון לירות תורכיות (כ-122 מיליון דולר) בהשוואה לכ-409 מיליון לירות תורכיות (כ-175 מיליון דולר) בסוף שנת 2014.

סך-כל הנכסים של קבוצת בנק פוזיטיב ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-2,219 מיליון לירות תורכיות (כ-734 מיליון דולר) בהשוואה לכ-1,905 מיליון לירות תורכיות (כ-816 מיליון דולר) בסוף שנת 2014.

סך האשראי לציבור נטו של קבוצת בנק פוזיטיב ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ-1,687 מיליון לירות תורכיות (כ-558 מיליון דולר) בהשוואה לכ-1,366 מיליון לירות תורכיות (כ-585 מיליון דולר) בסוף שנת 2014. הגידול נבע מאשראי עסקי חדש כמו גם מהיחלשות הלירה התורכית מול הדולר.

סך פיקדונות הציבור בקבוצת בנק פוזיטיב ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמו בכ-194 מיליון לירות תורכיות (כ-64 מיליון דולר) בהשוואה לכ-129 מיליון לירות תורכיות (כ-55 מיליון דולר) בסוף שנת 2014.

השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיב ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה ב-363 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-495 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014.

מכירת בנק פוזיטיב קזחסטן

ביום 20 באוקטובר 2015 התקשר בנק פוזיטיב בהסכם למכירת 100% מהון המניות של בנק פוזיטיב המאוגד בקזחסטן, ל-Eurasian Bank JSC.

מחיר המכירה (המבוסס על אומדן ההון העצמי של החברה הנמכרת, נכון ליום 30 בספטמבר 2015) צפוי להיות כ-32 מיליון דולר ארצות-הברית. בנק הפועלים צפוי לרשום הפסד של כ-28 מיליון ש"ח כתוצאה מהמכירה בדוחותיו הכספיים, שיתפרסמו סמוך לאחר השלמת העסקה. מחיר המכירה וההפסד הנ"ל יכול שישתנו בהתאם למועד השלמת העסקה ו/או לתוצאות הכספיות של החברה הנמכרת כפי שיהיו סמוך למועד השלמת העסקה ו/או בהתאם לתנודות בשער החליפין של המטבע הקזחי.

העסקה כפופה, בין היתר, לקבלת אישורים לעסקה מאת הרשויות הרגולטוריות בקזחסטן.

מצב הנזילות וגיוס המקורות בבנק

כלים מוניטריים של הבנק המרכזי

לרשות בנק ישראל עומדים מספר כלים באמצעותם הוא קובע את רמת הנזילות של המערכת הבנקאית. הפעילות המוניטרית של בנק ישראל מתחלקת לשני סוגים:

- פעילות במהלך חודש נזילות - חודש נזילות מוגדר על-ידי בנק ישראל כתקופה בת 4-5 שבועות המסתיימת ביום רביעי האחרון של חודש קלנדר. הפעילות מתבצעת באמצעות מכרזי הלוואות ו/או פיקדונות לבנקים המסחריים הכוללים מכרזים לחודש, שבוע, ומכרזים יומיים, וכן באמצעות הלוואות ו/או פיקדונות מוניטריים בריבית השונה מריבית בנק ישראל ב-0.1%±.
- פעילות על פני תקופות ארוכות מחודש נזילות - בנק ישראל קובע בהתאם למצב הכלכלי, גם בארץ וגם בעולם, את רמת הנזילות הרצויה למערכת הבנקאית. בנק ישראל יכול לנקוט במדיניות מוניטרית מרחיבה, ואז הוא מביא את המערכת לעודפי נזילות גבוהים, או במדיניות מוניטרית מצמצמת, בה הוא מביא את המערכת למצב של גירעונות נזילות. הריבית המוניטרית של בנק ישראל, שעמדה בתחילת שנת 2015 על שיעור שנתי של 0.25%, ירדה ב-0.15% בסוף חודש פברואר ל-0.1%.

להלן פירוט הכלים בהם משתמש הבנק המרכזי:

- קביעת הריבית הבסיסית למשק.
 - מכרז מק"מ - בנק ישראל מנהל יתרות מק"מ של כ-119 מיליארד ש"ח, ובאמצעות הקטנה או הגדלה של היתרה, הוא משנה את מצב הנזילות של המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק מטבע-החוץ - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של מטבע-חוץ מול המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק אגרות-החוב הממשלתי - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של אגרות-חוב ממשלתיות.
 - הפעלה של מכרזי ריפו - פעילות של בנק ישראל מול הבנקים וגופים מוסדיים.
- בסוף תשעת החודשים הראשונים של 2015 הסתכמו עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית ב-121 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-119 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2014 עלייה של כ-2 מיליארד ש"ח.

מנגד הפעולות הבאות הגדילו את הנזילות:

- רכישות מטבע-חוץ על-ידי בנק ישראל בתקופה האמורה בסך של כ-24 מיליארד ש"ח (כ-6.1 מיליארד דולר, מתוכם כ-2.3 מיליארד דולר לצורך קיזוז השפעת הפקת הגז).
- הנפקות המק"מ נטו על-ידי בנק ישראל קטנו ב-11 מיליארד ש"ח.

מחד הפעולות הבאות הקטינו את הנזילות:

- פעילות הממשלה בתחום הפיסקאלי ובשוק ההון הסתכמה בספיגה של כ-21 מיליארד ש"ח.
 - גידול בכמות הכסף במחזור שבידי הציבור שעלתה בכ-8 מיליארד ש"ח.
 - עלייה בחובת הנזילות של הבנקים שהסתכמה בכ-4 מיליארד ש"ח.
- מטעמי זהירות הבנק ממשיך להפקיד חלק גדול מיתרות הנזילות במטבע-חוץ בבנק המרכזי בארצות-הברית בריביות נמוכות ומשקיע חלק מעודפי הנזילות בעיקר באגרות-חוב מדינות ומוסדות פיננסיים בדירוגים גבוהים.
- הבנק מקיים מעקב יומי אחר מצב הנזילות הכולל, וכן אחר מצב הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ (כולל סניפי חו"ל) בנפרד. בנוסף למעקב אחר מצב הנזילות השוטף, אומד הבנק את סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי. אומדן הסיכון נעשה תחת הנחות שונות המתחייסות למצבי שוק שונים עבור המערכת הבנקאית בארץ והבנק.

גיוסי הון וחוב מהציבור

קבוצת הבנק מגייסת הן על-ידי הנפקות לציבור והן על-ידי הנפקות פרטיות, אגרות-חוב וכן כתבי התחייבות נדחים המשמשים כחלק מההון הרגולטורי של הבנק.

יתרת אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה ב-35.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-33.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. לפרטים נוספים בדבר אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים אותם הנפיקו הגופים האמורים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים לשנת 2014.

ליום 30 בספטמבר 2015 יתרת כתבי התחייבות נדחים אשר גייס הבנק עומדת על כ-4.8 מיליארד ש"ח, מהם כתבי התחייבות סחירים בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח.

בנוסף, מגייס הבנק באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה: הפועלים הנפקות ופועלים אינטרנשיונל, אשר עיקר עיסוקן הינו גיוס מקורות כספיים בארץ ובחו"ל, בהתאמה, בדרך של הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות מסוגים שונים (המהווים חלק מההון הפיקוחי של הבנק) והפקדת תמורת ההנפקה בבנק.

ליום 30 בספטמבר 2015 יתרת כתבי ההתחייבות אשר גויסו על-ידי קבוצת הבנק עומדת על כ-15.4 מיליארד ש"ח ויתרת אגרות-החוב עומדת על כ-14.8 מיליארד ש"ח.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 גויסו על-ידי קבוצת הבנק אגרות-חוב בסך של כ-5.7 מיליארד ש"ח ונפרעו אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-4.0 מיליארד ש"ח.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל בהתאם לתוכנית אסטרטגית תלת שנתית (2013-2015) אשר אושרה בסוף שנת 2012 ועודכנה בסוף שנת 2013 ובסוף שנת 2014. תהליך בניית התוכנית האסטרטגית נעשה תוך התייחסות לשינויים בכלכלה הגלובלית, שינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה ושינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק על כלל תחומי פעילותו. התוכנית האסטרטגית התלת-שנתית אשר גובשה ואושרה מהווה המשך לתוכנית האסטרטגית הקודמת, אשר הושקה בראשית שנת 2010 ובהתאם לה התווה הבנק את המפה האסטרטגית ותוכניות העבודה לשנים 2010-2012.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. תוכנית זו צפויה לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה והמשך ביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאות בישראל, תוך השאת ערך למחזיקי המניות וכלל בעלי העניין.

בנוסף, הבנק נערך ליישום הוראות בנק ישראל להגדלת יעדי ההון הכולל, והן נלקחו בחשבון במסגרת גיבוש התוכנית האסטרטגית. תוכנית אסטרטגית זו נבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית, מתמקדת בחמש תימות מרכזיות:

- (1) שימור וחזוק מובילות הבנק בישראל**, בתחומים הבנקאיים השונים, על-ידי העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, ויצירת פיתרונות מותאמים לצורכי הלקוח.
 - (2) צמיחה בינלאומית ממוקדת** מבוססת קשרי לקוח, תוך מינוף החוזקות של הבנק בפעילות מסחרית ועסקית ושירות בנקאות פרטית גלובלית.
 - (3) מצינות בנייה פיננסית וניהול הון מתקדם**, באמצעות ניהול הון יעיל והרחבת מקורות הכנסה ממוצרים שאינם אשראי.
 - (4) התייעלות ומצינות תפעוליות** בביצוע פעילויות קיימות ובמימוש תוכניות הצמיחה של הבנק, תוך בחינת וייעול הקצאת המשאבים וריסון רמת ההוצאות.
 - (5) מובילות עסקית טכנולוגית** באמצעות פיתוח היכולות הטכנולוגיות של הבנק, תוך התייחסות רחבה לצרכים עתידיים של לקוחות הבנק וניתוח המגמות בתחום השירותים הפיננסיים.
- הפעילות בכלל הצירים תתבצע תוך ניהול סיכונים מתקדם, ההולם את מתווה פעילות הבנק.

הבנק יפעל להתקדם בצירי הפעולה תוך דגש לטיפול ההון האנושי והמצוינות בארגון, בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

בחטיבה הקמעונאית ימשיך הבנק לפעול בצורה ממוקדת ונחושה לביסוס וחיזוק מובילותו. הבנק יתמקד בשיפור הצעת הערך ללקוחותיו, תוך מתן מענה כולל ומותאם לדרישות וצרכי הלקוח. בין הפעולות שיינקטו - אופטימיזציה של פריסת מערך הסינוף ופיתוח מושכל של רשת הסניפים בפורמטים המותאמים לסביבות העתיד. הבנק ימשיך לפתח את חוויית הלקוח הרב ערוצית תוך שיפור מתמיד והוספה של פעולות ושירותים טכנולוגיים מתקדמים במגוון ערוצים: סלולר, אינטרנט, מכונות לשירות עצמי ועוד. הבנק ימשיך למקד ולפתח פעילותו בתחום העסקים הקטנים ואל מול מגזרים בעלי פוטנציאל עבורם יפתח הבנק הצעת ערך מתאימה וייחודית. הבנק מייחס חשיבות מרובה לתחום השירות ללקוחות והוא שוקד בהתמדה להביא לשיפור משמעותי בשירות, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים והתאמת השירות לצרכי הלקוח.

בחטיבה העסקית הבנק ימשיך לפעול לשימור מעמדו המוביל של הבנק מול לקוחות המגזר העסקי, החברות והעסקים הגדולים במשק. הבנק שואף ופועל להעמקת ופיתוח פעילותו עם לקוחות אלה, תוך שימת דגש על הרחבת היצע השירותים והמוצרים, ויצירת מעטפת כוללת של שירותים המותאמת במיוחד ועונה בצורה המיטבית לצרכי לקוחות המגזר. הבנק צופה כי פעילות זו תאפשר לו גם להגדיל את הכנסותיו שלא מאשראי במגזר זה. במקביל, הבנק יפעל כדי להשיג קפיצת מדרגה בפעילותו במגזר העסקים הבינוניים, המהווה חלק חשוב מעמוד השדרה של הכלכלה הישראלית, בין השאר על בסיס תשתית הסניפים העסקיים, תוך שיפור והרחבת הצעת הערך ללקוחות מגזר זה. בנוסף, החטיבה תרחיב את פעילותה בתחום הסינדיקציה ומכירת החובות. ביסוס וחיזוק המובילות יעשו תוך ניהול הדוק של משאבי ההון ונכסי הסיכון ושימור היכולות הגבוהות בניהול סיכונים.

פעילות הבנק בשוקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים. חטיבה זו הוקמה כתוצאה מאיחוד פעילויות הברוקראז', סליקה ותפעול של ניירות-ערך ומתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים מחטיבת נכסי לקוחות ופעילויות ה-GT תחת קורת גג אחת. בפעילויות אלו ישם דגש על התאמת הערכות הבנק לצרכים של לקוחותיו בארץ ובח"ל ולתמורות בשוקי ההון והמטבע. הבנק ימשיך לפעול למיצוי הסינרגיות בריכוז כלל הפעילויות הללו בכפיפה אחת. הבנק יפעל לפתח מובילותו בשוק ההון תוך חיזוק שיתוף הפעולה מול המוסדיים, ולפתח מוצרים, ערוצי מסחר וזירות עשיית שוק חדשות.

בפעילות חו"ל, המובלת על-ידי החטיבה הבינלאומית, יפעל הבנק להמשיך פיתוחה של הבנקאות הפרטית הבינלאומית תוך הידוק שיתוף פעולה גלובלי בין היחידות הבינלאומיות. בפעילות זו הבנק שואף להמשיך ולשפר את הצעת הערך ללקוחותיו ולהרחיב את מעטפת השירות הניתנת ללקוחותיו, על מנת לחזק את הפלטפורמה להצמחת תיק הנכסים באופן אורגני, תוך מיקוד בלקוחות עתירי נכסים. הבנק ימשיך לפתח פעילות במגזר המסחרי בארצות-הברית תוך חיזוק הצעת הערך וביסוס המותג בשוק המקומי. השאיפה למצוינות תפעולית ושיפור ניהול ההוצאות ימשיכו להיות דגל מרכזי של הבנק. הבנק יפעל לשיפור יחס היעילות התפעולית לאורך תקופת התוכנית האסטרטגית. החתירה למצוינות תפעולית תאפשר לבנק לנצל בצורה אופטימלית את המשאבים הקיימים לטובת מימוש יוזמות חדשות. הבנק יפעל להמשיך לייעל ולשפר את תהליכי העבודה בהנהלה הראשית ובמטה, בדגש להרחבת ופיתוח המרכז התפעולי הבנקאי מתוך כוונה להסיט אליו פעילויות נוספות שאינן כרוכות בקשר ישיר עם הלקוחות ובכך לשפר את רמת השירות ללקוחות במקביל לחיזוק המצוינות התפעולית.

תימה מרכזית נוספת באסטרטגיית הבנק הינה מובילות עסקית טכנולוגית. הבנק ישיק בפיתוח היכולות והפלטפורמה הטכנולוגית במטרה להבטיח את המובילות הטכנולוגית והעסקית של הבנק. הבנק יעשה זאת תוך הסתכלות רחבה על הצרכים העתידיים של לקוחותינו, הבנת הסיבה התחרותית בה הבנק פועל, איתור מגמות צרכניות וטכנולוגיות חדשות בעולם הפיננסי. הבנק ימשיך לפתח ולהשיק שירותים פיננסיים מתקדמים העונים על צורכיהם המשתנים של לקוחות הבנק בעידן של טכנולוגיה מתקדמת.

יצוין, כי התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית ומערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכנית לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין, כי סיכויי ההצלחה של תוכנית מעין זו תלויים במידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו פנימה, וזאת בנוסף להיותם תלויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם ולתנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, ולמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור. יש להביא בחשבון שישנה עדיין אי ודאות גבוהה לגבי שיעורי הצמיחה שילוו את התאוששות הכלכלה הריאלית בישראל ובעולם בשנים הקרובות.

ידוגש, כי תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

ניהול הסיכונים

כללי

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי, המבטאים את הסיכון שלוהו או חייב לא יעמוד בהחזרים ובתשלומים לבנק אשר מוגדרים בהסכם האשראי; סיכוני שוק, הנובעים מחשיפה לשינויים בשערים בשווקים הפיננסיים, כגון: שערי חליפין, ריבית ואינפלציה; סיכון פיננסי נוסף הינו סיכון הנזילות, שהוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי, ליציבותו וליכולתו להמשיך בהתנהלותו השוטפת, מחמת אי ודאות לגבי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. סיכונים אלה מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חבר הנהלה האחראי לניהול הסיכונים הוא מר י. אורבך וחבר הנהלה האחראי לניהול הסיכונים השוק והנזילות הוא מר ד. קולר.

סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי היועץ המשפטי הראשי, עורך-דין א. מזור. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים.

בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים קיימת דרישת הון מינימלית בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין, כמפורט להלן בפרק על הלימות הון.

סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון פוליטי/ביטחוני.

מנהל הסיכונים הראשי וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הוא מר צ. כהן.

המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות בנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי, וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים להערכת הסיכונים ולמידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים. כמו-כן, קבע הבנק מתודולוגיה ונוהלי עבודה ליישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא חשיפה לסיכונים סביבתיים ולווים גדולים. ביום 3 למאי 2015 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין "ניהול סיכון אשראי" 311, "מגבלות על מימון עסקות הוניות" 323, הוראה חדשה 327 "ניהול הלוואות ממונפות" והוראת דיווח לפיקוח חדשה "דיווח על ארגון מחדש של חוב בעייתי" 811. עיקר עדכון הוראות בנק ישראל נוגע לקביעת כללים ומגבלות למתן הלוואות ממונפות ודיווח על ארגון מחדש של חובות בעייתיים.

בחודש יוני 2015 פורסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. התיקונים כוללים, בין היתר, החמרה של המגבלות וזאת בעקבות הדרישה כי המדידה של שיעור החבות תבצע ביחס להון רוברד 1 לעומת ההון הכולל כפי שהיה עד למועד התיקון. תיקון יישום ההוראה החל מיום 1 בינואר 2016 בכפוף להוראות מעבר שנקבעו בהוראה. לפרטים נוספים ראה פרק "המגזר העסקי" - מגבלות מתן אשראי ללקוחות מסוימים".

כמו-כן, פרסם בנק ישראל תיקון להוראה 308 בנושא "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי". העדכון עוסק בעיקר בתפקיד קצין הציות, תפקידי ההנהלה והדירקטוריון, מדיניות ותוכנית הציות והיקף הפעילות של פונקציית הציות. התיקון יכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016. ביום 29 ביוני 2015 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא ניהול סיכונים בסביבת מחשוב ענן. המכתב קובע את הכללים לשימוש בסביבת מחשוב ענן, ובין היתר הוא קובע כללים בנוגע לממשל התאגידי הנדרש. ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם, כמפורט להלן בפרקים הרלוונטיים. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת.

מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים – בבנק פועלת ועדה של הדירקטוריון לנושא ניהול סיכונים. ייעוד הוועדה הינו התוויית מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים, בחינת פרופיל הסיכונים של הבנק, קיום בקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים. הוועדה לניהול ובקרת סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלות דיווח על הסיכונים וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

צוות ההנהלה לניהול סיכונים בראשות המנכ"ל – צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות מנכ"ל הבנק אחראי לעיצוב מדיניות ניהול הסיכונים בבנק, מסגרות הסיכון ונוהלי הדיווח והבקרה וכן על בחינת פרופיל הסיכון הכולל של הבנק וההשפעה ההדדית בין סוגי וגורמי הסיכון השונים.

צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל – צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל נועד, בין היתר, לחזק ולבסס את הציות בבנק ולשם טיפול בנושאים הדורשים תשומת לב מיוחדת.

החטיבה לניהול סיכונים – היעד העיקרי של החטיבה הוא להטמיע בקבוצת הבנק תרבות ניהול וניטור סיכונים מתקדמת, תוך התוויית מדיניות ומתודולוגיה לניהול סיכונים, התואמות את מטרות הקבוצה ואת הנחיות באזל והמפקח על הבנקים. החטיבה לניהול סיכונים מוודאת את קיומם ואיכותם של התהליכים המרכזיים לניהול הסיכונים בקבוצה: זיהוי, אמידה, קביעת מגבלות לסיבולת הסיכון, קביעת מנגנוני בקרה, ניטור הפוזיציות ודיווח. החטיבה מובילה ומרכזת את תהליך ICAAP ושותפה פעילה בניהול ההון. החטיבה לניהול הסיכונים מורכבת מארבע יחידות: (1) יחידת ניהול סיכוני אשראי, הכוללת שלוש מחלקות: מחלקת ניהול סיכוני תיק האשראי, מחלקת בקרת אשראי ומחלקת ניתוח אשראי; (2) יחידת ניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני שוק, הכוללת שתי מחלקות: מחלקת ניהול סיכונים תפעוליים ומחלקת ניהול סיכוני שוק ונזילות; (3) יחידת קצין ציות ראשי הכוללת שלוש יחידות עיקריות: מחלקת ציות, מחלקת איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור ויחידה בינלאומית לציות ולאיסור הלבנת הון; ו-(4) יחידת אינטגרציית סיכונים. התפיסה הבקרתית ביחס לכל הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים בבנק היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה: מעגל ראשון הכולל את היחידות העסקיות בחטיבות, לרבות חטיבות תמיכה ותפעול, שהם יוצרי/נוטלי הסיכונים, ואת יחידות הבקרה הפנימיות בחטיבות המספקות בקרה פנימית על יוצרי/נוטלי הסיכונים; מעגל בקרה שני הכולל את יחידות הבקרה בחטיבה לניהול סיכונים שנחשבת לבלתי תלויה לחלוטין בחטיבות העסקיות, מעגל זה אחראי גם על הצגת תמונה כוללת של הסיכונים. במעגל השני פונקציות בקרה עצמאיות נוספות, כגון: חשבות, יעוץ משפטי ומשאבי אנוש; מעגל בקרה שלישי הכולל את מערך הביקורת הפנימית.

כללי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלוויים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה. כדי לנהל את סיכון האשראי מוגדרת מדיניות אשראי לבנק, הכוללת בתוכה פרק בנושא ניהול סיכוני אשראי, פרקים המפרטים את מדיניות האשראי בחטיבות השונות ובחלוקה לענפי משק ומגבלות חשיפה לגבי לוויים ו/או ענפים ו/או מוצרים במגזרי הפעילות השונים.

הבנק בוחן את ההתפתחויות בכלכלה העולמית ובמשק הישראלי, תוך התייחסות לענפי הפעילות השונים, ומעדכן במידת הצורך את מדיניות האשראי.

ניהול סיכוני אשראי

מטרת ניהול סיכוני אשראי לאפשר ולוודא שהקבוצה פועלת על-פי המדיניות והיעדים האסטרטגים שנקבעו, ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר בתחום האשראי מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי.

מדיניות הבנק בניהול סיכוני האשראי מתבססת על פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוזר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לוויים, בין מגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים בחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק.

מערכת ניהול האשראי מנטרת את חשיפת האשראי של הלקוחות על בסיס יומי, ומערכות בקרת האשראי מזהות, מנטרות ומדווחות לגורם המטפל ולמנהלים על תסמינים שליליים אצל לוויים.

כחלק ממדיניות ניהול סיכוני האשראי מיישם הבנק מספר עקרונות ובהם:

1. אי תלות

עיקרון ה"אי תלות" מהווה נדבך מהותי בממשל תאגידי נכון למניעת ניגודי עניינים ויצירת מערך של בלמים ואיזונים. מטרתו להבטיח כי המידע הקשור לסיכונים המדווח לגורמים מנהלים, ובפרט להנהלה הבכירה ולדירקטוריון, אכן אובייקטיבי באופיו ואינו מושפע משיקולים אחרים ובפרט של הצלחה עסקית ותגמול בגינה.

2. מדרג סמכויות

בבנק קיים מדרג של סמכויות המתווה היררכיה של אישורי אשראי על-פי רמת האובליגו ללווה/קבוצה, דירוג סיכון וסיווג בעייתי ומאפשר בקרה על תהליך אישור עסקות אשראי חדשות. מדרג הסמכויות מגדיר את ספי אישור האשראי האישיים וכן את ספי המעבר לאישורי צוותים ואת הרכב הצוותים.

3. ראייה כוללת של הלקוח/קבוצה

ניהול קבוצות סיכון המאגדות מספר לוויים הקשורים מבחינת הסיכון כדוגמת חברה וחברות הבת שלה, זוג נשוי וכדומה. פעילות לקוחות וקבוצות מנהלת על-ידי מנהל לקוחות אשר אחראי לכלל הפעילות של הלווה/קבוצה. מערכות המידע מספקות באופן שוטף למנהל הלקוחות וצוותו ראייה כוללת של פעילות הלקוח/קבוצה כולל רמת סיכון האשראי.

4. מדיניות ונוהלי אשראי

מדיניות ונוהלי האשראי של הבנק מחייבים את כל העוסקים באשראי בבנק ומפרטים את כל העקרונות והשיקולים במתן אשראי, את הסמכויות למתן אשראי ואת האיסורים והמגבלות החלים על מתן אשראי. המדיניות והנהלים מהווים אמצעי מרכזי לניהול סיכוני האשראי מאחר והם מגדירים את דרכי הפעולה ועקרונות הבנק בנושא אשראי וביטחונות כולל התייחסות לסוגי לקוחות, ענפי משק, סוגי אשראי וכו'.

5. אחידות הדרכה והכשרה

העוסקים בתחום האשראי עוברים הכשרות והדרכות בתחום האשראי, סחר חוץ ומשכנתאות. הדרכות אלו מקנות הכשרה אחידה לעוסקים בתחום תוך מתן כלים מקצועיים ולימוד מדיניות ועקרונות הבנק בתחום האשראי.

בחברות בנות, בשלוחות ובסניפי הבנק בחו"ל מבוססת מדיניות ניהול סיכוני אשראי על עקרונות דומים למדיניות ניהול סיכוני אשראי בישראל, תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות בכל אחת מהמדינות. היחידה לניהול סיכוני אשראי של הבנק פועלת כיחידת המטה של הקבוצה לנושא סיכוני אשראי, זאת במטרה לאפשר ניהול סיכון, דיווח ובקרה באופן אחיד ומרוכז ברמת הקבוצה. מדיניות סיכוני אשראי בחברות בנות ובשלוחות הבנק בחו"ל מאושרת על-ידי הדירקטוריון המקומי, לאחר התייעצות עם ניהול סיכוני אשראי בבנק, ומוצגת בפני דירקטוריון הבנק לפי כללי ממשל תאגידי.

זיהוי ובקרה של סיכוני האשראי

תהליך הבקרה והזיהוי של סיכוני האשראי מבוצע על-ידי שלושת מעגלי הבקרה. הסיכון ברמת התיק הכולל של הקבוצה מנוטר על-ידי היחידה לניהול סיכוני אשראי (כחלק ממעגל הבקרה השני). היחידה מדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון על מגמות ושינויים בתיק האשראי לרבות רמת סיכון האשראי בתיק, עמידה במגבלות, אירועים מיוחדים, ניתוח ריכוזיות ותרחישי קיצון והצגת מדדי סיכון כלליים בארץ ובעולם.

זיהוי סיכון האשראי במוצרים קיימים מתבסס על תהליכי ניהול הסיכון, המדידה והבקרה ברמות השונות. עבור מוצרים חדשים זיהוי הסיכון נסמך על מדיניות מוצר חדש המפרטת את התהליכים אותם יש לבצע לגבי כל מוצר חדש בבנק כדי לזהות את מכלול הסיכונים הכרוכים במוצר, להעריך את גודלן ומהותיות הסיכון ולתת מענה למדידה, בקרה וגידור הסיכון. כדי לזהות סיכון ריכוזיות ולבחון השלכות אפשריות של עזעזעים שונים (פיננסיים, פוליטיים ועוד) על האיתנות הפיננסית של הבנק, מוגדר תהליך רבעוני ושנתי הכולל הגדרה, בחינה ודיווח תוצאות תרחישי קיצון, ומיפוי ההשלכות על הרווח ועל הלימות ההון.

כימות ומדידת הסיכון

כימות ומדידת סיכון האשראי מבוצעים במספר רמות: רמת הלווה הבודד, קבוצות לווים בהתאם לתחומי פעילות, ענפי משק, מגזרי לווים, מוצרים וברמת התיק הכולל של הבנק והקבוצה. עבור כל תחום פעילות וסוג אשראי פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידת סיכון וקביעת דירוג הלווה והאשראי. התהליכים משלבים הערכות מומחים בתחום האשראי, תהליכי קבלת החלטות ומודלים סטטיסטיים מתקדמים.

בתחום מימון עסקות של לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים פותחו בבנק מודלים ממוחשבים למדידת ולבקרת סיכון צד נגדי, הן ברמת העסקה והן ברמת הלקוח, המאפשרים מעקב שוטף אחר מצב הלקוחות. עבור פעילות זו, סיכון האשראי למועד מסוים מוגדר כסך של ערך הפוזיציה הנוכחית, בתוספת סיכון פוטנציאלי להפסד עתידי, שנובע מתנודתיות של נכסי הבסיס בפוזיציה של הצד הנגדי, תוך התחשבות בקיזוז ומתאם בין העסקות, ומייצג את הפסד הבנק במידה שהצד הנגדי ייקלע לכשל. נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק.

הכוונת הסיכון

תמהיל תיק האשראי ופרופיל הסיכון שלו מנוהלים באמצעות מספר מנגנונים:

1. מדיניות האשראי מוגדרת לתחומי הפעילות וענפי המשק השונים.
2. מערכת מגבלות אשר כוללות מגבלות חשיפה במימדים השונים כגון ענפי משק, לווים, קבוצות לווים ומוצרים.
3. מדיניות מחירים הלוקחת בחשבון את הסיכון, תוך כדי ראייה כוללת של לקוח.
4. ניהול אקטיבי של פרופיל הסיכון של התיק.

דירקטוריון הבנק קובע מדיניות אשר נבדקת ומעודכנת באופן שוטף על-פי השינויים בשווקים הפיננסיים ובמשק, המדיניות כוללת מגבלות שונות על תיק האשראי, ובכלל זה, מגבלות חשיפה לפי ענפי משק, מדינות/מוסדות פיננסיים, כפונקציה של רמת הסיכון שהבנק מעריך. כמו-כן, נקבעות מגבלות חשיפה מירבית ללווה בודד, על-פי דירוג האשראי שניתן ללקוח, המשקף את רמת הסיכון שלו ומגבלה מירבית לקבוצת לווים. קיימים נהלים למעקב ולבקרה על עמידה במגבלות ובקרת המגבלות מדווחת רבעונית לדירקטוריון.

במסגרת מדיניות הבטוחות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות, לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, כגון: אומדן טווח הזמן וההוצאות שיידרשו למימוש הבטוחה, סוג ההצמדה, תנודתיות בשווי הבטוחה, וכדומה. כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין. מערכת ממוחשבת לניהול הבטוחות מופעלת לגבי מרבית הסוגים שלהן. הבטוחות אותן הבנק מקבל להבטחת האשראי כוללות בין השאר, נכסים פיננסיים, נכסי דלא נידי ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שעבוד שוטף כללי על נכסי החברה.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת פעילותה העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה בא לידי ביטוי בפעילויות מגוונות מול מוסדות פיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדות יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, מימון סחר חוץ לסוגיו, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. מוסדות פיננסיים זרים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, חברות ברוקר/דיילר וגופים מוסדיים.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים מושפעת, הן מחוסנו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינות בהן הוא פועל, ויכולה להיות מושפעת מאירועים שיתרחשו במדינה הזרה העלולים לגרום להפחתת השווי של נכסי הבנק, או לפגוע ביכולתם של המוסדות הזרים לכבד את התחייבויותיהם, לרבות כלפי קבוצת הבנק, וביניהם: משבר פיננסי או כלכלי, השלכות של שינויים במצב הפוליטי בארצות השונות, אי יציבות חברתית ועוד. יודגש, כי רוב חשיפות האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינן כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפות הן כלפי מערכת הבנקאות במערב אירופה ובצפון אמריקה, בעוד שהחשיפה למוסדות פיננסיים אחרים נמוכה יחסית.

הבנק נוקט בצעדים למזעור הסיכונים על-ידי ניתוב הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים אל מוסדות עמם נחתמו הסכמי CSA (Credit Support Annex) שהם הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבנות יומית, המתבצעת לרוב בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם. כמו-כן הבנק נוקט בצעדים לניטרול סיכוני סליקה על-ידי ביצוע פעילות הסליקה במטבעות באמצעות המסלוקה הבינלאומית הידועה בשם (Continuous Linked Settlement) CLS.

בחינת מדיניות האשראי נמשכת כל העת תוך התאמתה להתפתחויות בשווקים העולמיים. בנוסף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחרי החוסן הפיננסי והחשיפות כלפי כל המוסדות הפיננסיים עמם יש פעילות. המעקב מתבסס, בין היתר, על בחינה שוטפת של מספר אינדיקטורים: התייחסות חברות הדירוג הבינלאומיות, תנודות מחירים בשוקי ההון, לרבות מחירי הביטוח לנכסים פיננסיים (CDS), הדוחות הכספיים, תחזיות והערכות מקרו כלכליות ובחינת יכולת המדינות לתמוך בסקטור הפיננסי במידת הצורך. לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 30 בספטמבר 2015 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	
			במיליוני ש"ח
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾			
4,485	1,576	6,061	AAA עד AA-
13,352	1,133	14,485	A+ עד A-
2,980	121	3,101	BBB+ עד BBB-
98	16	114	BB+ עד B-
-	-	-	פחות מ-B-
145	40	185	כלא דירוג**
21,060	2,886	23,946	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
21,060	2,886	23,946	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
8	1	9	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

- * היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-146 מיליון ש"ח, מזה סך של 34 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 108 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 4 מיליון ש"ח בדירוג BB+ (סך חשיפה בסוף שנת 2014 הייתה כ-155 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-44 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 107 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 4 מיליון ש"ח בדירוג BB-).
 אירלנד - סך חשיפה של כ-12 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 9 מיליון ש"ח ללא דירוג (סך החשיפה בסוף שנת 2014 הייתה כ-23 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-4 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 19 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 איטליה - סך חשיפה של כ-60 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2014 הייתה כ-96 מיליון ש"ח, מזה כ-95 מיליון ש"ח בדירוג BBB-, ויתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג BB-).
 ביוון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
 ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 32% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים (31.12.14: 12% מהיתרה).
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבייות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's. הדירוג מעודכן ליום 29 באוקטובר 2015 (31.12.14: הדירוג מעודכן ליום 5 בפברואר 2015).

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 31 בדצמבר 2014 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	
במיליוני ש"ח			
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾			
3,753	1,514	5,267	AAA עד AA-
15,675	1,015	16,690	A+ עד A-
2,919	216	3,135	BBB+ עד BBB-
145	58	203	BB+ עד B-
1	-	1	פחות מ-B-
155	42	197	כלא דירוג**
22,648	2,845	25,493	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
22,648	2,845	25,493	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
4	1	5	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

- * היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-146 מיליון ש"ח, מזה סך של 34 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 108 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 4 מיליון ש"ח בדירוג BB+ (סך חשיפה בסוף שנת 2014 הייתה כ-155 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-44 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 107 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 4 מיליון ש"ח בדירוג BB-).
 אירלנד - סך חשיפה של כ-12 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 9 מיליון ש"ח ללא דירוג (סך החשיפה בסוף שנת 2014 הייתה כ-23 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-4 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 19 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 איטליה - סך חשיפה של כ-60 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2014 הייתה כ-96 מיליון ש"ח, מזה כ-95 מיליון ש"ח בדירוג BBB-, ויתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג BB-).
 ביוון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
 ** מזה מסלקות בחי"ל המהוות 32% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים (31.12.14: 12% מהיתרה).
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's. הדירוג מעודכן ליום 29 באוקטובר 2015 (31.12.14: הדירוג מעודכן ליום 5 בפברואר 2015).

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2015 בכ-23.9 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-1.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-25.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014. ירידה זו נבעה בעיקר מירידה בהפקדות ואשראים למוסדות פיננסיים. כ-86% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-87% בבנקים וחרבות אחזקה בנקאיות, 10% במוסדות פיננסיים אחרים, ו-3% בחברות ביטוח.

עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות הברית (22%), ובמדינות מערב אירופה (66%). ענף "בנקים בחו"ל" בתוספת 3 כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוף מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוף מאזניות בגין נגזרים. סך "חובות וסיכון אשראי חוף מאזני" בתוספת 3 כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוף מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוף מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

חשיפת אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול סיכונים השוק (חשיפות בסיס, מטבע וריבית, ראה פרק "ניהול סיכונים השוק והנזילות") וכן כשירות ללקוחותיו. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

- סיכון אשראי - סכום ההפסד המרבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
 - סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שערי ריבית, אינפלציה וכדומה.
 - היעדר סחירות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
 - סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול או כתוצאה מהתממשות סיכון תפעולי אחר.
- הפעילות מנוהלת ונמדדת באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון: Opics, Summit ו-Derivatech וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק. סיכונים השוק הנובעים מן הפעילות נמדדים במערכת Algorithmics. לפרטים אודות המתודולוגיה למדידת סיכונים השוק, ראה תת פרק "אמידת הסיכונים ובקרתם" להלן.
- סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, או בגישת התרחישים שמחשבת את החשיפה הפוטנציאלית המקסימלית של הלקוח מתוך מגוון של מצבי שוק שונים, או על-פי מודל פנימי שפותח בבנק כמפורט לעיל. שיטת המדידה מותאמת ללקוח בהתאם לאופי הפעילות בתיק הנגזרים שלו.
- נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק. ההיבטים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

להלן פירוט חשיפת האשראי בגין שווי הוגן חיובי של מכשירים פיננסיים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, נכון ליום 30 בספטמבר 2015 (במיליוני ש"ח):

סך-הכל	דירוג האשראי			
	BBB+	A- עד A+	AAA עד AA-	
בנקים מחוץ לישראל:				
975	-	968	7	ארצות-הברית ⁽¹⁾
1,443	52	894	497	אנגליה
1,109	1,105	4	-	גרמניה
1,261	-	1,261	-	צרפת
119	1	85	33	שוויץ
140	3	9	128	אחר
127	106	21	-	גוש האירו-אחר
5,174	1,267	3,242	665	סך-הכל בבנקים מחוץ לישראל
2,142	בנקים בישראל			
721	בורסות			
-	מחשלות ובנקים מרכזיים			
1,982	דילרים/ברוקרים⁽²⁾			
לקוחות עסקיים לפי ענפי משק:				
2,538	שירותים פיננסיים			
327	תחבורה ואחסנה			
565	חשמל ומים			
128	בינוי ונדל"ן			
1,528	אחר			
5,086	סך-הכל לקוחות עסקיים לפי ענפי משק			
15,105	סך-הכל			

(1) מזה JP Morgan Chase, יתרה בסך 747 מיליון ש"ח.
(2) מזה Goldman Sachs, יתרה בסך 860 מיליון ש"ח.

חשיפות הבנק לאיגוח

היקף החשיפה למועד הדיווח הוא כ-196 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מקווי נזילות המסופקים לגופי איגוח.

חשיפת אשראי למדינות זרות

סיכון חשיפת האשראי למדינות זרות מבטא את האפשרות שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה יפגע בשווי נכסי קבוצת הבנק, או ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים במדינה לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק. סיכון החשיפה למדינות זרות כולל חשיפה מאזנית מעבר לגבול (סך החשיפה המאזנית של הבנק בישראל לתושבי מדינה זרה, בתוספת סך החשיפות המאזניות של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה), וכן חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים מקומיים באותן מדינות בניכוי התחייבויות השלוחות. סיכון חשיפה מאזנית מעבר לגבול הינו הסיכון שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים מחוץ למדינה (Transfer Risk), ובכך ישפיעו על יכולת החברות והלקוחות לבצע עסקות מעבר לגבול.

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינלאומיים - S&P-I Fitch, Moody's. בתוספת 4 לסקירת ההנהלה מפורטת סך החשיפה המאזנית לפי סיכון מדינה ובחלוקה לסקטורים (ממשלות, בנקים ואחרים). סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי. לפרטים נוספים, ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות אשראי, ונעזר לשם כך, בין היתר, בביתוחי ודיווחי חברות הדירוג הבינלאומיות.

לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה ב-57.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-65.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.

החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכמה ב-16.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-17.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2015 (במיליוני ש"ח):

שיעור מהחשיפה המאזנית	סך-הכל חשיפה	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	מדינה
36.4%	29,927	9,187	20,740	ארצות-הברית*
11.5%	6,797	274	6,523	שוויץ
16.7%	12,065	2,503	9,562	אנגליה
3.4%	2,017	64	1,953	גרמניה
5.6%	4,337	1,169	3,168	צרפת
0.3%	397	208	189	אירלנד**
0.4%	229	24	205	ספרד***
0.0%	4	2	2	פורטוגל
0.0%	1	1	-	יוון
0.1%	107	70	37	איטליה
21.0%	13,969	2,009	11,960	מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾
2.0%	2,295	1,142	1,153	תורכיה
2.6%	1,743	276	1,467	מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾
100%	73,888	16,929	56,959	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

שיעור מהחשיפה המאזנית	סך-הכל חשיפה	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	מדינה
43.7%	38,101	9,412	28,689	ארצות-הברית
8.8%	6,053	281	5,772	שוויץ
14.3%	11,809	2,404	9,405	אנגליה
3.4%	2,278	58	2,220	גרמניה
4.8%	4,032	893	3,139	צרפת
0.3%	438	239	199	אירלנד
0.2%	185	24	161	ספרד
0.0%	3	2	1	פורטוגל
0.0%	1	1	-	יוון
0.1%	145	95	50	איטליה
19.7%	14,842	1,892	12,950	מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾
1.8%	2,478	1,263	1,215	תורכיה
2.9%	2,352	473	1,879	מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾
100%	82,717	17,037	65,680	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

* הקיטון בחשיפה לארצות-הברית בהשוואה לסוף שנת 2014 נובע בעיקר מקיטון בפיקדונות ב-Federal Reserve בארצות-הברית.
 ** החשיפה באירלנד כוללת - 3 מיליון ש"ח לבנקים באירלנד ו-394 מיליון ש"ח ללקוחות. מתוך סך החשיפה ללקוחות, כ-196 מיליון ש"ח נובעים מקו גיבוי שניתן על-ידי הבנק ל-SPE המאוגד באירלנד העוסק באיגוח של חייבים אשר אינם תושבי אירלנד.
 *** החשיפה לספרד כוללת - 163 מיליוני ש"ח לבנקים ו-66 מיליוני ש"ח ללקוחות. מתוך סך החשיפה לבנקים כ-17 מיליון ש"ח מהווה סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין נגזרים כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות לווה. החבות החוץ-מאזנית כוללת בין היתר חשיפה בגין מקדם ה"תוספת" המשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת ח"י חוזה הנגזר.
 יצוין כי נגזרים אלה נעשו עם צדדים עמם נחתם הסכם קיזוז (CSA) לתיחום ולמצער סיכונים אשראי בפעילות בנגזרים.
 (1) לאחר ניכוי התחייבויות לתושבים מקומיים של שלוחות הבנק בחו"ל.
 (2) החשיפות העיקריות נובעות ממדינות קנדה, לוקסמבורג והולנד.
 (3) מדינות פחות מפותחות (LDC) - נקבעות לפי הגדרת הבנק העולמי המבוססת על ההכנסה הלאומית לנפש - החשיפות העיקריות נובעות מהמדינות סין, קזחסטן ומקסיקו.

זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים

בבנק קיימים תהליכים לזיהוי ולטיפול בלוויים, אשר להערכת הבנק קיים חשש שלא יעמדו בהתחייבויותיהם מול הבנק. בין השאר מחלוקת ניתוח אשראי ובקרת אשראי בחטיבה לניהול סיכונים נדרשות להתייחס במסגרת חוות הדעת שהן מכינות האם נדרש להכליל את הלקוח הספציפי ברשימות הלקוחות בפיקוח של הבנק, האם דרוג הלקוח מחייב סיווג והאם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי. לקוחות שהוצפו לפיקוח נידונים במסגרת תהליך נאותות הסיווג הרבעוני.

לגבי לווים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של פירעון האשראי ממקורותיהם של הלוויים ו/או קבלת ביטחונות נוספים. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בלוויי ושיקום לווים, או ליחידות גבייה. בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלוויים, על בסיס הנחות שמרניות, מסווג את האשראי הבעייתי בהתאם להוראות בנק ישראל (פגום, נחות והשגחה מיוחדת) ורושם הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין כלל סיכון האשראי בבנק.

לגבי אשראי המסווג כ"פגום", ההפרשה להפסדי אשראי נגזרת מבחינה פרטנית של הסכום הניתן לגבייה מהלקוח (תזרימי מזומנים ו/או מימוש ביטחונות צפוי), ולאחר היוון הסכומים בהתאם לצפי מועדי הגבייה והמימוש. חובות שלא צפוי לגבותם בזמן סביר, נמחקים חשבונאית, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בקביעת הסכום הניתן לגבייה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי. עם זאת, לפי שמדובר במשתנים כלכליים, אין ודאות כי בסופו של דבר הסכום הניתן לגבייה לא יהיה נמוך מהאומדן שנקבע וזאת בין מחמת שינוי לרעה במאפיינים הכלכליים, או מכל סיבה אחרת.

בחינת נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגבייה מבוצע על-ידי היחידה לניהול סיכונים אשראי ומאושר על-ידי מנהל החטיבה לניהול סיכונים. לצורך זה קיים תהליך, לפיו מתבצע לגבי כל לקוח כני"ל, אחת לרבעון, דיון לגבי נאותות הסיווג והסכום הניתן לגבייה. תהליכים אלה הינם בהלימה להוראות 311 ו-314.

לגבי אשראי תקין או בעייתי שאינו פגום (נחות או השגחה מיוחדת), מחושבת "הפרשה קבוצתית" בהתאם לענף המשק אליו משויך הלקוח. לצורך חישוב ההפרשה הקבוצתית, הבנק קובע אחת לרבעון, לכל ענף משק שני שיעורי הפרשה (לסיכון אשראי בעייתי ולסיכון אשראי תקין), על-פי ניתוח של היסטוריית הפסדי האשראי, מחיקות חשבונאיות נטו, איכות תיק האשראי בענף וניתוח מגמות השוק, בהתאם להנחיות בנק ישראל. לאור פרסום חוזר בנק ישראל בינואר 2015 התחיל הבנק ביישום ההנחיות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא ההפרשה הקבוצתית. במסגרת היישום הבנק משרדג את השיטה להערכה, לבקרה ולתיעוד של שיעורי ויתרות ההפרשה הקבוצתית, תוך שימת דגש על פיתוח שיטה לכימות השפעת גורמי הסיכון הסביבתיים על שיעורי ההפרשה. לגבי לווים בתחום מימון לדיור, מחושבת הפרשה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור של הלווה, כך ששכלל שמעמיק הפיגור כן גדל שיעור ההפרשה מסך האשראי.

על פי עדכון הנחיות מיום 21 במרץ 2013, הנחה בנק ישראל כי על הבנקים לבחון ובמידת הצורך לעדכן את השיטות לחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור, כאשר בכל מקרה, יתרת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות. בהתאם להנחיות בנק ישראל פיתח הבנק שיטה פנימית לקביעת שיעור ההפרשה הקבוצתית בגין תיק הלוואות לדיור. השיטה מתבססת על מודל סטטיסטי האומד את שיעורי ההפסד הצפוי בשנה הקרובה בתיק זה תוך ביצוע התאמות לסביבה הכלכלית ולתחזיות לגבי פרמטרים מאקרו כלכליים. על-פי שיטה זו נקבעת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור תוך התחשבות בשיעור המינימום לעיל.

החל מהרבעון הראשון של שנת 2015 יושם בבנק תהליך שינוי שיטת סיווג הלקוחות לענפי משק. מהלך זה בא לידי ביטוי גם בתהליך קביעת שיעורי ההפרשה הקבוצתית. ראה גם ביאור 3 בתמצית הדוחות הכספיים.

שיעורי ההפרשה הקבוצתית בענף משק אשראי לפרטיים נקבעים בבנק בשיטה דומה לזו המשמשת את יתר הענפים, בהתאם למתודולוגיה המאושרת על בסיס הנחיות בנק ישראל. ביום 19 בינואר 2015 פרסם בנק ישראל חוזר בדבר הדרישה לביצוע הפרשה קבוצתית נוספת בגין האשראי לפרטיים, החל מהדוחות השנתיים של 2014.

היחידה לניהול סיכוני אשראי

היחידה לניהול סיכוני אשראי משמשת כגוף מטה בלתי תלוי לניהול וניתוח סיכוני האשראי. היחידה כפופה למנהל החטיבה לניהול סיכונים והינה עצמאית אל מול תהליכי החיתום ואישור האשראי. תפקיד היחידה לגבש מתודולוגיות לניהול סיכוני אשראי התואמות את היעדים האסטרטגיים של קבוצת הבנק, להטמיע בארגון תרבות לקיחת סיכונים מושכלת במסגרת המגבלות, כלומר ביצוע עסקות שאינן חורגות מהמגבלות במחיר התואם את הסיכון ולבצע בקרה שהבנק פועל בהתאם למדיניות שנקבעה. היחידה משמשת כיחידת המטה האחראית על בקרת התהליכים ומתודולוגיות ניהול סיכוני האשראי בחברות הבנות, בקבוצת הבנק. היחידה קיבלה לתחום אחריותה את ריכוז נושא סיווגים והפרשות בבנק כחלק מההיערכות ליישום הוראה מספר 311 והוגדר גורם מרכז לנושא ההפרשה הפרטנית וההפרשה הקבוצתית בגין סיכוני אשראי. במסגרת היחידה לניהול סיכוני אשראי פועלות שלוש מחלקות:

המחלקה לניהול סיכוני תיק האשראי אחראית על פיתוח מתודולוגיות לזיהוי, לבקרה ולניהול סיכוני אשראי, פיתוח מודלים למדידת דירוג סיכון האשראי ותימחורו ברמת הלווה הבודד וברמת התיק, פיתוח מודלים להקצאת הון כלכלי בגין סיכון האשראי לסגמנטים השונים, קידום היערכות למדידה של סיכוני אשראי בהתאם לגישת המודלים הפנימיים, פיתוח מתודולוגיות לחישוב הפרשה קבוצתית עבור יישום הוראת חובות פגומים, ניטור חשיפת האשראי, רמת סיכון האשראי ועמידה במגבלות האשראי של הקבוצה ודיווח התוצאות להנהלת הבנק ולדירקטוריון, אחריות על ביצוע תרחישי קיצון ברמת הבנק והקבוצה ועל ניטור, מדידה וניהול של סיכון ריכוזיות האשראי.

המחלקה כוללת צוות אשר מוביל ואחראי על תהליך גיבוש ואישור מדיניות האשראי של הבנק, בעקבות יישום נוהל בנקאי תקין 311. **המחלקה לבקרת אשראי** מבצעת הערכות בלתי תלויות של רמת סיכון האשראי לכל הלווים העסקיים הגדולים של הבנק בסבב תלת שנתי או בתדירות גבוהה יותר לאותם לוויים שהוערכו כבעלי פוטנציאל סיכון. כמו-כן מתבצעת בדיקת מהימנות דירוג האשראי של הלווים שנבדקו. המחלקה אחראית על פעילות בקרת אשראי בסניפי הבנק וחברות הבת בחייל ובמסגרת זו מבוצע מעקב הן לגבי תהליכי הבקרה והן לגבי היקפי הבקרה ועמידה בתוכניות העבודה. במסגרת יישום הוראה מספר 311 בוחנת המחלקה את נאותות הסיווג וההפרשה הפרטנית בבנק ומביאה את המלצותיה לקביעת סיווגים והפרשות לחובות פרטניים בהתאם למדרג הסמכויות. **המחלקה לניתוח אשראי** בוחנת עסקות אשראי מהותיות/שינוי מהותי בתנאי אשראי בהתאם לדרישות הוראה 311 וכן בקשות להעלאות דירוג. המחלקה מספקת חוות דעת כתובה בלתי תלויה של פונקציית הסיכון כחלק מתהליך אישור האשראי.

סיכוני השוק והנזילות

כללי

סיכון שוק – סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:

- **סיכון ריבית** – סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.
- **סיכון מטבע** – סיכון להפסד כתוצאה משינויי שער חליפין או כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן.
- **סיכון אינפלציה** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן.
- **סיכון מחיר מניות** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות. הקבוצה מחזיקה מניות בעיקר לצורכי השקעה (לא למסחר), וירידה בערכן עשויה לפגוע בהון הבנק. היקף החזקות הקבוצה במניות זמינות למכירה עומד נכון למועד הדוח על כ-2,533 מיליון ש"ח ועל כ-50 מיליון ש"ח במניות למסחר.
- **סיכון תנודתיות** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק.
- **סיכון מרווח (Basis spread)** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים, או בסיסי ריבית שונים; לרבות מרווחי אשראי.

סיכון נזילות – סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצורכיו. סיכון הנזילות בבנק הפועלים מוגדר כיכולתו של הבנק לעמוד בפירעון התחייבויותיו במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

ניהול סיכוני השוק והנזילות

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בראיה גלובלית של הפעילות בבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפות משמעותיות לקבוצה. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על-ידי ההנהלה והדירקטוריון. מדיניות ניהול סיכוני השוק מכוונת להגדלת תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות.

הניהול הגלובלי של הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי (בניהול נ"ה) ושל התיק למסחר (שעיקרו בחדרי העסקות) נעשה תחת אחריות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובהנחייתו. הניהול השוטף והפיקוח על ניהול הנכסים וההתחייבויות והמסחר הינם באחריות המנהלים באגף לניהול נכסים והתחייבויות ובאגף חדרי עסקות וברוקראז' בחטיבת שווקים פיננסיים בתל-אביב, וביחידה לניהול נכסים והתחייבויות ובחדר העסקות בסניף הבנק בניו-יורק. הסניף כפוף מקצועית בנושאים אלה למנהל חטיבת שווקים פיננסיים. הבקרה השוטפת והמעקב על הפעילות בחו"ל מתבצעת על-ידי יחידות מקומיות, בתיאום מלא ותוך דיווח שוטף ליחידות המקבילות בהנהלה הראשית, בהתאמה לתפישה הבקרתית (מעגלי הבקרה).

בנוסף על אמידת הסיכונים, בחינת התוצאות ובקרה שוטפת על העמידה במגבלות, מתבצעת עבודת בקרה תפעולית על-ידי יחידות שונות בחטיבת שווקים פיננסיים. מטרתה של בקרה זו הן בדיקת תקינות, שלמות והתאמה בין בסיסי הנתונים השונים במערכות דיווח שונות ואיתור שגיאות תפעוליות.

מסגרות הסיכון משקפות את תיאבון הסיכון של הבנק לסיכוני שוק. דהיינו, רמת הסיכון שההנהלה והדירקטוריון מוכנים לשאת במסגרת הפעילות העסקית על מנת להשיג תשואה/ערך. המסגרות מאושרות על-ידי הדירקטוריון ומעוגנות בנהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי סיכון עיקריים ומגבלות ייעודיות לתחומים השונים. גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה ושער החליפין שקל/דולר וחשיפה למרווחים בין עקומי הריבית השונים. התיאבון לסיכון שוק בבנק נקבע במונחי VaR ו/או רגישויות ו/או תרחיש.

הדירקטוריון והוועדה לניהול ובקרת סיכונים מקבלים דיווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון. הדיווחים כוללים: סקירת נושאים שנדונו ודווחו בצוותים, לרבות החלטות עיקריות; עיקרי החשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך המסגרות המאושרות; תוצאות הפעילות; סיכום אירועי דיווח (הפסדים, חריגות מנהלים, אירועים חריגים); בקשות ואישורים להרחבת פעילויות והרשאות לפעילויות השונות בהתאם למדרג הסמכויות; תמונת סיכון כוללת לפעילות הבנק וחברות בנות בעלות חשיפות משמעותיות לקבוצה; דוח בקרת סיכוני שוק רבעוני.

מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק וסיכון הנזילות מותווית ומבוקרת על-ידי צוות הנהלה ניהול נכסים והתחייבויות גלובלי, צוות הנהלה נוסטרו וצוות הנהלה השקעות. המדיניות, לרבות המגבלות שנקבעו, מובאות לדיון ולאישור, לפי העניין, לצוותי ההנהלה, לוועדות הדירקטוריון, או למליאת הדירקטוריון.

הפעילות השוטפת, מתנהלת על-ידי צוותי משנה בהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בבנק, האחד בראשות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים והשני בראשות מנהלת אגף נ"ה. צוות מקומי פועל גם בניו-יורק. פעילות הצוותים היא במסגרת החלטות הדירקטוריון וועדותיו, בדבר חשיפות לסיכוני שוק ונזילות ובכפוף להוראות הפיקוח על הבנקים, או הרגולטור המקומי, לפי העניין.

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של סיכוני שוק ונזילות מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. החשיפה לסיכוני שוק ונזילות של החברות הבנות נבחנת על-ידי המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים ומדווחת להנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון. במסגרת מסמך המדיניות לשנת 2015 קבע הבנק מגבלות סיכון קבוצתיות החלות גם על השלוחות בהן רמת הסיכון הוגדרה כמשמעותית לקבוצה.

סיכוני השוק

בניהול סיכוני שוק בבנק, מבחינים בין חשיפות הנוצרות כחלק מניהול שוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק בתיק הבנקאי (חשיפות שאינן למסחר) לבין החשיפות בתיק למסחר. תיאור מפורט לגבי ניהול סיכוני השוק בפעילות בתיק הבנקאי ובפעילות למסחר מופיע בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות בבנק, בשקלים ובמטבע-חוץ, מנוהל ומבוקר באופן שוטף, בהתאם למדיניות קבוצתית, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד באופן תחרותי גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול הנזילות השוטף הינו באחריות אגף ניהול ומתבצע באמצעות יחידות הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ. דוח סיכון נזילות יומי מופק ממערכת ממוחשבת מקיפה לניהול נכסים והתחייבויות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון הנזילות", הבנק מפעיל מודל פנימי לאמידת סיכון הנזילות. המודל מבוסס על היציבות המוכחת של הפיקדונות בבנק לאורך תקופות ארוכות, וכולל תרחישים שונים לגבי שיעורי המחזור והפירעון של הנכסים והתחייבויות. בכל תרחיש מחושב יחס נזילות, אשר לא יפחת מרמת מינימום המוגדרת בהוראה. התרחישים המופעלים במודל הפנימי מתייחסים למצבי שוק שונים: מצב עסקים רגיל, ומצבים חריגים הנוגעים לכלל המערכת וספציפית לבנק. בכל אחד מהתרחישים נבחן פער הנזילות, לתקופה של עד חודש, למול הנכסים הנזילים. התרחישים נבדלים בעיקר בהנחות לגבי מחזור פיקדונות. התקופות העולות על חודש נבחנות באופן שוטף למול פעילות הבנק, וכן מחושבים מדדי סיכון נוספים, בשקלים ובמטבע-חוץ.

הבנק הכין תוכנית לטיפול במשבר נזילות ברמות שונות. התוכנית כוללת מערכת ניטור של מדדים העשויים להצביע על מצב של משבר והצעדים המתחייבים בהתממשות תרחישים מוגדרים. הצעדים כוללים התכנסות צוותים, מערכת דיווח וסדרת פעולות להתמודדות עם משבר אפשרי. כן נקבעו תרחישים לבחינת השפעת שינויים בקצב הביצוע של התוכנית העסקית על צורכי הנזילות בטווח של שנה.

בחודש ספטמבר 2014 התפרסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 221, המהווה יישום של באזל 3 נזילות בישראל, כן התפרסמה הוראת דיווח לציבור והוראת דיווח לפיקוח בנושא. על-פי ההוראה, על הבנק לחשב ולדווח את יחס כיסוי הנזילות (LCR) בהפרדה בין שקלים למטבעות אחרים.

לפירוט נוסף ראה סעיף (2) בפרק "הלימות הון, נזילות ומינוף" וביאור 4 בתמצית הדוחות הכספיים.

אמידת הסיכונים ובקרתם

זיהוי ואמידת הסיכונים, בקרת המגבלות על היקף הסיכונים והדיווח על הממצאים מבוצעים, או מבוקרים, על-ידי החטיבה לניהול סיכונים, באופן בלתי תלוי בניתוחים השוטפים ובדיווחים המבוצעים כחלק מפעילות חטיבת שווקים פיננסיים. יעד המדיניות לניהול הסיכונים בקבוצה הינו למקסם את תוחלת הרווח, תוך שמירה על עמידה בתיאבון הסיכון. המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים אחראית לגיבוש מתודולוגיה לאמידת סיכוני שוק ונזילות, של קבוצת הבנק. כמו-כן, הינה אחראית לביצוע בקרה בלתי תלויה על סיכוני השוק והנזילות בקבוצה. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים, הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. בנוסף, מחושב אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), בה אומדים את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד, בשל התממשות סיכוני שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון. המגבלות העיקריות מפורטות בתת פרק "נוהלי חשיפות לסיכוני שוק ונזילות" להלן. אמידת הסיכון וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר מתבצעות לפחות פעם ביום.

המתודולוגיה לאמידת סיכוני השוק

המתודולוגיה להערכת סיכוני שוק אשר בשימוש בבנק אושרה על-ידי הדירקטוריון והנהלה. המתודולוגיה כוללת גם חישובי VaR וגם הפעלת תרחישי קיצון (Stress Test) על כל תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי. המתודולוגיה להערכת סיכוני שוק תואמת את היעדים האסטרטגיים בבנק ואת דרישות ועדת באזל ועומדת בסטנדרטים בינלאומיים.

אומדן הסיכון בפעילות המסחר מחושב לפחות פעם ביום, באופק של עשרה ימי עסקים וברמת מובהקות של 99%. ההתייחסות הינה לסיכון הגבוה מבין שתי שיטות אמידת סיכון מקובלות ("סימולציה היסטורית" עם משקל זהה לכל התצפיות ו"סימולציה מונטה-קרלו" תוך מתן משקל גדול יותר לתצפיות האחרונות). מתודולוגיה זו תואמת את ההמלצות הרלוונטיות של ועדת באזל בעקבות המשבר בשווקים בארצות-הברית. האומדן מספק התראה מהירה יחסית על רמת סיכון השוק בתקופות של עלייה בתנודתיות. שערך מלא של התיק למסחר מתבצע לפחות אחת ליום, בתרחישים שונים, לצורך אומדן.

אמידת הסיכון של פעילות התיק הבנקאי מתבצעת אחת לחודש בשיטה ההיסטורית ובאופק של חודש.

בנוסף, מבוצע באופן שוטף תהליך בחינה בדיעבד (Backtest), במטרה לבחון את תקפות מודל אמידת הסיכון בתיק למסחר. מספר החריגות נבחן על-פי קריטריונים שהוגדרו בהמלצות ועדת באזל. תוצאות הבדיקה מדווחות שנתיים להנהלה ולדירקטוריון. המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק בבנק כוללת גם הפעלת תרחישים (Stress Tests) על תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי בנוסף לחישוב ה-VaR. המחלקה לניהול סיכונים שוק מפעילה סוגי תרחישים על-פי המקובל בעולם. באשר לסקירה נרחבת של המתודולוגיה, ראה פרק זה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014.

חשיפות כלל הבנק

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, נמדד בסופי חודש) ליום 30 בספטמבר 2015:

מינימום מתחילת שנת 2015	מקסימום מתחילת שנת 2015	ליום 30 בספטמבר 2015	
במיליוני ש"ח			
			תרחיש
44	76	73	ירידה של 1% במדד

הבנק פעיל בשוקי המטבע הן באמצעות עסקות ספוט ופורוורד והן באמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. כתוצאה מכך, הבנק פעיל במרבית המטבעות הסחירים בעולם, הן בשווקים המפותחים והן בשווקים המתפתחים. בשל קיומן של מגבלות על חשיפות המטבע, שעיקרן מופיע בריכוז המגבלות בהמשך, חשיפת המטבע נטו נמוכה באופן יחסי.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי המטבע העיקריים (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד כל המטבעות האחרים), ליום 30 בספטמבר 2015:

התחזקות של 10%	התחזקות של 5%	התחזקות של 5%	היחלשות של 10%	
במיליוני ש"ח				
				מטבע
80	18	(12)	(42)	דולר ארצות-הברית
5	7	-	13	אירו
5	1	10	25	י"ן יפני
(1)	-	(3)	(8)	דולר קנדי
14	3	-	(1)	לירה שטרלינג
-	(1)	3	7	פרנק שוויצרי
1	1	(1)	(1)	לירה טורקית

קיימות מגבלות על רגישות הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו) לתרחיש שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 30 בספטמבר 2015:

מינימום מתחילת שנת 2015		מקסימום מתחילת שנת 2015		30 בספטמבר 2015		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
59	(37)	263	(230)	(9)	107	(77)
בבנק						
54	(32)	262	(229)	(8)	97	(68)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	23	(21)	(1)	10	(9)
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
(23)	44	148	(116)	(13)	148	(116)
בבנק						
(5)	(136)	168	(136)	(15)	168	(136)
מזה: בתיק הבנקאי						
11	(10)	(27)	21	2	(20)	20
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
(105)	102	(338)	325	23	(230)	222
בבנק						
(111)	107	(350)	337	23	(231)	223
מזה: בתיק הבנקאי						
1	(1)	21	(21)	-	1	(1)
בתיק למסחר						

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2014:

מינימום בשנת 2014		מקסימום בשנת 2014		31 בדצמבר 2014		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
31	(25)	184	(164)	(17)	184	(162)
בבנק						
31	(24)	184	(166)	(17)	183	(161)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	(3)	2	-	1	(1)
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
22	(22)	200	(166)	(7)	81	(52)
בבנק						
35	(177)	204	(177)	(7)	87	(57)
מזה: בתיק הבנקאי						
(13)	17	22	(20)	-	(6)	5
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
(7)	8	(339)	326	25	(251)	242
בבנק						
(3)	6	(326)	338	26	(241)	252
מזה: בתיק הבנקאי						
-	2	(19)	(19)	(1)	(10)	(10)
בתיק למסחר						

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית, שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון.

במסגרת בחינת תרחישי קיצון, נבחנת רגישות השווי הכלכלי של הבנק לתרחיש ההיסטורי הגרוע ביותר שארע בחמש השנים האחרונות, הכולל שינויים בגורמי הסיכון השונים בטווח של חודש. יצוין כי מתחילת שנת 2015, הרגישות כאמור לא עלתה על 488 מיליון ש"ח.

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2015 לפי מגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
במיליוני ש"ח					
398,581	9,802	9,754	64,867	52,517	261,641
נכסים פיננסיים*					
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים					
729,127	27,154	44,303	265,179	18,584	373,907
נגזרים וחוץ-מאזניים***					
371,909	6,286	14,855	80,629	44,119	226,020
התחייבויות פיננסיות*					
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים					
730,211	28,989	38,863	252,138	21,991	388,230
נגזרים וחוץ-מאזניים***					
25,588	1,681	339	(2,721)	4,991	21,298
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים					

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2014 לפי מגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
במיליוני ש"ח					
382,753	9,992	9,105	73,161	55,972	234,523
נכסים פיננסיים*					
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים					
745,378	28,210	29,622	228,442	15,902	443,202
נגזרים וחוץ-מאזניים***					
****359,095	****7,198	****14,798	****80,591	45,592	****210,916
התחייבויות פיננסיות*					
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים					
745,895	29,292	23,459	224,089	22,183	446,872
נגזרים וחוץ-מאזניים***					
****23,141	****1,712	****470	****(3,077)	4,099	****19,937
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים					

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
 **** סוג מחדש.

להלן השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 30 בספטמבר 2015:

שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
			אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח								
השינוי בשיעורי הריבית								
(3.7%)	(959)	24,629	1,696	209	(2,881)	5,096	20,509	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.2%)	(59)	25,529	1,778	273	(2,741)	5,000	21,219	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
4.4%	1,136	26,724	1,880	355	(2,566)	4,884	22,171	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

להלן השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 31 בדצמבר 2014:

שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
סך-הכל***	סך-הכל***	סך-הכל***	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
			אחר***	אירו***	דולר***	צמוד למדד	לא-צמוד***	
במיליוני ש"ח								
השינוי בשיעורי הריבית								
(4.6%)	(1,060)	22,081	1,622	425	(3,329)	4,112	19,251	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.5%)	(118)	23,023	1,709	469	(3,125)	4,117	19,853	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
4.7%	1,096	24,237	1,815	521	(2,871)	4,119	20,653	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 ** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך-הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
 *** סוג מחדש.

חשיפות בפעילות למסחר

החשיפות למסחר הן תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל תיק נכסים פיננסיים דינמי. ההרשאות לפעילות, כמו גם הסיכון שבפעילות, נמדדים, לפי העניין, במונחים של הערך בסיכון (VaR), במונחים של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות בתרחישי קיצון, במונחים של רגישות לגורמי סיכון וכמו-כן במונחים של היקף הפעילות. אמידת הסיכון, וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר, מתבצעות לפחות אחת ליום. בנוסף על הרשאות ספציפיות לכל פעילות בנפרד, נקבעה הסמכה כוללת במונחים של הערך בסיכון (VaR) לפעילות המסחר בחדרי העסקות בבנק.

• חשיפות מטבע – עשיית שוק ומסחר

בכל אחד משני חדרי העסקות של הבנק פועל דסק ספוט-פורוורד במטבע-חוץ ובשקלים. בחדר העסקות בתל-אביב פועל גם דסק אופציות במטבע-חוץ ובשקלים. פעילות המסחר ועשיית השוק במטבע ובאופציות נעשית בכפוף למגבלות סיכון שונות ובמסגרת הרשאה כוללת לחשיפת ש"ח/מטבע-חוץ המוקצית לפעילות זו מתוך המגבלה הכוללת של חשיפת ההון הפיננסי של הבנק למטבע-חוץ.

• חשיפות ריבית – עשיית שוק ומסחר

חדר העסקות בתל-אביב פעיל גם בתחום חשיפות למסחר בריבית, ומנהל דסק למסחר במכשירי ריבית בשקלים לרבות עשיית שוק באופציות ריבית ודסק למסחר באגרות-חוב ממשלתיות. פעילות הדסקים מתנהלת בכפוף למגבלות על אומדני סיכון ומגבלות אחרות שאושרו על-ידי ההנהלה והדירקטוריון.

להלן אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR) ליום 30 בספטמבר 2015:

לימים 30 בספטמבר 2015	חמוצע מתחילת שנת 2015	מקסימום מתחילת שנת 2015	מינימום מתחילת שנת 2015
במיליוני ש"ח			
24	20	36	11
סך-הכל מסחר בחדרי העסקות			

נוהלי חשיפות לסיכונים שוק ונזילות

מדי שנה מוצג לאישור הדירקטוריון מסמך חשיפות לסיכונים שוק ונזילות לשנת הפעילות הקרובה, במסגרתו מאושרים, בין היתר: מסגרת כוללת לאומדן הסיכון בכלל הבנק, מגבלות על רגישות כלל הבנק לגורמי סיכון, מסגרות לפעילות ההשקעות לנוסטרו ומסגרות סיכון לתחומים השונים בפעילות המסחר. מסמך החשיפות לשנת 2015 משקף את תוכנית העבודה של חטיבת שוקים פיננסיים לשנה זו.

להלן המגבלות העיקריות על חשיפות לסיכוני שוק בפעילות הבנק, ליום 30 בספטמבר 2015:

מגבלה	במיליוני ש"ח	% מההון הפיננסי הפעיל
מגבלות קבוצתיות	אומדן סיכון כולל (VaR)	1,000
רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:		
שקל צמוד מדד	620	
שקל לא-צמוד	620	
מטבע-חוץ	500	
מגבלות נוספות על התיק הבנקאי	רגישות הנגזרים בתיק הבנקאי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:	
שקל צמוד מדד	150	
שקל לא-צמוד	150	
מטבע-חוץ	150	
מרווח Basis spread שקל דולר	300	
חשיפות בסיס במגזר:		
שקל צמוד מדד	+/- 100	
מטבע-חוץ לרבות צמודי מטבע-חוץ	+/- 30	
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	500	
תיק ההשקעות*		
היקף השקעה כולל לנוסטרו	17,500	
מזה: היקף השקעה במניות	3,000	
קיבולת סיכון - בתיק ההשקעות	3,500	
תיאבון הסיכון בתיק ההשקעות	1,300	
אומדן סיכון כולל (VaR)	200	
מגבלות עיקריות על התיק למסחר	רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:**	
שקל לא-צמוד	120	
מטבע-חוץ	70	
חשיפה למדד - מגבלת פוזיציה נטו	4,000	
חשיפת ש"ח/מטבע-חוץ	+/- 10	
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	200	
חשיפת מטבע-חוץ/מטבע-חוץ במסחר ובמטבעות	800	

* לא כולל השקעה באגרות-חוב ממשלת ישראל, וכן סכומים מוגבלים של אגרות-חוב הבאות: אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית המוחזקות בסניף ניו-יורק, אגרות-חוב של ממשלת שוויץ (או בערבותה) המוחזקות בשוויץ ואגרות-חוב ממשלת תורכיה המוחזקות בתורכיה. לא כולל השקעות בפועלים שוקי הון.

** בנוסף למגבלות אלו קיימת מגבלה על ההפסד בתרחישי שינוי במקביל ושלא במקביל בעקום מרווח Basis spread שקל דולר בדסק המסחר בריביות (180 מיליון ש"ח).

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית והמניות בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע בקבוצת הבנק.

המחלקה לניהול סיכונים שוק ונדליות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא "ניהול סיכונים" והוראה מספר 339 בנושא "ניהול סיכונים שוק", קיימת בבנק יחידה העוסקת בניהול סיכונים תפעוליים וסיכונים שוק. יחידה זו כפופה לחבר ההנהלה הממונה על החטיבה לניהול סיכונים. אמידת סיכונים השוק והנדליות וקיום הבקרה עליהם מתבצעים במחלקה לניהול סיכונים שוק ונדליות, באופן בלתי תלוי, זאת בנוסף על המעקב והניתוח המבוצעים כחלק מפעילותה של חטיבת שווקים פיננסיים.

סיכונים תפעוליים ומשפטיים

א. הסיכונים התפעוליים

כללי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידת קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות בנושאי משאבי אנוש, אבטחת מידע, ביטחון, בקרות תהליכים, פעילות בחירום, תוכניות להמשכיות עסקית ועוד.

ניהול הסיכונים התפעוליים

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה ומיקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. התהליך הניהולי מוכוון להתבצע על בסיס הגדרת האחריות על הסיכונים (Risk Ownership). המטרה היא, שהתקשור והטיפול המושכל בסיכונים התפעוליים יתרמו לקבלת החלטות ניהוליות, תוך שיקולי תועלת עסקית מול עלות במונחי סיכון, הן ברמת הנהלת הארגון והן ברמת היחידות השונות. האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת בקבוצת הבנק. עבודת המטה בתחום זה מוטלת על המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של רשת בקרי סיכונים תפעוליים, לפי העיקרון של ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"ל חברות הבת והכוונה מתודולוגית מצד המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים. הפעילות לניהול הסיכון התפעולי מפוקחת ומכוונת על-ידי שלושה פורומים:

- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים.
 - צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות המנכ"ל.
 - צוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים בראשות מנהל החטיבה לניהול סיכונים.
- מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים אושרה על-ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק. מסמך המדיניות מהווה מסגרת לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצה, בהתאם לעקרונות וחובות דיווח אחידים שיעדם ניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל 2 (Sound Practices). פעילות הבנק בנושא מתבצעת על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 206 בנושא מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי, המתייחסת בין היתר להקצאת ההון בגין הסיכונים התפעוליים, וכן על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא ניהול הסיכון התפעולי, התואמת את ההנחיות המעודכנות במסמך של באזל מינוי 2011 בנושא Sound Practice בניהול הסיכון התפעולי. מאז שנת 2010 הבנק פועל על-פי הגישה הסטנדרטית של באזל 2 והדרישות התואמות לניהול בנקאי תקין. התוכנית האסטרטגית לשנים הבאות כוללת, בין היתר, העמקה והרחבה של חלק מהפעילויות והתאמה לעדכונים במסמכים והנחיות רגולטוריות רלוונטיות. במסגרת הגישה הסטנדרטית מתנהלים בין היתר פרויקטים ופעילויות, כמפורט להלן:
- דיווחים רבעוניים מוגשים לצוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים, צוות ההנהלה לניהול הסיכונים, ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים ומליאת הדירקטוריון. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר יישום הגישה הסטנדרטית בקבוצה, תוכנית העבודה, סטטוס הפרויקטים בביצוע, מידע אודות אירועים תפעוליים וממצאי הסקרים.
 - איסוף מידע על אירועים תפעוליים בקבוצת הבנק. בסיס המידע לעניין זה הוקם בסוף שנת 2002 ומשמש בין היתר לניתוח האירועים, המגמות והדפוסים, ותומך במיפוי ובהערכת הסיכונים התפעוליים שהקבוצה חשופה אליהם.

- מתבצעים מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים תפעוליים ובקורות ביחידות הבנק והקבוצה, לרבות מיפוי סיכוני מעילות והונאות. הפעילות מתבצעת על בסיס מתודולוגיה אחידה התואמת את דרישות ועדת באזל והוראות בנק ישראל בנושא, לרבות מעקב אחר יישום ההמלצות. אחת לשלוש שנים מתבצע מהלך של מיפוי מקיף של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה. בהמשך, מתבצעים תחזוקה, עדכון והרחבה של הממצאים באמצעות ניתוחים נוספים, ניתוחי עומק וניתוח סיכונים במוצרים/פעילויות חדשים.
- מטרת הפעילות לזהות מוקדי סיכון מהותיים, להגדיר אחריות על הסיכונים (Risk Ownership), להעריך את הסיכונים (הממוצעים והקיצוניים) והבקורות הקיימות ולהוסיף בקורות במידת הצורך, תוך הפעלת שיקולי עלות תועלת.
- מערכת מיכונית לניהול הסיכון התפעולי, "באזל 2 - פמליה", הוטמעה ביחידות הבנק. המערכת פועלת בתחומים של איסוף מידע אודות אירועים תפעוליים, מיפוי והערכת הסיכונים והבקורות, איסוף KRI (אינדיקטורים עיקריים לסיכון), נושאים לטיפול, הפקת לקחים ודיווחים.
- גובשה ומיושמת מסגרת כוללת של עקרונות וסטנדרטים בנושא תפישת בקרה אחידה בקבוצת הבנק.
- הוגדרה תשתית מתודולוגית לניהול סיכונים תפעוליים בתהליכי IT מהותיים.

סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות – בתחום אבטחת מידע מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל, חוק הגנת

הפרטיות, התשמ"א-1981 וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגי המידע ולמזער את סיכוני אבטחת המידע. מטרתן של מתקפות קיברנטיות, הינה ניצול לרעה של מערכות מחשב ורשתות בארגונים מבוססי טכנולוגיה, לערער או לפגוע במערכות מבוססות מחשב או לעקוב אחר פעולות אלקטרוניות של יחידים ללא רשותם. המתקפות יכולות להתבצע ללא ידיעת המשתמשים, להפריע לפעילות השוטפת, לפגוע בשירותי המחשוב עד למניעת פעילותם, להשביתם או להאט אותם באופן משמעותי או לחלופין לאסוף מודיעין ומידע.

בשנים האחרונות חל גידול בתכיפות ובחומרת התקריות הקיברנטיות להן הבנק חשוף, וישנה אפשרות כי בעקבות התקפות קיברנטיות הבנק יישא בעלויות ויסבול מהשלכות שליליות כגון שיבוש הפעילות של הבנק, גניבת נכסים פיננסיים של הבנק או לקוחותיו או פגיעה במוניטין המשפיעה על אמונם של לקוחות או של משקיעים.

הבנק משקיע אמצעים רבים (אנושיים ומיחשוביים) כדי למזער ואף למנוע את הסיכון, אך לא ניתן להבטיח הגנה מושלמת. בחודש מרץ 2015 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר. הבנק בוחן את משמעויות היישום ונערך למילוי דרישות ההוראה. ההוראה כוללת את עקרונות היסוד לניהול הגנת הסייבר. בשנים האחרונות משקיעה קבוצת הבנק משאבים ניכרים בתחום הגנת הסייבר. עם פרסום ההוראה נערך הבנק עם תוכנית פעולה, לשילוב הדרישות בהוראה החדשה בנוסף להוראות אחרות החלות בנושא זה. כגון: המשכיות עסקית, ניהול סיכונים. כל זאת בהתאם להבהרות שניתנו על יד בנק ישראל בנוגע לאופן ומועדי היישום.

סיכוני מחשוב ענן – בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא ניהול סיכונים בסביבת מחשוב ענן, הקובע

כללים שמטרתם הפחתת הסיכונים הגלומים בשימוש בטכנולוגיית ענן. המכתב מנחה לגבי השימוש במחשוב ענן תוך גידור הסיכונים הגלומים בו. בנק ישראל דורש קבלת היתר ממנו כאשר מידע מאוחסן אצל הספק.

הבנק בוחן יתרונות אפשריים של מחשוב ענן (Cloud Computing) ואת אופן הטיפול הנאות בסיכונים התפעוליים הנגזרים מכך בהתאמה להנחיות הרגולציה ולתהליכי עבודה מתאימים.

היערכות לחירום – בבנק מנוהלת ומיושמת תוכנית רציפה להיערכות לחירום ולהמשכיות העסקית (BCMP – Business Continuity Management Plan)

בהתאם להוראות בנק ישראל 355 ("ניהול המשכיות עסקית") 357 ("ניהול טכנולוגיית המידע"), והרחבות נוספות. היערכות הבנק מבוססת על תוכניות פעולה מפורטות, נוהלי עבודה, ניסויים ותרגולים תקופתיים המוגדרים במערכת נהלים לשעת חירום. כחלק מהיערכותו לחירום ביצע הבנק מהלך רחבי של קביעת מדיניות, הגדרת תרחישי יחוס, מיפוי וניתוח תהליכים קריטיים והמשאבים הנדרשים לאישושם בחירום (BIA) ועדכון תוכניות הפעולה על בסיס מתודולוגיות מקובלות בעולם. תוכנית הפעילות מערבת את כל חטיבות הבנק, באמצעות ממוני המשכיות עסקית חטיבתיים וצוותים ייעודיים. תוכנית ה-BCP מובלת על-ידי יחידת ניהול המשכיות עסקית ייעודית (BCM), כפופה למנהל המשכיות העסקית בבנק ולמנהל צוות החירום הבנקאי (משנה למנכ"ל).

מדיניות ההמשכיות העסקית אומצה גם בחברות הבנות בארץ ובעולם וכן בסניפי חו"ל של הבנק בהתאמה, למדיניות ממשל תאגידי והנחיות בנק ישראל.

בנוסף, מבצע הבנק תרגילי חירום תקופתיים, הכוללים הן תרחישים תפעוליים והן תרחישים עסקיים מורכבים, בהשתתפות היחידות השונות, מרמת הסניפים, מנהלות, יחידות, חטיבות ועד רמת הנהלת הבנק. הבנק מקים אתר מחשוב מרכזי חדש מרוחק להבטחת זמינות ומיגון למערכות המידע המרכזיות. הקמת האתר והעברת הפעילות מתבצעות בהתאם לתוכנית העבודה שנקבעה תוך ניהול שוטף של הסיכונים הבלתי שגרתיים הנובעים מהגירת המערכות והנתונים.

מערך ניהול ההמשכיות העסקית בבנק אושר על-ידי מכון התקנים הישראלי כתואם את דרישות התקן הבינלאומי ISO22301. במסגרת ההיערכות להמשכיות העסקית הבנק נערך לטיפול במגוון של תרחישים אפשריים. ביחס לתרחישי חירום, שבגינם עלול להיגרם לו נזק משמעותי, מנוטרות מערכות התרעה של "אורות אדומים" וקיימות תוכניות מגירה מפורטות להמשכיות עסקית. תרחישי הקיצון נבחנים ונידונים תקופתית בצוות טיפול בתרחישי קיצון וריכוזי סיכון. הפעלת תוכניות המגירה היא באחריות ההנהלה או צוות הנהלה ייעודי לטיפול בהיבטים הפיננסיים של מצבי משבר. יצוין כי צ'ארטר להקמתו של צוות כזה כלול אף בין תוכניות המגירה.

ביטוח – לבנק פוליסת ביטוח בנקאי המגדרת סיכונים וכוללת: (1) ביטוח בנקאי לכיסוי נזקים העלולים להיגרם כתוצאה ממעילות עובדים, אובדן מסמכים, זיוף מסמכים ועוד; (2) ביטוח אחריות מקצועית להגנה בפני תביעת לקוח שנגרם לו נזק כתוצאה מפעולה בנקאית רשלנית; (3) ביטוח פשעי מחשב לכיסוי נזקים לבנק וללקוחות הבנק כתוצאה מפריצה במזיד למערכות המחשב של הבנק. הפוליסות הבנקאיות כפופות לחריגים המקובלים בפוליסות ביטוח של תאגידים בנקאיים בישראל (לרבות החרגת נזק הנגרם כתוצאה מעבירה על הוראות הקשורות בהלבנת הון ומימון טרור).

בנוסף, המערך הביטוחי של הבנק כולל גם ביטוח רכוש, צד ג', חבות מעבידים, ביטוח דירקטורים ונושאי משרה וביטוחים נוספים. גבולות האחריות בפוליסות נקבעו על-ידי הבנק בהתאם לצרכיו וכחלק ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת. במסגרת מילוי הדרישות לניהול תקין על-פי הנחיות באזל (Sound Practice), קיים שיתוף פעולה תוך חילופי מידע בין המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים ובין היחידה המטפלת בביטוח הבנקאי.

ג. יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך

קצין הציות הראשי של הבנק משמש כקצין הציות לפי הוראת ניהול בנקאי 308, כאחראי על מילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון, כממונה על האכיפה בניירות-ערך לפי חוק ליעול הליכי אכיפה ברשות ניירות-ערך והחל מחודש מרץ 2014 גם כקצין אחראי על-פי ה-FATCA. יחידת קצין ציות ראשי והממונה על האכיפה בניירות-ערך, מורכבת מיחידת ציות להוראות צרכניות ואכיפה בניירות-ערך, יחידת איסור הלבנת הון, יחידת ציות בינלאומי (העוסקת בציות ביחידות הבנק מחוץ לישראל), יחידת FATCA ויחידת מטה. יחידת קצין ציות ראשי נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים של הקבוצה תוך מזעור החשיפה לסיכונים ציות ומוניטין. יעדי יחידת קצין ציות ראשי הינם:

- להגיע ליישום מלא של הוראות החוק בכל יחידות הבנק בארץ ובעולם, תוך הבנת הצרכים של היחידות העסקיות ותמיכה בפעילותן.
- הפנמה של התנהלות עסקית מקצועית, ערכית והוגנת בקרב עובדי הבנק ומנהליו.
- שמירה מירבית על הבנק, מנהליו, עובדיו ושמו הטוב, תוך מיצוי היכולות המקצועיות של עובדי הבנק והעצמתן.
- האחריות על הניהול השוטף של הסיכון של הבנק בהיבטי הציות וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבנות בקבוצת הבנק. האחריות המקצועית בתחום זה מוטלת על יחידת קצין ציות ראשי בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של מערך קציני ציות, על בסיס ניהול מטריציני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"לי חברות הבנות והכוונה ובקרה על-ידי יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך.
- הפעילות של יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך מפקחת באמצעות שלושה ערוצים:
- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים.
- צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל.

- דיווחים רבעוניים ושנתיים לדירקטוריון הבנק, למנכ"ל ולמנהלי החטיבות. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה, התקדמות בתוכנית העבודה, פעילויות שבוצעו ובכללן: הערכת הסיכון, מגמות והתפתחות במוקדי סיכון עיקריים, בקרות, מיפוי פערי ידע, למידה ארגונית, פרויקטים טכנולוגיים ואחרים בתחום, דיווחים שהועברו לרשות לאיסור הלבנת הון, הפרות ודיווח על אירועים חריגים.

בחדש יוני 2015 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, המגדיר באופן נרחב יותר את תפקידו של קצין הציות. הבנק בוחן את ההוראה ונערך ליישומה במועד שנקבע לה, החל ב-1 בינואר 2016.

מדיניות הציות קובעת כללים לגבי מכלול הנושאים המרכיבים את איסור הלבנת הון וציות להוראות צרכניות. המדיניות שמה דגש על השליטה התאגידית ועל האינטראקציה עם חברות בנות וסניפים מחוץ לישראל ומתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 308, חוק איסור הלבנת הון, חוק איסור מימון טרור והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411. מדיניות זו נכנסה לתוקפה בסוף דצמבר 2010 ועודכנה מספר פעמים מאז. לקראת סוף שנת 2012 אישר הדירקטוריון גם מדיניות אכיפה פנימית בניירות-ערך והוחל במהלכי הטמעה רחבי היקף של נושא זה בבנק. בחודש מרץ 2014 אישר הדירקטוריון את פרק מדיניות הציות הקבוצתית העוסק ב-FATCA (ראה סעיף ה-FATCA תחת סיכונים אחרים). לצורך העמידה בהוראות החוק ובמדיניות הציות הקבוצתית מתנהלות בבנק מספר פעילויות כמפורט:

- איתור חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה ומעקב אחר תוכנית העבודה לסגירתם.
- בקרות תהליכיות, איכותיות וכמותיות, ניתוחן ובניית תוכנית עבודה לצמצום הפערים שנתגלו.
- פיתוח מערך הדרכה הכולל מצגות רענון ידע ממוקדות, מדריכים מעשיים לבנקאים, סדנאות, דפיות הדרכה, מבזקי למידה, ניהול ידע בפורטל הארגוני וכדומה.
- איסוף מידע על התקדמות הלמידה בארגון בתחום הציות.
- קיום מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים הציות ופערים בנוהלי הבנק ובמערכותיו באמצעות סקר תשתיות.
- ביצוע מהלך של אבחון יחידות מקצועיות בבנק בהיבטי ציות ובניית תהליכי בקרה והדרכות המותאמים לאופי הפעילות של היחידות במטרה לצמצם את החשיפות לסיכונים אלה.
- גיבוש הגדרות התפקיד של קציני הציות ונאמני האכיפה בניירות-ערך במערך העסקי.
- ביצוע ניתוחי נתונים על מנת להעריך את הסיכונים בבנק וכתשתית לבניית בקרות חדשות ומערכי למידה חדשים במידת הצורך.
- ניתוח מוצרים ושירותים חדשים ופעילויות עסקיות חדשות בהיבטי ציות.
- פיתוח שיפורים במערכות הטכנולוגיות ובניית תשתיות חדשות לתחום הציות, לרבות מערכות העוסקות בדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון ומערכות בקרה ומעקב בתוך הבנק.
- פיתוח מדדי סיכון ומדדי ביצוע בתחום הציות, לרבות הכללתם במפות האסטרטגיות של חטיבות הבנק וב-KPIs של המנהלים.
- שילוב מדדי ציות במודל התגמול של החטיבה הקמעונאית ובמדדי ההישגיות של מנהלי קשרי לקוחות וניהול אשראי בחטיבה העסקית.
- קיום סיורים ביחידות העסקיות בבנק לצורך מתן מענה נקודתי בסוגיות בהן קיימת חשיפה לבנק בהיבטי ציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך, חידוד תהליכי עבודה ואתור מוקדי סיכון ביחידות אלו.
- כינוס פורומים של קציני ציות של הקבוצה לצורך עדכוני חקיקה, הטמעה של תהליכי עבודה חדשים, מערכות ויישומים חדשים ושינויים בנהלים, הצגת מצגות הדרכה ורענון ידע לצורך הדרכת שאר קציני הציות במערך וכדומה.
- ניהול של יחידות הציות בסניפי חו"ל, מתן תמיכה שוטפת ליחידות חו"ל ומעקב אחר תהליכי הציות בהן.
- בניית מנגנונים לבדיקת כשלים, לתיקון הפרות, להפקת לקחים ולמניעת הישנותם ולאכיפה כנגד מפרי הוראות הרשות לניירות-ערך.
- תמיכה ביחידות העסקיות של הבנק בטיפול בלקוחות האמריקאים ובאכיפת ה-FATCA.
- טיפול באירועים המצריכים הליכי בירור מעמיק והפקת לקחים.

ג. סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. על-פי הגדרת בנק ישראל, סיכון משפטי הינו "סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם". סיכונים מעין אלה בעבודת הבנק יכולים לנבוע כתוצאה ממכלול רחב של נסיבות שונות. כך, למשל, סיכונים יכולים לנבוע כתוצאה מהיעדר מסמכים כתובים בקשר להתקשרויות שנעשו בין הבנק ללקוחותיו, בין הבנק לספקיו או לאחרים, מליקויים בחתימה ו/או היעדר פרטים בהסכמים כתובים; מהיותם של הסכמים מנוסחים שלא כהלכה ו/או נתונים לפרשנות שאינה משקפת את כוונת הבנק; מהיותם של הסכמים ברי ביטול (במלואם או בחלקם) ו/או כוללים הוראות שאינן ניתנות לאכיפה וליקויים משפטיים נוספים. הבנק נוקט התייחסות מרחיבה באשר לסיכונים המשפטיים וכולל בהם סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה ראשית ומשנית, הוראות רגולטוריות, פסיקה של בתי משפט, בתי דין וגופים אחרים שיש להם סמכות מעין-שיפוטית, סיכונים הנובעים מפעילות שאינה מגובה ביעוץ משפטי, או ביעוץ משפטי לקוי וסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים.

הסיכונים המשפטיים שלובים מטבעם בסיכונים תפעוליים. כך, למשל, אפשרות העדרו של הסכם כתוב, מלא וחתום כדין לעסקה פלונית, למרות שהסכם מסוג זה מצוי ברשות הבנק ומשמש אותו במהלך העסקים הרגיל שלו. בבנק אושר מסמך מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר במסגרתו מושם דגש על:

- איתור מוקדי הסיכונים המשפטיים המהותיים והטיפול בהם, תוך קביעת גורם אחראי ליישום ההנחיות.
- הכנת הסכמים, הנחיות ונהלים מתאימים, כדי לוודא נקיטת צעדים למניעת הסיכונים.
- בדיקת השלכות הוראות החקיקה (לרבות פסיקה) והוראות הרשויות, ובחינת השלכותיהן על עבודת הבנק.
- הפקת לקחים משינויים בחקיקה (לרבות פסיקה) ויישום לקחים אלה במסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק והעברת חוות-דעת בנושא ליחידות הרלוונטיות בבנק.

לגבי חברות בנות בארץ ובח"ל, מתווה התוכנית מדיניות כללית של ניהול סיכונים שעל כל חברה להתאימה לנסיבותיה ולפעולותיה. כן נדרשו מנגנונים של דיווח מחברות אלו למנהל הסיכונים המשפטיים.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי בעלי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק אושרה על-ידי ההנהלה והדירקטוריון ומיושמת ביחידות הקבוצה.

סיכון תחרות

קיימים סיכונים של תחרות מהמערכת הבנקאית בארץ וכן ממוסדות פיננסיים שונים כמו חברות ביטוח, מנהלי תיקי השקעות, בנקים מחו"ל וכדומה, שעלולים לגרום למעבר של לקוחות לגופים אלה, תוך העברת כלל פעילותם או רכישה סלקטיבית של שירותים מספקים שונים, וכן סיכון לשחיקה ברווחיות הנובעת מהלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים מריבית. כתוצאה מכך, עשויים להיפגע נתח השוק של הקבוצה ורווחיותה. במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק וכן בתוכניות העבודה השנתיות מוגדרות דרכי פעולה להתמודדות עם התחרות.

סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחקיקה ו/או מהוראות של גופים רגולטוריים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה עלולים להשפיע לעיתים על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים. שינויים בחקיקה וכן התפתחויות רגולטוריות שונות, מכוחם מוטלות, בין היתר, מגבלות על החזקה במניות הבנק ועל החזקה על-ידי הבנק במניות של גופים קשורים לבנק, שיש להם השפעה על פעילותו של הבנק ועשויים להשפיע על תוצאותיו העסקיות.

כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מודרכת ותחומה פעילותו של הבנק במערכת של חוקים, צווים ותקנות (ובהם, בין היתר, פקודת הבנקאות, 1941, חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, חוק הבנקאות, חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981), כמו גם בחוקים אחרים שיש להם השלכות על פעילותו, דוגמת חוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ב"יעוץ פנסיוני") התשס"ה-2005, חוק הסדרת העיסוק ב"יעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, וכן בתקנות וכללים ובהם כללים של נגיד בנק ישראל ובהוראות, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

בדיני הבנקאות מצויות הוראות, החלות על תחומים רבים של פעילות הבנק, עד כי ניתן לומר, שאין - או כמעט שאין - תחום בפעילותו, שאינו מושפע מהם במידה כלשהי. דיני הבנקאות משפיעים גם על חברות בנות, לרבות אלו שאינן נחשבות ל"תאגיד בנקאי" ובמידה פחותה, גם על חברות קשורות של הבנק.

מכוח דיני הבנקאות נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים. כמו-כן, נתון הבנק לפיקוח של רשויות של משרדי ממשלה, ובמיוחד משרד האוצר.

דיני הבנקאות מתייחסים להונו של הבנק ולדרכי ניהולו, לרבות הפעלת ביקורת חיצונית ופנימית ובקרה פנימית, וכן הם קובעים את תחומי הפעולה, שהבנק רשאי לקיים, ואת הישיות המשפטיות האחרות, שבהן הינו רשאי לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בשיעורים מסוימים, ואף מגבילים את מידת השפעתו של הבנק על חברות נשלטות, קשורות ואחרות, שבהן הינו מחזיק אמצעי שליטה. דינים אלה מגבילים את חופש ההשקעה של הבנק, וזאת במיוחד ב"תאגידים ריאליים" כהגדרתם בחוק הבנקאות. דיני הבנקאות כופים על הבנק שימושים מסוימים בנכסיו, והם מטילים הגבלות ומכתיבים תנאים לשימושים אחרים בהם.

הבנק עוקב אחרי הצעות החקיקה, התקינה וההוראות של הגופים הרגולטורים שלפיקוחם הוא נתון ו/או שעלולים להשפיע על פעילות קבוצת הבנק ו/או על תוצאותיה העסקיות.

FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act

בחודש מרץ 2010 חוקק ה-Foreign Account Tax Compliance Act, המוכר כחקיקת ה-FATCA, על-ידי הקונגרס האמריקאי. חקיקה זו מחייבת מוסדות פיננסיים לא-אמריקאים, בין השאר, לדווח לרשויות המס בארצות-הברית על חשבונות של לקוחות אמריקאים ושל ישויות משפטיות זרות מסוימות בבעלות אמריקאית. בעקבות החקיקה נכרתו בין ארצות-הברית לבין מדינות רבות הסכמים בילטרליים לחילופי מידע בנושאי מס לרבות מדינות שבהן יש לקבוצת הבנק נוכחות, אשר קובעים משטר דיווח שונה מזה הקבוע בתקנות ה-FATCA. מדינת ישראל חתמה על הסכם עם ארצות-הברית ביום 30 ביוני 2014. ההנחיות בהסכם זה יכנסו לתוקף במועד בו תתגבש חקיקה מקומית או כאשר תודיע המדינה כי ההסכם תקף.

משטר ה-FATCA בתוקף החל מחודש יולי 2014. קבוצת הבנק ערוכה לטיפול בחובות הגילוי הנדרשות מול יחידים ותאגידים וממשיכה בהיערכותה לעמוד במכלול הדרישות המתחייבות מחקיקה זו, כמו גם מרגולציות מקומיות קיימות או מתהוות, הן תפעולית והן נהלית. במסגרת זו הבנק והחברות הבנות הרלוונטיות נרשמו בהתאם לדרישות ה-FATCA באתר ה-IRS, קיבלו מספר GIIN ומינו קצין אחראי FATCA כנדרש גם במסגרת הסכם בין מדינת ישראל לבין מדינת ישראל. הבנק גיבש ואישר מדיניות ציות קבוצתית, ביצע התאמות בתהליכי העבודה ובמערכות התפעוליות וביצע הדרכות לכל דרגי המנהלים והעובדים ביחידות המנהלות כספי לקוחות. הבנק ערוך לבצע את תהליכי הגילוי החדשים הנדרשים לעניין תאגידים.

OECD

בעקבות החלטת מועצת ה-OECD לקדם את שיתוף הפעולה בין מדינות בנושאי מס והאמנה הרב-צדדית, שנועדה לאפשר למדינות להחליף ביניהן מידע באופן אוטומטי, וכן בעקבות הודעת מדינת ישראל לגבי הצטרפותה לאמנה זו, החל הבנק לבחון את אופן היערכותו לחילופי המידע האמורים. כחלק מתהליך זה הבנק החל בהחתמת לקוחות תושבי חוץ ולקוחות ישראלים עם פעילות חוצת גבולות על מסמכים בהם הם מצהירים שכל הכספים המנוהלים בחשבונם בבנק מוצהר במדינת התושבות של הלקוחות. בנוסף, החל תהליך של מיכון התהליכים במערכות הטכנולוגיות.

פעילות חוצת גבולות

ב-16 במרץ 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר אודות ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border). החוזר מדבר על חבויית מס מחוץ למדינה שבה נפתח החשבון בין אם הלקוח תושב באותה מדינה ובין אם לאו. פירוש הדבר שחבות המס חלה גם על תושבי ישראל החשופים לפעילות חוצת גבולות. הבנק החל בפעילות החתמת לקוחות ישראלים עם פעילות חוצת גבולות.

סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מהאטה כלכלית בפעילות המשק, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים השונים במשק, על רמת ההכנסות ועל רמת האבטלה במשק. תהליך מעין זה עלול לגרום להרעה במצבם של חלק מהלווים של הקבוצה, קרי - עלול להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי. כמו-כן, האטה כלכלית במשק עלולה לגרום לירידה בהכנסות שאינן מאשראי, כגון: הכנסות מפעילות בשוק ההון ומפעילות בסחר חוץ, ולגרום לשינוי לרעה בהרכב המקורות הפיננסיים, כדוגמת עלייה בעלות המקורות וירידה בזמינותם.

צמיחת המשק הואטה מתחילת השנה וברבעון השני הצמיחה הייתה קרובה לאפס. עיקר ההאטה נובע מירידה ביצוא הסחורות וכן בהשקעות בענפי המשק. האינדיקטורים הכלכליים לרבעון השלישי של שנת 2015 מצביעים על שיפור מסוים לעומת הרבעון השני של שנת 2015, אך עדיין הצמיחה נמוכה ואינה אחידה מבחינת ענפי המשק. בשלהי הרבעון השלישי של שנת 2015 וביתר שאת במהלך חודש אוקטובר 2015 גל של מעשי טרור שטף את הארץ. קשה בשלב זה להעריך את השפעת האירועים הביטחוניים על הפעילות, אם כי ניסיון העבר מראה שאם מדובר בתקופה קצרה של אירועים השפעה על המשק היא נמוכה ומתרכזת בענף התיירות. מדד המחירים לצרכן ירד בשנה האחרונה בשיעור של 0.5%. ירידת המדד נובעת מירידת מחירי האנרגיה בעולם וממדיניות ממשלתית להפחתת יוקר המחיה. אנו מעריכים כי אין בירידת המדד כדי לאותת עם רפיון בביקושים המקומיים והיא אינה מאותתת על סיכון של דפלציה. מחירי הדירות המשיכו לעומת זאת לעלות, תוך עלייה נוספת ברכישת דירות חדשות. הממשלה הכריזה על כוונתה לשווק עשרות אלפי דירות בפרויקטים של מחיר למשתכן. היקף התחלות הבנייה עלה באופן ניכר במחצית הראשונה של שנת 2015.

סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, כתוצאה מהאטה משמעותית בפעילות הכלכלית בשוק העולמי, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים בישראל ועל היקפי הפעילות העסקית. השפעה זו יכולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ו/או להקטין את ההכנסות מעמלות ו/או מפעילות בשוק ההון ו/או מפעילות הקבוצה בחו"ל ו/או ממתן שירותים הקשורים לפעילות סחר חוץ ו/או מפעילות של משקיעים זרים ו/או ממתן שירותים ללקוחות ישראלים שפעילים בחו"ל.

צמיחת הכלכלה העולמית שבה להאט מעט וקרן המטבע הבינלאומית הפחיתה את תחזיות הצמיחה לשנת 2015 וכן לשנת 2016. ההאטה בולטת עתה בשווקים המתעוררים. הממשל בסין פועל באופן קבוע על מנת להאיץ את הצמיחה של הכלכלה הסינית שנמצאת במגמת האטה. על-פי הדיווחים הרשמיים הצמיחה ברבעון השלישי של שנת 2015 הסתכמה ב-6.9% לעומת הרבעון המקביל אשתקד. עם זאת, קיימות הערכות שהצמיחה נמוכה באופן ניכר מהפרסומים הרשמיים. מחירי האנרגיה והסחורות הנמוכים פגעו בכלכלות שתלויות בסחורות אלו. רוסיה וברזיל נמצאות כתוצאה מכך במיתון ובמשבר פיסקאלי. בצד החיובי ניתן לציין שהסיכון של מדינות אירופה בעלות החובות הגבוהים פחת, לאור התחדשות הצמיחה בהן, וצבירת אמון בשווקים הפיננסיים שמאפשרת להן לגלגל את החוב.

סיכון פוליטי-ביטחוני

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחוסר יציבות ביטחונית/פוליטית. הרעה במצב הביטחוני עלולה לגרום להאטה כלכלית במשק כולו, ולפגיעה לרעה בענפים מסוימים, כגון ענף התיירות ובתי מלון, ענף התעופה, ענף המסחר וענף הבנייה ופעילות בסחר חוץ. כמו-כן, קיים סיכון לפגיעה ביחסים המסחריים בין מדינת ישראל למדינות אחרות. מצבים אלו, שתוארו לעיל, עלולים להשפיע לרעה על יכולת גיוס מקורות במטבע-חוץ, על משקיעים שונים, על מצבם של חלק מלווי הקבוצה ועל סיכויי גביית האשראי מלווים אלה.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

ביום 11 ביוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולם. המכתב כולל היבטים לחשיפה של הבנק לסיכונים סביבתיים. סיכונים סביבתיים יכול ויכללו במסגרת סיכונים אחרים כגון, סיכונים תפעוליים, סיכוני שוק, סיכוני אשראי ועוד. במכתב מודגש כי זיהוי הסיכונים הסביבתיים והערכתם הינם חלק בלתי נפרד מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בבנק, ולכן נדרש הבנק לפעול להטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים במכלול הסיכונים המנוהלים על ידו, לרבות באמצעות הטמעת נהלים לזיהוי סיכון סביבתי מהותי בעת מתן אשראי ובאמצעות שילוב הערכת הסיכון הסביבתי בהערכה של איכות האשראי שהועמד ללקוחות על-ידי הבנק.

בהתאם לכך אושרו בהנהלת הבנק מדיניות ומתודולוגיה לזיהוי, אפיון וניהול סיכוני סביבה לצורך טיפול בהשפעת הסיכון הסביבתי על סיכון האשראי של הלווים הגדולים. בגיבוש תהליכי כתיבת המדיניות ונהלי העבודה, נבחנו מתודולוגיות מקובלות בבנקים בחו"ל ונעשה שימוש ביועצים המתמחים בתחום.

טבלת גורמי סיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, בוצע מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה בגין פעילותה הבנקאית, ובטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי גובה הסיכון של כל אחד מגורמי הסיכון. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חומרה נמוכה, בינונית וגבוהה. כדי לכמת את גורמי הסיכון השונים העלולים להשפיע על הבנק, נבחנו עבור מרבית הסיכונים תרחישי סיכון אפשריים שונים אשר עלולים לקרות, כאשר לגבי כל תרחיש בוצע אומדן של מידת ההשפעה שעלולה להיות לו על יציבות הבנק ורווחיותו. כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, במספר גורמי סיכון המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים שבדקים את אומדן ההשפעה כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון. יצוין כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התממשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים של הקבוצה.

מספר	גורם הסיכון	השפעת הסיכון - רבעון שלישי 2015		
		נמוכה	בינונית	גבוהה
סיכונים פיננסיים				
.1	סיכון אשראי		X	
.1.1	סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות		X	
.1.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית		X	
.1.3	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים		X	
.2	סיכון שוק	X		
.2.1	סיכון ריבית	X		
.2.2	סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	X		
.2.3	סיכון מחירי מניות	X		
.3	סיכון נזילות	X		
סיכונים תפעוליים ומשפטיים				
.4	סיכון תפעולי	X		
.5	סיכון משפטי	X		
סיכונים אחרים				
.6	סיכון מוניטין	X		
.7	סיכון תחרות	X		
.8	סיכון רגולציה וחקיקה		X	
.9	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל		X	
.10	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם		X	
.11	סיכון פוליטי/ביטחוני		X	
.12	סיכון כלכלי - פירוק גוש האירו		X	

הערכת סיכון רגולציה וחקיקה הועלתה ברבעון זה מרמה נמוכה לרמה בינונית עקב יוזמות רגולטוריות שונות הנמצאות בשלבי ייזום כמפורט בפרק "מגזרי פעילות" בסעיף "יוזמות רגולטוריות". כאמור בסעיף זה, ליוזמות אילו עשויות להיות השפעה לרעה על הכנסות הבנק ועסקי קבוצת הבנק.

תחת סיכון רגולציה וחקיקה כלולים גם הסיכונים הנובעים מהחקירה על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאור 6' לדוחות הכספיים. בשלב זה הרשויות האמריקאיות לא הפנו כנגד הבנק טענות קונקרטיות, ולכן אין באפשרותו לאמוד באופן מהימן את היקף החשיפה בנושא זה. לפרטים נוספים ראה בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים" בפסקה "התחייבויות תלויות".

הלימות הון, נזילות ומינוף

(1) הלימות הון

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 (להלן: "באזל 3"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201. עד ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק יישם את הוראות באזל 2.

בהתאם להוראות, בנוסף לחישוב דרישת ההון המינימלי בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי, נדרש הבנק לבצע תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP) המוגש מדי שנה. בסוף חודש פברואר 2015 קיבל הדירקטוריון את הסקירה בנושא ה-ICAAP ואישר את הדוח על התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון של הבנק (ICAAP) לשנת 2014. כמו-כן, אישר הדירקטוריון את מדיניות תיאבון הסיכון של הבנק.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", וזאת, כדי לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל 3. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2015 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 40% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 70%.

יחסי הון מינימליים

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת הערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת, עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת, עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5%, וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. ההשפעה הכוללת של הוראה זו, על בסיס יתרת ההלוואות לדיר לתאריך הדוחות הכספיים, נאמדת בכ-0.2%.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה.

ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את תכנון יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק באופן, שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%.

יישום והשפעה של הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון:

הלוואות לדיור

בחודש יולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לגבי הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מאגדת את ההנחיות והמגבלות בנושא הלוואות לדיור למסמך מחייב אחד. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה". בנוסף, ההוראה מגבילה את סכום ההלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין 203 ל-5 מיליוני ש"ח. הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליוני ש"ח תשוקלל ב-100%. כאשר סכום ההלוואה נמוך מ-5 מיליוני ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון בהתאם לאמור בסעיף 72 להוראה 203, בהתאם ליחס ה-LTV כפי שחושב במועד מתן ההלוואה. התיקונים מיושמים החל מיום 1 באוקטובר 2014. השפעת היישום אינה מהותית.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח כמפורט לעיל. כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2015, תאגידים בנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון של 100% ביחס להלוואות ממונפות בריבית משתנה אשר ניתנו בין התאריכים 26 באוקטובר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, ל-75%. ההשפעה הינה קיטון בנכסי הסיכון ליום 30 בספטמבר 2015 בסך של כ-509 מיליון ש"ח, גידול ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.01% וגידול ביחס הון הכולל של כ-0.02%.

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון נירות-ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון).
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על-פי התיקון יש לחשב את דרישת הון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA.
- שיטת החישוב שהייתה נהוגה עד כה על-פי ההוראה - חישוב לפי כללי הבורסה - תבוטל.
- חשיפות של תאגיד בנקאי לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה.
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים.
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1.250%.

האמור בחוזר יחול מיום 1 ביולי 2016, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל-אביב כצד נגדי מרכזי כשיר. הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי הון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. ההוראות הנ"ל עשויות להעלות את דרישות הון של הבנק בגין חשיפות כאמור, ובשל כך הבנק בוחן את השפעת העדכון כאמור על תכנון הון, יעדי הון ויעד המינוף שלו.

דרישות ההון בהתאם להוראות באזל 3

להלן חישוב יחס ההון בהתאם להוראות באזל 3:

31 בדצמבר 2014	30 בספטמבר 2015	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
(1)31,482	32,904	הון עצמי רובד 1
(1)33,436	34,613	הון רובד 1
16,041	14,604	הון רובד 2
(1)49,477	49,217	סך-הכולל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
311,329	318,103	סיכון אשראי
5,269	5,506	סיכוי שוק
22,275	22,606	סיכון תפעולי
(1)338,873	346,215	סך-הכלל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
(1)9.29%	9.50%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
(1)9.87%	10.00%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
(1)14.60%	14.22%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(2)9.00%	(2)9.04%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
(2)12.50%	(2)12.54%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

(1) כפי שדווח ללא השפעת אימוץ כללי החשבוונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015. ראה ביאור 1ב. (1) בתמצית הדוחות הכספיים. אם האימוץ היה מתבצע בשנת 2014, ליום 31 בדצמבר 2014 יחס הון עצמי רובד 1 היה 9.25% ויחס ההון הכולל היה 14.56%.

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 9.02%-10.2% ו-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיור, ראה ביאור 3א. (2) בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן חישוב יחס ההון בהתאם להוראות באזל 3 (המשך):

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2015		2014
באחוזים		
4. חברות בת משמעותיות		
ישראל		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	20.00%	*18.85%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	20.00%	*18.85%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	21.01%	*19.79%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	(1)9.00%	(1)9.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	(1)12.50%	(1)12.50%
בנק הפועלים שויץ		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	23.69%	21.09%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	23.69%	21.09%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	23.76%	21.17%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	8.00%	8.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	11.20%	11.20%
באזל 2 ⁽²⁾		
בנק פוזיטיף		
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	14.33%	17.51%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.98%	18.15%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	12.00%	12.00%

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ב.1 (2) בתמצית הדוחות הכספיים.

- (1) יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015.
 (2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון

להלן הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון:

30 בספטמבר		
31 בדצמבר	2014	2015
במיליוני ש"ח		
הון רובד 1		
	8,004	8,063
הון מניות רגילות נפרע ופרמיה		
עודפים	22,243	*24,294
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו	224	164
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	961	548
מכשירים הוניים אחרים	153	*19
סכומים שהופחתו מהון רובד 1	(103)	(184)
סך-הכל הון עצמי רובד 1	31,482	32,904
מכשירים מורכבים חדשניים	1,954	1,709
סך-הכל הון רובד 1	33,436	34,613
הון רובד 2		
מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים	1,331	1,213
הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתחייס	3,837	3,926
זכויות מיעוט בחברות בת	10,873	9,465
סכומים שהופחתו מהון רובד 2	-	-
סך-הכל הון רובד 2	16,041	14,604
הון כולל כשיר	49,477	49,217

* כולל השפעת הוראות המעבר בגין אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 4 בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן מידע על רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי:

2014 בדצמבר 31		30 בספטמבר 2015		
נכסי סיכון	דרישות הון ⁽²⁾	נכסי סיכון ⁽¹⁾	דרישות הון ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח				
סיכון אשראי				
324	2,593	283	2,257	חובות של ריבונות
388	3,105	427	3,406	חובות של ישויות סקטור ציבורי
918	7,341	751	5,988	חובות של תאגידים בנקאיים
17,132	137,059	17,041	135,896	חובות של תאגידים
7,038	56,300	7,765	61,920	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,083	40,665	5,432	43,315	חשיפות קמעונאיות ליחידים
798	6,387	852	6,797	הלוואות לעסקים קטנים
4,137	33,092	4,393	35,030	הלוואות לדיור
12	97	12	98	איגוח
2,464	19,715	2,311	18,433	נכסים אחרים
622	4,975	622	4,963	סיכון CVA
38,916	311,329	39,889	318,103	סך-הכל בגין סיכון אשראי
659	5,269	690	5,506	סיכונים שוק
2,784	22,275	2,835	22,606	סיכון תפעולי
42,359	338,873	43,414	346,215	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	31,482		32,904	הון עצמי רובד 1
	33,436		34,613	הון רובד 1
	49,477		49,217	הון כולל
באחוזים				
9.29%		9.50%		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון
9.87%		10.00%		יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
14.60%		14.22%		יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
⁽³⁾ 9.00%		⁽³⁾9.04%		יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים
⁽³⁾ 12.50%		⁽³⁾12.54%		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.54%.
 (2) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.5%.
 (3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2%-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיור, ראה ביאור 3א. (2) בתמצית הדוחות הכספיים.

(2) יחס כיסוי נזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם, וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה). תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינוי בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבויות מולם יש לשמור נזילות וכיצא בזה יכולים להביא לשינוי היחס.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטבעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד בנקאי אשר אינו עומד ביחס נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית.

ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 מחמיר מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון עומד על 92% במאוחד ו-84% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 60%. היחס עלה במהלך הרבעון ביחס לרבעון הקודם בזכות שינוי הרכב הנכסים הנזילים בתאגיד הבנקאי "סולו" ובמאוחד, התאמת הרכב השימושים לאור ההוראה, גידול במקורות ושיפורי מדידה. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש ותחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרים.

עיקר הנכסים הנזילים של הבנק הינם אגרות-חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל בשקלים ובמטבע-חוץ והפקדות בבנקים מרכזיים (בבנק ישראל ובפדרל ריזרב). מקור המימון העיקרי של הבנק הוא פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים, היוצרים סיכון נזילות נמוך ביחס למקורות אחרים. בנוסף, הבנק מתממן באמצעות הנפקות, פיקדונות מחברות עסקיות ופיננסיות ועוד, כאשר על פיקדונות מגופים עסקיים ופיננסיים שמועד פירעונם עד חודש חלים על-פי ההוראה מקדמי יציאה גבוהים, ולכן הם תורמים תרומה גבוהה יחסית לתזרים היוצא. הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא.

נגזרים יוצרים תזרים נכנס גבוה ותזרים יוצא גבוה, אך תרומתם נטו בסך המטבעות נמוכה. הבנק אינו מחשיב בנכסים הנזילים ביטחונות שהוא נדרש להפקיד כנגד פעילות בנגזרים, ומביא בחשבון תנודתיות בהיקף הפקדה זו, כנדרש בהוראה. הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות ומחשב את היחס במאוחד מדי חודש (בהתאם להוראות המעבר), כאשר בחישוב היחס במאוחד מובאות בחשבון מגבלות העלולות לחול על העברת נזילות מחלק מחברות הבנות בזמן משבר, ובפרט מחברות בנות בנקאיות בחו"ל. היחס בתאגיד הבנקאי סולו מדווח כממוצע התצפיות היומיות והיחס במאוחד מדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות. דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי הנזילות, הן לתאגיד הבנקאי "סולו" והן במאוחד.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015	
באחוזים	
א. בנתוני המאחד	
יחס כיסוי נזילות	92%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*	60%
ב. בנתוני הבנק	
יחס כיסוי נזילות	84%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*	60%
ג. חברות בת משמעותיות**	
בנק הפועלים שוויץ	
יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית	163%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	60%

* יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ביום 1 באפריל 2015 ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך.

** בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא את החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי יידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוח, אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכה להוראת יחס כיסוי נזילות.

(3) יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו-כן, לא ניתן להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, החשיפה בגין נגזרים מחושבת בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203, והחשיפות בגין פריטים חוץ-מאזניים מחושבות על-ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

(3) יחס מינוף (המשך)

30 בספטמבר 2015	
במיליוני ש"ח	
א. בנתוני המאוחד	
הון רובד 1	34,613
סך החשיפות	482,123
באחוזים	
יחס מינוף	7.18%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות	
ישראל	
יחס מינוף	12.16%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	5.00%
בנק הפועלים שוויץ*	
יחס מינוף	10.60%
בנק פוזיטיף	
יחס מינוף	11.99%
יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	3.00%

* על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל

גילוי נוסף בהתאם להוראות נדבך 3 של באזל מובא באתר האינטרנט של הבנק שכתובתו www.bankhapoalim.co.il - הבנק ופעילותו - דוחות כספיים.

נושא	הפניה
מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון	בדוח הכספי - עמוד 143
הרכב ההון הפיקוחי	באתר האינטרנט - עמוד 7
הרכב המאזן הפיקוחי	באתר האינטרנט - עמוד 13
הלימות ההון	בדוח הכספי - עמוד 144
חשיפות סיכון אשראי	באתר האינטרנט - עמוד 17
הלוואות בעייתיות והפרשות להפסדי אשראי לפי ענפי משק	בדוח הכספי - תוספת 3
הפחתת סיכון האשראי	באתר האינטרנט - עמוד 19
סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	באתר האינטרנט - עמוד 23
חשיפות איגוח	באתר האינטרנט - עמוד 24
דרישות ההון בגין סיכון שוק ופוזיציות במניות בתיק הבנקאי	באתר האינטרנט - עמוד 25
סיכון ריבית בתיק הבנקאי	בדוח הכספי - עמוד 125
יחס כיסוי נזילות	בדוח הכספי - עמוד 145
יחס מינוף	בדוח הכספי - עמוד 146
מאפיינים עיקריים של מכשירי הון פיקוחיים	באתר האינטרנט

גילוי על המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית והשיקולים בקביעת תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח השנתי לשנת 2014. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה.

פועלים בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

האסטרטגיה והחזון

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה".

מעורבות זו היא חלק מתיפוסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד – הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם.

ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית עניפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. פעילות זו הינה גורם חשוב בתחושת "גאווה היחידה" של העובדים.

פעילות שוטפת

כלל פעילות הבנק, אשר מבוצעת לטובת הקהילה, מרוכזת תחת מסגרת "פועלים בקהילה", כאשר חלק מהפעילות מבוצע באמצעות "עמותות פועלים בקהילה (ע"ר)" והחלק האחר באפיקים אחרים אשר יפורטו בהמשך.

"פועלים בקהילה" מקדישה תשומת לב מיוחדת לעשייה אל מול ילדים ונוער, מתוך מטרה לקדם את דור העתיד. עם זאת, "פועלים בקהילה" מקיימת פעילות ענפה ומגוונת גם אל מול קהלי יעד נוספים.

ברבעון השלישי של שנת 2015 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום החינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה. פועלים בקהילה מקדישה כמחצית מתקציבה לתחום החינוך.

באמצעות אפיקי הפעולה המפורטים להלן ובאמצעות מיגוון הפרויקטים שקבוצת הבנק מקדמת, באה המעורבות החברתית של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 לידי ביטוי בהוצאה כספית של כ-34.8 מיליון ש"ח. תקציב פעילות זו נקבע מדי שנה על-ידי ועדה בראשות יו"ר הדירקטוריון. ההחלטה מתקבלת פרטנית לשנה הנתונה ומאושרת במסגרת התקציב הכולל של הבנק.

להלן פירוט האפיקים והפרויקטים המרכזיים:

פרויקט התנדבותי של העובדים "פועלים בהתנדבות" – מספר זרועות בתוך הבנק מקיימות שיתוף פעולה, מתוך מטרה לסייע לעובדים אשר מעוניינים להתנדב לפעילות למען הקהילה. הזרועות השותפות לפרויקט זה הן: חטיבת הון אנושי, יעוץ ומשאבים, ארגון העובדים, מנהלת קשרי הקהילה, מינהלות האזור בחטיבה הקמעונאית ועמותות "הרוח הטובה" ו"מתן". במסגרת שיתוף זה, מוצעת לעובדים קשת רחבה של אפשרויות להתנדבות, במסגרת קבוצתית-סניפית, או במסגרת אישית. עובדים אחרים מסתייעים גם הם בבנק, לצורך קיום פעולות התנדבותיות בצורה פרטנית. בשנת 2011 הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא אשר ממשיכה את פעילותה באופן שוטף.

"עמותות פועלים בקהילה" – התרומות הכספיות לגופים הרבים הנתמכים על-ידי קבוצת הבנק מתבצעות באמצעות "עמותות פועלים בקהילה". כבשנים קודמות, גם ברבעון השלישי של שנת 2015, תרמה עמותת "פועלים בקהילה" למספר רב של תחומים, ביניהם: סיוע לילדים ולנוער, חיזוק אוכלוסיות חלשות ותמיכה במוסדות חינוך, תרבות, רווחה, בריאות ומדע. באמצעות העמותה תורם הבנק למוסדות להשכלה גבוהה, להענקת מלגות לסטודנטים ולתלמידים נזקקים, למימוש יוזמות של העשרה וקידום חינוכי בקרב ילדים ונוער, וכן לילדים המאושפזים בבתי-חולים הזקוקים לסיוע מיוחד כדי להתקדם בלימודיהם. עמותת "פועלים בקהילה" מסייעת לקידום התרבות והאמנות ותורמת לפעילויות מגוונות ברחבי הארץ, כשהיא מתמקדת בתוכניות העשרה לילדים ולנוער, באמצעות פרויקטים חינוכיים חדשניים.

תחום חשוב נוסף, לו תורמת עמותת "פועלים בקהילה" בקביעות, הוא תחום הבריאות. עמותת "פועלים בקהילה" תומכת במספר מרכזים רפואיים, והתרומות העיקריות מיועדות לשיפור תנאי הטיפול והאשפוז של החולים. כמו-כן, מקדמת העמותה פרויקטים שמטרתם שילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות בחיי הקהילה. בנוסף, תורמת העמותה לעמותות, המסייעות בהגשמת משאלות של ילדים חולי סרטן.

פרויקט קהילתי "תקרא תצליח" – "פועלים בקהילה" נרתמה לשינוי הרגלי הקריאה של הילדים והנוער בישראל. בנוסף לפעילותה הקהילתית השוטפת, החליטה לצאת בשנת 2004 ביוזמה ממוקדת, שמטרתה שינוי יסודי של הרגלי הקריאה של ילדים ובני נוער בישראל. הפרויקט נמשך גם בשנים 2005 עד 2015. מטרת הפרויקט היא להעלות את עידוד הקריאה על סדר היום הציבורי. הפרויקט כולל מסע הסברה ציבורי, מימון שעות סיפור ברחבי הארץ, פעילויות בשבוע הספר ושיתופי פעולה עם ערוץ הילדים ואמצעי תקשורת אחרים.

חסויות בעלות אופי חברתי – קיימת מעורבות בפעילויות חברתיות שונות בקהילה באמצעות מתן חסויות בעלות אופי חברתי, ובעיקר בטיפוח המצוינות בספורט, מימון אירועי תרבות וסיוע למוסדות בריאות.

תרומת מחשבים וציוד נלווה – הבנק מודע לחשיבות הרבה הקיימת בהשקעה טכנולוגית, בחינוך ובקידום ילדים ובני נוער, ועל-כן תורם מחשבים וציוד נלווה מדי שנה. ברבעון השלישי של שנת 2015 תרם הבנק כ-612 מערכות מחשב ובנוסף ציוד נלווה.

"פועלים לחגן תרבות וטבע בישראל" – הבנק רואה חשיבות עליונה בקירוב העם למורשתו ולתרבותו. במסגרת זו החליט, לאפשר להורים וילדיהם בכל הארץ לטייל בחג וליהנות ממגוון של אתרים פרושים ברחבי המדינה, מבלי שביקורים אלה יטילו עול כספי כבד על שכמן של המשפחות. בחג הפסח בשנת 2005 השיק הבנק פרויקט מיוחד, שבמסגרתו הוזמנו כל תושבי המדינה לביקור – ללא תשלום – באתרים ברחבי ישראל, במהלך חול המועד. מאז, פרויקט זה הפך למסורת והתקיים גם בחג הפסח בשנת 2015.

תמיכה בקידום התרבות והאמנות – מדי שנה מסייע הבנק לקידום התרבות והאמנות באמצעות תרומות וחסויות. בין השאר, הבנק מסייע למוזיאונים ברחבי הארץ. כמו-כן, הבנק מלווה ותומך, במספר מוסדות תרבות בעלי הכרה בינלאומית, אשר חרטו על דגלם מובילות ומצוינות בתחומם: הבנק תומך בפעילות להקת בת שבע בתזמורת הפילהרמונית הישראלית באופרה הישראלית ובתיאטראות הקאמרי, הבימה, גשר ואחרים. בנוסף, מקיים הבנק תערוכות אמנות בבניין ההנהלה הראשית במתחם שפיים, שהכנסותיהן קודש לעמותות שונות הנוטלות חלק ביוזמה.

פעילות במגזר הערבי – הבנק שם דגש מיוחד על קידום פרויקטים אל מול האוכלוסיה הערבית ובכלל זה תרומות ייעודיות לפרויקטים שונים ומגוונים במגזר.

פרויקט "פועלים משלוש לחמש" – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט וביזמת הטכניון, לסייע לתלמידים מישובים מרוחקים, הבאים מרקע סוציו-אקונומי נמוך לשפר את הישגיהם הלימודיים במתמטיקה. המטרה היא להעלות בכ-5 אחוזים את מספר הניגשים לבחינות הבגרות במתמטיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד.

פרויקט חינוך פיננסי עם רשת אורט – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט, לקדם את הנושא של חינוך פיננסי וחינוך להתנהלות כלכלית נבונה בקרב בני נוער ושיפור הדיאלוג הפיננסי בין ההורים לילדיהם. עם השלמת פיתוח הסביבה הלימודית וכתובת תוכני הלימוד בחודשים האחרונים, יוצאת התוכנית להטמעה בכל בתי הספר ברשת אורט.

"מתן - משקיעים בקהילה" (להלן: "מתן") - מאז שנת 1999 נרתם הבנק לפעילות למען הקהילה בשיתוף עם עמותת מתן. באמצעות "קמפיין מתן" נחשפים עובדים מתנדבים לצורכי הקהילה ולחשיבות הנתינה ומעבירים מסר זה לחבריהם. המודל מבוסס על שותפות בין ההנהלה והעובדים במקום העבודה. כל תרומות העובדים וההנהלה ל"מתן" מיועדות למגוון רחב של נושאים חברתיים, במטרה לסייע לקבוצות חלשות בחברה ולחזק אותן. התרומות מחולקות בהליך מיוחד, הכולל בדיקה של הצרכים ושל האפקטיביות. עובדי הבנק נוטלים חלק כמתנדבים בוועדת ייעוד הכספים של "מתן", אשר מחליטה על חלוקת הכספים בקהילה וכ"משקיפי מתן", המסייעים בתהליך הבקרה על השימוש בכספי התרומות. "מתן" מחויבת להעביר את התרומות לעמותות, או לנושאים חברתיים על-פי בחירת העובד.

קיימות ואחריות חברתית

הבנק אימץ את הקיימות והאחריות החברתית כיסודות מובילים בפעילות שלו. זאת מתוך אמונה עמוקה כי זו חובתו המוסרית המקצועית וכי הקהילה, שבתוכה הבנק פועל וממנה הוא שואב את כוחו, מצפה לזאת ממנו. הבנק רואה אפוא בתחומי הקיימות והאחריות החברתית חלק בלתי נפרד מהאסטרטגיה הכוללת שלו, כגוף עסקי מוביל במדינת ישראל, ופועל לזיהוי ולמיצוי הזדמנויות עסקיות בתחומים אלה, למען השגת תועלת חברתית וסביבתית, לשיפור השירות ולהתנהלות הוגנת ואיתת, לשותפות עם מחזיקי העניין בחברה ובקהילה ולשיפור ניהול הסיכונים הסביבתיים והחברתיים. על בסיס תפישה זו מוביל הבנק תוכנית רחבה וארוכת טווח להטמעת האחריות החברתית בכל רובדי פעילותו.

פירוט נרחב על הפעילות בתחום הקיימות והאחריות החברתית נמצא בדוח האחריות החברתית של הבנק הממוקם באתר האינטרנט של הבנק. בגרסאות עברית ואנגלית. הבנק הוא הארגון העסקי הראשון בישראל שמדווח, באופן וולונטרי, בהתאם לסטנדרט הגבוה ביותר (In Accordance Comprehensive) בתקן החדש והמתקדם (G4) שהשיק הארגון הבינלאומי GRI. היוזמות והפעילויות המפורטות בדוח זיכו את בנק הפועלים בהכרה בינלאומית ומקומית.

להלן מידע על מספר פעילויות בתחום האחריות החברתית לשנת 2014:

התנהלות סביבתית - מגוון היוזמות במסגרת פעילות היחידה "סניף ללא נייר" הביאו החל משנת 2009 לחיסכון מצטבר של כ-190 מיליון דפים (שווה ערך ל-960 טון נייר). נמנעה כריתה של כ-102,000 עצים. חיסכון באנרגיה, תוך תרומה לאיכות הסביבה: חלה התייעלות אנרגטית נוספת בסך 4.5% בשנת 2014 לעומת שנת 2013.

שותפות עם העובדים - הבנק קלט 4,026 עובדי חברות כח אדם כעובדי בנק בשבע השנים האחרונות וחלק העובדים החיצוניים בבנק ירד משיעור של 18.8% לשיעור של 7.6%. הבנק המשיך להאץ שילוב נשים בתפקידי ניהול, כ-51.5% מהשדרה הניהולית בסוף שנת 2014 ועודד את העובדים ללימודים אקדמאיים - 62.4% מהעובדים בעלי תואר אקדמאי, ויותר משליש מהאקדמאיים בעלי תואר שני ומעלה; כ-17% מעובדים שקלט הבנק בשנת 2014 מגיעים מאוכלוסיות הנמצאות בתת-תעסוקה במשק (בני מיעוטים, חרדים, יוצאי אתיופיה ואנשים עם מוגבלות). כ-1,200 מעובדי הבנק בסך-הכל, מגיעים מאוכלוסיות אלה. על פעולותיו לגיוון קיבל הבנק השנה את אות הגיוון התעסוקתי על שם דב לאוטמן ז"ל.

לקוחות, מוצרים ושירותים - קידום עסקים קטנים בישראל במסגרת מהלך אסטרטגי של הבנק, באמצעות מתן מימון נרחב, ייעוץ עסקי וארגוני של הבנק לעסקים, יצירת פלטפורמה שיווקית להגברת המודעות והחשיפה לעסקים קטנים ושיתוף פעולה עם גורמים שונים במשק. הבנק נתן אשראי בשנת 2014 בסך של 29.3 מיליארד ש"ח לטובת עסקים קטנים, המהווה 11.1% מסך האשראי שנתן הבנק בשנה זו.

הנגשה - הבנק הנגיש 155 סניפים לאנשים בעלי מוגבלויות פיזיות. כמו-כן הונגשו 316 בנקטים, הפרושים ב-248 סניפי הבנק, ובסך-הכל בכ-87% מהסניפים, וב-23 חצרות לקוח.

הבנק ממשיך בפיתוח מגוון רחב של יוזמות ופעילויות ברבדים השונים של הקיימות והאחריות החברתית. כחלק מהאסטרטגיה העסקית שלו לסייע במעבר לשימוש באנרגיה ממשאבים שאינם מתכלים, הבנק מוביל פתרונות מימון לשוק התפלת המים ומעורב בשיעור של כ-80% מהיקף האשראי שניתן לתחום המים המתפלים והמתוכננים להתפלה. כמו-כן ממומנים פרויקטים להקמת תחנות כוח המונעות בגז, למתקנים סולאריים ועוד, בהיקף של 6.6 מיליארד שקלים.

הליכים משפטיים

(א) קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעה נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו.

לפירוט בדבר התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים אשר קבוצת הבנק צד להם - ראה ביאור 6 ד. בתמצית הדוחות הכספיים.

(ב) הליכים אחרים

1. ביום 9 במרץ 2010 וביום 11 ביולי 2010 הוגשו שתי בקשות לאישור תובענה כנגדת הבנק, במסגרתן התבקש בית המשפט לאשר למבקשים להגיש תביעה בשם הבנק כנגד מר דן דנקנר, כנגד מי שכינה כחברי הדירקטוריון של הבנק בתקופות הרלוונטיות, כנגד תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ (להלן: "תרשיש"), שהינה חברה בת של הבנק וכנגד Explorer Master Fund RP (להלן: "RP") (להלן ביחד "הנתבעים").

העילה ביניה מבוקש האישור לתביעה כנגדת, נוגעת להתקשרותה של תרשיש בשנת 2005 בהסכם לרכישת מניותיו של הבנק הטורקי הידוע בשם Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף") על-ידי תרשיש (להלן: "הסכם הרכישה") וכן בפיצוי ששולם ל-RP בשנת 2008 בקשר עם אותו הסכם (להלן: "הפיצוי"). ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות והמבקשים הגישו במאוחד לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה ותובענה מתוקנת לאישור תביעתם כנגדת (להלן, ביחד - "התובענה המאוחדת"). בתובענה המאוחדת לא צורפה RP כמשיבה. לטענת המבקשים, הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום שבין כ-72 מיליון ש"ח לבין 88 מיליון ש"ח (סכום הפיצוי) ועליהם לפצות את הבנק בסכום זה. כנגד מר דן דנקנר נטען, כי הסכם הרכישה ותשלום הפיצוי האמור ל-RP היו גנועים בעניינו האישי ולא אושרו כדיון וכנגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

בחודש אוקטובר 2012 הוגש כתב אישום נגד מר דן דנקנר, בגין עניינים ועובדות המצויים במרכזת של התובענה המאוחדת (להלן: "ההליך הפלילי").

בעקבות הגשת כתב האישום הגישו המבקשים בקשה בהסכמה לדחיית מועד הדיון בבקשה המתוקנת עד להכרעה בהליך הפלילי. לאחר ההכרעה בהליך הפלילי באוקטובר 2013 התחדשו ההליכים בתובענה המאוחדת.

ביום 15 בינואר 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לתת תוקף של פסק דין להסכם פשרה שנחתם בין הצדדים על פיו, מבטח אחריות נושאי המשרה של הבנק הסכים, לצורכי פשרה בלבד ומטעמים של חיסכון בעלויות, לשלם פיצוי לבנק ושכר טרחה וגמול מיוחד למבקשים ובאי כוחם בסך כולל של 6 מיליון ש"ח. הסכמתו של המבטח לשלם את סכום הפשרה לבנק ניתנה לפני משורת הדין ואינה מהווה הסכמה או הודאה מכל מין או סוג מצידו של המבטח או מצידם של מי מהצדדים האחרים בתובענה המאוחדת ובטענה מהטענות המפורטות בה. הבנק והדירקטורים עומדים בתוקף על טענתם כי הדירקטורים נהגו באופן ראוי, בתום לב, וללא כל דופי, כי דירקטוריון הבנק פעל באופן ראוי בהתבסס על המידע שהיה מצוי בידיו, וכי פעל אך ורק לטובת הבנק.

על פי הוראת בית המשפט פורסמה ביום 25 בינואר 2015 מודעה בעיתונים בדבר מתווה הסכם הפשרה וניתנה אפשרות להתנגד לו בתוך 21 ימים ממועד הפרסום. כמו-כן, בהתאם להוראת בית המשפט, הועבר הסכם הפשרה לעיון המפקח על הבנקים, אשר העביר את ההסדר המוצע גם לעיונם של משרד המשפטים ורשות ניירות-ערך.

ביום 16 באפריל 2015 הגיש המפקח על הבנקים את עמדתו בנוגע למתווה הסכם הפשרה. בעמדתו מפנה המפקח על הבנקים את בית המשפט למספר נושאים בהסכם הפשרה המוצע ובהם, הפער הגדול בין סכום הפיצוי עליו הוסכם לנזק שנטען שנגרם לבנק בבקשת האישור, שיעור שכר הטרחה לעורכי הדין מתוך סכום הפיצוי, שלעמדת המפקח הינו חריג בגובהו וכן, לניסיון ליצור מעשה בית דין גם כלפי בעלי דין שאינם חלק מההליך הנדון.

ביום 18 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה שלפיה אין לתת למר דן דנקנר פטור גורף כלשאר נושאי המשרה, וזאת לאור הודאתו והרשעתו בהליך הפלילי, וכי ראוי לסייג את הפטור רק למעשים שנעשו ברשלנות, במובחן ממעשים שנעשו במודעות. באשר ליתר תנאי הסכם הפשרה, היועץ המשפטי לממשלה לא מצא לנכון להוסיף על עמדת המפקח על הבנקים. המבקשים, הבנק ויתר המשיבים (כל אחד בנפרד) הגישו לבית המשפט התייחסות לעמדת המפקח על הבנקים לפיה סכום הפשרה שהושג הינו סביר והולם בהתחשב בנסיבות ולאור הקושי בהוכחת קיומו של נזק וכי שיעור שכר הטרחה לעורכי הדין הינו סביר; לאור הטענה שההפטר שניתן רחב מדי, הוסכם בין הצדדים על נוסח מצומצם יותר.

בתגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלת ההפטר למר דן דנקנר, הגיש מר דן דנקנר את תגובתו ובה טען כי במסגרת ההליך הפלילי נגדו נקבע, כי לבנק לא נגרם נזק כתוצאה מהפרשה נשוא ההליך וכן, כי הקביעה שהיה בניגוד עניינים אינה מלמדת בהכרח שהיה מודע לנזק הנתבע בתובענה הנגזרת.

הבנק מצידו הודיע בתגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, שאין לו התנגדות להגביל את ההפטר שניתן למר דן דנקנר לאור עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

בהחלטה מיום 22 ביולי 2015, דחה בית המשפט את הסכם הפשרה המוצע.

2. ביום 3 בדצמבר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי מסמכים בטרם הגשת בקשה לאישור תובענה כנגזרת (להלן: "בקשת הגילוי"). בקשת הגילוי נסמכת בעיקר, על טיוטת דוח ביקורת שנערכה על-ידי בנק ישראל. במסגרת בקשת הגילוי מבקש המבקש שיגולו לו מסמכים שונים הנוגעים להלוואות ו/או אשראים שניתנו על-ידי הבנק ללווים שונים שהם נשוא טיוטת דוח הביקורת הנ"ל וכן הדוח הסופי. לאחר שהוגשה תגובת הבנק ונערך דיון בנושא, הורה בית המשפט בהחלטת ביניים, כי הדוח הסופי של בנק ישראל יועבר לעיונו בלבד.

בהחלטת ביניים נוספת, הורה בית המשפט כי יועברו לעיונו בלבד, גם מסמכים הנוגעים לשני לווים מתוך הלווים נשוא הדוח. לאחר שהמסמכים המבוקשים נמסרו במעטפה חתומה לבית המשפט, קבע בית המשפט ביום 10 בנובמבר 2014 כי הבנק ימסור את אותם מסמכים גם למבקש כנגד חתימתו על כתב סודיות. הבנק ביקש וקיבל עיכוב ביצוע של ההחלטה והגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו.

ביום 26 בפברואר 2015 הגיש המפקח על הבנקים את עמדתו בקשר עם העברת דוח הביקורת מטעמו לעיון מבקש הגילוי. בעמדתו טען המפקח על הבנקים כי אין להעביר את דוח הביקורת שנערך על ידו לעיון מבקש הגילוי שכן הדוח חוסה תחת חיסיון עבודתו של המפקח על הבנקים וניתן להסירו רק לצורכי תביעה פלילית ובאישור נגיד בנק ישראל. לחילופין גרס המפקח על הבנקים כי רק בנסיבות חריגות ובמקרים נדירים יש להסיר את החיסיון על תוצרי עבודתו של המפקח על הבנקים, נסיבות אשר אינן בנמצא כאן. בית המשפט העליון דן בבקשת רשות הערעור כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור, ובהחלטתו מיום 6 במאי 2015 קיבל את ערעור הבנק בחלקו וקבע, כי על הבנק להעביר לעיון המבקש את המסמכים המבוקשים אך לא את הדוח הסופי של בנק ישראל.

ביום 10 במאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו על-ידי מבקש הגילוי שלעיל, בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ו-18 נושאי משרה (בהווה ובעבר) בבנק; זאת, בטענה להפרת חובת זהירות והפרת חובות חקוקות בקשר עם החלטות של נושאי המשרה בבנק להעמיד אשראי לקבוצת מפעלים פטרוכימיים בע"מ בהיקף של 390 מיליוני ש"ח.

3. ביום 2 בפברואר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תובענה נגזרת (להלן: "בקשת הגילוי"). בגדרה של בקשת הגילוי התבקש בית המשפט להורות לבנק לגלות ולהתיר למבקש עיון במסמכים שונים, בקשר לאשראי בסך 150 מיליון ש"ח, אשר נטען כי הועמד על-ידי הבנק לחברת טומהוק השקעות בע"מ (להלן: "טומהוק").
- נטען כי גילוי המסמכים נחוץ למבקש לצורך בחינת אפשרות הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק כנגד נושאי משרה בו, בגין, בין היתר, הפרת נורמות של ממשל תאגידי בשל אישור מתן האשראי האמור תוך היות רוב חברי ועדת האשראי של הבנק בניגוד עניינים מסיבות שונות וכן, בשל הפרת חובות אמונים וזהירות של הדירקטורים בבנק באשרם את האשראי בלא ביטחונות ולאחר שחרור ביטחונות קיימים.
- ביום 24 ביולי 2014 ניתנה החלטת בית המשפט אשר הורתה על העברת המסמכים נשוא בקשת הגילוי למבקש. הבנק ביקש וקיבל עיכוב ביצוע של החלטה והגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו.
- בית המשפט העליון דן בבקשת רשות הערעור כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור, ובהחלטתו מיום 6 במאי 2015 קיבל את ערעור הבנק וביטל את החלטת בית המשפט קמא, מהטעם שלא הונחה תשתית ראיונית הנדרשת לצורך היענות לבקשת הגילוי.
- ביום 13 במאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו על-ידי מבקש הגילוי שלעיל, בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ו-20 נושאי משרה (בהווה ובעבר) בבנק; זאת, בטענה להפרת חובות זהירות בקשר עם החלטות של נושאי המשרה בבנק להעמיד את האשראי האמור לטומהוק, סכום התביעה הנגזרת הועמד על 75 מיליון ש"ח.
4. ביום 29 ביוני 2014, הוגשה על-ידי התנועה לאיכות השלטון בישראל לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, עתירה למתן צווים על תנאי כנגד המפקח על הבנקים ונגידת בנק ישראל, בה התבקש בית המשפט להורות למפקח על הבנקים לבצע חקירה מקיפה ומערכתית בעניין האשראי שהועמד על-ידי המערכת הבנקאית לקבוצת אי.די.בי וכן, לפרסם את תוצאות הבדיקה. הבנק ויתר הבנקים המעורבים צורפו כמשיבים פורמליים. ביום 24 בספטמבר הגישה העותרת בקשה לדחיית מועד הדיון בעתירה עד לאחר מתן הכרעה בעתירה המפורטת בסעיף 6 להלן.
5. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לאישור תובענה נגזרת, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר למבקשת להגיש תובענה בשם הבנק כנגד שורה של נושאי משרה, אשר כיהנו או מכהנים בין השנים 2015-2000, או בחלק מתקופה זו, וכן נגד רואי החשבון של הבנק (להלן ביחד: "המשיבים הפורמליים").
- המבקשת מבקשת מבית המשפט לקבוע, כי על המשיבים הפורמליים לפצות, לשפות ולהיטיב את הבנק בגין נזק שגרמו לכאורה לבנק במעשיהם ובמחדליהם בסך של 228 מיליוני דולר ארצות-הברית, אותו להערכת המבקשת יידרש הבנק לשלם לרשויות האכיפה האמריקאיות, בקשר לחשבונות של לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ.
- עוד טוענת המבקשת, כי הבנק לא פעל ולא הפריש כמתחייב על-פי כללי חשבוניות מקובלים ועל פי הוראות הדין, הפרשה חשבונית בדוחותיו הכספיים בגין התשלום הנ"ל.
- במסגרת התביעה הנגזרת הגישה המבקשת בקשה לגילוי ועיון במסמכים הקשורים לחקירה וביניהם, חומרי חקירה ותכתובות שנערכו בין הבנק לבין רשויות החוק בארצות-הברית.
- הצדדים הגיעו להסכמה לפיה, הדיון בתובענה יעוכב עד שהליכי החקירה המתנהלת נגד הבנק על-ידי שלטונות ארצות-הברית יושלמו ויוודעו תוצאותיהם.

6. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת, בקשר לחקירת הרשויות בארצות-הברית לגבי פעילות בנק הפועלים שוויץ ביחס ללקוחות אמריקאים. הבנק הגיש בקשה למחיקת בקשת הגילוי על הסף, בין היתר, מחמת שהוגשה כבר בקשה קודמת לבית המשפט באותו עניין (המפורטת בסעיף 5 לעיל).

7. ביום 10 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד נושאי משרה בבנק ונגד אריסון השקעות בע"מ. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה, לפיה הבנק נמנע, בניגוד להוראות חוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968 והתקנות שהותקנו מכוחו, מלגלות לציבור המשקיעים מידע מהותי בקשר עם החקירה המתרחשת נגד הבנק ונגד חברת הבת, הפועלים שוויץ, על-ידי הרשויות בארצות-הברית. בין היתר נטען, כי המשיבים נמנעו מלפרסם כי בדוחותיו הכספיים של הבנק הופרשו סכומים בהיקף של מאות מיליוני ש"ח עקב חשיפתו לקנסות עתידיים בקשר עם החקירה, וכן לא גילו את גובה ההפרשות. עוד נטען, כי משקיעים שרכשו ניירות-ערך של הבנק לא היו מודעים למידע המהותי האמור וכן לעובדה כי המפקח על הבנקים הוא שכפה על הבנק להפריש סכומים אלו.

8. ביום 8 בנובמבר 2015 הוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה נגזרת, בהתאם להוראות סעיף 198 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 כנגד הבנק וכנגד 17 נושאי משרה של הבנק. עניינה של הבקשה בטענת המבקש כאילו הלוואות ואשראים אשר ניתנו לחברת מעריב הוצאת מודיעין בע"מ ולחברת הכשרת היישוב בע"מ בעת ששתיהן היו בשליטת משפחת נמרודי, בסך כולל של עשרות מיליוני ש"ח, נעשו תוך הפרת חובת זהירות של נושאי המשרה של הבנק.

עניינים אחרים

ביום 31 במרץ 2015 התכנסה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק. האסיפה אישרה בחירה בגבי דפנה שורץ לכהונת "דירקטורית חיצונית" בבנק (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 1 לחוק החברות, לתקופה נוספת של שלוש שנים החל מיום 6 באפריל 2015.

ביום 20 באפריל 2015 אישר הדירקטוריון את מינויה של הגבי רונית שפירא, לתפקיד מזכירת הבנק, בתוקף מיום 1 ביולי 2015, במקומו של מר יורם ויסברם, שפרש לגמלאות ביום 30 ביוני 2015.

דירקטוריון הבנק קיים 18 ישיבות בתקופה ינואר-ספטמבר 2015. ועדות הדירקטוריון השונות קיימו 139 ישיבות בתקופה ינואר-ספטמבר 2015.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הני"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), ובינוי 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר בקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת יעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO | 1992). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות.

הבנק מבצע עבור שנת 2015 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת יעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. פעילות זו, על-פי המתוכנן, החלה ברבעון הראשון, ועיקרה יושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 בספטמבר 2015 את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק, על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

ציון קינן
מנהל כללי

יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 15 בנובמבר 2015

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

תוספת 1

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
4.35%	*2,412	225,191	4.08%	2,415	240,509
בישראל					
3.82%	174	18,464	3.57%	198	22,473
מחוץ לישראל					
4.31%	⁽⁴⁾ *2,586	243,655	4.03%	⁽⁴⁾ 2,613	262,982
סך-הכל					
אשראי לממשלות:					
2.18%	8	1,483	2.14%	11	2,072
בישראל					
-	-	-	-	-	223
מחוץ לישראל					
2.18%	8	1,483	1.93%	11	2,295
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים:					
1.56%	13	3,355	1.27%	22	6,936
בישראל					
0.31%	2	2,581	-	-	2,860
מחוץ לישראל					
1.01%	15	5,936	0.90%	22	9,796
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.44%	13	11,883	0.11%	8	28,099
בישראל					
0.28%	7	10,058	0.29%	7	9,541
מחוץ לישראל					
0.37%	20	21,941	0.16%	15	37,640
סך-הכל					
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	199	-	-	646
בישראל					
-	-	12	-	-	5
מחוץ לישראל					
-	-	211	-	-	651
סך-הכל					

* סווג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
 (4) עמלות בסך 191 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (30 בספטמבר 2014: 184 מיליוני ש"ח).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :					
1.58%	181	46,191	0.95%	98	41,194
בישראל					
2.34%	40	6,893	1.36%	25	7,375
מחוץ לישראל					
1.68%	221	53,084	1.02%	123	48,569
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.98%	5	2,049	0.50%	8	6,360
בישראל					
-	-	776	-	-	654
מחוץ לישראל					
0.71%	5	2,825	0.46%	8	7,014
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
*-	*-	*123	7.97%	3	155
בישראל					
3.51%	2,855	*329,258	3.06%	2,795	369,102
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	13,679	-	-	14,727
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	**35,210	-	-	35,661
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	**378,147	-	-	419,490
סך-כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים					
2.32%	223	38,784	2.15%	230	43,131
לפעילויות מחוץ לישראל					

* סווג מחדש.
** יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 ב. בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
(3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של 562 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2014: 1010 מיליוני ש"ח).
(4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.80%	387	194,514	0.52%	246	190,798
בישראל					
0.33%	36	43,404	0.06%	10	65,099
לפי דרישה					
0.93%	351	151,110	0.75%	236	125,699
זמן קצוב					
0.48%	18	14,890	0.49%	23	18,622
מחוץ לישראל					
0.39%	7	7,103	0.23%	5	8,885
לפי דרישה					
0.57%	11	7,787	0.74%	18	9,737
זמן קצוב					
0.78%	405	209,404	0.51%	269	209,420
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
2.92%	3	415	2.52%	2	321
בישראל					
-	-	-	-	-	76
מחוץ לישראל					
2.92%	3	415	2.03%	2	397
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	566
מחוץ לישראל					
פיקדונות מבנקים:					
1.87%	16	3,453	1.98%	19	3,876
בישראל					
4.38%	16	1,484	2.57%	5	786
מחוץ לישראל					
2.62%	32	4,937	2.08%	24	4,662
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	65	3.43%	1	118
מחוץ לישראל					

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
5.48%	386	28,748	4.27%	344	32,710
בישראל					
4.59%	24	2,125	5.06%	27	2,174
מחוץ לישראל					
5.42%	410	30,873	4.32%	371	34,884
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
81.57%	32	199	7.34%	4	224
בישראל					
-	-	541	-	-	447
מחוץ לישראל					
18.45%	32	740	2.41%	4	671
סך-הכל					
1.44%	882	246,434	1.07%	671	250,718
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		64,082		98,914	פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		13,809		14,594	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		*24,155		23,461	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾
		*348,480		387,687	סך-כל ההתחייבויות
		*29,667		31,803	סך-כל האמצעים ההוניים
		*378,147		419,490	סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.07%			1.99%		פער הריבית
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾ :					
2.51%	1,808	*290,474	2.41%	1,950	325,971
בישראל					
1.71%	165	38,784	1.62%	174	43,131
מחוץ לישראל					
*2.42%	1,973	*329,258	2.32%	2,124	369,102
סך-הכל					
1.22%	58	19,105	0.99%	56	22,789
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב1. בתמצית הדוחות הכספיים.
 (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לרבות מכשירים נגזרים.
 (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
					בישראל
*4.18%	*6,933	222,519	3.61%	6,398	237,293
					מחוץ לישראל
3.79%	507	17,936	3.51%	570	21,731
*4.15%	*7,440 ⁽⁴⁾	240,455	3.60%	6,968⁽⁴⁾	259,024
אשראי לממשלות:					
					בישראל
2.23%	23	1,379	1.95%	29	1,986
					מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	183
2.23%	23	1,379	1.79%	29	2,169
פיקדונות בבנקים:					
					בישראל
1.69%	45	3,551	1.28%	58	6,066
					מחוץ לישראל
0.24%	5	2,757	-	-	3,092
1.06%	50	6,308	0.85%	58	9,158
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
					בישראל
0.71%	62	11,649	0.12%	19	20,649
					מחוץ לישראל
0.24%	22	12,046	0.24%	35	19,539
0.47%	84	23,695	0.18%	54	40,188
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
					בישראל
-	-	109	-	-	570
					מחוץ לישראל
-	-	12	15.08%	1	9
-	-	121	0.23%	1	579

* סווג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
(4) עמלות בסך 539 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופת של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (30 בספטמבר 2014: 536 מיליוני ש"ח).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :					
1.51%	553	48,803	1.30%	384	39,320
בישראל					
2.11%	106	6,717	1.38%	76	7,359
מחוץ לישראל					
1.59%	659	55,520	1.32%	460	46,679
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
1.70%	18	1,411	0.53%	22	5,552
בישראל					
0.47%	3	852	0.38%	2	710
מחוץ לישראל					
1.24%	21	2,263	0.51%	24	6,262
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
*-	*-	*165	1.71%	3	235
בישראל					
*3.36%	8,277	*329,906	2.79%	7,597	364,294
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	13,555	-	-	13,989
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	**31,881	-	-	38,023
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	**375,342	-	-	416,306
סך-כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים					
2.13%	643	40,320	1.74%	684	52,623
לפעילויות מחוץ לישראל					

* סווג מחדש.
** יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תכונה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 ב. בתמצית הדוחות הכספיים.
(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
(3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של 940 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2014: 798 מיליוני ש"ח).
(4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.79%	1,167	196,566	0.43%	615	191,320
בישראל					
0.51%	169	44,136	0.07%	32	57,315
לפי דרישה					
0.87%	998	152,430	0.58%	583	134,005
זמן קצוב					
0.45%	53	15,808	0.47%	66	18,580
מחוץ לישראל					
0.32%	18	7,465	0.23%	16	9,411
לפי דרישה					
0.56%	35	8,343	0.73%	50	9,169
זמן קצוב					
0.77%	1,220	212,374	0.43%	681	209,900
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
2.59%	9	465	2.85%	8	375
בישראל					
-	-	-	-	-	78
מחוץ לישראל					
2.59%	9	465	2.36%	8	453
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	480
מחוץ לישראל					
פיקדונות מבנקים:					
1.05%	27	3,437	0.51%	14	3,692
בישראל					
3.91%	46	1,578	2.78%	19	916
מחוץ לישראל					
1.95%	73	5,015	0.96%	33	4,608
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
8.25%	9	147	2.06%	2	130
מחוץ לישראל					

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
				844	31,670
4.37%	982	30,136	3.57%		
				84	2,242
4.57%	71	2,081	5.03%		
				928	33,912
4.38%	1,053	32,217	3.67%		
התחייבויות אחרות:					
				11	160
46.75%	33	99	9.27%		
				1	489
0.26%	1	523	0.27%		
				12	649
7.35%	34	622	2.47%		
				1,664	250,132
1.28%	2,398	250,840	0.89%		
				93,460	
		59,480			
				14,034	
		13,781			
				27,577	
		*22,247			
				385,203	
		*346,348			
				31,103	
		*28,994			
				416,306	
		*375,342			
*2.08%			1.90%		
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾ :					
				5,421	311,671
2.50%	5,416	*289,586	2.33%		
				512	52,623
1.53%	463	40,320	1.30%		
				5,933	364,294
2.38%	5,879	*329,906	2.18%		
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					
				172	22,915
1.19%	180	20,137	1.00%		

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 ב. בתמצית הדוחות הכספיים.
 (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לרבות מכשירים נגזרים.
 (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הכנסה/ הוצאה	הכנסות/ הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ הוצאה	הכנסות/ הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא-צמוד					
3.62%	1,816	203,183	3.07%	1,789	236,073
(0.68%)	(252)	148,367	(0.42%)	(155)	148,804
2.94%			2.65%		
מטבע ישראלי צמוד למדד					
4.48%	625	56,714	4.51%	592	53,409
(5.36%)	(530)	40,362	(4.08%)	(421)	41,882
(0.88%)			0.43%		
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
*2.52%	191	*30,577	2.03%	184	36,489
(0.44%)	(42)	38,600	(0.42%)	(39)	37,243
*2.08%			1.61%		
סך פעילות בישראל					
*3.67%	2,632	*290,474	3.18%	2,565	325,971
(1.46%)	(824)	227,329	(1.08%)	(615)	227,929
*2.21%			2.10%		

* סווג מחדש.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014			2015		
שיעור הכנסה/ הוצאה	הכנסות/ הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ הוצאה	הכנסות/ הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא-צמוד					
3.71%	5,596	201,791	3.13%	5,184	221,979
סך נכסים נושאי ריבית					
(0.82%)	(916)	149,345	(0.43%)	(470)	147,106
סך התחייבויות נושאות ריבית					
2.89%			2.70%		
פער הריבית					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
3.41%	1,456	57,244	2.71%	1,094	53,959
סך נכסים נושאי ריבית					
(3.82%)	(1,192)	41,788	(2.92%)	(907)	41,536
סך התחייבויות נושאות ריבית					
(0.41%)			(0.21%)		
פער הריבית					
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
*2.55%	582	*30,551	2.38%	635	35,733
סך נכסים נושאי ריבית					
(0.37%)	(110)	39,570	(0.40%)	(115)	38,575
סך התחייבויות נושאות ריבית					
*2.18%			1.98%		
פער הריבית					
סך פעילות בישראל					
*3.53%	7,634	*289,586	2.97%	6,913	311,671
סך נכסים נושאי ריבית					
(1.28%)	(2,218)	230,703	(0.88%)	(1,492)	227,217
סך התחייבויות נושאות ריבית					
*2.25%			2.09%		
פער הריבית					

* סווג מחדש.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 1 (המשך)

ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 לעומת תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014		
שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾	
	מחיר	כמות		מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
(535)	(933)	398	3	(151)	154
בישראל					
63	(37)	100	24	(11)	35
מחוץ לישראל					
(472)	(970)	498	27	(162)	189
סך-הכל					
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
(186)	(237)	51	(70)	(105)	35
בישראל					
(22)	(53)	31	(17)	(18)	1
מחוץ לישראל					
(208)	(290)	82	(87)	(123)	36
סך-הכל					
(680)	(1,260)	580	(60)	(285)	225
סך-כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
(552)	(535)	(17)	(141)	(136)	(5)
בישראל					
13	3	10	5	-	5
מחוץ לישראל					
(539)	(532)	(7)	(136)	(136)	-
סך-הכל					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
(174)	(217)	43	(68)	(111)	43
בישראל					
(21)	(21)	-	(7)	(7)	-
מחוץ לישראל					
(195)	(238)	43	(75)	(118)	43
סך-הכל					
(734)	(770)	36	(211)	(254)	43
סך-כל הוצאות הריבית					
54	(490)	544	151	(31)	182
סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית					

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 30 בספטמבר 2015

תוספת 2

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים
------------------------	----------------------------	--------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------	-------------------------

במיליוני ש"ח

חטבע ישראלי לא-צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	189,724	18,166	24,066	12,594	6,118	5,879	2,142
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	72,598	113,781	77,496	44,313	33,892	25,942	313
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	885	1,376	871	669	450	1,329	-
סך-הכל שווי הוגן	263,207	133,323	102,433	57,576	40,460	33,150	2,455

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	194,316	9,761	8,491	7,263	4,052	1,783	278
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	79,863	116,285	79,633	47,046	33,609	26,703	376
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	904	1,854	1,826	131	-	-	-
סך-הכל שווי הוגן	275,083	127,900	89,950	54,440	37,661	28,486	654

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(11,876)	5,423	12,483	3,136	2,799	4,664	1,801
החשיפה המצטברת במגזר	(11,876)	(6,453)	6,030	9,166	11,965	16,629	18,430

* הוצג מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הכולל בגין המכשיר הפיננסי, בעקבות להנחות שלפיהן חושב השווי הכולל של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הכולל של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 9 לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הכולל בגינו.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הכולל של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשוייכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

2014 בדצמבר 31			2014 בספטמבר 30			2015 בספטמבר 30			ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן		
		באחוזים			במיליוני ש"ח			באחוזים	במיליוני ש"ח	
0.54	2.55	234,512	0.52	2.46	230,801	0.53	2.45	261,633	2,872	72
0.91		433,656	0.91		431,886	1.14		368,335	-	-
1.69		9,557	1.91		8,858	2.48		5,580	-	-
⁽²⁾ 0.80		677,725	⁽²⁾ 0.79		671,545	⁽²⁾ 0.90		635,548	2,872	72
*0.30	*1.20	*210,916	*0.32	*1.24	*200,673	0.25	1.07	226,020	76	-
0.92		437,799	0.91		440,314	1.14		383,515	-	-
0.36		9,073	0.36		9,341	0.33		4,715	-	-
⁽²⁾ *0.71		*657,788	⁽²⁾ *0.72		*650,328	⁽²⁾ 0.81		614,250	76	-
		*19,937			*21,217			21,298	2,796	72
								21,298	18,502	

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 30 בספטמבר 2015

תוספת 2 (המשך)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים
במיליוני ש"ח						

חטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	1,766	2,174	8,579	19,042	10,792	7,397	2,470
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	184	415	2,543	6,906	4,679	3,403	454
סך-הכל שווי הוגן	1,950	2,589	11,122	25,948	15,471	10,800	2,924

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	1,335	1,356	3,288	12,152	13,075	11,753	1,160
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	308	1,004	2,828	8,789	5,036	3,113	913
סך-הכל שווי הוגן	1,643	2,360	6,116	20,941	18,111	14,866	2,073

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	307	229	5,006	5,007	(2,640)	(4,066)	851
החשיפה המצטברת במגזר	307	536	5,542	10,549	7,909	3,843	4,694

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-30 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.16 שנה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר הנחות השימוש לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 9א לתמצית הדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

2014 בדצמבר 31			2014 בספטמבר 30			2015 בספטמבר 30			ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן		
בשנים באחוזים			בשנים באחוזים			בשנים באחוזים			במיליוני ש"ח	
3.24	2.56	55,972	3.11	2.29	58,299	3.32	2.62	52,517	123	174
3.65		15,902	3.71		14,343	3.37		18,584	-	-
⁽²⁾ 3.33		71,874	⁽²⁾ 3.23		72,642	⁽²⁾ 3.33		71,101	123	174
3.82	1.01	45,592	3.98	0.92	47,792	4.00	1.08	44,119	-	-
2.99		22,183	3.01		20,907	3.32		21,991	-	-
⁽²⁾ 3.55		67,775	⁽²⁾ 3.69		68,699	⁽²⁾ 3.77		66,110	-	-
		4,099			3,943			4,991	123	174
								4,991	4,868	

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 30 בספטמבר 2015

תוספת 2 (המשך)

מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
-------------------	------------------	-----------------	-------------------	---------------------	----------------------	------------------

במיליוני ש"ח

חטבע-חוץ⁽³⁾

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽⁴⁾	408	7,007	7,431	8,301	6,055	13,006	40,917
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	2,399	29,410	12,645	17,638	57,682	124,818	78,529
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	40	7	269	4,275	4,535	4,389
סך-הכל שווי הוגן	2,807	36,457	20,083	26,208	68,012	142,359	123,835

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	134	319	496	2,310	16,043	13,790	68,563
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	2,618	33,992	14,515	15,576	57,361	114,403	67,065
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	1,406	472	822	3,254	4,106	4,291
סך-הכל שווי הוגן	2,752	35,717	15,483	18,708	76,658	132,299	139,919

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	55	740	4,600	7,500	(8,646)	10,060	(16,084)
החשיפה המצטברת במגזר	(1,775)	(1,830)	(2,570)	(7,170)	(14,670)	(6,024)	(16,084)

* הוצג מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמכנים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור פא לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשוייכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

2014 בדצמבר 31			2014 בספטמבר 30			2015 בספטמבר 30			ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן		
בשנים באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים באחוזים	בשנים באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים באחוזים	בשנים באחוזים	במיליוני ש"ח			
1.27	2.84	92,258	1.33	3.02	80,775	1.34	2.77	84,423	1,084	214
1.15		266,584	0.80		346,819	1.19		323,121	-	-
0.30		19,690	0.29		18,842	0.25		13,515	-	-
⁽²⁾ 1.13		378,532	⁽²⁾ 0.87		446,436	⁽²⁾ 1.18		421,059	1,084	214
*0.34	*1.45	*102,546	*0.32	*1.64	*97,006	0.24	1.41	101,761	15	91
1.30		256,932	0.92		332,660	1.39		305,649	-	119
1.02		19,949	1.02		18,159	1.13		14,351	-	-
⁽²⁾ *1.03		*379,427	⁽²⁾ *0.80		*447,825	⁽²⁾ 1.10		421,761	15	210
		*(895)			*(1,389)			(702)	1,069	4
								(702)		(1,771)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 30 בספטמבר 2015

תוספת 2 (המשך)

עם דרישה	מעל חודש	מעל 3 חודשים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים
----------	----------	--------------	-----------------	-------------------	-----------------	------------------	-------------------

במיליוני ש"ח

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾	232,407	33,346	38,700	39,937	24,341	20,283	5,020
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	151,311	239,014	137,721	68,857	51,216	58,755	3,166
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	5,274	5,911	5,146	938	457	1,369	-
סך-הכל שווי הוגן	388,992	278,271	181,567	109,732	76,014	80,407	8,186

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	264,214	24,907	27,822	21,725	17,623	13,855	1,572
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	147,236	231,692	139,822	71,411	53,160	63,808	3,907
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	5,195	5,960	5,080	953	472	1,406	-
סך-הכל שווי הוגן	416,645	262,559	172,724	94,089	71,255	79,069	5,479

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(27,653)	15,712	8,843	15,643	4,759	1,338	2,707
החשיפה המצטברת במגזר	(27,653)	(11,941)	(3,098)	12,545	17,304	18,642	21,349

* הוצג מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פירעון".
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר. במגזרים לא-צמוד ומטבע-חוץ: השפעת הנחות אלו הינה זניחה. במגזר הצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-30 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.16 שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הכולל בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 9א לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%). בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

2014 בדצמבר 31			2014 בספטמבר 30			2015 בספטמבר 30			ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן		
בשנים באחוזים			בשנים באחוזים			בשנים באחוזים			במיליוני ש"ח	
1.11	2.77	385,355	1.08	2.74	372,417	1.05	2.59	401,156	6,662	460
1.06		716,142	0.91		793,048	1.22		710,040	-	-
0.75		29,247	0.81		27,700	0.90		19,095	-	-
⁽²⁾ 1.07		1,130,744	⁽²⁾ 0.96		1,193,165	⁽²⁾ 1.15		1,130,291	6,662	460
*0.76	*1.17	*359,054	*0.83	*1.18	*345,471	0.69	1.13	371,900	91	91
1.12		716,914	0.97		793,881	1.31		711,155	-	119
0.81		29,022	0.80		27,500	0.93		19,066	-	-
⁽²⁾ *0.99		*1,104,990	⁽²⁾ *0.92		*1,166,852	⁽²⁾ 1.10		1,102,121	91	210
		*25,754			*26,313			28,170	6,571	250
									28,170	21,599

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 30 בספטמבר 2015									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.2015 (4)	פגום	בעייתי (6)	* מזה: חובות (2)	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי (6)	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי (5)	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות נטו בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי							ציבור - מסחרי
23	(6)	(2)	25	36	1,981	2,615	36	2,346	2,625
7	-	(3)	-	7	2,125	2,723	7	3,136	3,217
490	(30)	(7)	1,009	2,421	18,831	40,405	2,469	39,695	42,112
639	(55)	(6)	805	1,362	21,050	57,371	1,387	54,814	57,821
511	(162)	(179)	495	969	19,341	23,595	969	22,551	23,913
54	(1)	(6)	1	2	5,368	8,930	2	10,006	10,346
989	154	300	1,426	2,466	26,514	36,840	2,474	33,797	37,335
75	(5)	(11)	244	276	8,786	10,022	276	9,273	10,071
47	(2)	8	94	126	6,181	8,248	126	7,693	8,460
246	44	123	806	1,000	4,615	6,884	1,001	6,287	7,424
248	61	(8)	546	563	13,148	25,388	563	29,838	30,851
98	17	16	99	173	7,733	11,827	173	10,976	11,958
50	(12)	(27)	52	89	5,814	7,608	89	7,288	7,623
3,477	3	198	5,602	9,490	141,487	242,456	9,572	237,700	253,756
391	-	7	-	667	59,573	61,497	667	60,322	61,497
836	158	111	628	916	50,916	88,963	916	85,568	88,995
4,704	161	316	6,230	11,073	251,976	392,916	11,155	383,590	404,248
-	-	-	-	-	193	1,524	-	4,904	4,904
-	-	-	-	-	817	1,578	-	45,150	45,150
4,704	161	316	6,230	11,073	252,986	396,018	11,155	433,644	454,302 (1)

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,087,109,46,066,252,986 ו-148,054 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים במאזן בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-11,614 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירוג שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-765 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,324 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירוג, בסך של כ-5,788 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליום 30 בספטמבר 2015									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.2015 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾ אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾ אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות נטו	ייתרת הפרשה להפסדי אשראי								
10	-	-	19	19	38	54	19	26	54
-	-	-	-	-	142	342	-	935	935
13	6	(1)	3	15	3,321	5,399	15	6,444	7,075
89	(21)	(1)	125	126	5,962	8,759	126	7,671	9,284
5	-	(3)	-	-	618	1,871	-	2,081	2,133
11	31	(1)	16	26	1,892	2,512	26	2,327	2,634
14	-	6	55	64	1,753	2,027	64	1,893	2,060
5	-	-	11	11	714	800	11	784	961
37	(4)	18	-	212	689	1,036	212	1,396	1,602
45	(1)	6	40	112	8,447	14,169	112	18,515	19,238
6	(3)	3	1	2	633	1,041	2	1,139	1,203
17	(4)	(19)	18	18	643	861	18	1,058	1,110
252	4	8	288	605	24,852	38,871	605	44,269	48,289
3	-	-	-	14	556	568	14	544	568
47	9	3	43	55	2,100	3,429	55	3,423	3,493
302	13	11	331	674	27,508	42,868	674	48,236	52,350
5	-	1	-	-	22,958	23,790	-	37,269	37,269
-	-	-	-	-	1,763	1,917	-	4,277	4,277
307	13	12	331	674	52,229	68,575	674	89,782	93,896 ⁽¹⁾
5,011	174	328	6,561	11,747	305,215	464,593	11,829	523,426	548,198

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 52,229, 12,415, 1,395, 8,009 ו-20,848 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים במאזן בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירוג שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירוג, בסך של כ-62 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

תוספת 3 (המשך)

במיליוני ש"ח

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 30 בספטמבר 2014***								
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾		
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.2014 ⁽⁴⁾	פגום	בעיית ⁽⁵⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	בעיית ⁽⁵⁾		
הוצאות (הכנסות) מחיקות	מחיקות	חשבונאיות	הפרשה	יתרת	אשראי	אשראי		
ציבור - מסחרי								
חקלאות	17	(4)	(3)	29	54	2,127	2,873	54
כרייה וחציבה	10	-	7	297	298	2,582	2,956	298
תעשייה	543	5	24	758	3,565	18,601	40,274	3,703
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾	628	(178)	(227)	724	1,485	18,851	50,655	1,533
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	438	(22)	(48)	759	1,257	18,154	22,621	1,257
אספקת חשמל ומים	12	2	10	72	89	5,981	11,090	89
מסחר	761	80	310	1,242	2,586	24,903	36,022	2,586
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	69	(2)	(30)	403	429	7,268	8,531	429
תחבורה ואחסנה	41	9	(29)	33	94	6,561	8,557	94
מידע ותקשורת	279	(5)	(17)	1,103	1,476	4,923	6,919	1,588
שירותים פיננסיים	318	8	(71)	571	942	12,398	22,052	949
שירותים עסקיים אחרים	105	23	30	121	205	8,171	11,720	205
שירותים ציבוריים וקהילתיים	45	(10)	(16)	64	138	6,008	7,916	138
סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾	3,266	(94)	(60)	6,176	12,618	136,528	232,186	12,923
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	409	(2)	(10)	-	743	55,017	57,021	743
אנשים פרטיים - אחר	676	64	56	640	891	46,683	83,382	891
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	4,351	(32)	(14)	6,816	14,252	238,228	372,589	14,557
בנקים בישראל ⁽⁸⁾	-	-	(4)	-	-	417	1,694	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	431	1,568	-
סך-הכל פעילות בישראל	4,351	(32)	(18)	6,816	14,252	239,076	375,851	14,557 ⁽¹⁾

*** סווג מחדש. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בעקבות חוזר בנק ישראל מאפריל 2014, בנוגע לאימוץ הוראות הלמ"ס לגבי סיווג אחיד של ענפי הכלכלה-2011, אשר מחליף את הסיווג שנקבע בשנת 1993.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 142,269,365, 43,462, 239,076 ו-8,939 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים במאזן בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,424 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-851 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,490 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-5,309 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליים 30 בספטמבר 2014***									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾		
הוצאות מחיקות יתרת (הכנסות) חשבונאיות ההפרשה בגין הפסדי אש"א	פגום	בעיית ⁽⁵⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	בעיית ⁽⁵⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁵⁾	סך-הכל
3	-	(1)	26	26	40	62	26	62	26
-	-	-	-	-	129	142	-	351	-
19	9	(2)	10	24	2,825	4,895	24	6,185	24
69	5	1	248	248	4,871	7,340	248	7,770	248
3	-	(1)	-	-	349	1,341	-	1,721	-
40	2	37	36	75	1,671	2,580	75	2,683	75
8	-	(5)	52	62	2,120	2,899	62	2,928	62
4	-	3	17	17	255	348	17	463	17
16	-	(2)	-	162	244	408	162	807	162
49	2	(7)	48	48	7,085	12,492	48	16,405	48
5	7	25	-	2	498	778	2	924	2
22	4	21	19	26	602	863	26	1,064	26
238	29	69	456	690	20,689	34,148	690	41,363	690
2	-	(3)	-	8	531	551	8	551	8
50	9	14	46	68	2,296	3,377	68	3,448	68
290	38	80	502	766	23,516	38,076	766	45,362	766
2	-	-	-	-	24,166	25,054	-	37,580	-
-	-	-	-	-	1,245	2,272	-	5,023	-
292	38	80	502	766	48,927	65,402	766	87,965 ⁽¹⁾	766
4,643	6	62	7,318	15,018	288,003	441,253	15,323	522,076	15,323

** סווג מחדש.

*** מספרי ההשוואה סווגו מחדש בעקבות חוזר בנק ישראל מאפריל 2014, בנוגע לאימוץ הוראות הלמ"ס לגבי סיווג אחיד של ענפי הכלכלה-2011, אשר מחליף את הסיווג שנקבע בשנת 1993.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 48,927, 11,186, 10, 7,643 ו-20,199 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים במאזן בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-106 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

תוספת 3 (המשך)

במיליוני ש"ח

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2014***									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים)(3)					סיכון אשראי כולל(1)				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2014(4)			פגום	בעייתי(6)	* מזה: חובות(2)	סך-הכל*	דירוג ביצוע בעייתי(6)	סך-הכל	דירוג ביצוע ביצוע(5)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו**	יתרת הפרשה להפסדי אשראי							
ציבור - מסחרי									
חקלאות	(4)	(7)	28	43	2,084	2,748	43	2,521	2,764
כרייה וחציבה	-	8	-	8	2,189	2,736	8	3,135	3,175
תעשייה	(19)	(71)	1,051	3,814	18,635	41,262	4,011	38,696	42,972
בינוי ונדל"ן - בינוי(7)	(252)	(329)	734	1,501	19,632	51,989	1,536	49,768	52,498
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	76	152	723	1,255	19,033	22,862	1,255	21,802	23,244
אספקת חשמל ומים	(1)	46	-	-	4,935	10,140	1	11,554	11,600
מסחר	65	386	1,099	2,504	25,324	36,146	2,505	33,225	36,796
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	3	(14)	364	395	8,762	10,383	395	9,371	10,496
תחבורה ואחסנה	17	(30)	110	149	6,230	8,078	149	7,746	8,383
מידע ותקשורת	144	29	980	1,280	5,161	7,450	1,282	6,892	8,183
שירותים פיננסיים	22	(46)	588	875	12,769	25,425	880	29,688	31,471
שירותים עסקיים אחרים	36	12	99	181	8,472	12,275	181	11,263	12,352
שירותים ציבוריים וקהילתיים	(75)	(94)	58	131	5,753	7,717	131	7,393	7,745
סך-הכל מסחרי(8)	12	42	5,834	12,136	138,979	239,211	12,377	233,054	251,679
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור	(2)	(34)	1	718	55,971	58,431	718	57,103	58,431
אנשים פרטיים - אחר	109	309	644	917	48,196	85,079	917	81,922	85,120
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	119	317	6,479	13,771	243,146	382,721	14,012	372,079	395,230
בנקים בישראל(9)	-	-	-	-	404	1,753	-	5,960	5,960
ממשלת ישראל	-	-	-	-	560	1,521	-	41,796	41,796
סך-הכל פעילות בישראל	119	317	6,479	13,771	244,110	385,995	14,012	419,835	442,986(1)

** סווג מחדש.

*** מספרי ההשוואה סווגו מחדש בעקבות חזר בנק ישראל מאפריל 2014, בנוגע לאימוץ הוראות הלמ"ס לגבי סיווג אחיד של ענפי הכלכלה-2011, אשר מחליף את הסיווג שנקבע בשנת 1993.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות(2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 8,088, 280, 43,390, 244,110 ו-147,118 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים במאזן בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,753 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-892 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,402 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-5,496 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

תוספת 3 (המשך)

במיליוני ש"ח

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2014***										
			חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים)(3)				סיכון אשראי כולל(1)			
			פגום	בעייתי(6)	* מזה: חובות(2)	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי(6)	דירוג ביצוע(5) אשראי	סך-הכל	
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2014(4)			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			מחיקות חשבונאיות נטו**			יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
ציבור - מסחרי										
17	-	13	27	27	45	66	27	29	66	חקלאות
-	-	-	-	-	154	339	-	569	586	כרייה וחציבה
18	9	1	10	24	2,853	5,125	23	5,275	6,560	תעשייה
75	3	15	210	210	5,466	8,180	210	7,036	8,627	בניו ונדל"ן
6	-	(1)	-	-	337	1,452	-	1,803	1,803	אספקת חשמל ומים
40	3	41	37	86	1,669	2,711	86	2,283	2,823	מסחר
9	-	(5)	50	66	2,211	3,039	66	2,901	3,078	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
4	-	3	16	16	297	391	16	378	529	תחבורה ואחסנה
16	-	(3)	-	168	278	458	168	980	1,015	מידע ותקשורת
38	1	(17)	49	49	7,511	12,973	49	17,339	17,479	שירותים פיננסיים
6	8	21	-	2	580	885	3	975	1,033	שירותים עסקיים אחרים
23	2	28	25	25	785	1,143	25	1,095	1,320	שירותים ציבוריים וקהילתיים
252	26	96	424	673	22,186	36,762	673	40,663	44,919	סך-הכל מסחרי(7)
2	-	(3)	-	7	544	560	7	539	560	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
51	11	17	52	70	2,284	3,391	70	3,389	3,483	אנשים פרטיים - אחר
305	37	110	476	750	25,014	40,713	750	44,591	48,962	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	(2)	-	-	31,781	32,981	-	46,499	46,499	בנקים בחו"ל(8)
-	-	-	-	-	1,301	2,337	-	5,878	5,878	ממשלות חו"ל
309	37	108	476	750	58,096	76,031	750	96,968	101,339(1)	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,856	156	425	6,955	14,521	302,206	462,026	14,762	516,803	544,325	סך-הכל

** סווג מחדש.
 *** מספרי ההשוואה סווגו מחדש בעקבות חזר בנק ישראל מאפריל 2014, בנוגע לאימוץ הוראות הלמ"ס לגבי סיווג אחיד של ענפי הכלכלה-2011, אשר מחליף את הסיווג שנקבע בשנת 1993.
 (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות(2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 8,156, 196, 12,775, 58,096 ו-22,116 מיליוני ש"ח בהתאמה.
 (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעורף (המוצגים במאזן בסעיף "נכסים אחרים").
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
 (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
 (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיוור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-103 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

חשיפות למדינות זרות⁽¹⁾

תוספת 4

במיליוני ש"ח

חלק אי – מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך.

ליום 30 בספטמבר 2015												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך חשיפה מזדה: סיכון חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים		לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	לממשלות-הברית
							חשיפה מאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות			
4,928	2,343	28	9,187	48	119	20,740	13,469	11,837	25,306	4,505	2,352	414
390	269	-	274	-	-	6,523	5,864	-	5,864	50	609	-
7,305	2,169	-	2,503	-	6	9,562	88	-	88	4,083	5,261	130
6	45	-	1,142	85	90	1,153	1,102	1,123	2,225	43	8	-
988	965	-	64	-	-	1,953	-	-	-	549	1,126	278
2,219	949	-	1,169	26	33	3,168	-	-	-	782	2,270	116
30	159	-	208	-	-	189	-	-	-	186	3	-
185	20	-	24	-	-	205	-	-	-	63	142	-
1	1	-	2	-	-	2	-	-	-	1	1	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	20	-	70	-	-	37	-	-	-	32	5	-
7,686	5,476	19	2,285	50	129	13,427	265	1	266	7,647	3,879	1,636
סך-כל החשיפות למדינות זרות												
23,755	12,416	47	16,929	209	377	56,959	20,788	12,961	33,749	17,941	15,656	2,574
מזדה: סך החשיפות למדינות LDC												
804	509	-	1,418	95	102	2,620	1,307	1,123	2,430	917	223	173

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתית וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חלק אי - מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (המשך):

ליום 30 בספטמבר 2014													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך חשיפה מזה: סיכון חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים		לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	
							חשיפה מאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות				
3,799	2,066	9	8,025	53	101	19,539	13,674	9,696	23,370	3,730	1,903	232	א. ארצות-הברית
250	235	-	458	-	-	6,034	5,549	-	5,549	50	435	-	ב. שוויץ
6,226	3,471	-	2,184	-	3	9,783	86	-	86	3,622	5,983	92	ג. אנגליה
3	18	-	1,233	103	110	1,463	1,442	1,074	2,516	4	17	-	ד. תורכיה
961	934	-	59	-	-	1,895	-	-	-	683	933	279	ה. גרמניה
2,082	665	-	838	24	30	2,747	-	-	-	570	2,117	60	ו. צרפת
30	180	-	216	-	-	210	-	-	-	204	6	-	ז. אירלנד
89	42	-	35	-	-	131	-	-	-	11	120	-	ח. ספרד
1	-	-	6	-	-	1	-	-	-	1	-	-	ט. פורטוגל
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	י. יוון
43	19	-	65	-	-	62	-	-	-	54	8	-	יא. איטליה
7,066	5,795	-	2,415	74	122	13,155	294	-	294	7,592	3,933	1,336	יב. אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות													
20,550	13,425	9	15,535	254	366	55,020	21,045	10,770	31,815	16,521	15,455	1,999	
מזה: סך החשיפות למדינות LDC													
917	544	-	1,560	115	123	3,160	1,699	1,074	2,773	867	423	171	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חלק אי - מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2014													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך חשיפה מזדה: סיכון חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים		לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	
							חשיפה מאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות				
5,272	3,091	2	9,412	60	124	28,689	20,326	10,405	30,731	4,683	2,532	1,148	א. ארצות-הברית
289	309	-	281	-	-	5,772	5,174	-	5,174	51	547	-	ב. שוויץ
6,574	2,738	-	2,404	-	2	9,405	93	-	93	4,075	5,120	117	ג. אנגליה
8	21	-	1,263	110	109	1,215	1,186	1,323	2,509	17	11	1	ד. תורכיה
1,011	1,209	-	58	-	-	2,220	-	-	-	784	1,151	285	ה. גרמניה
2,210	929	-	893	26	31	3,139	-	-	-	587	2,490	62	ו. צרפת
33	166	-	239	-	-	199	-	-	-	192	7	-	ז. אירלנד
115	46	-	24	-	-	161	-	-	-	11	150	-	ח. ספרד
1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	ט. פורטוגל
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	י. יוון
28	22	-	95	-	-	50	-	-	-	45	4	1	יא. איטליה
7,674	6,831	13	2,365	71	141	14,829	324	-	324	7,830	5,245	1,430	יב. אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות													
23,215	15,362	15	17,037	267	407	65,680	27,103	11,728	38,831	18,276	17,257	3,044	
מזדה: סך החשיפות למדינות LDC													
921	708	-	1,736	120	137	3,094	1,465	1,323	2,788	898	558	173	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתית וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חלק ב' - מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות.

תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות אשר פורטו בחלק אי לעיל.

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2015					
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון
514	196	129	14	175	-
(91)	(8)	(84)	(12)	13	-
23	21	-	-	2	-
1	1	-	-	-	-
(14)	(5)	(8)	-	(1)	-
433	205	37	2	189	-

לתקופה של תשעה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2015					
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון
411	161	50	1	199	-
(34)	(26)	(2)	1	(7)	-
84	78	4	-	2	-
4	3	1	-	-	-
(32)	(11)	(16)	-	(5)	-
433	205	37	2	189	-

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2014					
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון
373	104	65	1	203	-
10	4	-	-	6	-
39	23	15	-	1	-
4	4	-	-	-	-
(22)	(4)	(18)	-	-	-
404	131	62	1	210	-

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

חלק ב' - מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (המשך)
תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות אשר פורטו בחלק א' לעיל (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2014						
סך-הכל	פרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון	
370	142	70	2	156	-	סכום החשיפה בתחילת התקופה
46	25	(4)	-	25	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר שינויים ביתר החשיפות:
79	25	24	-	30	-	חשיפות שהתווספו
7	6	1	-	-	-	הכנסת ריבית שנצברה
(98)	(67)	(29)	(1)	(1)	-	סכומים שנגבו
404	131	62	1	210	-	סכום חשיפה בסוף התקופה
לשנת 2014						
סך-הכל	פרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון	
370	142	70	2	156	-	סכום החשיפה בתחילת התקופה
39	29	(1)	-	11	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר שינויים ביתר החשיפות:
76	31	13	-	32	-	חשיפות שהתווספו
6	4	2	-	-	-	הכנסת ריבית שנצברה
(80)	(45)	(34)	(1)	-	-	סכומים שנגבו
411	161	50	1	199	-	סכום חשיפה בסוף התקופה

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.

אני, ציון קינן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראוי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ציון קינן
מנהל כללי

תל-אביב, 15 בנובמבר 2015

הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית

אני, ידן ענתבי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

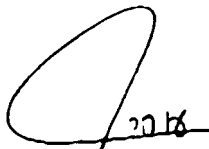
ידן ענתבי
משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

תל-אביב, 15 בנובמבר 2015

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראוי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 15 בנובמבר 2015

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2015 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 6ד(ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, ולביאור 16 בדבר עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

זיו האפט

רואי חשבון

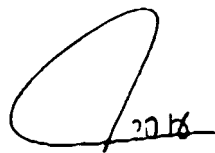
סומך חייקין

רואי חשבון

תל-אביב, 15 בנובמבר 2015

31 בדצמבר		30 בספטמבר		ביאור	
2014	2014	2015	2014		
מבוקר	בלתי מבוקר				
נכסים					
54,974	50,541	58,579			מזומנים ופיקדונות בבנקים
58,778	57,190	61,064	2		ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
476	375	504			ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
268,160	261,744	279,484	3		אשראי לציבור
(4,180)	(3,918)	(4,292)	3		הפרשה להפסדי אשראי
263,980	257,826	275,192	3		אשראי לציבור, נטו
1,861	1,676	2,580			אשראי לממשלות
135	145	144			השקעות בחברות כלולות
3,475	*3,358	3,361			בניינים וציוד
7	10	-			נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
16,244	16,584	15,097	8		נכסים בגין מכשירים נגזרים
*8,103	*6,529	6,398			נכסים אחרים ⁽¹⁾
*408,033	*394,234	422,919			סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
297,230	281,760	310,692	7		פיקדונות הציבור
4,322	5,395	4,679			פיקדונות מבנקים
455	407	397			פיקדונות הממשלה
42	26	109			ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,671	34,073	35,061			אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,777	17,208	16,178	8		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*24,320	*24,422	22,859			התחייבויות אחרות (מזה: 672;723;714 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
*376,817	*363,291	389,975			סך-כל ההתחייבויות
*30,966	*30,696	32,741	4		הון מיוחס לבעלי המניות של הבנק
250	247	203			זכויות שאינן מקנות שליטה
*31,216	*30,943	32,944			סך-כל ההון
*408,033	*394,234	422,919			סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הייון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב.1.
 (1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה ביאור ב.9.
 (2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה ביאור ב.2.
 הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

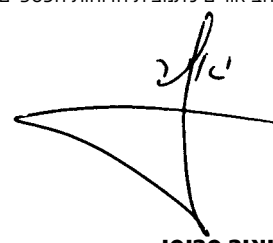
עופר לוי
 משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

ידין ענתבי
 משנה למנכ"ל,
 ממונה על החטיבה הפיננסית

ציון קיבין
 מנהל כללי

יאיר סרוסקי
 יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 15 בנובמבר 2015

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור	
	2014	2015	2014	2015		
מבוקר			בלתי מבוקר			
10,673	8,277	7,597	2,855	2,795	10	הכנסות ריבית
(2,905)	(2,398)	(1,664)	(882)	(671)	10	הוצאות ריבית
7,768	5,879	5,933	1,973	2,124		הכנסות ריבית, נטו
425	62	328	80	55	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,343	5,817	5,605	1,893	2,069		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
916	659	890	187	55	11	הכנסות מימון שאינן מריבית
5,207	3,830	3,981	1,283	1,329		עמלות
131	70	100	21	25		הכנסות אחרות
6,254	4,559	4,971	1,491	1,409		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
*5,343	*3,870	3,698	*1,270	1,189		משכורות והוצאות נלוות
1,539	*1,142	1,126	*393	393		אחזקה ופחת בניינים וציוד
						הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
12	9	7	3	-		
2,289	1,677	1,648	579	601		הוצאות אחרות
*9,183	*6,698	6,479	*2,245	2,183		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
*4,414	*3,678	4,097	*1,139	1,295		רווח לפני מסים
*1,713	*1,472	1,669	*424	527		הפרשה למסים על הרווח
*2,701	*2,206	2,428	*715	768		רווח לאחר מסים
						חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
9	13	21	1	7		רווח נקי:
*2,710	*2,219	2,449	*716	775		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	7	47	2	27		
*2,713	*2,226	2,496	*718	802		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:						
רווח בסיסי						
*2.05	*1.69	1.88	*0.54	0.60		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל						
*2.04	*1.67	1.87	*0.54	0.60		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב1.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015	
מבוקר	בלתי מבוקר				
*2,710	*2,219	2,449	*716	775	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	7	47	2	27	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,713	*2,226	2,496	*718	802	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
383	581	(621)	259	(253)	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
2	-	-	(1)	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים** נטו, לאחר השפעת גידורים***
*(109)	*(110)	82	*20	57	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים****
5	4	4	1	1	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
*281	*475	(535)	*279	(196)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
*(78)	*(165)	189	*(103)	45	השפעת המס המתחייב
*203	*310	(346)	*176	(151)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(1)	(1)	2	1	1	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*202	*309	(344)	*177	(150)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
*2,913	*2,529	2,103	*892	624	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	6	49	3	28	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,915	*2,535	2,152	*895	652	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.
 ** התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 *** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 **** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015								
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*	
32,490	230	32,260	23,673	388	8,199	145	8,054	יתרה ליום 30 ביוני 2015
775	(27)	802	802	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לתקופה
(177)	-	(177)	(177)	-	-	-	-	דיבידנד
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
5	-	5	-	-	5	5	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
1	-	1	-	-	1	(8)	9	מימוש אופציות למניות
(151)	(1)	(150)	-	(150)	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1	1	-	-	-	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
32,944	203	32,741	**24,298	238	8,205	142	8,063	יתרה ליום 30 בספטמבר 2015

* בניכוי 10,171,186 יתרת מניות באוצר.

** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014								
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה**	
*30,156	249	*29,907	*21,242	*512	8,153	198	7,955	יתרה ליום 30 ביוני 2014
*716	(2)	*718	*718	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לתקופה
(119)	-	(119)	(119)	-	-	-	-	דיבידנד
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
13	-	13	-	-	13	13	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	-	-	(14)	14	מימוש אופציות למניות
*176	(1)	*177	-	*177	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1	1	-	-	-	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
*30,943	247	*30,696	*21,841	*689	8,166	197	7,969	יתרה ליום 30 בספטמבר 2014

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.1.
** בניכוי 16,571,667 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015								
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*	
31,216	250	30,966	22,211	582	8,173	169	8,004	יתרה ליום 1 בינואר 2015
2,449	(47)	2,496	2,496	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לתקופה
(409)	-	(409)	(409)	-	-	-	-	דיבידנד
								התאמות ושינויים הנובעים מ:
29	-	29	-	-	29	29	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
3	-	3	-	-	3	(56)	59	מימוש אופציות למניות
(346)	(2)	(344)	-	(344)	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2	2	-	-	-	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
32,944	203	32,741	**24,298	238	8,205	142	8,063	יתרה ליום 30 בספטמבר 2015

* בניכוי 10,171,186 יתרת מניות באוצר.
** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014								
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה**	
*28,784	250	*28,534	*19,946	*380	8,208	224	7,984	יתרה ליום 1 בינואר 2014
*2,219	(7)	*2,226	*2,226	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לתקופה
(331)	-	(331)	(331)	-	-	-	-	דיבידנד
(85)	-	(85)	-	-	(85)	-	(85)	רכישה עצמית של מניות
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
40	-	40	-	-	40	40	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
3	-	3	-	-	3	(67)	70	מימוש אופציות למניות
*310	1	*309	-	*309	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
3	3	-	-	-	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
*30,943	247	*30,696	*21,841	*689	8,166	197	7,969	יתרה ליום 30 בספטמבר 2014

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב1.
** בניכוי 16,571,667 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה**	
*28,784	250	*28,534	*19,946	*380	8,208	224	7,984	יתרה ליום 1 בינואר 2014
*2,710	(3)	*2,713	*2,713	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
(448)	-	(448)	(448)	-	-	-	-	דיבידנד
(85)	-	(85)	-	-	(85)	-	(85)	רכישה עצמית של מניות
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
45	-	45	-	-	45	45	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
5	-	5	-	-	5	(100)	105	מימוש אופציות למניות
*203	1	*202	-	*202	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2	2	-	-	-	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
*31,216	250	*30,966	*22,211	*582	8,173	169	8,004	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב.1.(1).
** בניכוי 14,168,419 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	2014	2015	2014	2015	
	בלתי מבוקר				
	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת				
	*2,710	*2,219	2,449	*716	775
	התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:				
	(9)	(13)	(21)	(1)	(7)
	638	*477	472	*177	170
	29	21	23	7	6
	425	62	328	80	55
	(379)	(339)	(493)	(83)	45
	(61)	(65)	(22)	(28)	(19)
	(3)	-	2	-	2
	(5)	(1)	(11)	-	(1)
	115	107	91	38	24
	*252	*19	(68)	*46	(29)
	*454	*51	74	*12	113
	-	-	(3)	-	(3)
	(1,338)	751	549	633	(589)
	(1,708)	(955)	(1,436)	(224)	(1,177)
	שינוי נטו בכספים שוטפים:				
	(1,363)	(506)	(178)	303	2,905
	(12,741)	(6,280)	(11,620)	(5,845)	(4,732)
	(692)	(507)	(727)	(250)	(313)
	(411)	(310)	(28)	(352)	143
	(5,564)	(5,906)	1,153	(4,985)	(1,296)
	(1,321)	(268)	(3,054)	(119)	269
	(1,245)	(154)	1,791	60	678
	שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:				
	(983)	95	349	1,004	(37)
	20,588	5,382	13,119	12,852	6,378
	(158)	(206)	(58)	(56)	(66)
	(199)	(215)	73	(106)	(212)
	4,640	5,100	(633)	4,683	712
	1,223	1,505	(1,376)	1,089	(1,005)
	1,986	*38	745	*9,627	2,789

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	2014	2015	2014	2015	
	בלתי מבוקר				
	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה				
	(50)	(137)	(30)	-	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
	10	240	2	-	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
	(32,771)	(18,307)	(5,195)	(8,810)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
	16,504	10,286	1,978	3,959	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
	22,264	9,783	10,858	802	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
	2	307	-	302	תמורה ממכירת תיקי אשראי
	19	10	-	8	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
	(11)	-	(5)	-	השקעה בחברה כלולה
	5	-	-	-	תמורה ממימוש השקעות ופירעון הלוואות בחברות כלולות
	(702)	(365)	(163)	(120)	רכישת בניינים וציוד
	26	16	2	1	תמורה ממימוש בניינים וציוד
	5,296	1,833	7,447	(3,858)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון				
	3,758	5,690	3,243	359	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
	(4,009)	(3,979)	-	(303)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
	5	3	-	1	הנפקת מניות ואופציות
	(448)	(409)	(119)	(177)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
	(85)	-	-	-	רכישה עצמית של מניות
	(779)	1,305	3,124	(120)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
	6,503	3,883	20,198	(1,189)	גידול (קיטון) במזומנים
	43,933	51,823	28,711	55,823	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
	1,387	(477)	(636)	595	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
	51,823	55,229	48,273	55,229	יתרת מזומנים לסוף התקופה
	ריבית ומסים ששולמו/או התקבלו:				
	13,502	9,520	5,073	2,837	ריבית שהתקבלה
	(5,237)	(3,071)	(833)	(620)	ריבית ששולמה
	51	38	10	24	דיבידנדים שהתקבלו
	(2,693)	(1,422)	(600)	(540)	מסים על הכנסה ששולמו
	491	23	582	1	מסים על הכנסה שהתקבלו

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב.1.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2015 נערכה לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ולפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כללי החשבונאות שלפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלה יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2014, למעט המפורט בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2014 והביאורים הנלווים להם. תמצית הדוחות הכספיים אושרה לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 15 בנובמבר 2015.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים ועסקות תשלום מבוסס מניות

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח לציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה, יתוקנו למפרע מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור. כמו-כן, ביום 11 בינואר 2015 פרסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא זכויות עובדים- שיעור ההיוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה. בחוזר הובהר כי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית תאגיד בנקאי נדרש לקבוע את שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים לפי שיעורים שבהם ניתן לסלק את ההתחייבות בפועל. לצורך כך תאגיד בנקאי רשאי, בין היתר, להתחשב בשיעורי תשואה על השקעות באגרות-חוב באיכות גבוהה הנסחרות בשוק עמוק. בנק ישראל מצוין בחוזר כי הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאגרות-חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי הפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים ובהפסדים אקטואריים נקבע כי:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער בין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על-פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על-פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל, יכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.
- הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.
- השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים, אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), תיזקף לעודפים.
- בנוסף החוזר מעדכן את הכללים לטיפול בהטבות לעובדים הנובעות ממתן הלוואות לעובד ששווין ההוגן במועד ההכרה לראשונה נמוך מסכום ההלוואה שניתנה לאותו עובד, למעט הלוואות שהוענקו לצורך רכישת מניות של התאגיד הבנקאי, ואת דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.
- כמו-כן, ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית.

להלן עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים:

הטבות לאחר פרישה-פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

- הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בשכר ושיעורי עזיבה.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.
- הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי יובל

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

היעדרויות המזכות בפיצוי - חופשה ומחלה

- ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.
- הבנק אינו צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה - מענק בגין אי ניצול ימי מחלה

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עסקות תשלום מבוסס מניות

- הבנק מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי המניות שהוא מעניק לעובדיו.
- מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה.
- מענקים התחייבותיים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה, וההתחייבות נמדדת מחדש עד מועד הסילוק.

הטבות לעובדים הנובעות ממתן הלוואה

- במועד הענקה לעובד, הבנק מעריך את שווי הלוואה של הלוואות שהוענקו בתנאים מועדפים בהשוואה להלוואות שניתנו בתנאים רגילים.
- במקרים בהם במועד הענקה, השווי ההוגן של הלוואה שהוענקה לעובד בתנאים מועדפים נמוך משווה ההוגן לו היה מחושב בהתאם לתנאי שוק, מטופל הפער כהטבת שכר שהוענקה לעובד. ההטבה כאמור מדווחת כחלק מהוצאות משכורת ונלוות.

הנושאים העיקריים בהם בוצע שינוי במדיניות החשבונאית לעומת זו שנקטה בעבר:

- שיעור היוון הטבות לעובדים כאמור לעיל, לעומת שיעור היוון של 4%.
- רווחים והפסדים אקטואריים נזקפו בעבר מיידית לדוח רווח והפסד.
- למידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שיישם הבנק בעבר בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ה (17) בדוחות הכספיים לשנת 2014.

הבנק יישם את ההוראות בדרך של יישום למפרע והציג מחדש את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך.

לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להוראות באזל 3, לפי הוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים לא תובא בחשבון באופן מידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ההנחיות לתקופת המעבר חלות גם על הסכום שנזקף ישירות ליתרת העודפים ליום 1 בינואר 2013 בגין אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בדבר הטבות לעובדים.

2. יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה

כאמור בביאור 1ד (2) בדוחות הכספיים לשנת 2014, הבנק יישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה לפיהן נקבע סף מהותיות להיוון של 1 מיליון ש"ח. כל פרויקט פיתוח תוכנה אשר סך עלויותיו נמוכות מסף המהותיות שנקבע, נזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד. עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם היוון נמוך מ-1 לשעות עבודה, כדי להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיית מקובלות במסגרת פרויקטי פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהוות לנכסים הוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של כלל עובדי הפיתוח המתורים להיוון, נעשה בדרך של דיווח שעות פרטני ולא בדרך של הקצאת עלויות באופן יחסי.

הבנק יישם את ההנחיות בדרך של יישום למפרע במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2014. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש. להלן השפעת היישום למפרע על הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2014 ועל התוצאות הכספיות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

להלן השפעת היישום למפרע בנושא זכויות עובדים והיוון עלויות תוכנה:

השפעת היישום למפרע על סעיפי המאזן:

ליום 30 בספטמבר 2014				ליום 31 בדצמבר 2014			
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים	לפני היישום למפרע	
3,358	(382)	-	3,740	3,475	-	3,475	בניינים וציוד
6,529	142	245	6,142	8,103	239	7,864	נכסים אחרים
(24,422)	-	(649)	(23,773)	(24,320)	(634)	(23,686)	התחייבויות אחרות
(21,841)	240	41	(22,122)	(22,211)	32	(22,243)	עודפים
(689)	-	363	(1,052)	(582)	363	(945)	רווח כולל אחר מצטבר
(30,696)	240	404	(31,340)	(30,966)	395	(31,361)	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
(30,943)	240	404	(31,587)	(31,216)	395	(31,611)	סך-כל ההון
14.61%	(0.07%)	-	14.68%	14.60%	-	14.60%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
9.32%	(0.07%)	-	9.39%	9.29%	-	9.29%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השפעת היישום למפרע על דוח רווח והפסד:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014				
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	לפני היישום למפרע	
(3,870)	(96)	(59)	(3,715)	(1,270)	(35)	(26)	(1,209)	משכורות והוצאות נלוות
(1,142)	73	-	(1,215)	(393)	25	-	(418)	אחזקה ופחת בניינים וציוד
3,678	(23)	(59)	3,760	1,139	(10)	(26)	1,175	רווח לפני מסים
(1,472)	9	23	(1,504)	(424)	4	10	(438)	הפרשה למסים על הרווח
2,226	(14)	(36)	2,276	718	(6)	(16)	740	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.69	-	(0.03)	1.72	0.54	-	(0.02)	0.56	רווח בסיסי למניה
1.67	-	(0.04)	1.71	0.54	-	(0.02)	0.56	רווח מדולל למניה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים	לפני היישום למפרע						
(5,343)	(43)	(5,300)						משכורות והוצאות נלוות
(1,539)	-	(1,539)						אחזקה ופחת בניינים וציוד
4,414	(43)	4,457						רווח לפני מסים
(1,713)	16	(1,729)						הפרשה למסים על הרווח
2,701	(27)	2,728						רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2.05	(0.02)	2.07						רווח בסיסי למניה
2.04	(0.02)	2.06						רווח מדולל למניה

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השפעת היישום למפרע על רווח כולל:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014				
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	לפני היישום למפרע	
2,219	(14)	(36)	2,269	716	(6)	(16)	738	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,226	(14)	(36)	2,276	718	(6)	(16)	740	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
(110)	-	(110)	-	20	-	20	-	התאמות של התחייבות בגין הטבות לעובדים
(165)	-	42	(207)	(103)	-	(7)	(96)	השפעת המס המתייחס
2,529	(14)	(104)	2,647	892	(6)	(3)	901	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,535	(14)	(104)	2,653	895	(6)	(3)	904	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים	לפני היישום למפרע						
2,710	(27)	2,737	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
2,713	(27)	2,740	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(109)	(109)	-	התאמות של התחייבות בגין הטבות לעובדים					
(78)	41	(119)	השפעת המס המתייחס					
2,913	(95)	3,008	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
2,915	(95)	3,010	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק					

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השפעת היישום למפרע על סעיפי הדוח על תזרימי המזומנים:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	השפעת היישום למפרע בגין זכויות עובדים היוון עלויות תוכנה	לפני היישום למפרע
	(96)	-	58	9,627	(35)	-	9,662
5,417	96	-	5,321	7,447	35	-	7,412

מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת

מזומנים נטו מפעילות השקעה 7,412

ההשפעה המצטברת של האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים ליום 1 בינואר 2013 הינה קיטון בהון של 253 מיליוני ש"ח, גידול בעודפים בסך 6 מיליוני ש"ח והכרה בקרן הון שלילית בסך של 259 מיליוני ש"ח שנרשמה ברווח כולל אחר מצטבר במסגרת "התאמות בגין הטבות לעובדים", מסכום זה 251 מיליוני ש"ח קרן הון בגין הפסד אקטוארי הנובע מהפער בין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על-פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעור ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על-פי כללי החשבונאות בארצות-הברית.

3. דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית הנוגעים להבחנה בין התחייבות והון

ביום 30 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית הנוגעים לבחינת הסיווג כהון או להתחייבות של מכשירים פיננסיים לרבות מכשירים מורכבים. בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480 בדבר הבחנה בין התחייבות והון.
- נושא 20-470 בדבר חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות.
- נושא 30-505 בדבר מניות באוצר.

עם פרסום החוזר, פורסם גם קובץ שאלות ותשובות בנושא הבחנה בין הון והתחייבות, לפיו יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיבי המרה מותנית למניות אשר נכללים במסגרת ההון הפיקוחי כהתחייבות לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ. בנוסף, צויין כי הצורך בהבהרת הטיפול החשבונאי במכשירי חוב שיונפקו בעתיד יישקל בעתיד, בהתחשב בשימוש שיעשה במערכת הבנקאית במכשירים אלו.

ההוראות שנקבעו בחוזר חלות מיום 1 בינואר 2015. ליישום כללים אלו לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4. סיכון אשראי לפי ענפי משק

ביום 9 באפריל 2014, פורסם חוזר בנושא סיכון אשראי לפי ענפי משק. החוזר מאמץ את הסיווג האחד של ענפי הכלכלה-2011 שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ואשר החליף את הסיווג האחד של ענפי הכלכלה-1993. הבנק יישם את התיקונים שנקבעו בחוזר מיום 1 בינואר 2015 וסיווג מחדש את מספרי השוואה בהתאם לענפי המשק החדשים. מהלך זה בא לידי ביטוי גם בתהליך קביעת שיעורי הפרשה הקבוצתית.

ג. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. להלן השינויים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור:

- נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים, המבוססות בעיקרן על סיווג הלקוחות על-פי מחזור הפעילות של הלקוח. מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי.
- נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".
- הובהר, כי תאגיד בנקאי, שבהתאם לגישת ההנהלה מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, יתן גילוי נוסף על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה. הגילוי הנוסף כאמור יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית (פרק 280 בקודיפיקציה).

ההוראות שנקבעו בחוזר יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 בקשר לנתונים מאזניים. יתר הדרישות בקשר לגילויים יחולו החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016, למעט הגילוי הנפרד על מגזר ניהול פיננסי שלא יחול בשנים 2015 ו-2016. כמו-כן, נקבעו הקלות לסיווג למגזרים לצורך הצגת מספרי השוואה. ליישום ההוראות לראשונה תהיה השפעה הצגתית על הדוחות הכספיים של הבנק.

2. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2017. בהתאם להוראות המעבר בחוזר, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת השפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. כמו-כן, הוראות התקן אינן חלות על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. ביום 9 ביולי 2015 פרסם ה-FASB תיקון לתקן לפיו מועד אימוץ התקן החדש יידחה כך שהוא יישם החל משנת 2018. הבנק בוחן את השפעות התקן על דוחותיו הכספיים. בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעות הצפויות מיישום התקן.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 19 בינואר 2015, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים", במסגרתו תוקנו הוראות הדיווח לציבור. בחוזר נקבע בין היתר, כי בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בטווח של 5 השנים שהסתיימו במועד הדיווח והן התאמות איכותיות בגין גורמים סביבתיים המשקפים את איכות האשראי וסיכויי הגביה שלו.

בהתאם לכך, נדרש הבנק לעדכן את אופן החישוב של מדידת שיעור הפסדי האשראי כך שמקדם ההפרשה הקבוצתית בגין כל קבוצת חובות יחושב בהתבסס על שיעור ממוצע של הפסדי העבר בטווח של 5 השנים האחרונות, בתוספת התאמה בגין גורמים סביבתיים המשקפת, בין היתר, מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף, תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי בענף, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות, השפעות השינויים בריכוזיות האשראי ועוד.

כמו-כן, בהתאם לחוזר נקבע כי בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי לאנשים פרטיים על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי לוודא כי שיעור ההתאמות בגין גורמים סביבתיים רלוונטיים לסיכויי הגביה, לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים באותו מועד בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

בהתאם לאמור בחוזר, הבנק נערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית חישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו-כן, כאמור בביאור 1ה(4) לדוחות הכספיים לשנת 2014, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.75% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של חמש שנים שהסתיימו במועד הדיווח.

4. עדכון מבנה הדוח השנתי לציבור של תאגיד בנקאי

ביום 28 באפריל 2015 פורסם חוזר בנושא עדכון מבנה הדוח השנתי לציבור של תאגיד בנקאי. מטרת הנחיות החוזר הן בין השאר: שיפור איכות הדיווח לציבור על-ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר; הגברת האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות השנתיים; וכן גיבוש מתכונת לדוח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה מובילות של בנקים מובילים בארצות-הברית ואירופה. החוזר מתייחס בין השאר לשינוי סדר ההצגה בדוח הכספי: הצגת דוח רווח והפסד לפני המאזן; הצגת ביאורים תוצאתיים לפני ביאורים מאזניים; פיצול ביאור 4 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" לתמצית ברמת סך-הכל לפי סוגי אשראי עיקריים, ולמידע רחב יותר שייכלל במסגרת פרק סיכונים בדוח הכספי. כמו-כן החוזר מעדכן בצורה משמעותית את מתכונת הגילוי בדוח הדירקטוריון ובסקירת ההנהלה וכן קובע דרישות לדיווח מורחב באינטרנט בדבר סיכונים. נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מהדוח לציבור לשנת 2015. לחוזר לא צפויה להיות השפעה על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

5. אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי ידרשו לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושאים אלה. כמו-כן, הובהר כי הטיפול החשבונאי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים בדבר נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה לפי תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 5 לא יחול על השקעות בחברות כלולות. ההוראות שנקבעו בחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

6. גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים

ביום 10 ביוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים". בהתאם לחוזר, לאור השינויים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 בנושא "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים" ולאור החשיבות של הגילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, עלה הצורך לעדכן את הוראות הדיווח לציבור העוסקות בגילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים. לאחר התיקון, המידע בנושא זה ינתן לגבי כל בעל עניין לפי תקנות ניירות-ערך, כל איש קשור לפי הוראה 312, וכל צד קשור אחר לפי כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית, המפורטים בנושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילוי בהקשר לצד קשור". תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי יישמו את התיקונים להוראות הדיווח לציבור החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015. אין צורך להציג למפרע מספרי השוואה, אם המידע אינו קיים בידי התאגיד הבנקאי. הביאור בנושא בעלי עניין וצדדים קשורים יעודכן בהתאם לאמור. הבנק נערך ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי כאמור.

7. אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי נדרשים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים" לרבות את הכללים בהקשר לירידת-ערך של נכסי תוכנה לשימוש עצמי. בהקשר זה, הטיפול החשבונאי במוניטין, לרבות בחינת ירידת הערך שלו, עודכן בהתאם לחוזר מיום 8 בפברואר 2015 בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים ואיחוד דוחות כספיים". ההוראות שנקבעו בהתאם לטייטה יחולו החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. הבנק בוחן את השפעת ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים ולהערכתו היא אינה צפויה להיות מהותית.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

8. אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה". על-פי החוזר, תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי נדרשים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על ההכנסה" ובנושא 740-830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע-חוץ - מסים על ההכנסה".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

הבנק בוחן את השלכות יישום ההוראות הנ"ל. להערכת הבנק יישום הכללים האמורים יביא לגידול בהתחייבויות בגין מסים נדחים, אך לאור המורכבות הכרוכה ביישום ההוראות האמורות ולנוכח השוני בין חוקי המס האמריקאים והעדר התאמתם לסביבת המס בישראל, אין ביכולתו להעריך בשלב זה את היקף השפעתן על הדוחות הכספיים.

9. טיוטה בדבר תיקון לתקינה האמריקאית בנושא עסקות רכש חוזר לפדיון ועסקות רכש חוזר במימון

ביום 15 ביולי 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בדבר "תיקון מספר 11-2014 לקודיפיקציה של ה-FASB לגבי עסקות רכש חוזר לפדיון ועסקות רכש חוזר במימון". בין היתר התיקון מבהיר כי עסקות רכש חוזר לפדיון ועסקות רכש חוזר במימון יטופלו מבחינה חשבונאית כחוב מובטח, בעקביות לטיפול החשבונאי בעסקות רכש חוזר אחרות. בנוסף, התיקון מבהיר את הטיפול החשבונאי בעסקות רכש חוזר במימון, בהן צד אחד מעביר לצד נגדי נכס פיננסי, ובו זמנית מתקשר עם הצד הנגדי בהסכם לרכישה ומכירה חוזרת של הנכס הפיננסי, וכן כולל דרישות גילוי מסוימות.

התיקונים יישמו מיום 1 בינואר 2016 ואילך, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות-הברית, בשינויים המחויבים. הבנק בוחן את השלכות התיקונים האמורים. להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

ביאור 2 ניירות-ערך

ליום 30 בספטמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות:				
של מוסדות פיננסיים בישראל	404	4	-	408
של אחרים זרים	9	1	-	10
סך-כך אגרות-חוב מוחזקות לפדיון	413	5	-	418
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	37,033	478	(28)	37,483
של ממשלות זרות	2,277	33	(8)	2,302
של מוסדות פיננסיים בישראל	448	13	-	461
של מוסדות פיננסיים זרים	5,383	33	(57)	5,359
של אחרים בישראל	1,926	54	(21)	1,959
של אחרים זרים	4,013	22	(81)	3,954
סך-כך אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	51,080	633	(195)	51,518
מניות:				
של אחרים	2,227	368	(62)	2,533 ⁽¹⁾
סך-כך ניירות הערך הזמינים למכירה	53,307	1,001 ⁽²⁾	(257) ⁽²⁾	54,051 ⁽¹⁾

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 610 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהן בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאורים 10 ו-11.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	5,896	4	(1)	5,899
של ממשלות זרות	56	3	(1)	58
של מוסדות פיננסיים זרים	345	12	(1)	356
של אחרים בישראל	9	2	-	11
של אחרים זרים	219	11	(4)	226
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	6,525	32	(7)	6,550
מניות:				
של אחרים	54	-	(4)	50
סך-כל ניירות הערך למסחר	6,579	32 ⁽²⁾	(11) ⁽²⁾	6,600
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	61,064	1,038	(268)	61,069 ⁽¹⁾
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	25			

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 610 מיליוני ש"ח.
 (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-10.5 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאורים 10 ו-11.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות:				
510	510	30	-	540
של מוסדות פיננסיים בישראל				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר רווחים	שווי הוגן*	
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות:				
38,308	37,425	888	(5)	38,308
של ממשלת ישראל				
2,703	2,658	53	(8)	2,703
של ממשלות זרות				
836	814	23	(1)	836
של מוסדות פיננסיים בישראל				
4,497	4,460	43	(6)	4,497
של מוסדות פיננסיים זרים				
2,352	2,227	127	(2)	2,352
של אחרים בישראל				
3,022	2,986	40	(4)	3,022
של אחרים זרים				
51,718	50,570	1,174	(26)	51,718
סך-כך אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות:				
2,494 ⁽¹⁾	2,072	433	(11)	2,494 ⁽¹⁾
של אחרים				
54,212 ⁽¹⁾	52,642	1,607 ⁽²⁾	(37) ⁽²⁾	54,212 ⁽¹⁾
סך-כך ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 601 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאורים 10 ו-11.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	1,601	6	-	1,607
של ממשלות זרות	45	4	(1)	48
של מוסדות פיננסיים בישראל	1	-	-	1
של מוסדות פיננסיים זרים	439	1	(2)	438
של אחרים בישראל	13	2	-	15
של אחרים זרים	303	10	(2)	311
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	2,402	23	(5)	2,420
מניות:				
של אחרים	54	1	(7)	48
סך-כל ניירות הערך למסחר	2,456	(1)24	(1)12	2,468
סך-כל ניירות הערך⁽²⁾	55,608	1,661	(49)	57,220
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	48			

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-9.4 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאורים 10 ו-11.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות:				
509	509	26	-	535
של מוסדות פיננסיים בישראל				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניית-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	רווחים	שווי הוגן*
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות:				
37,049	36,268	793	(12)	37,049
של ממשלת ישראל				
3,498	3,447	62	(11)	3,498
של ממשלות זרות				
819	801	18	-	819
של מוסדות פיננסיים בישראל				
5,083	5,051	42	(10)	5,083
של מוסדות פיננסיים זרים				
2,284	2,215	87	(18)	2,284
של אחרים בישראל				
3,454	3,432	37	(15)	3,454
של אחרים זרים				
52,187	51,214	1,039	(66)	52,187
סך-כך אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
חניות:				
2,563	2,170	418	(25)	(1)2,563
של אחרים				
54,750	53,384	(2)1,457	(2)(91)	(1)54,750
סך-כך ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל חניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח.
 (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאורים 10 ו-11.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלונות:				
של ממשלת ישראל	2,867	5	(1)	2,871
של ממשלות זרות	42	2	(1)	43
של מוסדות פיננסיים זרים	353	2	(1)	354
של אחרים בישראל	19	1	-	20
של אחרים זרים	176	9	(4)	181
סך-כל אגרות-חוב ומלונות למסחר	3,457	19	(7)	3,469
חבניות:				
של אחרים	55	1	(6)	50
סך-כל ניירות הערך למסחר	3,512	⁽²⁾ 20	⁽²⁾ (13)	3,519
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	57,405	1,503	(104)	⁽¹⁾ 58,804
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	34			

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל חבניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח.
 (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-9.4 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאורים 10 ו-11.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

30 בספטמבר 2015								
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%		
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש								
אגרות-חוב ומלונות:								
(8)	-	(8)	298	(20)	-	(20)	1,711	של ממשלת ישראל
(4)	-	(4)	69	(4)	-	(4)	432	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
(8)	-	(8)	204	(49)	-	(49)	1,880	של מוסדות פיננסיים זרים
(9)	-	(9)	189	(12)	-	(12)	237	של אחרים בישראל
(11)	-	(11)	225	(70)	-	(70)	1,953	של אחרים זרים
(40)	-	(40)	985	(155)	-	(155)	6,213	סך-כל אגרות-חוב ומלונות זמינים למכירה
חביות:								
(5)	-	(5)	391	(57)	(6)	(51)	521	של אחרים
(45)	-	(45)	1,376	(212)	(6)	(206)	6,734	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

30 בספטמבר 2014								
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%		
אגרות-חוב ומלונות:								
(3)	-	(3)	134	(2)	-	(2)	149	של ממשלת ישראל
(5)	-	(5)	155	(3)	-	(3)	404	של ממשלות זרות
-	-	-	-	(1)	-	(1)	161	של מוסדות פיננסיים בישראל
-	-	-	42	(6)	-	(6)	1,182	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	(2)	-	(2)	283	של אחרים בישראל
-	-	-	39	(4)	-	(4)	731	של אחרים זרים
(8)	-	(8)	370	(18)	-	(18)	2,910	סך-כל אגרות-חוב ומלונות זמינים למכירה
חביות:								
-	-	-	-	(11)	-	(11)	200	של אחרים
(8)	-	(8)	370	(29)	-	(29)	3,110	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

31 בדצמבר 2014							
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן		
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%		
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש (המשך)							
אגרות-חוב ומלוות:							
(5)	-	(5)	226	(7)	-	(7) 1,878	של ממשלת ישראל
(10)	-	(10)	191	(1)	-	(1) 887	של ממשלות זרות
(1)	-	(1)	115	(9)	-	(9) 1,715	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	(18)	-	(18) 393	של אחרים בישראל
(1)	-	(1)	44	(14)	-	(14) 1,062	של אחרים זרים
(17)	-	(17)	576	(49)	-	(49) 5,935	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
מניות:							
(4)	-	(4)	373	(21)	-	(21) 321	של אחרים
(21)	-	(21)	949	(70)	-	(70) 6,256	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
5,022	5	5,017	882	392	3,743	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2015
55	-	55	76	2	(23)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(362)	-	(362)	(155)	-	(207)	מחיקות חשבונאיות
296	-	296	80	-	216	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(66)	-	(66)	(75)	-	9	מחיקות חשבונאיות נטו
5,011	5	5,006	883	394	3,729	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2015 ⁽²⁾
26	-	26	1	-	25	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
714	-	714	73	-	641	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,571	6	4,565	711	422	3,432	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2014
80	(4)	84	30	(9)	63	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(249)	-	(249)	(95)	(2)	(152)	מחיקות חשבונאיות
241	-	241	80	-	161	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(8)	-	(8)	(15)	(2)	9	מחיקות חשבונאיות נטו
4,643	2	4,641	726	411	3,504	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2014 ⁽²⁾
21	-	21	1	-	20	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
723	-	723	69	-	654	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור		
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
328	1	327	114	7	206	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(975)	-	(975)	(405)	-	(570)	מחיקות חשבונאיות
801	-	801	238	-	563	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(174)	-	(174)	(167)	-	(7)	מחיקות חשבונאיות נטו
1	-	1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
5,011	5	5,006	883	394	3,729	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2015 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
42	-	42	5	-	37	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
714	-	714	73	-	641	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור		
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
62	(4)	66	70	(13)	9	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(854)	-	(854)	(345)	(3)	(506)	מחיקות חשבונאיות
848	-	848	272	5	571	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(6)	-	(6)	(73)	2	65	מחיקות חשבונאיות נטו
4,643	2	4,641	726	411	3,504	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2014 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
85	-	85	(6)	-	91	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
723	-	723	69	-	654	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2015						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
171,506	25,731	145,775	3,468	-	142,307	שנבדקו על בסיס פרטני
133,709	-	133,709	49,548	60,129	24,032	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
305,215	25,731	279,484	53,016	60,129	166,339	סך-הכל חובות*
65,758	-	65,758	-	59,908	5,850	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
2,700	5	2,695	146	-	2,549	שנבדקו על בסיס פרטני
1,597	-	1,597	664	394	539	שנבדקו על בסיס קבוצתי*** ⁽²⁾
4,297	5	4,292	810	394	3,088	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
225	-	225	-	184	41	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור****

30 בספטמבר 2014						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
164,296	26,259	138,037	3,601	-	134,436	שנבדקו על בסיס פרטני
123,707	-	123,707	45,378	55,548	22,781	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
288,003	26,259	261,744	48,979	55,548	157,217	סך-הכל חובות*
60,619	-	60,619	-	55,204	5,415	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
2,746	2	2,744	159	-	2,585	שנבדקו על בסיס פרטני
1,174	-	1,174	498	411	265	שנבדקו על בסיס קבוצתי*** ⁽²⁾
3,920	2	3,918	657	411	2,850	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
254	-	254	-	218	36	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור****

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-5,850 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.9.14: 5,415 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 5,599 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-230 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 213 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 215 מיליוני ש"ח).

**** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-26 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 24 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 24 מיליוני ש"ח).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2014						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
175,470	34,046	141,424	3,584	-	137,840	שנבדקו על בסיס פרטני
126,736	-	126,736	46,896	56,515	23,325	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
302,206	34,046	268,160	50,480	56,515	161,165	סך-הכלל חובות*
61,795	-	61,795	-	56,196	5,599	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,849	4	2,845	163	-	2,682	שנבדקו על בסיס פרטני
1,335	-	1,335	704	387	244	שנבדקו על בסיס קבוצתי*** ⁽²⁾
4,184	4	4,180	867	387	2,926	סך-הכלל הפרשה להפסדי אשראי
						(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה
230	-	230	-	192	38	לפי עומק הפיגור****

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיור, בסך של כ-5,850 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.9.14: 5,415 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 5,599 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-230 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 213 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 215 מיליוני ש"ח).

**** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-26 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 24 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 24 מיליוני ש"ח).

ביאור 3 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2015					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
254	45	21,050	568	258	20,224
בינוי ונדל"ן - בינוי					
197	81	19,341	400	418	18,523
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
54	36	13,148	545	16	12,587
שירותים פיננסיים					
158	127	87,948	3,294	2,379	82,275
מסחרי - אחר					
663	289	141,487	4,807	3,071	133,609
סך-הכל מסחרי					
349	667	59,573	-	667	58,906
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾					
251	82	50,916	620	283	50,013
אנשים פרטיים - אחר					
1,263	1,038	251,976	5,427	4,021	242,528
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	193	-	-	193
בנקים בישראל					
-	-	817	-	-	817
ממשלת ישראל					
1,263	1,038	252,986	5,427	4,021	243,538
סך-הכל פעילות בישראל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.3 ג. להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 101 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך של כ-110 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 115 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 97 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2015					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
4	13	5,962	125	1	5,836
17	14	18,890	163	260	18,467
21	27	24,852	288	261	24,303
30	14	2,656	43	26	2,587
51	41	27,508	331	287	26,890
-	-	22,958	-	-	22,958
-	-	1,763	-	-	1,763
51	41	52,229	331	287	51,611
1,314	1,079	279,484	5,758	4,308	269,418
-	-	23,151	-	-	23,151
-	-	2,580	-	-	2,580
1,314	1,079	305,215	5,758	4,308	295,149

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי

						בינוי ונדל"ן
						מסחרי - אחר
						סך-הכל מסחרי
						אנשים פרטיים
						סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
						בנקים בחו"ל
						ממשלות חו"ל
						סך-הכל פעילות בחו"ל
						סך-הכל ציבור
						סך-הכל בנקים
						סך-הכל ממשלות
						סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.3.ג להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 101 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) וסוגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2014						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 89 ימים ⁽⁴⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
195	25	18,851	553	329	17,969	בינוי ונדל"ן - בינוי
54	10	18,154	669	465	17,020	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	40	12,398	567	370	11,461	שירותים פיננסיים
129	74	87,125	3,681	3,489	79,955	מסחרי - אחר
378	149	136,528	5,470	4,653	126,405	סך-הכל מסחרי
***414	***743	55,017	-	743	54,274	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
199	73	46,683	635	245	45,803	אנשים פרטיים - אחר
***991	***965	238,228	6,105	5,641	226,482	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	417	-	-	417	בנקים בישראל
-	-	431	-	-	431	ממשלת ישראל
***991	***965	239,076	6,105	5,641	227,330	סך-הכל פעילות בישראל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

*** הוצג מחדש.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.3 בלהל.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 101 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך של כ-110 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 115 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 97 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2014					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	4,871	248	-	4,623
16	-	15,818	208	218	15,392
16	-	20,689	456	218	20,015
***28	***8	2,827	46	30	2,751
***44	***8	23,516	502	248	22,766
-	-	24,166	-	-	24,166
-	-	1,245	-	-	1,245
***44	***8	48,927	502	248	48,177
***1,035	***973	261,744	6,607	5,889	249,248
-	-	24,583	-	-	24,583
-	-	1,676	-	-	1,676
***1,035	***973	288,003	6,607	5,889	275,507

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 *** הוצג מחדש.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 3.ב.2.ג להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 101 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2014						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 90 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
204	41	19,632	558	323	18,751	בינוי ונדל"ן - בינוי
83	15	19,033	642	454	17,937	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	-	12,769	584	286	11,899	שירותים פיננסיים
127	87	87,545	3,383	3,395	80,767	מסחרי - אחר
417	143	138,979	5,167	4,458	129,354	סך-הכל מסחרי
***391	***717	55,971	-	717	55,254	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
188	75	48,196	638	266	47,292	אנשים פרטיים - אחר
***996	***935	243,146	5,805	5,441	231,900	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	404	-	-	404	בנקים בישראל
-	-	560	-	-	560	ממשלת ישראל
***996	***935	244,110	5,805	5,441	232,864	סך-הכל פעילות בישראל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

*** הוצג מחדש.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 3.2.2.3 להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 101 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך של כ-110 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 115 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 97 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 3 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2014						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
-	-	5,466	210	-	5,256	בינוי ונדל"ן
16	9	16,720	214	226	16,280	מסחרי - אחר
16	9	22,186	424	226	21,536	סך-הכל מסחרי
***23	***7	2,828	52	25	2,751	אנשים פרטיים
***39	***16	25,014	476	251	24,287	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	31,781	-	-	31,781	בנקים בחו"ל
-	-	1,301	-	-	1,301	ממשלות חו"ל
***39	***16	58,096	476	251	57,369	סך-הכל פעילות בחו"ל
***1,035	***951	268,160	6,281	5,692	256,187	סך-הכל ציבור
-	-	32,185	-	-	32,185	סך-הכל בנקים
-	-	1,861	-	-	1,861	סך-הכל ממשלות
***1,035	***951	302,206	6,281	5,692	290,233	סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 *** הוצג מחדש.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 3.ב.2.ג להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 101 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל, כאשר חוב שנבחן פרטנית מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור, או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור), ולאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיר, למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2015					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
3,975	568	143	117	425	בינוי ונדל"ן – בינוי
1,798	400	152	14	248	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
1,398	545	191	50	354	שירותים פיננסיים
6,884	3,294	982	644	2,312	מסחרי – אחר
14,055	4,807	1,468	825	3,339	סך-הכל מסחרי
1,108	620	200	88	420	אנשים פרטיים – אחר
15,163	5,427	1,668	913	3,759	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
359	125	41	5	84	בינוי ונדל"ן
335	163	12	53	151	מסחרי – אחר
694	288	53	58	235	סך-הכל מסחרי
44	43	1	35	42	אנשים פרטיים
738	331	54	93	277	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
15,901	5,758	1,722	1,006	4,036	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
	4,030	1,076	824	2,954	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
	2,512	980	202	1,532	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 3 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 בספטמבר 2014						
	ירתת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל ירתת ⁽¹⁾ חובות פגומים	ירתת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	ירתת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	ירתת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
	3,854	553	297	51	256	בינוי ונדל"ן - בינוי
	1,567	669	540	5	129	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
	1,390	567	50	156	517	שירותים פיננסיים
	7,799	3,681	1,618	501	2,063	מסחרי - אחר
	14,610	5,470	2,505	713	2,965	סך-הכל מסחרי
	1,105	635	256	98	379	אנשים פרטיים - אחר
	15,715	6,105	2,761	811	3,344	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
	472	248	116	11	132	בינוי ונדל"ן
	340	208	16	80	192	מסחרי - אחר
	812	456	132	91	324	סך-הכל מסחרי
	48	46	1	40	45	אנשים פרטיים
	860	502	133	131	369	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
	16,575	6,607	2,894	942	3,713	סך-הכל ציבור*
						* מזה:
		**3,841	**1,094	681	2,747	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
		2,780	1,269	196	1,511	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** הוצג מחדש.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) ירתת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2014					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
4,067	558	282	83	276	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,050	642	279	12	363	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,312	584	62	150	522	שירותים פיננסיים
7,058	3,383	1,617	442	1,766	מסחרי - אחר
14,487	5,167	2,240	687	2,927	סך-הכל מסחרי
1,109	638	262	98	376	אנשים פרטיים - אחר
15,596	5,805	2,502	785	3,303	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
449	210	172	10	38	בינוי ונדל"ן
354	214	21	97	193	מסחרי - אחר
803	424	193	107	231	סך-הכל מסחרי
54	52	1	41	51	אנשים פרטיים
857	476	194	148	282	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
16,453	6,281	2,696	933	3,585	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
	**3,628	**1,386	704	2,242	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
	2,615	1,458	208	1,157	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** הוצג מחדש.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
4	5	609	3	3	581
4	5	531	1	2	443
3	3	623	1	1	571
28	37	3,407	12	16	3,333
39	50	5,170	17	22	4,928
12	28	635	4	10	627
51	78	5,805	21	32	5,555
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
2	2	161	-	-	137
2	2	184	-	-	170
4	4	345	-	-	307
3	3	47	-	-	45
7	7	392	-	-	352
58	85	6,197	21	32	5,907

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
 *** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
 (1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 100 מיליוני ש"ח ו-339 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בהתאמה (30.9.14: 130 מיליוני ש"ח ו-368 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור – מסחרי						
14	18	792	3	4	634	בינוי ונדל"ן – בינוי
14	16	724	5	6	686	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
7	8	731	3	4	621	שירותים פיננסיים
57	65	3,671	26	27	3,677	מסחרי – אחר
92	107	5,918	37	41	5,618	סך-הכל מסחרי
13	32	667	2	11	645	אנשים פרטיים – אחר
105	139	6,585	39	52	6,263	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור – מסחרי						
4	5	296	2	2	264	בינוי ונדל"ן
2	3	211	-	-	201	מסחרי – אחר
6	8	507	2	2	465	סך-הכל מסחרי
3	4	45	-	-	47	אנשים פרטיים
9	12	552	2	2	512	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
114	151	7,137	41	54	6,775	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
 *** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
 (1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 100 מיליוני ש"ח ו-339 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בהתאמה (30.9.14: 130 מיליוני ש"ח ו-368 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

30 בספטמבר 2015			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
234	25	209	בינוי ונדל"ן - בינוי
230	20	210	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
49	1	48	שירותים פיננסיים
1,382	118	1,264	מסחרי - אחר
1,895	164	1,731	סך-הכלל מסחרי
546	234	312	אנשים פרטיים - אחר
2,441	398	2,043	סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
67	-	67	בינוי ונדל"ן
1	-	1	מסחרי - אחר
68	-	68	סך-הכלל מסחרי
3	1	2	אנשים פרטיים
71	1	70	סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל
2,512	399	2,113	סך-הכלל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חזר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2015 בסך של כ-123 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 275 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 106 מיליוני ש"ח).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

30 בספטמבר 2014			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
			בינוי ונדל"ן - בינוי
362	98	264	
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
310	38	272	
			שירותים פיננסיים
46	1	45	
			מסחרי - אחר
1,319	102	1,217	
			סך-הכלל מסחרי
2,037	239	1,798	
			אנשים פרטיים - אחר
568	244	324	
			סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל
2,605	483	2,122	
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
			בינוי ונדל"ן
170	-	170	
			מסחרי - אחר
1	-	1	
			סך-הכלל מסחרי
171	-	171	
			אנשים פרטיים
4	1	3	
			סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל
175	1	174	
			סך-הכלל ציבור
2,780	484	2,296	

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2015 בסך של כ-123 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 275 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 106 מיליוני ש"ח).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2014			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
314	48	266	בינוי ונדל"ן - בינוי
283	36	247	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
45	1	44	שירותים פיננסיים
1,273	96	1,177	מסחרי - אחר
1,915	181	1,734	סך-הכלל מסחרי
564	240	324	אנשים פרטיים - אחר
2,479	421	2,058	סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
131	-	131	בינוי ונדל"ן
1	-	1	מסחרי - אחר
132	-	132	סך-הכלל מסחרי
4	1	3	אנשים פרטיים
136	1	135	סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל
2,615	422	2,193	סך-הכלל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2015 בסך של כ-123 מיליוני ש"ח (ליום 30.9.14: 275 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.14: 106 מיליוני ש"ח).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
	17	19	79	6	6
בינוי ונדל"ן - בינוי					29
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	13	14	18	-	-
שירותים פיננסיים	13	14	10	3	3
מסחרי - אחר	436	483	503	47	54
סך-הכל מסחרי	479	530	610	56	63
אנשים פרטיים - אחר	258	281	5,490	89	95
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	737	811	6,100	145	158
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
	1	1	2	-	-
מסחרי - אחר					-
אנשים פרטיים	2	2	28	1	1
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	3	3	30	1	1
סך-הכל ציבור	740	814	6,130	146	159

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
17	65	65	62	260	246
3	-	-	18	71	67
4	24	24	4	24	24
152	500	471	461	574	538
176	589	560	545	929	875
1,731	64	64	5,323	217	207
1,907	653	624	5,868	1,146	1,082
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
-	-	-	1	1	1
3	-	-	98	5	5
3	-	-	99	6	6
1,910	653	624	5,967	1,152	1,088

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה		
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
	4	33	–	15	בינוי ונדל"ן – בינוי
	1	8	–	3	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
	–	2	–	1	שירותים פיננסיים
	24	192	10	78	מסחרי – אחר
	29	235	10	97	סך-הכל מסחרי
	60	2,359	15	863	אנשים פרטיים – אחר
	89	2,594	25	960	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
	–	6	–	3	אנשים פרטיים
	89	2,600	25	963	סך-הכל ציבור

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*			
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל			
ציבור – מסחרי			
10	36	2	10
16	5	16	4
-	1	-	-
34	221	10	77
60	263	28	91
65	2,376	23	763
125	2,639	51	854
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור – מסחרי			
35	1	35	1
-	6	-	-
35	7	35	1
160	2,646	86	855

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדויר - אנשים פרטיים

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)** , סוג ההחזר וסוג הריבית

30 בספטמבר 2015					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדויר - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: בלתי מבוקר		
	613	22,626	2,385	35,312	עד 60%
	349	17,573	962	24,193	מעל 60%
	974	418	56	624	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	1,936	40,617	3,403	60,129	סך-הכל

30 בספטמבר 2014*					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדויר - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: בלתי מבוקר		
	536	21,291	2,371	31,265	עד 60%
	435	18,044	1,155	23,819	מעל 60%
	1,053	398	73	464	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	2,024	39,733	3,599	55,548	סך-הכל

31 בדצמבר 2014*					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדויר - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: בלתי מבוקר		
	598	21,602	2,340	31,869	עד 60%
	432	17,982	1,113	23,979	מעל 60%
	1,447	409	67	667	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	2,477	39,993	3,520	56,515	סך-הכל

* הוצג מחדש.

** היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 3 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות אשראי – יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי, למעט חריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-100 בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי לא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- ביאור 3.ב.3 מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיוור, תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ג. מידע בדבר מכירות של חובות

למידע לגבי עסקות מכירת הלוואות ראה ביאור ג.6.

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף

(1) הלימות הון

א. הוראות באזל 3

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 (להלן: "באזל 3"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201. ההוראות הני"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון – ההון הפיקוחי – הוראות מעבר", וזאת, כדי לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישום המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל 3. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2015 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 40% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 70%.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2015

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

(1) הלימות הון (המשך)

ב. הלימות הון בנתוני המאוחד

30 בספטמבר 2014	31 בדצמבר 2014	30 בספטמבר 2015
בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח	

1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

הון עצמי רובד 1	31,482 ⁽¹⁾	32,904	31,288* ⁽¹⁾
הון רובד 1	33,436 ⁽¹⁾	34,613	33,242* ⁽¹⁾
הון רובד 2	16,041	14,604	15,809
סך-הכל הון כולל	49,477 ⁽¹⁾	49,217	49,051* ⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	311,329	318,103	307,050*
סיכונים שוק	5,269	5,506	6,678
סיכון תפעולי	22,275	22,606	22,088
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	338,873 ⁽¹⁾	346,215	335,816* ⁽¹⁾

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.29% ⁽¹⁾	9.50%	9.32%* ⁽¹⁾
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	9.87% ⁽¹⁾	10.00%	9.90%* ⁽¹⁾
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.60% ⁽¹⁾	14.22%	14.61%* ⁽¹⁾
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	9.00% ⁽²⁾	9.04% ⁽²⁾	9.00% ⁽²⁾
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	12.50% ⁽²⁾	12.54% ⁽²⁾	12.50% ⁽²⁾

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 1.ב.2).
 (1) כפי שדווח ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015. ראה ביאור 1.ב.1). אם האימוץ היה מתבצע בשנת 2014, ליום 31 בדצמבר 2014 יחס הון עצמי רובד 1 היה 9.25% ויחס ההון הכולל היה 14.56% וליום 30 בספטמבר 2014 יחס הון עצמי רובד 1 היה 9.28% ויחס ההון הכולל היה 14.56%.
 (2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוח למועד הדיוח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיוח, הינם 10.2%-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיוח, ראה ביאור 3.א.2).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2015

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

(1) הלימות הון (המשך)

ב. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2014	31 בדצמבר 2014	30 בספטמבר 2015	
בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	
			באחוזים
4. חברות בת משמעותיות			
ישראלכרט			
*18.33%	*18.85%	20.00%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
*18.33%	*18.85%	20.00%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
*19.21%	*19.79%	21.01%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
⁽¹⁾ 9.00%	⁽¹⁾ 9.00%	⁽¹⁾9.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
⁽¹⁾ 12.50%	⁽¹⁾ 12.50%	⁽¹⁾12.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ			
19.78%	21.09%	23.69%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.78%	21.09%	23.69%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
19.86%	21.17%	23.76%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף			
17.15%	17.51%	14.33%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
17.82%	18.15%	14.98%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

באזל 2⁽²⁾

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הייון עלויות תוכנה ראה ביאור 1 ו-2.

(1) יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015.

(2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2015

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

(1) הלימות הון (המשך)

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

30 בספטמבר 2014	31 בדצמבר 2014	30 בספטמבר 2015
בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
	באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון		
(1)*9.08%	(1)8.97%	(1)9.36%
(1)*0.24%	(1)0.32%	(1)0.14%
*9.32%	9.29%	9.50%

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 1.ב. (2).
(1) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש כדי לשקף השפעה זו. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.ב. (1).

ד. הלוואות לדיור

מחודש יולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לגבי הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מאגדת את ההנחיות והמגבלות בנושא הלוואות לדיור למסמך מחייב אחד. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה". בנוסף, ההוראה מגבילה את סכום הלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין 203 ל-5 מיליוני ש"ח. הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליוני ש"ח תשוקלל ב-100%. כאשר סכום הלוואה נמוך מ-5 מיליוני ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון בהתאם לאמור בסעיף 72 להוראה 203, בהתאם ליחס ה-LTV כפי שחושב במועד מתן הלוואה. התיקונים מיושמים החל מיום 1 באוקטובר 2014. השפעת היישום אינה מהותית. כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2015, תאגידים בנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון של 100% ביחס להלוואות ממונפות בריבית משתנה אשר ניתנו בין התאריכים 26 באוקטובר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, ל-75%. ההשפעה הינה קיטון בנכסי הסיכון ליום 30 בספטמבר 2015 בסך של כ-509 מיליון ש"ח, גידול ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.01% וגידול ביחס ההון הכולל של כ-0.02%.

ה. יעד הלימות הון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת, עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת, עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5%, וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%. הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד.

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המשקף 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. ההשפעה הכוללת של הוראה זו, על בסיס יתרת ההלוואות לדיור לתאריך הדוחות הכספיים, נאמדת בכ-0.2%.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה.

ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את תכנון יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק באופן, שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%.

1. דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין ו-203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון ניירות-ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון).
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על-פי התיקון יש לחשב את דרישת ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA.
- שיטת החישוב שהייתה נהוגה עד כה על-פי ההוראה - חישוב לפי כללי הבורסה - תבוטל.
- חשיפות של תאגיד בנקאי לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה.
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים.
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1.250%.

האמור בחוזר יחול מיום 1 ביולי 2016, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל-אביב כצד נגדי מרכזי כשיר. הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. כמו-כן הבנק בוחן את השפעת העדכון כאמור על תכנון ההון, יעדי ההון ויעד המינוף שלו.

ההוראות הנ"ל עשויות להעלות את דרישות ההון של הבנק בגין חשיפות כאמור, אם כי בשלב זה הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את ההשפעה מיישומה.

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)**(2) יחס כיסוי נזילות**

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם, וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה). תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינוי בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבויות מולם יש לשמור נזילות וכיוצא בזה יכולים להביא לשינוי היחס.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטבעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד אשר אינו עומד ביחס נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית.

היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. היחס במאוחד ובחברות בנקאיות עיקריות מחושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ומדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאוחד.

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

(2) יחס כיסוי נזילות (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015	באחוזים
א. בנתוני המאוחד	
92%	יחס כיסוי נזילות
60%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*
ב. בנתוני הבנק	
84%	יחס כיסוי נזילות
60%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*
ג. חברות בת משמעותיות**	
בנק הפועלים שוויץ	
163%	יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית
60%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ביום 1 באפריל 2015 ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך.

** בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי ידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי, אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.

(3) יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו-כן, לא ניתן להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, החשיפה בגין נגזרים מחושבת בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203, והחשיפות בגין פריטים חוץ-מאזניים מחושבות על-ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

30 בספטמבר 2015	
במיליוני ש"ח	
א. בנתוני המאוחד	
הון רובד 1	34,613
סך החשיפות	482,123
באחוזים	
יחס מינוף	7.18%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות	
ישראל	
יחס מינוף	12.16%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	5.00%
בנק הפועלים שוויץ*	
יחס מינוף	10.60%
בנק פודיטיף	
יחס מינוף	11.99%
יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	3.00%

* על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2015

ביאור 4 הון, הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

(4) דיבידנדים

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון.

תשלום דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית החל משנת 2015 בגובה של 20% מהרווח הנקי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 15 בנובמבר 2015 על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השלישי של שנת 2015 בסך של כ-160 מיליון ש"ח, המהווה 12.08 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 30 בנובמבר 2015 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 9 בדצמבר 2015 כיום התשלום.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
19.08.2015	08.09.2015	13.350	177
19.05.2015	10.06.2015	12.180	162
09.03.2015	31.03.2015	5.262	70
23.11.2014	15.12.2014	8.830	117
13.08.2014	03.09.2014	9.000	119
21.05.2014	12.06.2014	8.000	106
19.03.2014	10.04.2014	8.000	106

ביאור 5 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 30 בספטמבר 2015							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
58,579	-	3,396	853	19,179	-	35,151	מזומנים ופיקדונות בבנקים
61,064	2,583	1,406	1,130	15,350	2,286	38,309	ניירות-ערך
504	-	-	-	395	-	109	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
275,192	377	4,702	6,580	28,056	49,377	186,100	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,580	-	242	913	1,296	-	129	אשראי לממשלות
144	104	-	-	-	-	40	השקעות בחברות כלולות
3,361	3,361	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
-	-	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
15,097	4	391	736	5,185	716	8,065	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
6,398	643	65	170	136	6	5,378	נכסים אחרים
422,919	7,072	10,202	10,382	69,597	52,385	273,281	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
310,692	377	5,646	13,832	75,912	14,303	200,622	פיקדונות הציבור
4,679	-	31	685	1,718	193	2,052	פיקדונות מבנקים
397	-	-	-	203	32	162	פיקדונות הממשלה
109	-	21	88	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
35,061	-	487	33	1,630	26,823	6,088	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,178	-	356	480	5,717	1,047	8,578	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
22,859	442	132	187	1,019	260	20,819	התחייבויות אחרות
389,975	819	6,673	15,305	86,199	42,658	238,321	סך-כל ההתחייבויות
32,944	6,253	3,529	(4,923)	(16,602)	9,727	34,960	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
		(1,719)	-	7	-	1,712	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		(2,420)	3,219	18,545	(3,076)	(16,268)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		516	1,309	(2,728)	-	903	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		80	438	(354)	-	(164)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
	6,253	(14)	43	(1,132)	6,651	21,143	סך-הכל כללי
		660	1,477	(4,097)	-	1,960	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		540	1,622	182	-	(2,344)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא-כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (165) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאור 5 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2014							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים***	מטבע-חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
50,541	-	4,182	475	19,930	-	25,954	מזומנים ופיקדונות בבנקים
57,190	2,542	1,896	1,231	13,416	2,338	35,767	ניירות-ערך
375	-	10	-	-	-	365	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
257,826	360	5,146	5,689	25,915	53,964	166,752	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1,676	-	-	666	1,005	-	5	אשראי לממשלות
145	**116	-	-	-	-	**29	השקעות בחברות כלולות
*3,358	*3,358	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
10	10	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
16,584	10	563	197	6,575	1,279	7,960	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
*6,529	*782	73	442	*310	3	*4,919	נכסים אחרים
*394,234	**,*7,178	11,870	8,700	*67,151	57,584	**,*241,751	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
281,760	360	8,801	12,825	67,924	17,293	174,557	פיקדונות הציבור
5,395	-	96	688	2,485	215	1,911	פיקדונות מבנקים
407	-	-	-	123	38	246	פיקדונות הממשלה
26	-	26	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
34,073	-	521	39	1,587	25,824	6,102	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
17,208	-	477	276	6,476	1,640	8,339	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
*24,422	504	105	474	*1,262	255	*21,822	התחייבויות אחרות
*363,291	864	10,026	14,302	*79,857	45,265	*212,977	סך-כל ההתחייבויות
*30,943	**,*6,314	1,844	(5,602)	*(12,706)	12,319	**,*28,774	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
		(1,568)	-	2	-	1,566	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
		(321)	4,195	11,816	(6,203)	(9,487)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		114	1,102	(564)	-	(652)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		34	356	(360)	-	(30)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		**,*6,314	103	*(1,812)	6,116	**,*20,171	סך-הכל כללי
		223	1,313	(1,542)	-	6	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		684	235	2,453	-	(3,372)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 21.

** סווג מחדש.

*** לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא-כסף.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס השפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (131) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאור 5 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

		ליום 31 בדצמבר 2014					
סך-הכל	פריטים לא-כספיים**	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
54,974	-	3,189	591	28,310	-	22,884	מזומנים ופיקדונות בבנקים
58,778	2,613	1,626	1,272	15,509	2,637	35,121	ניירות-ערך
476	-	2	-	194	-	280	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
263,980	376	5,020	5,978	27,490	51,955	173,161	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1,861	-	-	759	1,055	-	47	אשראי לממשלות
135	96	-	-	-	-	39	השקעות בחברות כלולות
3,475	3,475	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
7	7	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
16,244	12	535	415	6,721	706	7,855	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
*8,103	665	122	420	*365	3	*6,528	נכסים אחרים
*408,033	7,244	10,494	9,435	*79,644	55,301	*245,915	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
297,230	376	6,154	13,695	75,977	16,461	184,567	פיקדונות הציבור
4,322	-	115	609	1,616	211	1,771	פיקדונות מבנקים
455	-	-	-	205	36	214	פיקדונות הממשלה
42	-	42	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,671	-	724	23	1,685	25,134	6,105	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,777	-	365	282	6,988	1,062	8,080	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
*24,320	430	160	439	*1,053	207	*22,031	התחייבויות אחרות
*376,817	806	7,560	15,048	*87,524	43,111	*222,768	סך-כל ההתחייבויות
*31,216	6,438	2,934	(5,613)	*(7,880)	12,190	*23,147	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
		(1,609)	-	17	-	1,592	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
		-	(1,278)	3,845	8,702	(5,344)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		179	1,414	(1,537)	-	(56)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		(136)	508	(693)	-	321	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
6,438	90	154	*(1,391)	6,265	*19,660		סך-הכל כללי
		217	1,778	(2,885)	-	890	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		(321)	1,233	2,064	-	(2,976)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 10.
 ** לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא-כסף.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
 (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.
 (3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס השפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (136) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאור 6 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

31 בדצמבר		30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה				יתרות החוזים*			
מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר	
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאדניים:							
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
11	10	17	1,586	1,327	1,646	1.1	אשראי תעודות
19	21	34	6,391	6,575	6,594	2.2	ערבויות להבטחת אשראי
76	85	75	16,769	16,792	18,842	3.3	ערבויות לרוכשי דירות
189	228	191	23,557	21,641	23,922	4.4	ערבויות והתחייבויות אחרות
54	54	61	31,070	30,923	32,529	5.5	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
-	-	-	10,753	10,424	11,614	6.6	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
131	115	127	40,445	37,447	39,617	7.7	מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
98	98	102	35,513	33,877	31,442	8.8	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן**
94	112	107	21,756	21,918	24,162	9.9	התחייבויות להוצאת ערבויות
ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:							
			240	195	324	1.1	התחייבות לרכישת ניירות-ערך
			45	104	61	2.2	הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
						3.3	חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
			165	166	161		בשנה הראשונה
			157	160	151		בשנה השניה
			144	145	144		בשנה השלישית
			139	139	140		בשנה הרביעית
			131	135	107		בשנה החמישית
			578	624	521		מעל חמש שנים
			1,314	1,369	1,224		סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 ** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקן 451, נהלים למתן הלוואות לדוור.

ביאור 6 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. פעילות מכירת אשראי

הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2015	2014	2015	
2	304	-	299	הערך בספרים של האשראי שנמכר
2	307	-	302	תמורה שהתקבלה במזומן
-	3	-	3	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

ד. תביעות משפטיות

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד קבוצת הבנק בנושאים שונים ליום 30 בספטמבר 2015, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (reasonably possible), מסתכם בכ-63 מיליון ש"ח.

(א) לפרטים בדבר פירוט התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים, ראה ביאור ד.19. (א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014.

למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים, ביחס למפורט בביאור ד.19. (א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 בקשר לתביעות נגד קבוצת הבנק למעט כמפורט להלן:

1. בין בעלי השליטה לשעבר ב-JSC Ukrainian Innovation Bank (להלן: "המבקשים" ו-"JSB" בהתאמה) לבין תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "תרשיש"), והבנק הוחל, לבקשת המבקשים, בהליך בורות בפני ה-London Court of International Arbitration.

המבקשים טוענים, כי הבנק ותרשיש הפרו את התחייבותם על-פי הסכם מחדש דצמבר 2007 בין המבקשים לבין תרשיש (ותיקוניו לאחר מכן), לרכוש כ-75% מהון המניות JSB מדי המבקשים. המבקשים טוענים, כי נגרם להם נזק בסך כ-136 מיליון דולר בגין אי-השלמת העסקה, ונזק נוסף בגין אי-ביצוע הסכמי ייעוץ נלווים לעסקה.

הבנק ותרשיש דוחים את טענות המבקשים, בין היתר, משום שהעסקה הני"ל לא יצאה בשעתו לפועל, לאחר שנגיד בנק ישראל ביטל, בחודש אוקטובר 2008, את ההיתר שהוא נתן לעסקה.

ביאור 6 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

2. באשר לתביעה שפורטה בביאור 19.ד.2(א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, שהוגשה ביום 28 באפריל 2014 נגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובתוכן ישראלכרט, הגישו המבקשים ביום 24 בפברואר 2015, בקשה להסתלק מהתביעה ומבקשת האישור ולבקשת בית המשפט הגישו ביום 12 במאי 2015 בקשת הסתלקות מפורטת יותר. בחודש יולי 2015 אושרה ההסתלקות ובית המשפט הורה לפרסם את דבר ההסתלקות ולאפשר לגורמים המעוניינים בכך להחליף את מבקשי רשות הייצוג. כן הורה בית המשפט על משלוח בקשת האישור ובקשת ההסתלקות ליועץ המשפטי לממשלה, למפקח על הבנקים ולממונה על הגבלים עסקיים. הוגשו שלוש בקשות להחליף את מבקשי רשות הייצוג. לכל המבקשים להיות מבקשי האישור ניתנה שהות להגיש התייחסות באשר לאופן המשך ניהול ההליך ולאחר מכן יקבע בית המשפט את זהות מבקשי האישור וינתן להם מועד להגיש בקשת אישור מתוקנת. ביום 17 באוקטובר 2015 הוגשו שתי בקשות למינוי מבקשים ובאי כוח אשר טרם ניתנה החלטה בגינן.
3. באשר לתביעה שפורטה בביאור 19.ד.4(א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, שהוגשה ביום 30 באוקטובר 2013 לבית המשפט המחוזי בירושלים נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם, ניתן ביום 5 במרץ 2015 פסק דין על פיו נדחתה התביעה ובקשת האישור.
4. באשר לתביעה שפורטה בביאור 19.ד.6(א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, שהוגשה ביום 21 בספטמבר 2011 לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם, ניתן ביום 16 באוגוסט 2015 פסק דין הדוחה את בקשת האישור. למבקשים זכות ערעור על פסק הדין.
5. באשר לתביעה שפורטה בביאור 19.ד.8(א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, שהוגשה ביום 27 באפריל 2009 לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם, אושר ביום 31 במאי 2015 הסכם הפשרה שהוצע על-ידי הצדדים וקיבל תוקף של פסק דין.
6. באשר לתביעה שפורטה בביאור 19.ד.9(א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, שהוגשה ביום 30 ביוני 2008 לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם, אושר ביום 31 במאי 2015 הסכם הפשרה שהוצע על-ידי הצדדים וקיבל תוקף של פסק דין.
7. בשנת 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") בתפקידה כמנהלת קופת-גמל גדיש, סכום התביעה הייצוגית הועמד על כ-3,840 מיליון ש"ח. הבקשה אושרה על-ידי בית המשפט. טענות המבקשת נוגעות לניהולם של כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם. בין היתר היא טוענת, כי פסגות לא עושה די כדי לייצע מוטבים על קיומה של הקופה, כי פסגות מערימה קשיים על מוטבים המבקשים לקבל מידע על הקופה וכן כי פסגות העלתה את דמי הניהול בחשבונות עמיתים שנפטרו ללא משלוח הודעה מוקדמת. פסגות הודיעה לבנק כי ככל שיתברר במהלך בירור התובענה כי יש עילות הנוגעות לאופן ניהול קופת גדיש עת נוהלה על-ידי גדיד פועלים בע"מ לשעבר גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "גדיד") בתקופה שקדמה ליום 24 במרץ 2008 (מועד השלמת מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים לפסגות גמל), פסגות שומרת על זכויותיה לשיפוי מגדיד בערבות הבנק, בהתאם להסכם המכר שנחתם בין הצדדים.

ביאור 6 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- (ב) כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלו ולפיכך לא בוצעה ביגים הפרשה:**
1. ביום 23 באוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנק נוסף. סכומה של התביעה הוערך על-ידי המבקשים בכ-160 מיליון ש"ח ולחילופין בכ-367 מיליון ש"ח, או אף למעלה מכך. לטענת המבקשים, המשיבים באמצעות יועצי השקעות מטעמם, נתנו ייעוץ השקעות ללקוחותיהם בקשר לרכישה ו/או למכירה של תעודות סל, מבלי שהיו בידיהם מערכות ממוכנות התומכות בהחלטת השקעה כזו, מה שמנע מיועצי ההשקעות להתאים את ההשקעה לצורכי ולרצון הלקוח, כמחויב על-פי הוראות הדין, תוך הפרת חובות האמון, הנאמנות והזהירות המוטלים עליהם מכח חוקים שונים וכן מכח הנחיות מפורשות של הרשות לניירות-ערך.
 2. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-500 מיליון ש"ח. עניינה של הבקשה בטענה, כי לקוחות הבנק אשר היו או הינם זכאים לחסות תחת הגדרת "עסק קטן", כקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, שילמו עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, ומבלי שהבנק יידע לקוחות אלו כי קיימת האפשרות לסווגם כעסק קטן.
 3. ביום 16 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-225 מיליון ש"ח. המבקשים טוענים כי בתקופה הרלוונטית לתביעה (2011-2008), לא הייתה קבועה בתעריפון הבנק עמלת משיכת מזומן ממכשירי בנק אוטומטיים, אך למרות זאת חייב הבנק באותה תקופה את לקוחותיו, אשר ביצעו בפועל משיכה ממכשירים אוטומטיים, בעמלה משיכת מזומן (בסניפי הבנק או בסניפי בנקים אחרים).
 4. ביום 30 במרץ 2015 הוגשו על-ידי שני מבקשים שונים שתי בקשות לאישור וניהול תביעה כתובענה ייצוגית כנגד חברת ישראלכרט בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "ישראלכרט") הנוגעות למחיקת הכובים בתוכנית המתנות שהסתיימה לפני מספר שנים. האחת הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בסכום של כ-159 מיליון ש"ח, והשנייה הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז בסכום של כ-41 מיליון ש"ח. לטענת מבקשי האישור, ביטול התוכנית וזמן ההתארגנות שניתן ללקוחות ישראלכרט לצורך מימוש הנקודות הצבורות נעשו שלא כדין. הן המבקשים והן המשיבים הגישו בקשות לאיחוד התביעות. טרם ניתנו החלטות בנושא מקדמי זה.
 5. ביום 10 בדצמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-255 מיליון ש"ח. המבקשים טוענים שהבנק מטעה את לקוחותיו וגורם להם נזקים בשתי דרכים שונות. האחת, כאשר הבנק מזכה את חשבון הלקוחות בגין טעות שעשה, הזיכוי אינו מתבצע לפי תאריך ערך הטעות, וכתוצאה מכך, נגבית לטענת התובעים מהלקוחות, ריבית חובה שלא הייתה צריכה להיגבות לו היה הזיכוי נעשה במועד הנכון. על-פי הטענה השניה, לקוחות המפקידים לחשבונותיהם שיקים הכוללים אגורות מזוכים לעיתים, לטענת המבקשים, בסכום השיק ללא האגורות, דהיינו בסכום הנמוך מהסכום הנקוב בשיק.

ביאור 6 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

6. ביום 28 באוגוסט 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם וכן נגד המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים כמשיבים פורמליים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים הועמד על סכום של כ-10.5 מיליארד ש"ח. התביעה המקורית פורטה בביאור 19.ד.5 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 (להלן: "התביעה המקורית").

התובעים טענו, שהבנקים הנתבעים גובים שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות, עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע-חוץ. לטענתם, לקוח המבצע פעולת המרה של מטבע-חוץ, משלם בגין שירותי המרה עמלה נוספת על זו המפורטת בתעריפון הבנק, שהיא, כך נטען, ההפרש בין השער בו קונים הבנקים מטבע-חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים מטבע-חוץ ללקוחות וזאת, ללא גילוי נאות ובניגוד לדין. כן נטען כי בפעילות זאת הבנקים הנתבעים מקיימים ביניהם הסדר כובל. לאחר הגשת התביעה המקורית תוקנה התביעה מספר פעמים לבקשת התובע ובין היתר גם תוקן סכום התביעה המקורית לסכום של כ-11 מיליארד ש"ח. כן אוחדה התביעה המתוקנת עם תביעות נוספות בעניינים דומים, כך ביום 4 במאי 2015, אוחדה התביעה המתוקנת עם תביעה בעניין דומה שהוגשה כנגד ארבעה בנקים אחרים. בהמשך הוגשו מספר בקשות נוספות לאיחוד תובענות: בבקשה אחת לאיחוד עם תובענה ייצוגית שהוגשה נגד מספר חברות כרטיסי אשראי ובתוכן שתי חברות בת של הבנק (התביעה פורטה בביאור 19.ד.1(א) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014) נקבע שהתביעות לא יאוחדו אך יידונו במשותף בפני אותו שופט. כן הוגשו בקשות נוספות לאיחוד עם שתי תובענות ייצוגיות שהוגשו על-ידי עמותה ושנמחקו מחמת שהעמותה לא הפקידה ערובה להוצאות המשיבים.

ה. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה על הגבלים עסקיים קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק הגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (להלן: "הקביעה"). לפרטים ומידע אודות הקביעה ראה ביאור 19.ג(1) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013. ביום 27 במרץ 2014 נחתם צו מוסכם בין הממונה על הגבלים עסקיים ובין חמשת הבנקים נשוא הקביעה, בו הגיעו הצדדים להסכמה כי הקביעה תבוטל וחמשת הבנקים הגדולים ישלמו לאוצר המדינה 70 מיליון ש"ח. חלקו של הבנק במסגרת הצו המוסכם הינו סך של כ-21.5 מיליון ש"ח. לבנקים ישנה אפשרות לשלם סכום זה כפיצוי במסגרת הסכמי פשרה עם מבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד הבנקים בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה.

ביום 15 ביוני 2014 אישר בית הדין להגבלים עסקיים את הצו המוסכם שהובא לאישורו על-ידי הממונה על הגבלים עסקיים. בית הדין דחה את ההתנגדויות לצו המוסכם וקיבל את עמדת הממונה על כל חלקיה.

הסכום שנקבע לתשלום בהסכם הפשרה עם הממונה על הגבלים עסקיים הועבר על-ידי הבנק לחשבון נאמנות ובמקביל מנהלים הבנקים משא ומתן עם המבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו כנגדם בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה כדי להגיע עמם להסכמי פשרה.

1. בהמשך לאמור בביאור 19(ה) בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, במהלך שנת 2011 מסרו רשויות שוייץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוייץ"), כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוייץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית, ככל הידוע בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים לפועלים שוייץ עצמו בקשר עם החקירה.

ביאור 6 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

לפי בקשת רשויות שוויץ, מסרו אותם בנקים מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים לרשויות שוויץ, על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. במסגרת זו, מסר בנק הפועלים שוויץ במחצית השנייה של שנת 2011 מידע סטטיסטי לרשויות שוויץ, מבלי למסור פרטים מזהים על הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שוויץ משתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו. ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי"), לפיו בנקים שוויצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי ויעמדו בתנאיו (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יעמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר. משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר השוויצרי לא יחול על 14 בנקים שוויצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שוויץ אינו נכלל בהסדר השוויצרי וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

מאז שנת 2011 ועד לתום שנת 2014, למעט מספר שיחות טלפון בין נציגי רשויות בארצות-הברית לבין נציגי הבנק ובאי כוחו בארצות-הברית, לא התקיימו פגישות או שיחות בין נציגי הרשויות בארצות-הברית ובין הבנק או באי כוחו, בהקשרים הנוגעים לחקירה כנגד הפועלים שוויץ ו/או לפעילות הבנקאית של גורמים אחרים בקבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

במהלך התקופה שחלפה מראשית שנת 2015 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים קיימו נציגי הבנק מספר פגישות עם נציגים של מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) (ה-NYDFS) ועם נציגים בווינגטון של משרד המשפטים של ארצות-הברית (Department of Justice) (ה-DOJ) וכן נפגשו עם נציגי ה-Federal Reserve בניו-יורק. במסגרת זו, הודיעו הרשויות האמריקאיות לנציגי הבנק על חקירה המתנהלת נגד קבוצת הבנק ונמסרו צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות למידע וחומרים. בקשות נוספות לאיסוף ומסירת מידע וחומרים נוספים עשויים להתקבל בהמשך. הבנק, באמצעות נציגו, מסר ומוסר לרשויות הנ"ל מידע וחומרים שונים בדבר פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים. הבנק, באמצעות נציגו, ממשיך לעמוד בקשר ולשתף פעולה עם נציגי הרשויות האמורות ונציגי הבנק צפויים להמשיך ולהיפגש עם נציגי הרשויות. במהלך התקופה שחלפה משנת 2011 נעזרת קבוצת הבנק ביועצים משפטיים חיצוניים מארצות-הברית, שוויץ וישראל ובוצעו בדיקות פנימיות מסוימות בקשר לפעילות בנקאית מול לקוחות אמריקאים. הבנק ממשיך וצפוי להמשיך לערוך בדיקות פנימיות, בין השאר, על מנת לאסוף את המידע והחומרים אשר נתבקשו על-ידי הרשויות בארצות-הברית, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין.

בשלב זה, בשים לב לכך שנכון למועד הדיווח הרשויות האמריקאיות לא הפנו כנגד הבנק טענות קונקרטיות, בשים לב לכך שקבוצת הבנק אינה מנהלת משא ומתן עם הרשויות האמריקאיות ובשים לב לכך שלא ניתן ללמוד גזירה שווה בין אירועי ותוצאות בנק לאומי לישראל בע"מ בהקשר זה, השונים משל הבנק, וגם לאור חוות דעת משפטיות ואי הוודאות הנובעת מכל אלה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה. הבנק אינו יודע אם ומתי יוכל להעריך את החשיפה בקשר עם האמור. הדבר תלוי, בין היתר, בשאלת התפתחות המהלכים מול הרשויות בארצות-הברית, בהתנהלות הרשויות בארצות-הברית ובמידע שיימסר לבנק ולנציגו במסגרת זו ובמידע שמתבקש ויתבקש הבנק למסור לרשויות האמריקאיות.

על אף האמור לעיל המפקח על הבנקים, לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית, הורה לבנק במהלך 2014 לכלול בדוחות הכספיים הפרשה בגין האמור ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי לשנת 2014. לפיכך, הדוחות הכספיים כוללים הפרשה (שאלמלא הוראת המפקח על הבנקים לא הייתה נכללת בדוחות מהטעמים האמורים לעיל) בסכום בשקלים חדשים השווה ל-50 מיליון דולר ארצות-הברית. על-פי הוראת המפקח על הבנקים חושב סכום ההפרשה הנ"ל על בסיס אומדן של הסכום שהיה כנראה על הפועלים שוויץ לשלם לשלטונות ארצות-הברית לפי הנוסחה הקבועה בהסדר השוויצרי, אילו היה נכלל הפועלים שוויץ בקטגוריה 2 שלפי ההסדר השוויצרי, זאת הגם שההפרשה האמורה מתייחסת לקבוצת הבנק בכללותה ואפשר שנוכח אי הוודאות הקיימת, כאמור לעיל, שהתוצאות בסופו של דבר יהיו שונות באופן מהותי מסכום ההפרשה עליו הורה המפקח על הבנקים.

ביאור 6 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ז. ביום 27 במאי 2015 פרסם משרד המשפטים האמריקאי את דבר קיומו של כתב אישום, שהוגש לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, נגד 14 בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA), בקשר לחשדות לביצוע עבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. על-פי האמור בכתב האישום, חלק מהנאשמים ניהלו חשבונות בקבוצת הבנק. בנסיבות אלה, מקיימת קבוצת הבנק בדיקות פנימיות בקשר עם חשבונות הנוגעים לחקירה.

בחודש ספטמבר 2015 נודע לבנק, כי רשויות אמריקאיות חוקרות גם את מעורבותם של בנקים שונים, ובהם קבוצת הבנק, בנושא זה. הבנק מקיים מגעים עם רשויות אלה ומשתף אתן פעולה בחקירה, בהתאם לדינים הרלוונטיים. בשלב מקדמי זה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה.

ח. ישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-196 מיליון ש"ח (50 מיליון דולר), בהשוואה ל-194 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014. עד ליום 30 בספטמבר 2015 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הופכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

ביאור 7 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015
מבוקר	מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
בישראל				
לפי דרישה				
67,330	57,042	91,755		אינם נושאים ריבית
53,760	49,119	66,085		נושאים ריבית
121,090	106,161	157,840		סך-הכל לפי דרישה
148,349	148,595	123,091		לזמן קצוב
269,439	254,756	280,931		סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל				
לפי דרישה				
9,029	8,777	10,003		אינם נושאים ריבית
10,172	7,410	8,844		נושאים ריבית
19,201	16,187	18,847		סך-הכל לפי דרישה
8,590	10,817	10,914		לזמן קצוב
27,791	27,004	29,761		סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
297,230	281,760	310,692		סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:				
138,568	133,837	148,475		פיקדונות של אנשים פרטיים
19,376	17,733	19,306		פיקדונות של גופים מוסדיים
111,495	103,186	113,150		פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015
מבוקר	מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
תקרת הפיקדון				
100,968	97,864	105,746		עד 1
73,445	69,974	79,638		מעל 1 עד 10
48,097	43,382	49,889		מעל 10 עד 100
30,682	29,901	35,209		מעל 100 עד 500
44,038	40,639	40,210		מעל 500
297,230	281,760	310,692		סך-הכל

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2015						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מכיות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,442	-	-	3,442	-	-	חוזי Forward
9,438	-	-	-	9,438	-	Swaps
12,880	-	-	3,442	9,438	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
9,019	-	-	-	9,019	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**,*						
13,695	-	-	-	13,695	-	חוזי Futures
235,688	530	7	188,532	34,062	12,557	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
5	-	5	-	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
46,841	495	3,235	22,149	20,962	-	אופציות שנכתבו
44,996	482	1,211	22,123	21,180	-	אופציות שנקנו
438,996	-	9,837	47,208	375,394	6,557	Swaps
780,221	1,507	14,295	280,012	465,293	19,114	סך-הכל נגזרי ALM
190,908	-	-	-	185,304	5,604	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
16,425	-	10,756	5,669	-	-	אופציות שנכתבו
16,425	-	10,756	5,669	-	-	אופציות שנקנו
138	-	-	-	138	-	Swaps
32,988	-	21,512	11,338	138	-	סך-הכל נגזרים אחרים
69	-	-	-	69	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
137	137	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
17,249	-	-	17,249	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
843,525	1,694	35,807	312,041	474,869	19,114	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.
** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2015					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*					
15	-	-	8	7	-
609	-	-	16	593	-
2. נגזרי ALM**					
14,203	82	305	4,454	8,932	430
14,695	83	306	4,683	9,048	575
3. נגזרים אחרים*					
883	-	796	86	1	-
883	-	796	86	1	-
4. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:					
4	4	-	-	-	-
15,105	86	1,101	4,548	8,940	430
-	-	-	-	-	-
15,105	86	1,101	4,548	8,940	430
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
3,398	48	1,101	1,781	386	82
(2) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***					
16,187	83	1,102	4,785	9,642	575
-	-	-	-	-	-
16,187	83	1,102	4,785	9,642	575
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
2,734	36	831	1,642	225	-
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***					

* למעט נגזרי אשראי.
 ** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 *** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 8 מיליוני ש"ח.
 (4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 9 מיליוני ש"ח.

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2014						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מזד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,254	-	-	3,254	-	-	חוזי Forward
9,992	-	-	-	9,992	-	Swaps
13,246	-	-	3,254	9,992	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
6,641	-	-	-	6,641	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרים ALM**,*						
13,272	-	-	-	13,272	-	חוזי Futures
366,673	74	-	193,060	160,494	13,045	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים:						
76,266	157	3,265	32,564	40,280	-	אופציות שנכתבו
69,542	170	1,006	30,995	37,371	-	אופציות שנקנו
394,656	-	6,215	37,547	346,764	4,130	Swaps
920,409	401	10,486	294,166	598,181	17,175	סך-הכל נגזרי ALM
165,309	-	-	-	162,518	2,791	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
17,700	-	13,862	3,838	-	-	אופציות שנכתבו
17,716	-	13,878	3,838	-	-	אופציות שנקנו
643	-	-	-	643	-	Swaps
36,059	-	27,740	7,676	643	-	סך-הכל נגזרים אחרים
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
129	129	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
22,294	-	-	22,294	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
992,187	580	38,226	327,390	608,816	17,175	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2014						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
164	-	-	119	45	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
394	-	-	122	272	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרים ALM**						
15,490	27	133	6,832	8,145	353	שווי הוגן ברוטו חיובי
15,909	27	134	6,810	8,379	559	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
939	-	854	85	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
933	-	848	85	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
4	4	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
16,597	31	987	7,036	8,190	353	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
16,597	31	987	7,036	8,190	353	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
5,837	15	886	4,580	273	83	
17,236	27	982	7,017	8,651	559	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
17,236	27	982	7,017	8,651	559	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
4,518	6	881	3,367	260	4	

* למעט נגזרי אשראי.
 ** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 *** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שנקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 13 מיליוני ש"ח.
 (4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 28 מיליוני ש"ח.

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מכיות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,299	-	-	3,299	-	-	חוזי Forward
9,069	-	-	-	9,069	-	Swaps
12,368	-	-	3,299	9,069	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
5,871	-	-	-	5,871	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרים ALM***						
7,825	-	-	-	7,825	-	חוזי Futures
287,307	404	1	164,525	109,136	13,241	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
201	-	-	201	-	-	אופציות שנכתבו
979	-	-	979	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
81,700	241	3,101	32,872	45,486	-	אופציות שנכתבו
75,410	281	833	31,274	43,022	-	אופציות שנקנו
406,982	-	8,771	42,563	349,819	5,829	Swaps
860,404	926	12,706	272,414	555,288	19,070	סך-הכל נגזרי ALM
169,594	-	-	-	164,837	4,757	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
20,951	-	18,228	2,723	-	-	אופציות שנכתבו
20,973	-	18,250	2,723	-	-	אופציות שנקנו
790	-	-	-	790	-	Swaps
42,714	-	36,478	5,446	790	-	סך-הכל נגזרים אחרים
71	-	-	-	71	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
136	136	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
16,707	-	-	16,707	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
932,379	1,112	49,184	297,866	565,147	19,070	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
107	-	-	98	9	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
565	-	-	114	451	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרים ALM**						
15,251	168	191	6,136	8,341	415	שווי הוגן ברוטו חיובי
15,370	168	204	5,987	8,464	547	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
893	-	830	62	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
883	-	820	62	1	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
4	4	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
16,255	172	1,021	6,296	8,351	415	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
16,255	172	1,021	6,296	8,351	415	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
4,199	127	872	2,756	333	111	
16,818	168	1,024	6,163	8,916	547	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
16,818	168	1,024	6,163	8,916	547	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
3,008	3	876	1,775	352	2	

* למעט נגזרי אשראי.
 ** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 *** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 11 מיליוני ש"ח.
 (4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח.

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 30 בספטמבר 2015						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
15,105	5,086	-	1,982	7,316	721	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,286)	(2,436)	-	(1,834)	(6,016)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(347)	-	-	(79)	(268)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
4,472	2,650	-	69	1,032	721	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,524	4,516	81	1,116	3,810	1	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
24,629	9,602	81	3,098	11,126	722	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
16,187	5,047	89	2,407	7,923	721	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,286)	(2,436)	-	(1,834)	(6,016)	-	מכשירים פיננסיים
5,901	2,611	89	573	1,907	721	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2014						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
16,597	6,294	49	1,620	7,727	907	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(9,826)	(1,305)	(19)	(1,560)	(6,942)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
6,771	4,989	30	60	785	907	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,218	4,674	78	856	3,608	2	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
25,815	10,968	127	2,476	11,335	909	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
17,236	5,199	19	2,166	8,945	907	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(9,826)	(1,305)	(19)	(1,560)	(6,942)	-	מכשירים פיננסיים
7,410	3,894	-	606	2,003	907	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 8 מיליוני ש"ח (30.9.14: 13 מיליוני ש"ח, 31.12.14: 11 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 9 מיליוני ש"ח (30.9.14: 28 מיליוני ש"ח, 31.12.14: 41 מיליוני ש"ח).

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
16,255	5,639	-	1,953	8,108	555	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,246)	(1,009)	-	(1,990)	(7,247)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(554)	(23)	-	-	(531)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
5,455	4,607	-	(37)	330	555	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,414	4,464	75	1,107	3,768	-	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
25,669	10,103	75	3,060	11,876	555	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
16,818	3,585	71	2,992	9,615	555	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,246)	(1,009)	-	(1,990)	(7,247)	-	מכשירים פיננסיים
6,572	2,576	71	1,002	2,368	555	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 8 מיליוני ש"ח (30.9.14: 13 מיליוני ש"ח, 31.12.14: 11 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 9 מיליוני ש"ח (30.9.14: 28 מיליוני ש"ח, 31.12.14: 41 מיליוני ש"ח).

ביאור 8 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב):

ליום 30 בספטמבר 2015					
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
בלתי מבוקר					
					חוזי ריבית:
19,114	3,307	11,031	3,387	1,389	שקל-מדד
474,869	120,570	159,158	122,018	73,123	אחר
312,041	15,575	34,129	63,114	199,223	חוזי מטבע-חוץ
35,807	416	3,351	11,318	20,722	חוזים בגין מניות
1,694	-	403	666	625	חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
843,525	139,868	208,072	200,503	295,082	סך-הכל
ליום 30 בספטמבר 2014					
בלתי מבוקר					
992,187	112,462	263,689	276,974	339,062	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2014					
מבוקר					
932,379	118,365	225,329	212,223	376,462	סך-הכל

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 30 בספטמבר 2015				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
58,601	55,340	-	3,261	58,579
				מזומנים ופיקדונות בבנקים
61,069	1,182	13,307	46,580	61,064
				ניירות-ערך*
				ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
504	504	-	-	504
				אשראי לציבור, נטו***
276,711	274,427	-	2,284	275,192
				אשראי לממשלות
2,582	2,582	-	-	2,580
				נכסים בגין מכשירים נגזרים
15,097	4,504	9,708	885	15,097
				נכסים פיננסיים אחרים
2,074	871	-	1,203	2,074
416,638	339,410	23,015	54,213	**415,090
				סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
312,307	310,023	-	2,284	310,692
				פיקדונות הציבור***
4,737	4,737	-	-	4,679
				פיקדונות מבנקים
443	443	-	-	397
				פיקדונות הממשלה
				ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
109	109	-	-	109
				אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
37,270	4,207	2,128	30,935	35,061
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
16,178	639	14,657	882	16,178
				התחייבויות פיננסיות אחרות
17,420	15,831	264	1,325	17,449
388,464	335,989	17,049	35,426	**384,565
				סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 610 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה ביאור 2.

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 81,889 מיליוני ש"ח ובסך של 20,060 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-1.

*** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 8 מיליוני ש"ח ו-9 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משבצים. (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 30 בספטמבר 2014			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
50,548	47,860	-	2,688	50,541	מזומנים ופיקדונות בבנקים
57,220	1,141	12,018	44,061	57,190	ניירות-ערך**
375	375	-	-	375	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
260,430	256,744	-	3,686	257,826	אשראי לציבור, נטו***
1,679	1,679	-	-	1,676	אשראי לממשלות
16,584	5,258	10,387	939	16,584	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,538	963	-	1,575	2,538	נכסים פיננסיים אחרים
389,374	314,020	22,405	52,949	386,730***	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
*284,204	*280,518	-	3,686	281,760	פיקדונות הציבור****
5,468	5,468	-	-	5,395	פיקדונות מבנקים
452	452	-	-	407	פיקדונות הממשלה
26	26	-	-	26	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
37,305	4,903	2,137	30,265	34,073	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
17,208	883	15,392	933	17,208	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
18,404	16,413	313	1,678	18,438	התחייבויות פיננסיות אחרות
*363,067	*308,663	17,842	36,562	357,307***	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* הוצג מחדש.
 ** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 601 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה ביאור 2.
 *** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 81,588 מיליוני ש"ח ובסך של 25,319 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-1.
 **** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 13 מיליוני ש"ח ו-28 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
 (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2014			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
54,989	52,625	-	2,364	54,974	מזומנים ופיקדונות בבנקים
58,804	1,147	14,076	43,581	58,778	ניירות-ערך**
476	476	-	-	476	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
265,936	262,378	-	3,558	263,980	אשראי לציבור, נטו***
1,869	1,869	-	-	1,861	אשראי לממשלות
16,244	4,289	11,063	892	16,244	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,668	1,485	-	2,183	3,668	נכסים פיננסיים אחרים
401,986	324,269	25,139	52,578	***399,981	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
*299,226	*295,668	-	3,558	297,230	פיקדונות הציבור****
4,373	4,373	-	-	4,322	פיקדונות מבנקים
505	505	-	-	455	פיקדונות הממשלה
42	42	-	-	42	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
36,627	4,634	2,132	29,861	33,671	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,777	1,151	14,744	882	16,777	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
18,698	16,123	321	2,254	18,735	התחייבויות פיננסיות אחרות
*376,248	*322,496	17,197	36,555	***371,232	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* הוצג מחדש.
 ** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה ביאור 2.
 *** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 83,502 מיליוני ש"ח ובסך של 25,214 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-1.
 **** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 11 מיליוני ש"ח ו-41 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
 (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנדבותיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק ח.י. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח.

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת הפרשות מיוחסות באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-30 מיליוני ש"ח.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקאות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2015				
יתרה מאזנית	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
37,483	-	4,985	32,498	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
2,302	-	1,061	1,241	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
461	-	95	366	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
5,359	154	3,947	1,258	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
1,959	-	757	1,202	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,954	-	2,462	1,492	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,923	-	-	1,923	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
5,899	-	-	5,899	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
58	-	-	58	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
356	-	-	356	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
11	-	-	11	אגרות-חוב של אחרים בישראל
226	-	-	226	אגרות-חוב של אחרים זרים
50	-	-	50	מניות סחירות
60,041	154	13,307	46,580	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
430	113	317	-	חוזי שקל-מדד
8,940	1,586	7,354	-	חוזי ריבית אחרים
4,540	2,473	1,981	86	חוזי מטבע-חוץ
1,101	291	11	799	חוזי מניות
86	41	45	-	חוזי סחורות ואחרים
8	8	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
2,284	-	-	2,284	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
1,203	-	-	1,203	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
78,633	4,666	23,015	50,952	סך-כל הנכסים

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2015			
יתרה מאזנית	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
			התחייבויות
			התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
575	-	575	-
			חוזי שקל-מדד
9,642	525	9,117	-
			חוזי ריבית אחרים
4,784	98	4,600	86
			חוזי מטבע-חוץ
1,094	10	288	796
			חוזי מניות
83	6	77	-
			חוזי סחורות ואחרים
9	5	4	-
			התחייבויות בגין נגזרים משובצים
2,284	-	-	2,284
			פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
1,203	-	-	1,203
			התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
386	-	264	122
			התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
20,060	644	14,925	4,491
			סך-כל ההתחייבויות

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2014				
יתרה מאזנית	מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
38,308	-	4,889	33,419	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
2,703	-	1,105	1,598	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
836	-	99	737	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
4,497	-	3,450	1,047	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,352	-	819	1,533	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,022	-	1,656	1,366	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,893	-	-	1,893	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
1,607	-	-	1,607	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
48	-	-	48	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
1	-	-	1	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
438	-	-	438	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
15	-	-	15	אגרות-חוב של אחרים בישראל
311	-	-	311	אגרות-חוב של אחרים זרים
48	-	-	48	מניות סחירות
56,079	-	12,018	44,061	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
353	107	246	-	חוזי שקל-מדד
8,190	1,136	7,054	-	חוזי ריבית אחרים
7,023	3,956	2,982	85	חוזי מטבע-חוץ
987	40	93	854	חוזי מניות
31	19	12	-	חוזי סחורות ואחרים
13	13	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
3,686	-	-	3,686	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
1,575	-	-	1,575	נכסים בגין פעילות בשוק המעוץ
77,937	5,271	22,405	50,261	סך-כל הנכסים

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2014				
יתרה מאזנית	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
559	-	559	-	חוזי שקל-מדד
8,653	688	7,965	-	חוזי ריבית אחרים
7,024	190	6,749	85	חוזי מטבע-חוץ
945	4	93	848	חוזי מניות
27	1	26	-	חוזי סחורות ואחרים
28	35	(7)	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
3,686	-	-	3,686	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
1,575	-	-	1,575	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
416	-	313	103	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
22,913	918	15,698	6,297	סך-כל ההתחייבויות

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
יתרה מאזנית	מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
37,049	-	5,092	31,957	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
3,498	-	2,061	1,437	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
819	-	98	721	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
5,083	-	3,990	1,093	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,284	-	844	1,440	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,454	-	1,991	1,463	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,951	-	-	1,951	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
2,871	-	-	2,871	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
43	-	-	43	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
354	-	-	354	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
20	-	-	20	אגרות-חוב של אחרים בישראל
181	-	-	181	אגרות-חוב של אחרים זרים
50	-	-	50	מניות סחירות
57,657	-	14,076	43,581	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
415	135	280	-	חוזי שקל-מדד
8,351	1,215	7,136	-	חוזי ריבית אחרים
6,285	2,874	3,349	62	חוזי מטבע-חוץ
1,021	31	160	830	חוזי מניות
172	34	138	-	חוזי סחורות ואחרים
11	11	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
3,558	-	-	3,558	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
2,183	-	-	2,183	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
79,653	4,300	25,139	50,214	סך-כל הנכסים

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014			
יתרה מאזנית	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
547	-	547	-
			חוזי שקל-מדד
8,919	588	8,331	-
			חוזי ריבית אחרים
6,166	539	5,565	62
			חוזי מטבע-חוץ
977	9	148	820
			חוזי מניות
168	15	153	-
			חוזי סחורות ואחרים
41	45	(4)	-
			התחייבויות בגין נגזרים משובצים
3,558	-	-	3,558
			פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
2,183	-	-	2,183
			התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
392	-	321	71
			התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
22,951	1,196	15,061	6,694
			סך-כל ההתחייבויות

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2015					
סך-הכל הפסד בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	
בלתי מבוקר					
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
(22) ⁽¹⁾	1,728	1,728	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(3) ⁽²⁾	10	10	-	-	השקעות במניות
(25)	1,738	1,738	-	-	סך-הכל
ליום 30 בספטמבר 2014					
סך-הכל רווח (הפסד) בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2014	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	
בלתי מבוקר					
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
158 ⁽¹⁾	*1,860	*1,860	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(10) ⁽²⁾	6	6	-	-	השקעות במניות
148	*1,866	*1,866	-	-	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2014					
סך-הכל רווח (הפסד) בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	
מבוקר					
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
81 ⁽¹⁾	*2,653	*2,653	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(8) ⁽²⁾	35	35	-	-	השקעות במניות
73	*2,688	*2,688	-	-	סך-הכל

* הוצג מחדש.

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015									
שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	הנפקות	רכישות	רווחים שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015
נכסים									
ניירות-ערך זמינים למכירה:									
						150	4	-	-
	154	-	-	-	-				(2)(1)4
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:									
								24	88
	113	3	-	(2)	-	-	-	-	(3)25
	1,061	14	22	(24)	-	(43)	-	123	(3)(1)(92)
	2,375	(117)	(15)	(80)	-	23	-	314	(3)400
	281	-	(52)	(1)	-	2	-	184	(3)212
	35	-	-	(2)	-	7	-	9	(3)8
	3	-	-	2	-	5	-	12	(3)20
	4,022	(100)	(45)	(107)	-	144	4	666	577
									3,460

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014										
שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ליום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014
שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ליום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014	רווחים (הפסדים) ביום 30 בספטמבר 2014
1,271	4,353	66	124	(22)	(14)	340	-	1,699	2,160	סך-הכל

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015									
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	רווחים שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	הנפקות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015 מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2015	רווחים שטרם
-	-	4	150	-	-	-	-	154	(4)
נכסים									
ניירות-ערך זמינים למכירה:									
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים									
-	-	-	4	-	-	-	-	154	(4)
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:									
135	35	-	-	-	(61)	4	-	113	28
627	222	-	99	-	(223)	103	233	1,061	329
2,335	1,032	-	361	-	(1,716)	55	308	2,375	1,112
22	246	-	5	-	(8)	16	-	281	242
19	16	-	15	-	(15)	-	-	35	14
(34)	33	-	4	-	-	-	-	3	33
3,104	1,584	4	634	-	(2,023)	178	541	4,022	1,762

(1) רווחים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014									
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2014	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	הנפקות	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2014
52	107	-	23	(43)	-	-	-	75	(3)67
237	448	(4)	21	(91)	(19)	453	-	(149)	(3)(1)(47)
1,819	3,766	128	78	(439)	-	163	-	2,017	(3)2,339
46	36	-	-	(20)	-	10	-	-	(3)8
17	18	-	-	(8)	-	7	-	2	(3)7
3	(22)	-	-	13	(9)	-	-	(29)	(3)(24)
2,174	4,353	124	122	(588)	(28)	633	-	1,916	2,350

נכסים

יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014									
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2014	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2014	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	הנפקות	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽²⁾
52	109	-	25	(51)	-	-	-	267	237
237	681	1,819	10	20	(107)	(24)	224	-	247
1,819	681	1,819	140	(17)	(448)	-	160	-	1,004
46	3	46	(11)	-	(20)	-	4	-	1
17	10	17	-	-	(14)	-	6	-	13
3	(35)	3	(1)	-	1	-	(2)	-	(4)
2,174	1,035	2,174	138	28	(639)	(24)	392	-	1,357

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 2 למדידה ברמה 1.

ו. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 30 בספטמבר 2015			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
השקעה במניות לא סחירות	10	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,728	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:			
חוזי שקל-מדד	113	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	2.06%-5.63% (2.56%)
חוזי ריבית אחרים	1,060	מודל תמחור נגזרי ריבית	0.73%-5.63% (3.89%)
חוזי מטבע-חוץ	2,375	מודל תמחור אופציות	0.73%-5.63% (2.75%)
חוזי מניות	279	מודל תמחור אופציות	2.06%-5.63% (2.26%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	1	מודל תמחור אופציות	22.68%-68.50% (46.04%)
		תשואת דיבידנד	6.00%-6.00% (6.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	1.16%-1.16% (1.16%)
חוזי סחורות ואחרים	36	מודל תמחור נגזרי מטבע	0.73%-5.63% (4.45%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	8	מודל תמחור אופציות	0.54%-5.63% (2.57%)

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים

שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2014				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
השקעה במניות לא סחירות	6	הערכת שווי		
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	*1,860	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:				
חוזי שקל-מדד	107	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	1.78%-4.76% (2.65%)
חוזי ריבית אחרים	458	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.66%-4.40% (2.85%)
חוזי מטבע-חוץ	3,766	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.58%-4.76% (2.67%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	4	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן	26.29%-68.50% (29.49%)
		תשואת דיבידנד		6.00%-10.56% (9.24%)
		ריבית שקלית לא-צמודה		1.40%-1.71% (1.49%)
חוזי סחורות ואחרים	18	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה	0.66%-4.40% (3.94%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	17	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה	0.59%-7.27% (3.08%)

* הוצג מחדש.

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 9 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים

שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
השקעה במניות לא סחירות	35	הערכת שווי		
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	*2,653	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:				
חוזי שקל-מדד	135	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-4.68% (2.60%)
חוזי ריבית אחרים	627	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-4.38% (3.18%)
חוזי מטבע-חוץ	2,325	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.44%-4.68% (2.22%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן	26.51%-68.50% (29.21%)
		תשואת דיבידנד		6.00%-10.56% (9.99%)
		ריבית שקלית לא-צמודה		1.46%-1.70% (1.49%)
חוזי סחורות ואחרים	19	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-4.38% (3.03%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	11	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה	0.85%-6.94% (2.79%)

* הוצג מחדש.

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 10 הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2015	2014	2015	
א. הכנסות ריבית**				
*7,440	6,968	*2,586	2,613	מאשראי לציבור
23	29	8	11	מאשראי לממשלה
72	93	22	29	מפיקדונות בבנקים
62	19	13	8	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
-	1	-	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
680	484	226	131	מאגרות-חוב
*-	3	*-	3	מנכסים אחרים
8,277	7,597	2,855	2,795	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית**				
(1,220)	(681)	(405)	(269)	על פיקדונות הציבור
(9)	(8)	(3)	(2)	על פיקדונות הממשלה
(73)	(33)	(32)	(24)	על פיקדונות מבנקים
(9)	(2)	-	(1)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,053)	(928)	(410)	(371)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(34)	(12)	(32)	(4)	על התחייבויות אחרות
(2,398)	(1,664)	(882)	(671)	סך-כל הוצאות ריבית
5,879	5,933	1,973	2,124	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית***				
(148)	(157)	(54)	(49)	הכנסות ריבית
7	(4)	2	(1)	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב				
20	9	7	2	מוחזקות לפדיון
639	451	214	121	זמינות למכירה
21	24	5	8	למסחר
680	484	226	131	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* סווג מחדש.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

*** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאור 11 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2015	2014	2015	
1. מפעילות במכשירים נגזרים				
*-	11	8	(2)	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג להלן) ⁽¹⁾
871	613	841	1,112	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
*871	624	849	1,110	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באגרות-חוב				
219	437	61	47	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
-	(26)	-	(16)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁴⁾
219	411	61	31	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
3. הפרשי שער, נטו				
(653)	(294)	(788)	(1,052)	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות				
136	190	25	26	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾
(16)	(108)	(3)	(102)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁵⁾⁽⁶⁾
22	28	10	16	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
-	(2)	-	(2)	הפסד ממכירת מניות של חברות כלולות
142	108	32	(62)	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו				
-	3	-	3	
סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר				
*579	852	154	30	

* סווג מחדש.

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-13 ו-21 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014: 0-0 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

(5) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-30 ו-36 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014: 3-16 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

(6) ברבעון השלישי של שנת 2015 ככול הפסד בסך של 72 מיליון ש"ח, כתוצאה מפסק-דין שהתקבל בחודש אוגוסט 2015 בנוגע לחיוב ריבית פיגורים על אשראי מוטבח במניות, שסווג בעבר כנייר ערך, והרווח ממכירתו נרשם בעבר בסעיף זה.

ביאור 11 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר**

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2015	2014	2015	
*15	16	5	6	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
64	23	27	22	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
1	(1)	1	(3)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
*80	38	33	25	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר***
659	890	187	55	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון:
64	23	27	22	חשיפת ריבית
*4	4	2	2	חשיפת מטבע-חוץ
12	11	4	1	חשיפה למניות
*80	38	33	25	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור – פירוט נוסף****

1. גידורי שווי הוגן				
(6)	(1)	7	(7)	חוסר האפקטיביות של הגידורים מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
*-	-	-	-	
2. גידורי תזרים מזומנים				
6	12	1	5	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
*-	11	8	(2)	סך-הכל

* סווג מחדש.
 ** כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
 *** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר, ראה ביאור 10.
 **** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים על הכנסות והוצאות ריבית, ראה ביאור 10.
 (1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-12 ו-25 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014: (10) ו-18 מיליוני ש"ח, בהתאמה).
 (2) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-0 ו-0 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014: (1) ו-0 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

ביאור 12 מגזרי פעילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	אחרים והתאמות	סך-הכל
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
822	133	354	387	713	(285)	-	2,124
מחיצוניים							
(268)	47	(37)	(137)	(276)	671	-	-
בימגזרי							
הכנסות שאינן מריבית:							
-	8	-	2	(51)	96	-	55
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית							
302	401	156	90	145	88	172	1,354
עמלות והכנסות אחרות							
856	589	473	342	531	570	172	3,533
סך ההכנסות							
65	2	49	13	(74)	-	-	55
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
76	1	95	106	264	253	7	802
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק							
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק מההון הממוצע) ⁽¹⁾							
5.4%	0.1%	14.6%	8.2%	9.0%	44.4%	-	10.4%

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014							
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	אחרים והתאמות	סך-הכל
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
797	77	301	314	746	(262)	-	1,973
מחיצוניים							
(267)*	134*	1*	(85)*	(311)*	528*	-	-
בימגזרי							
הכנסות שאינן מריבית:							
-	10	-	2	13	162	-	187
הכנסות מימון שאינן מריבית							
292	389	151	82	142	89	159	1,304
עמלות והכנסות אחרות							
822*	610*	453*	313*	590*	517*	159	3,464
סך ההכנסות							
30	9	39	26	(24)	-	-	80
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
58**	(35)**	83**	85**	268**	241**	18	718*
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק							
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק מההון הממוצע) ⁽¹⁾							
4.5%**	(4.1%**)	14.5%**	8.0%**	9.1%**	44.2%**	-	9.8%**

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים.
** סווג מחדש.

(1) מחושבת לפי הון שיוחס למגזר על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לפי הוראות באזל 3.

ביאור 12 מגזרי פעילות (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
5,933	-	(517)	1,983	967	1,009	317	2,174
מחיצוניים							
-	-	1,313	(699)	(228)	(73)	235	(548)
בינמגזרי							
הכנסות שאינן מריבית:							
890	-	810	32	10	1	36	1
הכנסות מימון שאינן מריבית							
4,081	513	278	444	271	460	1,242	873
עמלות והכנסות אחרות							
10,904	513	1,884	1,760	1,020	1,397	1,830	2,500
סך ההכנסות							
328	-	-	(86)	101	176	10	127
הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי							
2,496	56	787	804	274	267	52	256
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק							
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק מההון הממוצע) ⁽¹⁾							
10.6%	-	42.3%	8.8%	7.2%	13.6%	2.1%	6.2%

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
5,879	-	(563)	2,254	919	941	128	2,200
מחיצוניים							
-	-	*1,323	*(917)	*(260)	*(56)	*534	*(624)
בינמגזרי							
הכנסות שאינן מריבית:							
659	-	569	57	6	-	26	1
הכנסות מימון שאינן מריבית							
3,900	468	271	425	239	443	1,184	870
עמלות והכנסות אחרות							
10,438	468	*1,600	*1,819	*904	*1,328	1,872	*2,447
סך ההכנסות							
62	-	-	(207)	45	115	27	82
הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי							
*2,226	46	**,*658	**,*886	**,*247	**,*218	**,(31)	**,*202
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק							
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק מההון הממוצע) ⁽¹⁾							
10.2%	-	**,*39.0%	**,*9.9%	**,*8.0%	**,*12.6%	**,(1.3%)	**,*5.2%

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ויישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 11.
 ** סווג מחדש.
 (1) מחושבת לפי הון שיוחס למגזר על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לפי הוראות באזל 3.

ביאור 12 מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
7,768	-	(727)	2,914	1,217	1,260	219	2,885
-	-	*1,687	*(1,140)	(330)	(80)	648	*(785)
הכנסות שאינן מריבית:							
916	-	792	78	9	-	35	2
5,338	656	376	586	329	602	1,626	1,163
14,022	656	*2,128	*2,438	1,225	1,782	2,528	*3,265
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
425	-	4	(177)	91	190	76	241
רווח (הפסד) נקי המיוחס							
*2,713	*81	*862	*1,142	*323	*275	*(145)	*175
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס							
*9.1%	-	*36.2%	*9.4%	*7.5%	*11.4%	*(4.4%)	*3.3% ⁽¹⁾

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ב.
(1) מחושבת לפי הון שיוחס למגזר על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לפי הוראות באזל 3.

ביאור 13 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2015 ובשנת 2014***

	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) כולל אחר		רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
יתרה ליום 30 ביוני 2015	388	1	389	(347)	(4)	9	731
שינוי נטו במהלך התקופה	(150)	(1)	(151)	36	1	(5)	(183)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2015	238	-	238	(311)	(3)	4	548
יתרה ליום 30 ביוני 2014	512	3	515	(376)	(8)	(22)	921
שינוי נטו במהלך התקופה	177	(1)	176	13	1	(2)	164
יתרה ליום 30 בספטמבר 2014	689	2	691	(363)	(7)	(24)	1,085

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2015 ובשנת 2014***

	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) כולל אחר		רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	582	2	584	(363)	(6)	(10)	963
שינוי נטו במהלך התקופה	(344)	(2)	(346)	52	3	14	(415)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2015	238	-	238	(311)	(3)	4	548
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	380	1	381	(295)	(9)	(17)	702
שינוי נטו במהלך התקופה	309	1	310	(68)	2	(7)	383
יתרה ליום 30 בספטמבר 2014	689	2	691	(363)	(7)	(24)	1,085

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. הכללים החדשים יישמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2013. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. למידע בדבר ההשפעה המצטברת של האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1ב.(1).

ביאור 13 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנת 2014***

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום* נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
380	1	381	(295)	(9)	(17)	702	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
202	1	203	(68)	3	7	261	שינוי נטו במהלך השנה
582	2	584	(363)	(6)	(10)	963	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבוונאות המקובלים בארצות-הברית בטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. הכללים החדשים יישמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2013. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. למידע בדבר ההשפעה המצטברת של האימוץ לראשונה של כללי החשבוונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ב.1(1).

ביאור 13 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2015 ובשנת 2014***

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2014			30 בספטמבר 2015		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
					רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
231	(56)	287	(188)	66	(254)
					רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
(67)	(39)	(28)	5	4	1
164	(95)	259	(183)	70	(253)
שינוי נטו במהלך התקופה התאמות מתרגום*:					
					התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**
(3)	-	(3)	(12)	-	(12)
1	(1)	2	7	(4)	11
(2)	(1)	(1)	(5)	(4)	(1)
שינוי נטו במהלך התקופה גידור תזרימי מזומנים:					
					הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
1	-	1	1	-	1
1	-	1	1	-	1
שינוי נטו במהלך התקופה הטבות לעובדים:					
					רווח אקטוארי נטו בתקופה הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾
9	(6)	15	29	(18)	47
4	(1)	5	7	(3)	10
13	(7)	20	36	(21)	57
176	(103)	279	(151)	45	(196)
השינויים במרכיבי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
					סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה
(1)	-	(1)	(1)	-	(1)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות מניות הבנק:					
					סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה
177	(103)	280	(150)	45	(195)

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. הכללים החדשים יושמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2013. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. ראה גם ביאור 1.ב.1.
 (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון מריבית. פירוט נוסף, ראה בביאור 11 - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.

ביאור 13 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2015 ובשנת 2014***

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום					
2014 בספטמבר 30			2015 בספטמבר 30		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
606	(231)	837	(104)	49	(153)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(223)	33	(256)	(311)	157	(468)
רווחים בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾					
383	(198)	581	(415)	206	(621)
שינוי נטו במהלך התקופה התאמות מתרגום*:					
(17)	-	(17)	38	-	38
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**					
10	(7)	17	(24)	14	(38)
(7)	(7)	-	14	14	-
שינוי נטו במהלך התקופה גידור תזרימי מזומנים:					
2	(2)	4	3	(1)	4
הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד					
2	(2)	4	3	(1)	4
שינוי נטו במהלך התקופה הטבות לעובדים:					
(75)	45	(120)	36	(21)	57
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
7	(3)	10	16	(9)	25
שינוי נטו במהלך התקופה					
(68)	42	(110)	52	(30)	82
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
310	(165)	475	(346)	189	(535)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
1	-	1	(2)	-	(2)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:					
309	(165)	474	(344)	189	(533)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. הכללים החדשים יושמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2013. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. ראה גם ביאור 1.1.
 (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף, ראה בביאור 11 - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.

ביאור 13 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2014***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:		
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:		
655	(183)	472
רווחים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן		
(272)	61	(211)
רווחים בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾		
383	(122)	261
שינוי נטו במהלך השנה		
התאמות מתרגום**:		
15	-	15
התאמות מתרגום דוחות כספיים		
(13)	5	(8)
גידורים***		
2	5	7
שינוי נטו במהלך השנה		
גידור תזרימי מזומנים:		
5	(2)	3
הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד		
5	(2)	3
שינוי נטו במהלך השנה		
הטבות לעובדים:		
*(121)	46	*(75)
הפסד אקטוארי נטו השנה		
*12	(5)	*7
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾		
(109)	41	(68)
שינוי נטו במהלך השנה		
281	(78)	203
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה		
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:		
1	-	1
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה		
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:		
280	(78)	202
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה		

* סווג מחדש.
 ** התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 *** הפסדים נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 **** החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. הכללים החדשים יושמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2013. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. ראה גם ביאור ב.1.(1).
 (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף, ראה בביאור 11 - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.

ביאור 14 זכויות עובדים

א. הטבות לעובדים

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2014	2014	2015	
			פרישה מוקדמת ופיצויים
**7,007	6,728	6,808	סכום ההתחייבות
** (4,219)	(4,226)	(4,128)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
**2,788	2,502	2,680	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
			מענק אי ניצול ימי מחלה
389	396	379	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
389	396	379	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
			מענק יובל
37	38	37	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
37	38	37	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
			הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה
621	625	577	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
621	625	577	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
			סך-הכל
**3,835	3,561	3,673	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
55	30	56	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

** הוצג מחדש.

ביאור 14 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2014	2015	2014	2015	
*3,463	*3,463	*3,798	3,535	3,724	מחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
113	96	88	34	29	עלות שירות
107	83	82	29	29	עלות ריבית
121	120	(57)	(15)	(47)	הפסד אקטוארי (רווח)
1	(1)	(2)	-	(1)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(362)	(238)	(273)	(60)	(98)	הטבות ששולמו
355	-	-	-	-	הוצאה בגין תוכנית התייעלות
*3,798	3,523	3,636	3,523	3,636	מחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
*3,641	3,368	3,491	3,368	3,491	מחויבויות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

* הוצג מחדש.

** כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.

*** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (4) להלן.

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
	2014	2015	
-	-	-	סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
*3,798	3,523	3,636	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

* הוצג מחדש.

ביאור 14 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(1) מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2014	2014	2015		
*258	201	497		הפסד אקטוארי נטו
325	381	4		התחייבות נטו בגין המעבר
*583	582	501		יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

* הוצג מחדש.

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2014	2014	2015		
*8,017	7,749	7,764		מחויבות בגין הטבה חזויה
*7,860	7,594	7,619		מחויבות בגין הטבה מצטברת
*(4,219)	(4,226)	(4,128)		שווי הוגן של נכסי התוכנית

* הוצג מחדש.

ביאור 14 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2014	2015	2014	2015	
113	96	88	34	29	עלות שירות
107	83	82	29	29	עלות ריבית
					הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
12	10	25	5	10	הפסד אקטוארי נטו
355	-	-	-	-	אחר
587	189	195	68	68	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2014	2015	2014	2015	
121	120	(57)	(15)	(47)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
*(12)	(10)	(25)	(5)	(10)	הפחתה של הפסד אקטוארי
1	-	-	-	-	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
*110	110	(82)	(20)	(57)	סך-הכל הוכר ברווח כולל אחר
587	189	195	68	68	סך עלות ההטבה נטו
*697	299	113	48	11	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברוח כולל אחר

* הוצג מחדש.

ביאור 14 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה (המשך)

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2015 לפני השפעת מס

34	הפסד אקטוארי נטו
34	סך-הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס מחוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2014	2015	2014
שיעור היוון	1.8%	2.1%	1.9%
שיעור עליית המדד	2.0%	2.0%	2.0%
שיעור גידול בתגמול	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

שיעורי העזיבה - שיעורי העזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת נקבעו בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות בגיל העובד, במגדר, ושיעורי העזיבה המשקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, ומבוססים על מחקר שנערך בקרב עובדי הבנק, וכולל נתוני עזיבה החל משנת 1997. שיעורי העזיבה השוטפים עודכנו על-פי מחקר עזיבות של עובדי הבנק, כמו-כן, שיעורי עזיבה מוקדמת בתנאים מועדפים הותאמו כדי להביא בחשבון את ציפיות ההנהלה לפרישת עובדים בשנים 2014-2017 ומשנת 2018 ואילך.

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2014	2014	2015	2014	2015	2014	2015
שיעור היוון	1.6%	2.4%	1.9%	1.7%	1.1%	1.6%	2.0%
שיעור גידול בתגמול	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%

ביאור 14 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות* (המשך)

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת			שיעור היוון
31 בדצמבר	30 בספטמבר	2015	31 בדצמבר	30 בספטמבר	2015	
2014	2014	2015	2014	2014	2015	
346	340	323	(279)	(285)	(273)	

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, הגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות, המופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2015	
4,008	4,040	3,922	3,922	התחייבות לפיצויים
(3,914)	(3,937)	(3,825)	(3,825)	יעודות לפיצויים
94	103	97	97	התחייבות נטו

יודגש, כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים, אינה מהותית. כך לדוגמא, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההון של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-20 מיליון ש"ח. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-45% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

ביאור 14 זכויות עובדים (המשך)

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	הפקדות בפועל				תחזית
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2014	2014	2015	2014	2015	*2015
158	115	123	36	45	156

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2015.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	2015
	407
2016	292
2017	279
2018	285
2019	269
2020-2026	1,358
2027 ואילך	1,689
סך-הכל	4,579

ביאור 15 עדכוני רגולציה

יוזמות רגולטוריות

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. בחודש דצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית" בראשות המפקח על הבנקים דאז, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג. מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים ומהלכים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 19 במרץ 2013 בדוח הסופי. במהלך שנת 2014 יושמו המלצות הצוות בתחום העמלות, אשר עיקרן מתבטא בפיקוח על עמלות, בביטול מספר עמלות ובכניסה לתוקף של מסלולי "עובר ושבי" שלווה בפיקוח על מחיר המסלול הבסיסי שנקבע על 10 ש"ח. העמלות הרלוונטיות הן במגוון תחומים בהם פועלת קבוצת הבנק, לרבות ניהול חשבון, ניירות-ערך, משכנתאות וכרטיסי חיוב.

ביאור 15 עדכוני רגולציה (המשך)

בתחום ניהול החשבון לעסקים קטנים, החל מפברואר 2015 בוצע שינוי בהגדרת "עסק קטן" שהביא להפחתה בעמלות הבנקאיות שמשלמים אותם עסקים המוגדרים כעסקים קטנים. החל מיולי 2015 בוצעו שינויים בתעריפון הבנק ליחיד/עסק קטן. בוצע שינוי בעמלה בגין הודעות על התראות משיכות השיקים ללא כיסוי ופיגור בתשלומים ובוטלה עמלת חיוב מפקיד בהחזרת שיק. במהלך השנים 2015-2014, כחלק מהרצון להקל על מעבר לקוחות בין בנקים, פורסמו מספר הוראות ובהן: הוראת בנק ישראל בנושא פתיחת חשבון באמצעות האינטרנט, אפשרות שהבנק מיישם החל מחודש ינואר 2015, הוראה בקשר עם העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח, הוראה בקשר עם הרשאות לחיוב חשבון, הוראה על מסירת מידע מפורט ללקוח לצורך בחינת כדאיות המעבר וסגירת החשבון (בצורת דוח שנתי כחלק מ"תעודת זהות בנקאית") וכן פורסמו הוראות נוספות למתן גילוי ללקוחות על עלות שירותים בתחום נירות-ערך וגילויים לצורך הגברת מודעות הלקוחות למסלולים לניהול חשבון. בתחום כרטיסי החיוב, בנוסף להפחתת עמלות כאמור לעיל, המלצות הוועדה לצמצום השימוש במזומן (ועדת לוקר) שאושרו בממשלה באוקטובר 2014 הביאו, בין היתר, לפרסום הוראות של המפקח על הבנקים והממונה על הגבלים עסקיים שמטרתן, הרחבת התפוצה והשימוש בכרטיס לחיוב מיידי ("דיביט") ולהגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב. הוראות סופיות לגבי הדביט פורסמו על-ידי המפקח על הבנקים עם תוקף מיידי וכוללות הוראות לעידוד מכירת הדביט בקרב הלקוחות. כמו-כן הכריזה נגידת בנק ישראל על העמלה הצולבת לעסקות חיוב מיידי כעמלה בפקוח, ומחירה נקבע בשיעור מירבי של 0.3% לתקופה של שנה. בנוסף, ניתנה לממונה על הגבלים עסקיים סמכות לקבוע את שיעורי העמלה הצולבת של עסקות בכרטיסי חיוב.

על פי ההסכם הקואליציוני שנחתם בחודש אפריל 2015, הממשלה תפעל להגברת התחרות במערכת הפיננסית, להפחתת עלויות החיסכון לטווח ארוך ותקדם הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים בשיתוף עם בנק ישראל. בנוסף, משרד האוצר יגבש תזכיר חוק להרחבת התחרות בשוק האשראי לצרכנים ולבעלי עסקים קטנים ובינוניים, וזאת, בין היתר, באמצעות קידום היישום של חוק שירות נתוני אשראי התשס"ב-2002 וחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות 1993, יישום "תעודת זהות בנקאית", הרחבת תפוצת השימוש בכרטיס חיוב מיידי ומתן ערבות מדינה לדרישות ההון ולאשראי הניתן למשקי בית ולעסקים קטנים על-ידי בנקים חדשים (ובכללם אינטרנטיים וקואופרטיביים). עוד סוכם כי הממשלה תפעל ותסייע להקמת מערכות תשתית מחשוב הנחוצות לבנקים חדשים ויוקם צוות לבחינת יישום ביטוח פיקדונות.

בהתאם לכך, בחודש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרומ). על הוועדה להמליץ בנושא הכנסת שחקנים חדשים לתחום זה, לרבות באמצעות הפרדת חברות כרטיסי האשראי מבעלות הבנקים. כן הוטל על הוועדה להמליץ על צעדים משלימים נדרשים ועל הסרת החסמים לכניסת שחקנים והגברת תחרות כאמור. הוועדה פנתה לציבור שיציג בפניה את עמדותיו בנושאים לעיל. הוועדה צפויה להגיש מסקנותיה לקראת סוף השנה.

ביאור 15 עדכוני רגולציה (המשך)

ברבעון השני של שנת 2015 פרסמה הוועדה לשיפור המערכת לשיתוף נתוני אשראי (ועדת דורפמן) את המלצות הביניים שכללו מתווה להקמת מאגר נתוני האשראי. ביום 4 באוגוסט 2015 פרסם משרד המשפטים את תזכיר חוק שירות נתוני אשראי התשס"ב-2002 כאשר ישנה כוונה של משרד המשפטים והאוצר לסיים את החקיקה עד לסוף השנה. עוד נקבע כי הגורם האחראי לבניית המאגר וניהולו יהיה בנק ישראל.

בחוק ההסדרים שאושר בממשלה ביום 5 באוגוסט 2015, נכלל תיקון לחוק הבנקאות במסגרתו, שר האוצר רשאי לאשר לתאגיד שאינו בנקאי, להנפיק לציבור תעודות התחייבות בהיקף של עד 5 מיליארד ש"ח על מנת להגדיל את מקורות האשראי שלו. משרד האוצר הודיע כי בשלב הראשון בכוונתו לאשר הנפקה של עד 2.5 מיליארד ש"ח.

בנוסף למפורט לעיל, קיימות מגוון הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ה-20 - ובינן, הצעות לביטול/הפחתת עמלות, יישום עדכונים לחוק הוצאה לפועל בעלי השלכה ישירה על פעילות התאגידים הבנקאיים לרבות מתן הפטרים ופטורים מריביות פיגורים לחייבים שונים ועוד.

יזמות רגולטוריות אלה משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר, בהתנהגות הלקוחות, בשינויים רגולטוריים נוספים ובפעילות המתחרים.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

בחודש אוגוסט 2015 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקן A301 בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בין היתר, נוספה דרישה כי מדיניות והסכמי התגמול של תאגיד בנקאי יכללו התנייה שכל תגמול משתנה שיוענק ושולם לעובדים מרכזיים (דהיינו: נושאי משרה ועובדים בכירים נוספים) יהיה בר השבה, בהתקיימותם של קריטריונים להשבה שייקבעו על-ידי התאגיד הבנקאי. קריטריונים אלה יכללו, לכל הפחות, את המקרים שפורטו בהוראה והמכוונים לנסיבות חריגות במיוחד. תקופת ההשבה ביחס לעובד מרכזי שאינו נושא משרה תהיה קצובה ל-5 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה ולגבי נושאי משרה, תקופת ההשבה תוארך בשנתיים נוספות בהתקיים תנאים שנקבעו בהוראה. כן נוספה הוראה לפיה חברי הדירקטוריון של תאגיד בנקאי, לרבות יושב ראש הדירקטוריון, יקבלו תגמול קבוע בלבד, כאשר גובה התגמול הקבוע של יו"ר הדירקטוריון ייקבע ביחס לאופן התגמול של יתר חברי הדירקטוריון ובהתחשב בין היתר בגודלו של התאגיד הבנקאי ובמורכבות פעילותיו, וכן בהתחשב בהיקף המשרה. לבסוף, נוספו הנחיות שנועדו למנוע ניגודי עניינים בצמתים אפשריים הקשורים לתגמול נושאי משרה ועובדים, לרבות חלוקה לא נאותה של משאבים בתוך הקבוצה הבנקאית.

ביאור 16 שינויים בשיעורי מס חברות ומס ערך מוסף

א. שינוי בשיעור מס ערך מוסף

ביום 10 בספטמבר 2015 חתם שר האוצר על צו להורדת שיעור המע"מ בגין עסקה יבוא טובין ב-1%, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015. הצו הפך לסופי ביום 24 בספטמבר 2015.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד לשיעור של 17%, החל מיום 1 באוקטובר 2015. הצו יחול בשנת המס 2015 לגבי השכר המשולם בעד עבודה מחודש אוקטובר 2015 ואילך ולגבי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו. הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורך חוק מס ערך מוסף, המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. לפיכך הפרשה למסים על ההכנסה כוללת מס הכנסה על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח לפי חוק מס ערך מוסף.

כתוצאה מהשינוי האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר יחול על הבנק ירד בשנת 2015 משיעור של 37.71%, כפי שהיה לפני השינוי, לשיעור 37.58%, ובשנת 2016 ואילך ירד לשיעור של 37.18%. כמו-כן, שיעור מס השכר אשר יחול על הבנק ירד לשיעור של 17% לגבי השכר המשולם החל מחודש אוקטובר 2015 ואילך, וזאת במקום שיעור של 18%.

השינויים בשיעורי מס שכר ומס רווח שנחקקו לאחר מועד הדיווח, לא קיבלו ביטוי במדידת פריטים בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2015. השלכות השינויים כאמור יבואו לידי ביטוי בדוחות הכספיים לרבעון הרביעי של שנת 2015.

ההשפעה הצפויה של הירידה בשיעור מס שכר ומס רווח על בסיס הנתונים ליום 30 בספטמבר 2015 הינה כלהלן:

קיטון יתרת נכסי מסים נדחים בסך של כ-50 מיליוני ש"ח, אשר תזקף לדוח רווח והפסד.

קיטון ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-33 מיליוני ש"ח, לפני השפעת המס המתייחסת, אשר מרביתה תזקף כרווח כולל אחר.

ב. שינוי בשיעור מס הכנסה

על פי פרסומים בכלי התקשורת, בכוונת הממשלה להקטין את מס החברות העומד על 26.5% לשיעור של 25%, החל משנת 2016 ואילך. במידה שתושלם החקיקה ירשום הבנק באותו מועד בדוחותיו הכספיים קיטון בסך של כ-130 מיליון ש"ח ביתרת נכסי מסים נדחים בהתבסס על היתרות ליום 30 בספטמבר 2015.

שיעורי המס המשולבים הצפויים אם תושלם החקיקה לפני יום 1 בינואר 2016:

שנה	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב
2014	18.00%	26.50%	37.71%
2015	*17.75%	26.50%	37.58%
2016 צפוי	17.00%	25.00%	35.90%

* משוקלל.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2015

ביאור 17 מכירת חברת בת

ביום 20 באוקטובר 2015 התקשר Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "פוזיטיף"), המאגד ופועל בתורכיה והנשלט על-ידי הבנק, בהסכם למכירת 100% מהון המניות של BankPozitiv Kazakhstan JSC (להלן: "החברה הנמכרת"), חברה בת בבעלות מלאה של פוזיטיף המאגדת בקזחסטן, ל-Eurasian Bank JSC. מחיר המכירה (המבוסס על אומדן ההון העצמי של החברה הנמכרת, נכון ליום 30 בספטמבר 2015) צפוי להיות כ-32 מיליון דולר ארצות-הברית. הבנק צפוי לרשום הפסד של כ-28 מיליון ש"ח כתוצאה מהמכירה בדוחותיו הכספיים, שיתפרסמו סמוך לאחר השלמת העסקה. מחיר המכירה וההפסד הנ"ל יכול שישתנו בהתאם למועד השלמת העסקה ו/או לתוצאות הכספיות של החברה הנמכרת כפי שיהיו סמוך למועד השלמת העסקה ו/או בהתאם לתנודות בשער החליפין של המטבע הקזחי. העסקה כפופה, בין היתר, לקבלת אישורים לעסקה מאת הרשויות הרגולטוריות בקזחסטן.